MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE • ORDIN NR. 4924/06.09.2013

conform Ordin M.E.N. nr. 4924/06.09.2013

evaluare națională 2014

admiterea în liceu

Anca Davidoiu-Roman, Dumitrița Stoica, Mihaela Doboș

limba și literatura română

62 de variante de subiecte rezolvate și nerezolvate după modelul MEN

PARALELA 45 EDITURA

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea este în conformitate cu programa școlară pentru Evaluarea Națională 2014, aprobată prin OMECTS nr. 4801/31.08.2010 și reconfirmată prin OMEN nr. 4924/29.08.2013.

Editor: Călin Vlasie

Redactare: Mugur Butuza, Daniel Mitran
Tehnoredactare & prepress: Marius Badea
Coperta colecției: Ionuț Broștianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Limba și literatura română : Evaluarea Națională 2014 : noțiuni teoretice. 50 teste rezolvate după modelul MEN și 12 teste fără sugestii de rezolvare /
Mihaela Doboș, Anca Davidoiu-Roman, Dumitrița Stoica. –
Pitești : Paralela 45, 2013
ISBN 978-973-47-1726-2

I. Doboș, Mihaela
II. Davidoiu-Roman, Anca
III. Stoica, Dumitrița

811.135.1(075.35)(079.1)
821.135.1.09(075.35)(079.1)
371.279.8:373.5

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45
Pitești, jud. Argeș, cod 110174, str. Fraţii Goleşti 130
Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444
0721 247 918
Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492.
E-mail: **comenzi@edituraparalela45.ro**
sau accesaţi **www.edituraparalela45.ro**

Tiparul executat la *Graficprint*
www.graficprint.eu
e-mail: comenzi@graficprint.eu

Copyright © Editura Paralela 45, 2013
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

Scanned with OKEN Scanner

ANCA DAVIDOIU-ROMAN DUMITRIȚA STOICA MIHAELA DOBOȘ

Scanned with OKEN Scanner

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Evaluarea Națională
2014

Clasa a VIII-a

- Noțiuni teoretice și aplicații
- **50** de variante de subiecte cu sugestii de rezolvare, după modelul elaborat de M.E.N.
- **12** variante de subiecte fără sugestii de rezolvare

PARALELA 45
EDITURA

CALENDARUL
DE DESFĂŞURARE A EVALUĂRII NAŢIONALE PENTRU ABSOLVENŢII CLASEI A VIII-A, ÎN ANUL ŞCOLAR 2013-2014

13 iunie 2014	Încheierea cursurilor pentru clasa a VIII-a
16–18 iunie 2014	Înscrierea la Evaluarea Naţională
23 iunie 2014	Limba şi literatura română – probă scrisă
24 iunie 2014	Limba şi literatura maternă – probă scrisă
25 iunie 2014	Matematica – probă scrisă
27 iunie 2014	Afişarea rezultatelor (până la ora 16)
27 iunie 2014	Depunerea contestaţiilor (orele 16–20)
28 iunie–30 iunie 2014	Rezolvarea contestaţiilor
01 iulie 2014	Afişarea rezultatelor finale după contestaţii

Scanned with OKEN Scanner

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A, 2014
PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura română are, în cadrul Evaluării Naționale de la finalul clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru evaluarea națională de la finalul clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura română vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse și de exprimare scrisă/de utilizare corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele sunt definite ca ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru evaluarea națională vor evalua atât competențele specifice și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare actualizate pentru clasa a VIII-a (aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și inovării cu nr. 5097 din 09.09.2009), cât și conținuturile din programele școlare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Prin evaluarea națională la limba și literatura română, în evaluarea unităților de conținut care privesc domeniul *limba română* (*Elemente de construcție a comunicării*), se are în vedere *viziunea comunicativ-pragmatică*, *abordarea funcțională și aplicativă* a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție), de subliniere a valorilor stilistice și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităților de conținut ale domeniului *lectură*, sarcinile de lucru implică cerințe care privesc înțelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale și particulare ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenței la un gen literar), reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidențierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/într-un portret, scurte narațiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.).

Scanned with OKEN Scanner

Pentru competenţele de receptare şi de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activităţi specifice şi vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

II. COMPETENŢE GENERALE, COMPETENŢE SPECIFICE ŞI CONŢINUTURI ASOCIATE

Tabelul de mai jos cuprinde competenţele generale care vizează receptarea şi producerea mesajelor scrise din programa şcolară pentru clasa a VIII-a *(Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse)*, detalierile lor în competenţele specifice şi conţinuturile asociate, din programele şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

	Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
1.1	dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date	– idei principale, idei secundare; ordinea logică şi cronologică a ideilor/a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (naraţiune, descriere, dialog, monolog); – structuri în textele epice (logica acţiunii, timp, spaţiu, modalităţi de caracterizare a personajelor, relaţiile dintre personaje) şi lirice (concordanţa dintre forma grafică a poeziei şi ideea transmisă de aceasta, eul liric); – subiectul operei literare, momentele subiectului; – procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiţia fonetică/aliteraţia, metafora, hiperbola, epitetul, comparaţia, repetiţia, enumeraţia, antiteză); – sensul propriu şi sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; – elemente de versificaţie (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); – trăsăturile specifice genului epic şi liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; – trăsături ale speciilor literare: schiţa, basmul (popular/cult), pastelul, fabula, nuvela, în opere literare studiate; – texte literare (populare şi culte – aparţinând diverselor genuri şi specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/de revistă, anunţul, ştirea);

Scanned with OKEN Scanner

1.2	sesizarea corectitudinii şi a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogăţire a vocabularului şi a categoriilor semantice studiate, a ortografiei şi punctuaţiei	– arhaisme, regionalisme şi neologisme în texte date; cuvinte derivate, compuse sau obţinute prin conversiune; – categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcţii pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite; – mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogăţire a vocabularului; – ortografierea diftongilor, a triftongilor şi a vocalelor în hiat; – despărţirea cuvintelor în silabe; – valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical şi morfosintactic) într-un text dat; elemente de limbă şi de stil în textul literar; figurile de stil, versificaţia; – categorii morfologice specifice părţilor de vorbire (conform programelor şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a): părţile de vorbire flexibile (verbul, substantivul/articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) şi neflexibile (adverbul, prepoziţia, conjuncţia, interjecţia); relaţii şi funcţii sintactice; – elemente de sintaxă a propoziţiei şi a frazei (probleme de acord; funcţii sintactice; tipuri de propoziţii – regente şi subordonatele indicate de programa şcolară; relaţii sintactice; topică şi punctuaţie; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);
1.3	identificarea valorilor etice şi culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor şi preferinţelor	– elemente etice şi culturale în texte literare şi nonliterare şi exprimarea propriei atitudini faţă de acestea;

Scanned with OKEN Scanner

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

	Competenţe specifice	Conţinuturi asociate
2.1	redactarea diverselor texte, cu scopuri şi destinaţii diverse, adaptându-le la situaţia de comunicare concretă	– elemente de redactare a unor compuneri scurte pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; părţile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă şi corectă; – redactarea unor texte reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidenţierea unor trăsături ale unui obiect – peisaj, persoană – într-o descriere/ într-un portret); – redactarea unor scurte naraţiuni; continuarea unor dialoguri; redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere – rezumat; caracterizare de personaj; – motivarea apartenenţei unui text studiat la o specie literară sau la un gen literar: epic/liric; – prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvenţe din texte la prima vedere, pe baza unor cerinţe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificaţie etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificaţia titlului, procedeele de expresivitate artistică învăţate şi semnificaţiile mesajului din fragmentul dat; – exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate (moduri de expunere, figuri de stil, personaje etc.);
2.2	utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– elemente de lexic studiate în clasele V – VIII; – aplicarea adecvată a cunoştinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă corectă; – folosirea corectă a semnelor de punctuaţie la nivelul propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă); – enunţul, fraza, părţi de propoziţie şi propoziţii studiate (predicatul şi propoziţia subordonată

Scanned with OKEN Scanner

		predicativă, subiectul şi propoziţia subordonată subiectivă; atributul şi propoziţia subordonată atributivă; complementul direct şi propoziţia subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziţia subordonată completivă indirectă; complementele circumstanţiale şi propoziţiile subordonate circumstanţiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); dezvoltarea şi contragerea.

Notă! Comparativ cu programa şcolară în vigoare pentru clasa a VIII-a, nu constituie conţinuturi obligatorii pentru evaluarea naţională *speciile literare: romanul, balada; genul dramatic; propoziţia subordonată circumstanţială condiţională; propoziţia subordonată circumstanţială concesivă; propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă.*

Scanned with OKEN Scanner

Partea I
Noțiuni teoretice și aplicații

Scanned with OKEN Scanner

I. TEXTUL LITERAR

- ✓ are **caracter/statut ficţional** – este o plăsmuire a imaginaţiei autorului, care transfigurează realitatea, o modelează, transformând-o într-un univers imaginar propriu;
- ✓ în logica ficţiunii, textul literar nu poate fi considerat **nici adevărat, nici fals;**
- ✓ nu are ca scop transmiterea de informaţii exacte către cititor, ci provocarea fanteziei şi a emoţiei acestuia, printr-o unitate deplină a conţinutului cu forma (**scop estetic**);
- ✓ **expresivitatea** este o trăsătură fundamentală a textului literar, în funcţie de sensibilitatea şi imaginaţia autorului; este obţinută prin diferite procedee artistice/figuri de stil;
- ✓ vehiculează valori general-umane prin diverse **teme şi motive literare** (iubirea, adevărul, dreptatea, sinceritatea, emoţia, nostalgia, creativitatea, jocul, războiul, tradiţia, oraşul, natura etc.);
- ✓ pune în mişcare **personaje** – existenţe fictive integrate în sistemul de interacţiuni al operei literare;
- ✓ prezintă o mare varietate de forme: opere lirice, epice, dramatice, aparţinând diverselor specii literare.

A. GENURI ŞI SPECII LITERARE

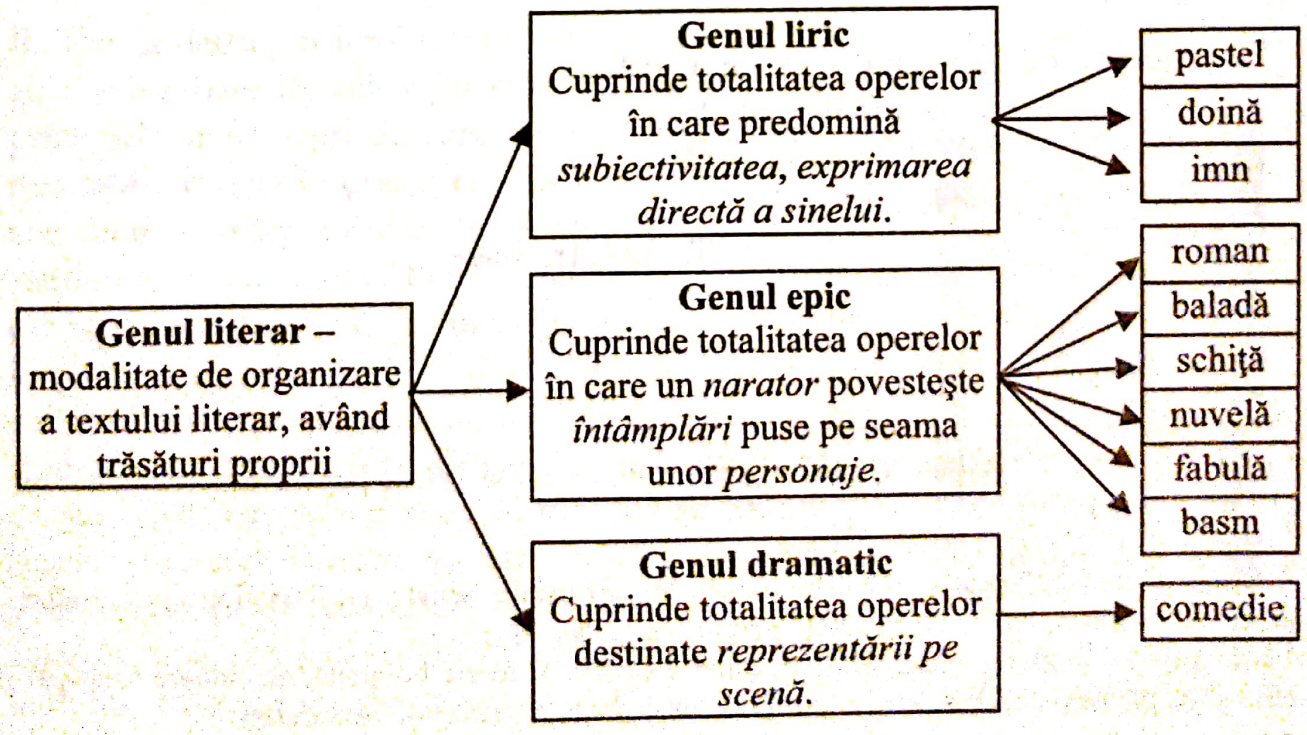

Scanned with OKEN Scanner

Exerciţii

1. Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

I.

Se-nchid ferestre albe prin lalele.
Adorm lăcuste de argint îngândurat.
Ciupercile se culcă sub umbrele,
şi numai călţunaşii[1]-au aşteptat

să vină seara, ca să-şi pună pinteni
la micii lor conduri voievodali
şi să colinde parcurile, sprinteni,
schimbaţi cu toţii-n fluturi vesperali[2].

De-acum luna – pasăre măiastră –
s-a coborât să doarmă în cais…
E ceasul când păpuşile din vis
ies, lunecând, din casă, la fereastră,

se prind în horă albă prin sulfină
şi văd cum pleacă irişii în cer
s-aducă jos, în cofe de lumină,
parfumuri noi şi stropi de colier.

E ceasul când prin crinii din ogradă
se lasă heruvimi cât o petală
să stingă lămpi şi candela s-aprindă –
şi când, pribeag, cu barbă de cerneală,

câte-un pitic, ducând o stea în cârcă,
se-opreşte sub o tufă de aglici[3]
şi, răzimat încet de-o mânătarcă[4],
şi-aprinde pipa la un licurici.

(Radu Gyr, *Somn*)

---

[1] *călţunaş* – plantă decorativă, cu flori portocalii, având un fel de pinten; condurul-doamnei (*Tropacolum majus*)
[2] *vesperal* – de seară, al serii
[3] *aglică* – plantă erbacee din familia rozaceelor, cu frunze penate, cu flori albe sau roz-albe, parfumate, dispuse în inflorescenţe (*Filipendula vulgaris*)
[4] *mânătarcă* – ciupercă comestibilă cu pălărie cărnoasă, foarte bombată, de culoare brun-gălbuie şi cu piciorul solid, de obicei umflat la bază; hrib, burete (*Boletus edulis*)

Scanned with OKEN Scanner

A.

- Desparte în silabe cuvintele din versul: *Se-nchid ferestre albe prin lalele.*
- Menţionează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele următoare din text: *îngândurat, numai, călţunaşi, voievodali.*
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text.
- Explică utilizarea liniilor de pauză în versul: *De-acum luna – pasăre măiastră –.*
- Indică funcţia sintactică pentru următoarele cuvinte din text: *de argint, s-aducă, noi, câte-un.*

B.

- Explică în patru-cinci rânduri raportul realitate-ficţiune, corelând textul cu explicaţiile din subsol.
- Selectează din primele trei strofe ale poeziei câte o figură de stil diferită, după cum urmează:

  Strofa 1 – personificare: .....
  Strofa 2 – epitet: .....
  Strofa 3 – metaforă: .....

- Transcrie din strofa a patra o imagine olfactivă.
- Precizează rima versurilor din prima şi a treia strofă.
- Cum explici faptul că poetul începe cu literă mică majoritatea versurilor din poezie?

II. Există deosebiri importante între masculi şi femele în cazul zmeilor. Primii au cranii groase de cel puţin cinci centimetri, pline de umflături corespunzând principalelor trăsături de caracter. Cu cât un zmeu are mai multe cucuie în ţeastă, cu atât e mai respectat. Cea mai mare umflătură e cea dintre sprâncene, corespunzând pungii cu venin. Ochii masculilor sunt tari ca piatra şi sunt protejaţi, în cursul luptelor, de o pleoapă fumurie. Femelele au pe ţeastă numai trei corniţe colorate, înclinate după unghiuri care variază cu moda, şi glandele lacrimale mari cât portocalele, de pleoapele de jos fiind mai mereu atârnaţi puii, ce se hrănesc cu lacrimi. Creierul zmeilor nu este împărţit în emisfere. Prin cercetări de laborator s-a demonstrat că ei îl folosesc mai ales pentru funcţia de vrăjire, o mică zonă servind şi funcţiei de blestem, ambele inexistente la om. Treburile de fiecare zi sunt rezolvate de doi

Scanned with OKEN Scanner

ganglioni cerebrali, mari cât merele domneşti, localizaţi în fese. Dentiţia arată că zmeii sunt prădători periculoşi, care şi-au dezvoltat suprafeţe de masticaţie speciale pentru zdrobirea accesoriilor umane: platoşe, catarame, ceasuri de mână, bijuterii.

(Mircea Cărtărescu, *Enciclopedia zmeilor*)

A.

- Identifică diftongii, triftongii şi vocalele în hiat din următoarele cuvinte: *deosebiri, zmeilor, cucuie, şi-au, bijuterii.*
- Demonstrează, prin enunţuri, omonimia următoarelor cuvinte din textul dat: *caz, are, care, mână.*
- Precizează câte un sinonim şi un antonim pentru următoarele cuvinte din text: *importante, respectat.*
- Indică modul şi timpul (unde este cazul) următoarelor verbe din text: *corespunzând, se hrănesc, s-a demonstrat, rezolvate.*
- Transcrie din ultima frază a textului: un nume predicativ, un atribut substantival prepoziţional, un subiect, un complement direct.

B.

- Explică de ce nu poţi folosi într-o lucrare ştiinţifică, de exemplu pentru ora de biologie, datele/informaţiile din textul dat.
- De ce apelează autorul, într-un text literar, la termeni ştiinţifici precum *ganglioni, masticaţie, glande* etc.?
- Precizează obiectul descrierii din textul dat.
- Motivează, în patru-cinci rânduri, titlul textului din care a fost selectat fragmentul.
- Scrie, în maximum zece rânduri, expoziţiunea unui text literar în care personajul principal să fie desprins din fragmentul citat.

2. Imaginează-ţi că eşti scriitor şi ai nevoie de un personaj pentru opera la care lucrezi. Gândeşte-te la o persoană din realitate – să o numim George/Georgiana – şi completează după model următorul tabel, realizând transformarea persoanei în personaj literar, altfel spus, a realităţii în ficţiune:

Persoana	*Personajul literar*
– este visătoare; – îi place aventura;	– într-o seară, în timp ce se întorcea spre casă, a stat de vorbă cu o stea; – a urcat în ultima secundă în tren, deşi nu avea bilet; .....

3. Motivează, într-o compunere de maximum zece rânduri, preferinţa ta pentru un scriitor anume.

Scanned with OKEN Scanner

4. Uneşte specia cu genul în care se încadrează:

- nuvela
- fabula — *genul liric*
- comedia
- romanul
- pastelul — *genul epic*
- imnul
- balada
- schiţa — *genul dramatic*
- basmul

B. FIGURI DE STIL

FIGURI DE STIL	DEFINIŢII	EXEMPLE
Personificarea	– atribuie însuşiri omeneşti unor fiinţe necuvântătoare, unor obiecte sau unor fenomene ale naturii. Ea se evidenţiază în text prin folosirea cuvintelor care exprimă acţiuni, sentimente, atitudini sau calităţi umane.	• „*Pomii simt dureri* de muguri" (Lucian Blaga) • „Iar *pădurea* lin *suspină*..." (Mihai Eminescu)
Comparaţia	– constă în alăturarea a doi termeni, pe baza unei trăsături comune sau a unei asemănări, pentru a-l evidenţia pe primul prin intermediul celui de-al doilea. Prin comparaţie, termenul prezentat capătă o imagine nouă, este pus într-o lumină inedită.	• „Toamna prin văzduh *adie/ Ca un zbor de libelulă*" (George Topîrceanu) • „Ziua de ieri *s-a ţinut după mine*, crezând/ *Ca un câine flămând*..." (Tudor Arghezi)
Enumeraţia	– constă în înşiruirea mai multor termeni de acelaşi fel, pentru accentuarea ideii exprimate sau sublinierea aspectelor descrise.	• „A poruncit *câinelui*, şi câinele *pisicii*, şi pisica *şoarecelui*, iar şoarecele şi-a atârnat porunca de coadă" (Folclor) • „Nu era *azi*, nici *mâine*, nici *ieri*, nici *totdeauna*" (Mihai Eminescu)

PALA CA

Scanned with OKEN Scanner

Repetiţia	– constă în reluarea unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte, pentru evidenţierea anumitor aspecte ale obiectelor sau ale acţiunilor prezentate.	• „Anii tăi se par ca *clipe,/ Clipe* dulci se par ca veacuri" (Mihai Eminescu)
Epitetul	– exprimă o însuşire deosebită, nouă, originală a unui obiect sau a unei acţiuni. La nivel gramatical, epitetul poate fi un adjectiv, un adverb, un substantiv, un verb; există epitete *ornante, cromatice, personificatoare* etc.	• „...e un ger *amar*, cumplit!" (Vasile Alecsandri) • „Suferinţă tu, *dureros de dulce*" (Mihai Eminescu) • „...Domnişoară/ *De cristal şi scorţişoară*" (Tudor Arghezi)
Metafora	– exprimă o semnificaţie nouă, insolită a unui obiect, pe baza unei comparaţii subînţelese; este figura de stil cu cea mai mare forţă plastică, considerată simbolul poeziei.	• „Soarele, *lacrima Domnului*/ Cade în *mările somnului*" (Lucian Blaga) • „Vibrau *scântei de vis ...noian de negru*" (George Bacovia)
Hiperbola	– constă într-o exagerare, prin amplificarea dimensiunilor unui obiect, fenomen, persoană.	• „*Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul...*" (Mihai Eminescu)
Antiteza	– alăturarea a două cuvinte, fapte, personaje, idei aflate în opoziţie, care se pun reciproc în lumină, cu scopul de a sublinia contrastul dintre ele.	• „Ea – un *înger* ce se roagă –/ El un *demon* ce visează." (Mihai Eminescu) • „*Eu* veneam de *sus*, tu veneai de *jos*/ *Tu* soseai din *vieţi*, eu veneam din *morţi*." (Tudor Arghezi)

Exerciţii

1. Citeşte textele de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

I. Trecu vremea, trecu...

Şi într-o zi, eu, cel sortit să fiu cel de pe urmă din copiii de odinioară, m-am pornit spre uliţa părăsită, să împărtăşim împreună spovedaniile unui trecut atât de scump nouă. Şi n-am mai găsit-o! O viaţă întreagă o ştiusem la poarta casei; acum nu mai era. Plecase după morminte. Şi-n locul ei era altă uliţă, pe braţele căreia râdeau alţi copii.

(Ionel Teodoreanu, *Uliţa copilăriei*)

A.

- Desparte în silabe cuvintele: *odinioară, împărtăşim, spovedaniile.*
- Menţionează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele următoare din text: *părăsită, (unui) trecut.*
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor aflate în chenare.

Scanned with OKEN Scanner

- Numeşte modul şi timpul verbului din primul enunţ al fragmentului propus.
- Precizează funcţia sintactică a ultimei propoziţii din textul dat.

B.

- Precizează trăirile naratorului, sugerate de exclamaţie şi de negaţiile: *Şi n-am mai găsit-o!*; *acum nu mai era.*
- Transcrie o imagine vizuală.
- Ce sugerează repetiţia din prima frază a fragmentului propus?
- Transcrie o metaforă şi o personificare din fragmentul dat.
- Explică valoarea stilistică a adjectivelor pronominale nehotărâte din ultima frază a textului.

II. Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
Domnitoare peste ape, oaspeţi liniştei acestei,
Cu aripele întinse se mai scutură şi-o taie,
Când în cercuri tremurânde, când în brazde de văpaie.
Papura se mişcă-n freamăt de al undelor cutrier,
Iar în iarba înflorită, somnoros suspin-un grier...
E atâta vară-n aer, e atât de dulce zvonul...

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea IV*)

A.

- Transcrie, din text, două forme neliterare şi precizează echivalentul lor actual.
- Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *tremurânde, freamăt.*
- Menţionează cazul următoarelor substantive din text: *liniştei, (în) iarba, vara.*
- Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor din textul dat aflate în casete.
- Alcătuieşte o propoziţie în care să existe un nume predicativ multiplu, având ca regent verbul *a însemna.*

B.

- Precizează ritmul, rima şi măsura versurilor.
- Transcrie, din text, o imagine auditivă şi o imagine vizuală.
- Precizează figurile de stil din versul următor: *Când în cercuri tremurânde, când în brazde de văpaie.*
- Transcrie metaforele prin care sunt descrise lebedele.
- Numeşte figura de stil din fragmentul: *somnoros suspin-un grier...*
- Explică semnificaţia ultimului vers din fragmentul dat.

2. Scrie o compunere descriptivă în care să foloseşti cât mai multe imagini artistice şi figuri de stil.

Scanned with OKEN Scanner

C. VERSIFICAŢIA/PROZODIA
(tehnica alcătuirii versurilor)

Versul	➢ un rând dintr-o poezie, care poate să aibă înţeles deplin sau îşi poate completa sensul cu versurile următoare.
Strofa	➢ ansamblu de două sau mai multe versuri, definit prin unitate de sens; ➢ tipuri de strofă: *monovers/monostih, distih, terţină/terţet, catren, cvinarie/cvintet, sextină, septimă, octet, strofă polimorfă.*
Rima	➢ identitatea sunetelor de la sfârşitul a două sau mai multe versuri, începând cu ultima silabă accentuată; ➢ tipuri de rimă: *monorimă, împerecheată, încrucişată, îmbrăţişată, albă, imperfectă, liberă.*
Piciorul metric	➢ unitatea ritmică formată dintr-un număr constant de silabe accentuate şi neaccentuate care se repetă în mod regulat într-un vers; poate fi de două, trei sau patru silabe.
Ritmul	➢ succesiunea regulată a silabelor accentuate, neaccentuate şi a pauzelor dintr-un vers; ➢ tipuri de ritm: *iambic* (– ´), *trohaic* (´ –).
Măsura	➢ numărul silabelor dintr-un vers.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Şi-a resfirat crenguţele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare
Din creştet, vărul subţirel de floare
Că s-a trezit aşa de dimineaţă
Cu ramuri albe – şi se poate spune
Că-i pentru-ntâia oară
Când i se-ntâmplă-asemenea minune.
Un nor sihastru
Şi-adună în poală
Argintul tot.
Cerul e-albastru
Ca o petală de miozot.

(George Topîrceanu, *Rapsodii de primăvară*)

Scanned with OKEN Scanner

A.

- Desparte în silabe cuvintele: *grădinii, întâmplă, rapsodii.*
- Transcrie, din textul dat, două diminutive.
- Numeşte valorile morfologice ale cuvintelor din sintagma „în mijlocul grădinii".
- Precizează funcţia sintactică a cuvântului subliniat din versul: *De frică să nu-i cadă la picioare.*
- Transcrie din versurile date o metaforă şi o comparaţie.

B.

- Precizează măsura versurilor.
- Identifică ritmul primelor două versuri.
- Alcătuieşte schema rimelor din fragmentul dat. Ce observi?

2. Caută intrusul! În versurile următoare s-au strecurat silabe în plus. Găseşte-le!

În păduri trosnesc stejarii şi e un ger amar, cumplit!
Stelele parcă-s înghețate, cerul pare oțelit.

3. Numeşte tipul de rimă din versurile:

a) E noapte naltă, naltă; din mijlocul tăriei,
Veşmântul său cel negru, de stele semănat,
Destins coprinde lumea, ce-n braţele somniei
Visează câte-aievea deşteaptă n-a visat.
(Ion Heliade Rădulescu, *Zburătorul*)

b) Ochii negri mi-au fost dragi,
Că-s frumoşi ca şi doi fragi,
Îs negri ca două mure
Crescute vara-n pădure...
(Folclor)

c) Feţişoara lui,
Spuma laptelui;
Mustăcioara lui,
Spicul grâului;
Perişorul lui,
Pana corbului;
Ochişorii lui,
Mura câmpului!...
(Folclor)

d) De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreodată?
(Mihai Eminescu)

4. Plasează cuvintele: *seară, vară, parfum, scrum* în rimă la finalul versurilor unei strofe de patru versuri (catren), cu măsură de 10 silabe. Repetă exerciţiul pentru o măsură de 8 silabe.

Scanned with OKEN Scanner

5. Perechile de mai jos pot constitui rime? Explicați!

chitară/comoară; lup/surd; iată-l/tatăl; abil/lizibil; geme/sirene

a. GENUL EPIC

- ✓ cuprinde totalitatea operelor narative;
- ✓ relatează **fapte, evenimente, întâmplări** cu o anumită semnificație, puse pe seama unor **personaje** și povestite de un **narator**. Astfel, autorul își exprimă în mod **indirect** gândurile, sentimentele, valorile și atitudinile;
- ✓ acțiunea se organizează într-o succesiune de **momente ale subiectului**: expoziția/situația inițială; intriga/cauza ce declanșează acțiunea; desfășurarea acțiunii; punctul culminant/situația tensionată; deznodământul/situația finală;
- ✓ acțiunea poate fi relatată cronologic, prin înlănțuire și alternanță, sau cu întoarceri în timp și rememorări, prin inserție;
- ✓ întâmplările sunt plasate într-un **context spațio-temporal**, de aici prezența unor **indici spațiali** și **temporali** (adverbele și locuțiunile adverbiale de loc și de timp, substantive care exprimă circumstanțe temporale sau spațiale, nume de locuri etc.);
- ✓ acțiunea este pusă în mișcare de un **conflict**, care reprezintă o ciocnire de interese, valori, atitudini între personaje (conflict exterior) sau în sufletul unui personaj (conflict interior);
- ✓ **prezența naratorului** – o convenție textuală, vocea care relatează întâmplările, fie la persoana a III-a (narator obiectiv, impersonal, omniscient), fie la persoana I (narator subiectiv, implicat ca personaj sau ca martor);
- ✓ **prezența personajelor** – existențe fictive, create după modelul realității sau plăsmuite de fantezia scriitorului. Personajele participă la acțiune în diferite grade (principale, secundare, episodice, figurante) și sunt individuale sau colective. După natura faptelor săvârșite, pot fi pozitive sau negative.
- ✓ **modul de expunere dominant** este **narațiunea**, dar în mod obișnuit ea se împletește cu **descrierea** și cu **dialogul**. Descrierea care întrerupe o narațiune literară are mai multe funcții: creează atmosfera, particularizează cadrul în care au loc întâmplările, încetinește ritmul narațiunii sau conturează portretul unui personaj. Dialogul, într-o narațiune, are rolul de a dinamiza acțiunea, fiind o formă mascată de relatare a unor întâmplări ori intenții, asigură comunicarea dintre personaje și contribuie la caracterizarea acestora, punând în evidență atitudinile, ideile, comportamentul și limbajul lor.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Un negustor persan avea într-o colivie o pasăre indiană. Trebuind să facă o călătorie în India, s-a dus la pasăre şi a întrebat-o:

— Vrei să-ţi aduc un dar?

— Nu, a spus pasărea. Singurul lucru pe care mi-l doresc este libertatea.

— Asta nu se poate.

— Atunci du-te, te rog, în pădurea unde m-am născut, acolo în India, şi spune-le celorlalte păsări că trăiesc într-o colivie.

— Aşa am să fac, a spus negustorul.

După cum făgăduise, s-a dus în jungla indiană, în locul arătat de pasăre, şi a strigat cu putere că pasărea se afla la el acasă, într-o colivie. În acea clipă, o altă pasăre a căzut fără viaţă la pământ, de pe cea mai înaltă cracă. O fi vreo rudă a păsării mele, şi-a zis în sinea lui negustorul, şi vestea pe care i-am dat-o i-a pricinuit moartea.

Când s-a întors acasă, pasărea a dorit să afle cum fusese călătoria.

— Vai, a spus negustorul, mă tem că-ţi aduc o veste rea. Una dintre rudele tale a căzut la pământ fără suflare când am strigat că te afli închisă într-o colivie.

Nici nu rostise bine negustorul aceste vorbe, că pasărea a căzut în fundul coliviei şi n-a mai mişcat. Vestea cea rea a ucis-o şi pe ea, şi-a spus negustorul. Îndurerat, a deschis colivia, a luat pasărea şi a pus-o pe pervazul ferestrei, mângâiat de o rază de soare.

Pasărea a înviat pe dată. A dat repede din aripi şi a zburat până la un copac din apropiere. Apoi i-a vorbit astfel negustorului:

— Află de la mine: ceea ce ai crezut că este o veste rea era de fapt una bună. Cu ajutorul tău, pasărea de departe, ruda mea, mi-a arătat cum să scap din colivie. Ceea ce am şi făcut.

Şi pasărea şi-a luat zborul spre răsărit, cântând.

(Jean-Claude Carrière,
„Pasărea indiană", în vol. *Cercul mincinoşilor*)

A.

- Extrage, din primul enunţ al textului dat, un cuvânt cu diftong şi unul cu hiat.
- Scrie câte un sinonim adecvat (contextual) pentru fiecare dintre cuvintele: *făgăduise, vestea, îndurerat, răsărit.*
- Alcătuieşte două enunţuri cu sensuri diferite ale verbului *a pune.*
- Precizează mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte: *călătorie, suflare, astfel, (spre) răsărit.*
- Notează formele de G-D singular ale următoarelor substantive: *pasăre, colivie, călătorie, libertate.*
- Extrage din textul dat un adjectiv la gradul de comparaţie superlativ relativ şi o interjecţie afectivă.

Scanned with OKEN Scanner

- Ilustrează, în două enunțuri, două valori morfologice diferite ale verbului *a fi*, altele decât cea din text.
- Precizează valorile morfologice ale cuvintelor îngroșate din fragmentul: *Vestea **cea** rea a ucis-o și pe ea, **și**-a spus **negustorul**.*
- Indică funcțiile sintactice ale cuvintelor îngroșate din fragmentul următor: *pasărea **de departe**, **ruda** mea, **mi**-a arătat **cum** să scap din colivie.*

B.

- Precizează modurile de expunere folosite în text.
- Numește personajele din textul dat.
- Rezumă povestirea în trei enunțuri.
- Precizează momentele subiectului din textul propus.
- Transformă primele cinci replici din text în vorbire indirectă.
- Menționează două argumente care să demonstreze faptul că textul citat aparține genului epic.
- Explică, în 4-5 rânduri, valoarea morală a povestirii date.

2. Rescrie textul de la exercițiul precedent din punctul de vedere al păsării indiene, care să devină narator la persoana I.

3. Pornind de la următoarele repere temporale și spațiale, imaginează câte un titlu de narațiune.

a) *joi dimineață – niciodată până atunci – peste drum – copacii din fața casei*

b) *anul 2056 – noiembrie – stație orbitală cu inteligență proprie – Pământ – galaxia vecină*

4. Scrie o urmare neobișnuită pentru fiecare dintre enunțurile următoare, folosind de fiecare dată alte cuvinte de legătură:

- *Un bărbat traversa grăbit curtea...*
- *Ea deschise ușa apartamentului...*
- *Tramvaiul se pregătea să intre în stație...*
- *Îmblânzitorul își pocni biciul...*

5. Ai scris o povestire pentru o revistă literară. Prezint-o redacției în câteva fraze.

6. Caracterizează personajul preferat din ultima carte citită.

7. Explică dacă celebra formulă a lui Iulius Caesar prin care anunța o victorie asupra lui Farnaces, regele Pontului, în anul 47 î.Ch., *Veni, vidi, vici!* (Am venit, am văzut, am învins!), constituie o narațiune.

Scanned with OKEN Scanner

8. Scrie o compunere narativă de 10-15 rânduri, în care să povesteşti *o întâmplare fantastică* prin care a trecut Rostogol, un pui de veveriţă ce a rătăcit drumul spre scorbură.

9. Asişti la o ceartă în oficiul poştal. Povesteşte scena în 10-15 rânduri, integrând un dialog în naraţiune.

NUVELA

- ✓ specie epică în proză;
- ✓ dimensiuni relativ reduse faţă de roman, dar mai ample decât ale schiţei sau ale povestirii;
- ✓ acţiunea urmăreşte un singur fir narativ;
- ✓ intriga este complexă, riguros construită;
- ✓ conflictul care determină acţiunea este puternic şi antrenează mai multe personaje;
- ✓ numărul personajelor este relativ redus;
- ✓ obiectivitate sporită, pentru că păstrează o legătură destul de exactă cu realitatea, urmărind asigurarea caracterului veridic;
- ✓ accentul cade asupra evoluţiei personajelor şi nu asupra întâmplărilor;
- ✓ modul de expunere dominant este naraţiunea, îmbinată cu descrierea şi cu dialogul.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

În tramvai căldura era încinsă, năbuşitoare. Traversând grăbit coridorul, îşi spuse: „Eşti un om cu noroc, Gavrilescule!" Zărise un loc liber, lângă o fereastră deschisă, la celălalt capăt al vagonului. După ce se aşeză, îşi scoase batista şi-şi şterse îndelung fruntea şi obrajii. Apoi înfăşură batista pe sub guler, în jurul gâtului, şi începu să-şi facă vânt cu pălăria de paie. Bătrânul din faţa lui îl privise tot timpul concentrat, parcă s-ar fi trudit să-şi aducă aminte unde îl mai văzuse. Pe genunchi ţinea cu mare grijă o cutie de tablă.

— E teribil de cald! Spuse el deodată. Nu s-au mai pomenit aşa călduri din 1905!...

Gavrilescu clătină din cap, continuând să-şi facă vânt cu pălăria:

— E cald într-adevăr, spuse. Dar când este omul cult, le suportă mai uşor pe toate. Colonelul Lawrence bunăoară. Ştiţi ceva de colonelul Lawrence?

— Nu.

— Păcat. Nici eu nu prea ştiu mare lucru. Dacă s-ar fi urcat în tramvaiul ăsta, l-aş fi întrebat. Îmi place să intru în vorbă cu oamenii culţi. Tinerii aceşti, domnul meu, erau, desigur, studenţi. Studenţi eminenţi. Aşteptam cu ei în staţie

Scanned with OKEN Scanner

și i-am ascultat. Vorbeau despre un anume colonel Lawrence și de aventurile lui în Arabia. Și ce memoriel Recitau pe dinafară pagini întregi din cartea colonelului. Era o frază care mi-a plăcut, o frază foarte frumoasă, despre arșița care l-a întâmpinat pe el, pe colonel, undeva în Arabia și care l-a lovit în creștet, l-a lovit ca o sabie...

(Mircea Eliade, *La țigănci*)

A.

- Extrage din enunțul *Vorbeau despre un anume colonel Lawrence și de aventurile lui în Arabia.* un cuvânt cu triftong și unul cu hiat.
- Scrie câte un sinonim adecvat (contextual) pentru fiecare dintre cuvintele: *concentrat, cult, suportă, a lovit.*
- Alcătuiește două enunțuri cu sensuri diferite ale verbului *a ști.*
- Precizează mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte: *căldura, deschisă, îndelung, înfășură.*
- Menționează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din fragmentul: *Zărise un loc liber, lângă o fereastră deschisă, la celălalt capăt al vagonului.*
- Precizează felul propozițiilor din fraza următoare, din punct de vedere sintactic: *După ce se așeză, își scoase batista și-și șterse îndelung fruntea și obrajii.*

B.

- Rezumă fragmentul propus în patru enunțuri.
- Precizează care sunt modurile de expunere din text.
- Indică persoana gramaticală a narațiunii.
- Selectează din narațiune două construcții care oferă amănunte spațiale.
- Rescrie imagini care creează impresia unei realități familiare pentru cititor.

2. Rezumă într-o jumătate de pagină o nuvelă studiată.

3. Caracterizează un personaj de nuvelă, având în vedere comportamentul lui de-a lungul acțiunii și limbajul.

4. Comentează succint conflictul central dintr-o nuvelă studiată.

5. Imaginează un posibil subiect de nuvelă, plecând de la fragmentul de mai sus.

SCHIȚA

- ✓ specie epică de mică întindere;
- ✓ acțiune simplă, concentrată, limitată la un singur episod – semnificativ – din viața unuia sau a câtorva personaje;
- ✓ modul predominant de expunere este narațiunea, împletită cu dialogul.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

O vorbă franţuzească zice că mai-binele e adesea vrăjmaşul binelui. Este foarte adevărat; însă omului nu-i trebuieşte binele, îi trebuieşte mai-binele: acesta e raţiunea întregului progres al omenirii. Priviţi, la fiecare Sf. Gheorghe şi Sf. Dumitru, ce goană după mai-bine! Gândesc că nicăieri nu se mută mai mult şi mai des lumea ca la Bucureşti; e natural – capitala trebuie să dea tonul progresului. Cu trei luni înainte de termenul mutării, mai în fiecare familie începe regulat o interesantă dezbatere, având un vădit caracter de urgenţă:

— Nu-mi mai dă mâna, cucoană! leafa scăzută; criză; nu mai pot! Trebuie să căutăm una mai ieftină...

— Iar să ne mutăm?

— Dacă trebuie...

— Uf, când mă gândesc, să plec iar cu troacele, să le mai hodorogesc iar! [...]

— N-am ce-ţi face! De ce nu ţi-au dat părinţii o pereche de case de zestre? Şi mie mi-ar fi plăcut să nu mai umblu la fiecare şase luni din mahala în mahala... Dar de! Asta e soarta noastră a chiriaşilor! [...]

(I.L. Caragiale, *De închiriat...*)

A.

- Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor *termen, vădit, cucoană, (a) umbla.*
- Selectează din primul paragraf un cuvânt format prin derivare şi unul prin compunere.
- Indică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunţul: *Şi mie mi-ar fi plăcut să nu mai umblu la fiecare şase luni din mahala în mahala...*
- Precizează felul propoziţiilor subordonate din fraza *Gândesc că nicăieri nu se mută mai mult şi mai des lumea ca la Bucureşti; e natural – capitala trebuie să dea tonul progresului.*
- Explică semnele de punctuaţie din a doua replică.

B.

- Enumeră motivele pentru care bărbatul consideră că trebuie să se mute din nou.
- Indică sentimentul exprimat de interjecţia *Uf!*
- Transcrie din text un enunţ care indică ironia naratorului.
- Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă.
- Explică înţelesul zicalei: *mai-binele e adesea vrăjmaşul binelui.*

2. Pe baza unei schiţe studiate rezolvă următoarele sarcini de lucru:

- Scrie în 15 rânduri rezumatul ei.
- Caracterizează într-un text de 10 rânduri un personaj secundar.

Scanned with OKEN Scanner

- Indică numele personajului preferat și justifică prin două argumente alegerea făcută.
- Prezintă, într-un text de 10-15 rânduri, momentele subiectului.
- Explică, în maximum 5 rânduri, titlul scrierii.
- Argumentează, prin menționarea a două argumente, că textul studiat este schiță.
- Scrie pe o foaie numele personajelor principale și secundare. Trasează apoi săgeți între aceste nume, indicând deasupra lor tipul relației care se stabilește între eroi.

3. Imaginează situația inițială a unei schițe cu titlul *Misterul orașului.* Scrie 15 rânduri pe această temă.

4. Imaginează-ți că trebuie să convingi un regizor să facă un film după textul schiței studiate. Ce argumente ai folosi?

BASMUL

- ✓ specie epică în proză, de dimensiuni relativ întinse;
- ✓ se povestesc întâmplări fantastice puse pe seama unor personaje cu însușiri supranaturale, pozitive și negative;
- ✓ acțiunea basmului se naște din conflictul dintre forțele binelui și ale răului, dintre adevăr și minciună;
- ✓ sunt prezente formule tradiționale (de început, mediane și finale);
- ✓ timpul și spațiul acțiunii sunt vagi, nedeterminate;
- ✓ deznodământul aduce întotdeauna triumful eroilor pozitivi;
- ✓ apărut din cele mai vechi timpuri, basmul a reprezentat, pe de o parte, o modalitate de evadare din cotidian într-o lume mirifică, unde totul este posibil, pe de altă parte, o necesitate de impunere a unor norme morale (binele, adevărul, curajul, dreptatea etc.);
- ✓ basmul popular este o creație anonimă, tradițională, transmisă prin viu grai, în timp ce basmul cult este scris de un autor și poartă amprenta originalității acestuia, a stilului său artistic individual.

Exerciții

1. Citește textul de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

Nu-și sfârși bine vorba, că vrăjitoarea o și îmbrânci pe biata Gretel unde era cuptorul din care ieșeau limbi de foc.

— Hai, bagă-te înăuntru, îi porunci vrăjitoarea, și vezi dacă-i destul de încins, ca să punem înăuntru pâinea.

Vezi că afurisita de cotoroanță nu degeaba o îndemna pe fată să se vâre în cuptor!... Că de-ndată ce-ar fi fost înăuntru, vrăjitoarea pac! ar fi închis

Scanned with OKEN Scanner

cuptorul. Şi-ar fi ţinut-o acolo până ce se rumenea bine. Şi-apoi ar fi mâncat-o... Numai că Gretel băgă de seamă ce gânduri clocea în cap vrăjitoarea şi se prefăcu că-i nătângă şi neîndemânatică:

— Aş intra, da' nu ştiu cum să fac... Pe unde să intru? Şi cum anume?

— Eşti proastă ca o gâscă! o ocărî baba. Păi, nu-ţi dă prin cap pe unde, că-i deschizătura destul de mare? Ia te uită, şi eu aş putea să încap în ea!... Şi, şontâcăind, se apropie de cuptor şi-şi vârî capul în el.

Gretel doar asta aştepta, şi-i dădu un brânci zgripţuroaicei de se duse până-n fundul cuptorului. Apoi închise uşa de fier şi puse zăvorul. Văleu! Ce mai urlete, că te treceau fiorii, răzbăteau dinăuntru!...

(Fraţii Grimm, *Hänsel şi Gretel*)

A.

- Numeşte grupurile de sunete prezente în cuvintele: *vrăjitoare, zgripţuroaică, fiorii.*
- Precizează cum s-au format cuvintele: *neîndemânatic, a şontâcăi, deschizătură.*
- Propune sinonime pentru expresiile: *a băga de seamă, a da brânci.*
- Transcrie două cuvinte cu sens figurat din fragmentul dat.
- Menţionează valorile morfologice ale cuvintelor scrise îngroşat din fragmentul: *Nu-şi sfârşi bine vorba, că vrăjitoarea o şi îmbrânci pe biata Gretel [...].*
- Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor scrise îngroşat din enunţul următor: *Că de-ndată ce-ar fi fost înăuntru, vrăjitoarea pac! ar fi închis cuptorul.*

B.

- Precizează două moduri de expunere prezente în text.
- Transcrie, din text, un cuvânt/o sintagmă care dezvăluie implicarea afectivă a naratorului.
- Rezumă fragmentul propus în două enunţuri.
- Menţionează două motive care să justifice apartenenţa fragmentului citat la specia basmului.

2. Explică, în 4-5 rânduri, rolul formulei iniţiale din basme: *A fost odată ca niciodată...*

3. Dă exemple de personaje pozitive şi de personaje negative din basmele citite.

4. Descrie, în 10-15 rânduri, un ţinut fantastic din basme.

5. Redactează planul simplu de idei pentru un basm pe care l-ai citit şi ţi-a plăcut.

Scanned with OKEN Scanner

6. Imaginează-ţi un obiect magic pe care l-ar deţine într-un basm: *nevasta unui căpcăun – fata cea mică a tâmplarului – un cocoşat – un dragon – Făt-Frumos – o împărăteasă.*

7. Pornind de la următoarea situaţie, construieşte schema narativă a unui basm modern: *Vrăjitorul Merlin fu apelat pe videochat...*

FABULA

- ✓ specie a genului epic, în versuri sau în proză;
- ✓ conţine o scurtă povestire alegorică în care sunt satirizate defecte omeneşti cu scopul de a le îndrepta;
- ✓ personajele fabulei sunt animale, plante, obiecte înzestrate cu însuşiri umane, aşadar figura de stil predominantă este personificarea;
- ✓ are, de regulă, două părţi: partea narativă, care cuprinde povestirea alegorică a faptelor, şi partea finală, morala, care este o învăţătură ce se desprinde din naraţiune.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Sosise iarna şi se udaseră grăunţele şi furnicile le uscau. Un greiere flămând le cerşi de-ale gurii, dar furnicile îl întrebară: „De ce nu ţi-ai strâns bucate şi tu astă-vară?" Greierele răspunse: „N-aveam timp, cântam frumos." Furnicile îi râseră în nas şi-i ziseră: „Dacă-n vară ai cântat, joacă-n iarnă nemâncat."

Fabula arată că nu trebuie să neglijăm treburile noastre, ca să nu ne întristăm şi să ne primejduim.

(Esop, *Greierele şi furnica*)

A.

- ♦ Selectează din text un cuvânt care conţine diftong şi unul care conţine hiat.
- ♦ Precizează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte: *astă-vară, frumos, a se întrista.*
- ♦ Găseşte în text două sinonime pentru cuvântul *mâncare.*
- ♦ Alcătuieşte două expresii/locuţiuni cu substantivul *nas.*
- ♦ Numeşte modul următoarelor verbe: *joacă, să ne primejduim.*
- ♦ Precizează felul propoziţiilor subordonate din ultima frază a textului propus.

B.

- ♦ Transcrie fragmentul din care reiese autocaracterizarea unui personaj.
- ♦ Identifică modurile de expunere din text.

Scanned with OKEN Scanner

- Ce tipuri umane se ascund sub măştile celor două personaje din text?
- Subliniază cu roşu morala acestei fabule şi explic-o.
- Menţionează două argumente pentru care consideri că textul propus aparţine unei fabule.

2. ***Alegoria*** reprezintă o figură de stil prin care un sens abstract, ascuns, este prezentat într-o formă concretă. Alegoria concretizează idei generale, dându-le o formă sensibilă, prin utilizarea unui şir de alte figuri de stil, precum metafora, comparaţia, personificarea, epitetul etc. care formează o imagine unitară. Explică sensul alegoriei din fabula propusă la subiectul 1.

3. Construieşte un text de maximum 5 rânduri în care să informezi alţi greieri ce trebuie să (nu) facă pentru a nu avea soarta greierului din fabula lui Esop.

4. Ai fost vreodată în situaţia furnicii? Prezintă întâmplarea în maximum 10 rânduri.

5. Scrie o compunere de 15 rânduri, pornind de la morala unei fabule studiate.

6. În fabulă animalele reprezintă nişte măşti în spatele cărora se află oamenii cu defectele şi calităţile lor. Stabileşte corespondenţa între rolurile jucate de animale şi trăsăturile umane!

Vulpea	capacitatea de adaptare
Măgarul	abilitatea de a ispiti
Racul	înţelepciunea
Cameleonul	ipocrizia
Leul	încăpăţânarea
Bufniţa	viclenia
Şarpele	forţa

b. GENUL LIRIC

- ✓ cuprinde totalitatea operelor în care predomină **subiectivitatea, exprimarea directă a sinelui;**
- ✓ numele acestui gen literar (< lat., gr. *Lyra* – „liră") provine din faptul că în Grecia antică recitarea poeziei era însoţită de acompaniamentul lirei;
- ✓ structurarea textului în strofe şi versuri este dominantă în genul liric, deşi nu neapărat specifică. Este valorificată astfel **muzicalitatea limbajului**, realizată prin elementele de **prozodie** (ritm, rimă, măsură), dar şi prin **figuri sintactice** (repetiţii, refrene) sau de **sunet** (aliteraţii, asonanţe);

Scanned with OKEN Scanner

- ✓ **eul creator** își exprimă în mod nemijlocit stările sufletești, emoțiile, reacțiile față de fenomenele lumii exterioare și față de propriile metamorfoze interioare;
- ✓ vocea textuală este doar o convenție numită **eu liric** sau **eu poetic**, care poate apărea în diverse ipostaze: *îndrăgostitul, revoltatul, gânditorul, contemplatorul, căutătorul unui ideal* etc.;
- ✓ modul dominant de expunere este **monologul liric** (adresat sau nu), dar poate apărea și **descrierea**;
- ✓ subiectivitatea se exprimă la nivel lexico-gramatical prin **mărcile eului liric**: pronume, adjective pronominale și verbe la persoana I, interjecții afective (în cazul lirismului de tip confesiv) și pronume, adjective pronominale, verbe la persoana a II-a, substantive în V (în cazul lirismului de tip adresativ);
- ✓ limbajul este **sugestiv** și **expresiv**, folosindu-se într-o măsură mai mare imaginile artistice și figurile de stil, cuvintele cu sens figurat;
- ✓ există multe specii lirice, atât în literatura populară, cât și în literatura cultă.

Exerciții

1. Citește textul de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

Te uită cum ninge decembre...
Spre geamuri, iubito, privește –
Mai spune s-aducă jeratic
Și focul s-aud cum trosnește.

Și mână fotoliul spre sobă,
La horn să ascult vijelia,
Sau zilele mele – totuna –
Aș vrea să le-nvăț simfonia.

Mai spune s-aducă și ceaiul,
Și vino și tu mai aproape –
Citește-mi ceva de la poluri,
Și ningă... zăpada ne-ngroape.

Ce cald e aicea la tine,
Și toate din casă mi-s sfinte –
Te uită cum ninge decembre...
Nu râde... citește nainte.

E ziuă și ce întuneric...
Mai spune s-aducă și lampa –
Te uită, zăpada-i cât gardul,
Și-a prins promoroacă și clampa.

Eu nu mă mai duc azi acasă...
Potop e-napoi și-nainte,
Te uită cum ninge decembre...
Nu râde... citește nainte.

(George Bacovia, *Decembrie*)

A.

- ♦ Desparte în silabe cuvintele: *decembrie, trosnește, simfonia, promoroacă.*
- ♦ Selectează, din text, trei cuvinte din câmpul lexico-semantic al iernii.
- ♦ Menționează două diminutive din familia lexicală a substantivului *casă.*

Scanned with OKEN Scanner

- Transcrie două cuvinte folosite în text cu sens figurat.
- Precizează cazul substantivelor din prima strofă a poeziei.
- Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *cum* să aibă altă valoare morfologică decât cea din text.
- Notează funcţiile sintactice ale cuvintelor scrise îngroşat din versul *Aş vrea să* ***le-nvăţ simfonia***.
- Precizează felul propoziţiilor din versul: *Te uită, zăpada-i cât gardul.*

B.

- Precizează termenii opoziţiei care structurează discursul liric.
- Explică rolul stilistic al liniei de pauză folosite în text în interiorul sau la finalul unor versuri.
- Precizează măsura versurilor, tipul de rimă şi ritmul din textul dat.
- Transcrie din text trei figuri de stil diferite.
- Reflectează asupra sentimentelor exprimate de vocea lirică din text şi precizează-le.
- Extrage din text două tipuri de mărci lexico-gramaticale ale eului liric.
- Explică semnificaţia titlului prin raportare la conţinutul textului.
- Menţionează două motive pentru care consideri că textul dat aparţine genului liric.

2. Rescrie strofa următoare pentru a reface versurile originale:

Iubind în taină am păstrat tăcere, gândind că astfel o să-ţi placă ţie, căci în priviri citeam o vecinicie de-ucigătoare visuri de plăcere.

(Mihai Eminescu)

3. Găseşte rime pentru cuvintele: *gând, dimineaţă, poveste, oranj, emoţie.*

4. Scrie câte o definiţie metaforică a noţiunilor următoare: *fluture – clipă – iubire – speranţă – perlă.*

5. Descrie într-un limbaj figurat sentimentele şi emoţiile pe care le poţi avea într-una din următoarele situaţii:

a) contempli marea;
b) cade prima zăpadă;
c) iubeşti;
d) faci un lucru interzis.

6. Descoperă figurile de stil din următorul fragment şi transcrie-le:

Dar mie/ Mi-a spus o fetiţă cuminte/ Că-şi aduce aminte/ Cum vara vine din copilărie,/ Şi cum,/ În miros de lapte, de fân şi de fum,/ Alunecă de-aici,/ Trasă de fluturi, de buburuze şi de furnici,/ Înspre bunici.

(Ana Blandiana, *Cine poate şti?*)

Scanned with OKEN Scanner

7. Scrie un vers de douăsprezece silabe a cărui rimă să fie în *–tor*. Roagă-l pe colegul de bancă să compună următorul vers.

8. Completează spațiile punctate cu termeni care denumesc trăsături ale poeziei.

P .....
O.....
E.....
Z.....
I.....
E.....

9. Citește fragmentul următor și exprimă-ți opinia, în 10-15 rânduri, despre analogia dintre poezie și dans:

Malherbe asocia proza cu mersul, poezia cu dansul. Mersul, ca și proza, are întotdeauna un obiect precis. Ea este un act îndreptat spre un obiectiv, scopul nostru este de a-l atinge. [...] Dansul este cu totul altceva. El este, fără îndoială, un sistem de acte, dar acte care își au scopul în ele însele. El nu se duce nicăieri. Dacă urmărește totuși ceva, nu poate fi vorba decât de un obiect ideal, o stare, o voluptate, fantoma unei flori sau un fel de încântare de tine însuți, o extremă de viață, un pisc, un punct suprem al ființei...

(Paul Valéry)

PASTELUL

- ✓ specie lirică în versuri în care se prezintă, cu ajutorul descrierii, un tablou din natură;
- ✓ modurile de expunere sunt descrierea și monologul liric;
- ✓ eul poetic, aflat într-o ipostază contemplativă, își exprimă sentimentele față de peisajul descris fie în mod direct, fie într-o manieră discretă;
- ✓ expresivitatea este conferită de folosirea imaginilor artistice vizuale, auditive, olfactive sau dinamice și de utilizarea figurilor de stil;
- ✓ termenul de *pastel* desemnează la origine o tehnică picturală, un desen realizat cu un creion moale, ușor colorat, în tonuri palide, delicate.

Exerciții

1. Citește textul de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapără-n cale,
Apele plâng, clar izvorând din fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine.

Scanned with OKEN Scanner

Luna pe cer trece-aşa sfântă şi clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ţi-e plină.

Nourii curg, raze-a lor şiruri despică,
Streşine vechi casele-n lună ridică,
Scârţâie-n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluiere murmură-n stână. [...]

(Mihai Eminescu, *Sara pe deal*)

A.

- Transcrie doi termeni neliterari din text şi scrie, pentru fiecare, forma literară actuală.
- Notează câte un sinonim pentru termenii următori: *clar, jale, a murmura.*
- Transcrie din text două cuvinte folosite cu sens figurat.
- Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate din secvenţa: *...fruntea de gânduri ţi-e plină.*
- Realizează expansiunea termenului *cu jale* din primul vers în propoziţia corespunzătoare.

B.

- Descoperă o trăire a eului poetic şi numeşte-o.
- Selectează o figură de stil din prima strofă.
- Precizează rima şi măsura versurilor.
- Menţionează două mărci lexico-gramaticale ale vocii lirice din text.
- Exprimă-ţi oral punctul de vedere despre efectul artistic pe care-l produc imaginile poetice vizuale şi auditive din strofa a treia în textul dat.
- Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care să demonstrezi că fragmentul propus reprezintă un pastel.

2. Explică proveniența termenului de *pastel* în literatura română, cu ajutorul unui dicţionar de termeni literari.

3. Dă exemple de culori şi nuanţe pe care le-ar folosi un poet/un pictor pentru crearea unui tablou:

a) *marin*;
b) *montan;*
c) *campestru*;
d) *lacustru.*

Scanned with OKEN Scanner

4. Alege un colţ de natură din localitatea ta şi descrie-l, într-o compunere de 10-15 rânduri, mai întâi din plan depărtat, apoi din plan apropiat.

5. Descrie o picătură de apă prin cât mai multe substantive, adjective şi verbe, sugerând:

forma.....

transparenţa.....

strălucirea.....

mişcarea acesteia .....

6. Comentează în 5-6 rânduri următoarea reflecţie a lui Andrei Pleşu:

Peisagistul adevărat ştie mai bine decât oricine că dinaintea naturii nu trebuie să stai ca un peţitor [...], ci ca Oedip dinaintea Sfinxului: o vezi bine numai dacă adulmeci în ea o taină.

7. Descrie, în 20-25 rânduri, tabloul din imagine, *Pescuit în barcă, lângă sălcii* de Jean-Baptiste Camille Corot, ţinând cont de următoarele repere: prezentarea nuanţată a peisajului; perspectiva celui care contemplă (apropiat, depărtat); elemente sugerate ale cadrului spaţial şi temporal; jocuri de umbră şi lumină; descriere dinamică/descriere statică etc.

Scanned with OKEN Scanner

II. TEXTUL NONLITERAR

- ✓ este rezultatul observării realităţii şi al transformării acesteia în informaţie;
- ✓ are un caracter nonficţional – este bazat pe aspecte adevărate, controlabile, concrete ale realităţii cotidiene;
- ✓ are drept scop informarea cititorului, dar şi transmiterea unor convingeri, încercarea de a-l determina pe acesta să facă/să creadă un anumit lucru;
- ✓ în general, este lipsit de expresivitate, dar unele specii, cum ar fi reclamele, mizează pe jocuri de cuvinte, figuri de stil, cuvinte polisemantice etc.;
- ✓ este folosit aspectul corect, îngrijit al limbii;
- ✓ obiectivitate, claritate, accesibilitate relativă, în funcţie de domeniu;
- ✓ sunt prezente uneori clişee de limbaj (formule fixe folosite în diverse acte oficiale, scrisori etc.)
- ✓ în textele ştiinţifice sunt prezenţi termeni specifici unui anumit domeniu de cercetare;
- ✓ se referă la persoane reale, din punct de vedere individual, comunitar, etnic, naţional etc.;
- ✓ prezintă o mare varietate de forme: texte de lege, reţete, prospecte de medicamente, instrucţiuni de montare/utilizare a aparatelor, ghiduri turistice, reclame, articole de ziar sau revistă, ştiri, interviuri, anunţuri de mică publicitate, lucrări ştiinţifice etc.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Delta Dunării se află în partea estică a României şi cuprinde atât teritoriul dintre braţele fluviului, cât şi complexul lagunar Razim-Sinoie.

Relieful Deltei conţine forme emerse[1] ce ocupă 25% din suprafaţă şi forme submerse[2], care ocupă restul de 75%. Formele emerse sunt reprezentate de grinduri, ostroave şi insule. Grindurile sunt acumulări de materiale, depuse datorită acţiunii comune a fluviului şi mării sau resturi dintr-un vechi uscat. Altitudinea cea mai mare din Delta Dunării se înregistrează în grindul Letea şi este de 12,4 m. Relieful negativ este reprezentat în principal de braţele fluviului,

[1] *emerse* – aflate deasupra nivelului apei
[2] *submerse* – aflate sub nivelul apei

Scanned with OKEN Scanner

şi anume: braţul Chilia, cel mai nordic, cu un traseu sinuos şi cu despletiri succesive pe parcursul său, braţul Sulina, canalizat şi permanent dragat[1] pentru navigaţia vaselor maritime şi braţul Sf. Gheorghe.

Întinderea mare de apă oferă Deltei o puternică umiditate, ceea ce permite dezvoltarea unei vegetaţii bogate, formate din stuf, papură, sălcii. Fauna conţine peste 200 de specii de păsări (egrete, pelicani, raţe şi gâşte sălbatice, lişiţe, cormorani etc.), motiv pentru care această unitate de relief a fost numită „paradis al păsărilor" şi declarată rezervaţie a biosferei, beneficiind de o ocrotire corespunzătoare.

(după Luminiţa Marin, *Geografia României*)

A.

- Transcrie, din text, cuvântul compus cu un element savant (prefixoid).
- Selectează, din text, trei neologisme, în afara celor explicate în subsolul paginii.
- Extrage din text două cuvinte folosite cu sens figurat.
- Precizează diateza următoarelor verbe din text: *se află, a fost numită, beneficiind.*
- Transformă următoarea propoziţie dezvoltată într-o propoziţie simplă: „Se mai adaugă braţe secundare, mlaştini, gârle şi canale."

B.

- Precizează, pe baza informaţiilor din text, unde este situată Delta Dunării.
- Transcrie, din text, o enumeraţie.
- Scrie care este şi prin ce se caracterizează braţul nordic al Dunării.
- Explică ce înseamnă „relief negativ".
- Precizează două argumente pentru care consideri că textul propus aparţine categoriei textelor nonliterare.
- Transformă textul citat într-o descriere literară de 10-15 rânduri. Nu uita:
  - să selectezi datele obiective ale realităţii prezentate în textul dat, cu privire la Delta Dunării, şi să le transformi pe cât posibil;
  - să surprinzi câteva însuşiri particulare ale peisajului descris, prin folosirea unui limbaj figurat;
  - să exprimi o impresie/sentimente în legătură cu peisajul contemplat;
  - să surprinzi relaţia natură – fiinţă umană.

---

[1] *a draga* – a săpa cu draga fundul unei ape şi a scoate materialul săpat

Scanned with OKEN Scanner

2. Fratele tău mai mic, elev în clasa a IV-a, a avut de făcut o scurtă prezentare despre Delta Dunării, pe care te roagă să i-o corectezi. Textul său este următorul:

Dunărea este al doilea fluviu din Europa, în ceea ce privesc dimensiunile. Izvorește din munții Pădurea Neagră și se varsă în marea Neagră, printro deltă. Delta Dunării cuprinde teritoriul dintre cele trei brațe ale fluviului: Chilia, Sulina și Sfântul Gheorghe. În deltă trăiesc multe păsări, ca cormoranii, lișițele, lebedele, pelicanii, și altele. Sunt multe și numeroase animale în deltă: vulpi, mistreți, câinele enot, nurci. Vegetația este bogată, formată din stufăriș, rogoz, nuferi ai căror frumusețe împodobesc delta. Activitățile legate de deltă sunt pescuitul, vânătoarea și turismul. Delta Dunării este rezervație naturală, care noi trebuie să o protejăm.

3. Scrie un text publicitar de maximum 10 rânduri, în care să prezinți avantajele unei vacanțe în Delta Dunării.

4. Compară textul propus la exercițiul 1 cu următorul text și scrie diferențele pe două coloane:

Soarele asfințise; deasupra răsăritului, undeva, mai stăpânea încă rumeneala lui. Aburii bălții începură a pluti pretutindeni pe luciul undelor. Și Delta cu profunzimi misterioase se întindea până departe în jurul nostru din colțul acela de Dunăre veche. Umbra cucerea bolțile de sălcii și cărările prin trestii. Apele acelea nesfârșite care domneau pretutindeni, într-un ținut întreg, alcătuiau o stăpânire a necunoscutului și a tainei. De la mistrețul care dormitează pe plăvii[1], de la lebedele și pelicanii care înspumează noaptea negrul ghiolurilor, până la popoarele de păsărele, până la puzderia de pești, până la nesfârșitele miliarde de gângănii neștiute și nebănuite – toate trăiesc din apele acestea care au întins o bogată împărăție, care aduc nomolul plin de hrană din munții și câmpiile depărtării. De mii și mii de ani, s-a plămădit aici ca într-o înfrigurare viața; și lupta s-a desfășurat pentru o rază de lumină și pentru un fir de hrană din seninul de sus până în fundul nomolului, jos. Și nesfârșite șiruri de vieți au căzut, s-au prefăcut în tină[2] și au hrănit izvoarele vieții noua.

(Mihail Sadoveanu, *Taine*)

---

[1] *plavie, plavii* (pop. *plăvii*) – insuliță plutitoare alcătuită din resturi vegetale și nămol; plaur

[2] *tină* (reg.) – noroi; pământ, țărână

Scanned with OKEN Scanner

A. TEXTUL PUBLICITAR

Situându-se în categoria discursului public, textul publicitar se caracterizează prin următoarele trăsături:

- ✓ prezintă într-un mod (cât mai) concis şi atrăgător un produs (comercial, cultural, politic) pentru a convinge publicul de importanţa şi utilitatea sa;
- ✓ are o difuzare socială pe scară largă;
- ✓ codul cultural este cunoscut de toată lumea (de ex.: familia, petrecerea timpului liber, sănătate, relaţii sociale, cuplu, ecologie, eternul feminin);
- ✓ publicitatea propune o imagine standard a bunăstării, a idealului în viaţa de zi cu zi;
- ✓ publicitatea pune în mişcare conţinuturi puternic marcate de norme culturale;
- ✓ publicitatea este o construcţie unitară în care sloganul, textul şi imaginea sunt dimensiuni inseparabile ale unui sens global;
- ✓ sloganul trebuie să fie frapant şi uşor de ţinut minte: se poate baza pe jocuri de cuvinte, repetiţii, aliteraţii, hiperbole etc.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

Nivea Q10: *bucură-te de viaţă, uită de riduri! Pentru că frumuseţea este îngrijire.*

- ♦ Transcrie verbele la imperativ din textul dat.
- ♦ Numeşte produsul la care face referire textul.
- ♦ Precizează care este, în opinia ta, publicul-ţintă căruia i se adresează textul.
- ♦ Menţionează două argumente pentru care consideri că textul propus este o reclamă.
- ♦ Care este definiţia frumuseţii, după creatorii acestei reclame?

2. Identifică publicul-ţintă pentru fiecare dintre sloganurile de mai jos:

a) „Tide – pentru supermame";
b) „BCR – gândim la fel";
c) „Kinder bueno. Savurează gustul bueno";
d) „Timişoreana – povestea merge mai departe. O bere cu tradiţie".

Scanned with OKEN Scanner

3. Precizează care sunt procedeele artistice pe care se bazează următoarele texte publicitare, după modelul dat:

Model: „Bun venit, hidratare! Herbal Essences" – *personificare*

a) „Hochland – Bucuria gustului";
b) „Raffaello – mai presus de cuvinte";
c) „Dosia, noua soluţie pentru curăţat geamuri";
d) „Flit – mor insectele după el";
e) „Noi îngheţăm şi Ecuatorul" (Arctic);
f) „Veni, vidi, visa" (BRD).

4. Pentru ce produs/eveniment ar putea fi create reclamele următoare?

- ... invitaţia căreia nu-i poţi rezista!
- Încearcă noul gust intens de portocale...
- Alături de tine!
- Sănătatea e în mâinile tale.
- Frumuseţea începe cu un strop de prospeţime.
- Culoarea care te prinde.

5. Imaginează, pentru fiecare dintre produsele sau evenimentele următoare, un slogan concis şi atractiv:

a) O campanie antifumat.
b) Deschiderea târgului de carte şcolară.
c) O campanie pentru deschiderea unui nou post de televiziune dedicat exclusiv copiilor.
d) Lansarea unei colecţii noi de carte de către o editură.

6. Imaginează un text publicitar (slogan + text explicativ) pentru imaginile următoare:

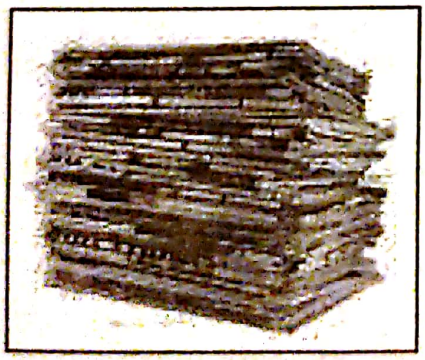

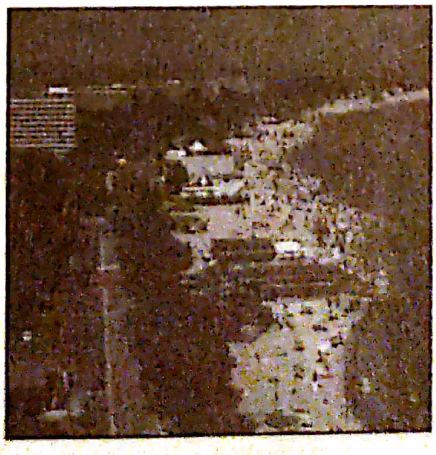

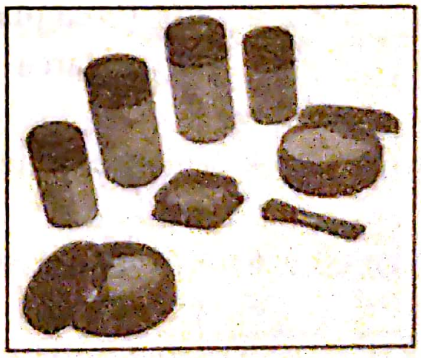

Scanned with OKEN Scanner

7. Caută 10 reclame diferite în mass-media (presă, Internet, bannere, afişe stradale etc.), colecţionează ideile promovate, apoi scrie o compunere despre cum crezi că arată viaţa în universul propus de reclame.

B. ANUNŢUL PUBLICITAR

Anunțul publicitar este textul nonliterar prezent în ziare, reviste sau pe internet, constând în prezentarea succintă a unui produs sau a unui serviciu, în scopul vânzării/cumpărării/promovării acestuia.
Trăsături:
- ✓ stil concis, fără echivoc, accesibil publicului larg;
- ✓ scop informativ, dar şi scop persuasiv;
- ✓ informațiile transmise răspund la întrebări implicite de tipul: „Ce?" (obiectul/serviciul care reprezintă subiectul anunţului), „Cât?" (prețul), „Cum?" (modalitatea prin care se poate intra în posesia obiectului/a serviciului), „Unde?" (locul din care poate fi achiziționat), „Când?" (valabilitatea anunţului);
- ✓ structură compactă, simplă şi logică;
- ✓ cuvintele sunt folosite cu sensul de bază, pentru a nu se produce ambiguități.

Exerciţii

1. Scrie anunţuri publicitare despre:
   - ♦ vânzarea unui pian;
   - ♦ pierderea unei pisici;
   - ♦ înfiinţarea unui hotel de animale;
   - ♦ îngrijirea plantelor la domiciliu;
   - ♦ organizarea unor concerte în şcoli, de către trupa din care faci parte;
   - ♦ inițierea unei campanii pentru descurajarea vânzătorilor ambulanți;
   - ♦ înființarea unei firme de curierat pe bicicletă;
   - ♦ cumpărarea unui binoclu.

2. Observă particularitățile anunțului de mai jos și răspunde cerințelor:

Radio Expert Dance Romania
Suntem un post de radio care difuzează muzica dance pe toate gusturile... vrem să ne mărim *gaska* de prieteni în fiecare zi. Ne puteţi asculta în toată lumea la cea mai înaltă calitate a sunetului... pentru a ne putea asculta, vizitaţi pagina oficială... Vă aşteptăm în număr mare!!!

Scanned with OKEN Scanner

Vizionări: 73
16/04/2013
Judeţ: Bucureşti
Nume: Radio Expert Dance R
Telefon: 0733 *** ***
E-mail: Trimiteţi
(http://anunturi.3x.ro/index.php?page=out&id=193693)

A.

- Prezintă structura anunţului de mai sus.
- Precizează scopul anunţului citat.
- Cărei categorii de public i se adresează anunţul? Motivează răspunsul.
- Transcrie trei elemente specifice anunţurilor de pe internet.
- De ce crezi că autorii anunţului preferă forma neliterară „gaska" în locul unui termen literar?
- Care este utilitatea secvenţei: „**E-mail:** Trimiteţi"?
- Cum se explică prezenţa în text a secvenţei: „**Judeţ:** Bucureşti"?
- Ce elemente importante consideri că lipsesc din textul anunţului dat?
- Dacă ar fi să foloseşti butonul „Trimiteţi", ce mesaj ai transmite postului de radio prezentat în anunţ?

B.

- Prezintă rolul celor trei semne de exclamare de la finalul anunţului.
- Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *dance, pagina, oficială, Expert.*
- Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele: *difuzează, înaltă, a asculta, vizitaţi.*
- Menţionează valoarea morfologică pentru cuvintele din secvenţa: *Vă aşteptăm în număr mare.*
- Precizează funcţia sintactică pentru cuvintele din secvenţa: *care difuzează muzica dance pe toate gusturile.*
- Motivează frecvenţa punctelor de suspensie în interiorul textului citat.
- Alcătuieşte două enunţuri în care cuvintele *gust* şi *lume* să fie folosite cu alt sens decât în textul dat.

3. Priveşte imaginile de mai jos şi compune, împreună cu colegul de bancă, anunţuri publicitare inspirate de realităţile prezentate:

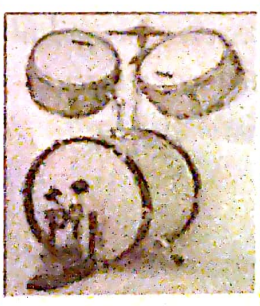

Scanned with OKEN Scanner

4. Citeşte cu atenţie textul de mai jos şi răspunde în scris sarcinilor de lucru:

WORKSHOP Salsa ÎNCEPĂTORI – 13-15 septembrie

Acest Workshop tematic de ÎNCEPĂTORI va aborda stilul de dans **Salsa**, modulul intensiv concentrând atât partea teoretică, cât şi latura practică a acestui binecunoscut stil de dans. Lecţiile de dans se vor desfăşura în **weekendul 13-15 septembrie**, pe parcursul a **9 ore** (Vineri, orele 18:30-21:30; Sâmbătă şi Duminică, orele 18:30-21:30). Numărul participanţilor regăsiţi în cadrul acestui Workshop este de 14, locurile atribuindu-se în funcţie de rapiditatea cu care se vor rezerva toate opţiunile disponibile. Dorim să vă informăm faptul că **Tariful Standard** al Workshopului are o valoare de **225 RON/1 participant** (toate taxele sunt incluse), iar persoanele înscrise în cadrul şcolii noastre de dans vor avea prioritate în ocuparea locurilor, beneficiind la înscriere şi de un **discount** în valoare de **50 RON** aplicat Tarifului Standard în valoare de 225 RON.

(http://www.latino-time.ro/workshop-salsa-incepatori)

A.

- Explică motivul pentru care unele cuvinte sunt scrise îngroşat.
- Răspunde, pe baza textului, la următoarele întrebări aplicabile unui anunţ publicitar: „Ce?", „Unde?", „Când?", „Cât?".
- Câte locuri sunt disponibile pentru Workshop?
- Ce stil de dans este prezentat în anunţ?
- Prezintă un motiv pentru care anunţul citat este mai lung decât altele.
- Ce te-ar determina să te înscrii/să nu te înscrii la acest curs?

B.

- Identifică şi corectează cacofonia din text.
- Desparte în silabe cuvintele: *discount, participant, desfăşura, teoretică.*
- Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru cuvintele din secvenţa: *persoanele înscrise în cadrul şcolii noastre de dans vor avea prioritate în ocuparea locurilor.*
- Motivează utilizarea parantezei în secvenţa: *(toate taxele sunt incluse).*
- Contrage subordonata din următoarea frază, precizând rezultatul obţinut: *Numărul participanţilor regăsiţi în cadrul acestui Workshop este de 14, locurile atribuindu-se în funcţie de rapiditatea cu care se vor rezerva toate opţiunile disponibile.*

Scanned with OKEN Scanner

C. ARTICOLUL DE ZIAR/DE REVISTĂ

- ✓ expunere scrisă (de proporţii mai reduse) cu caracter publicistic, pe o temă politică, socială, economică, sportivă, artistică, ştiinţifică etc.;
- ✓ temele abordate în articole interesează, de obicei, un public destul de numeros;
- ✓ *articolul de fond* al unui ziar sau al unei reviste este textul care exprimă punctul de vedere al redacţiei unei publicaţii periodice în cele mai importante probleme ale actualităţii;
- ✓ comentariile sau impresiile personale ale jurnalistului se organizează adesea într-o argumentaţie;
- ✓ limbajul este foarte variat, în funcţie de tematică şi de personalitatea autorilor;
- ✓ apar forme de captare a atenţiei cititorilor, cum ar fi titlurile sau construcţiile surprinzătoare, limbajul familiar, figurile de stil, jocurile de cuvinte;
- ✓ folosirea limbii literare este obligatorie.

Exerciţii

1. Citeşte textul de mai jos şi răspunde apoi cerinţelor:

O mamă şi un tată stau la masă împreună cu fetiţa lor. Mama şi tata sunt lungi, slabi şi cenuşii, la propriu. Fetiţa poartă o pălărie clasică şi atunci când de sub aceasta îi iese o şuviţă, o îndeasă repede la loc, cu un gest vinovat. În timp ce părinţii se agită cu ritualul opresiv-convenţional al mesei obligatorii, pe fundal se agită... trei elefanţi.

Nu, nu e o scenă de pe Magheru, ci din scurtmetrajul britanic de animaţie *Elephants*, 2008, în regia lui Sally Pearce, prezentat în afara concursului la **Anim'est**-ul de anul acesta (2-11 octombrie). Festivalul mi-a deschis gustul unei altfel de animaţii: nicidecum adresată doar copiilor, departe fie de cea idilică[1], Disney, fie de cea şugubăţ-inovativă gen *Ice Age* sau *Shrek*. Uneori fascinantă, alteori prea ciudată pentru spectatorul mediu obişnuit cu *Tom şi Jerry* de duminica după-amiaza. În orice caz o iniţiativă benefică şi de anvergură, care a dezvăluit neiniţiaţilor (şi le-a confirmat iniţiaţilor...) că animaţia nu e joacă, ci un gen de sine stătător, foarte variat şi în expansiune.

(Iaromira Popovici, „Animaţie scurtă şi britanică",
în *Dilema veche*, anul VI, 298, 29 octombrie, 2009)

[1] *idilic* – plăcut, amuzant, reconfortant (în context)

Scanned with OKEN Scanner

- Transcrie numele revistei în care a fost publicat articolul.
- Despre ce eveniment artistic oferă informaţii?
- Precizează care este, în opinia ta, publicul-ţintă căruia i se adresează textul.
- Care este filmul de animaţie prezentat?
- Explică de ce ar putea fi ciudată scena din film, prezentată la începutul articolului.
- De ce include autoarea această secvenţă din film chiar la începutul articolului?
- Selectează cinci neologisme.
- Explică prezenţa bogată a neologismului în textul dat.

2. Redactează un articol de aproximativ o jumătate de pagină despre un serial de animaţie sau un film (de animaţie sau nu) care te-a interesat.

3. Selectează dintre următoarele teme pe acelea care ţi se par mai adecvate pentru un articol publicat într-un ziar şi motivează alegerea:

a) căderea unui guvern;
b) apariţia unei stele căzătoare;
c) un incendiu la o fabrică de încălţăminte;
d) examenul de admitere la liceu;
e) campionatul mondial de fotbal;
f) dispariţia unui câine.

4. Explică procedeele care fac atractive următoarele titluri de articole:

a) *Radu Mihăileanu: „România este drogul meu”;*
b) *Cel mai înalt bărbat din lume;*
c) *Mungiu, ambasadorul filmului european;*
d) *Deţinuţii joacă teatru;*
e) *Vedetele de carton din România.*

5. Pe baza titlurilor de mai sus, alege articolul pe care ai dori să-l citeşti, justificându-ţi opţiunea într-un text de 8-10 rânduri.

D. ŞTIREA

Ştirea este un text scurt, dens şi concis, conţinând o informaţie care îndeplineşte mai multe condiţii:
– trebuie să fie de actualitate, nouă şi autentică (informaţie reală şi verificată);

Scanned with OKEN Scanner

– evenimentul prezentat să fie important, să aibă un caracter semnificativ ori neobişnuit;
– indică impactul pe care faptele, evenimentele prezentate îl au sau îl pot avea asupra oamenilor;
– trebuie să intereseze un mare număr de oameni;

- ✓ vizează teme majore precum: politica, economia, relaţiile internaţionale, probleme naţionale (sociale, culturale), evenimente ocazionale (fenomene naturale, dezastre etc.), sport;
- ✓ este adusă la cunoştinţa publicului larg prin mijloacele de informare în masă (mass-media);
- ✓ răspunde următoarelor întrebări: Cine? Ce? Când? Unde? De ce?
- ✓ se distinge prin utilizarea unui limbaj standard, în care cuvintele apar cu sens propriu, plasate, de regulă, în expresii specifice mediului jurnalistic;
- ✓ vocabularul este accesibil, adecvat mesajului şi publicului-ţintă;
- ✓ aşezarea în pagină se face în funcţie de importanţa ştirii; ideile principale sunt marcate prin paragrafe diferite, acestea putând fi dispuse pe coloane;
- ✓ este redactată în mod obiectiv, fără implicare afectivă din partea jurnalistului;
- ✓ are un titlu sugestiv, pentru a-l determina pe receptor s-o citească; titlul poate fi urmat şi de un subtitlu;
- ✓ uneori este însoţită de imagini, fotografii, grafice, tabele etc.

Exerciţii

1. Citeşte ştirea de mai jos, apoi răspunde cerinţelor formulate:

Kilipirim – Târg de carte, muzică şi film
Între 18 şi 22 noiembrie, va avea loc la Sala Dalles din Capitală Kilipirim – Târgul de carte, muzică şi film.

Peste 30 de edituri vor participa la sfârşitul acestei luni la Târgul Kilipirim. Tot aici va fi prezentat proiectul „Citeşte şi dă mai departe – Fii donator de carte!" În „buricul" târgului va fi amenajat un loc în care sunt aşteptate donaţii de carte. Astfel, o bibliotecă va ajunge într-un centru de asistenţă socială a persoanelor vârstnice (Complexul de Servicii Sociale „Sfântul Nectarie" din Bucureşti), iar alta în centrul de asistenţă socială a copiilor abandonaţi (Centrul socio-cultural Provita, al Parohiei Valea Plopului). Va fi organizată şi o tombolă, la care sunt invitaţi toţi vizitatorii. Patru participanţi vor primi cadou cărţi... la kilogram! Mai precis, trei kilograme de carte pentru fiecare câştigător. Numele lor vor fi anunţate duminică, 22 noiembrie, ora 14:00, la Galeria Dalles.

(Jurnalul.ro, Cătălina Iancu, 9/11/2009)

Scanned with OKEN Scanner

a) Transcrie titlul şi subtitlul ştirii.
b) Indică rolul utilizării ghilimelelor din cadrul textului.
c) Explică felul cum s-au format cuvintele *astfel, vârstnice* şi *socio-cultural*.
d) Selectează din textul dat două verbe la diateza pasivă.
e) Precizează tipul subordonatei din fraza *Va fi organizată şi o tombolă, la care sunt invitaţi toţi vizitatorii.*
f) Răspunde în scris întrebărilor: *Ce? Când? Unde? De ce?*
g) Exprimă-ţi opinia despre înţelesul sloganului *Citeşte şi dă mai departe – Fii donator de carte!*, într-un text de 6 rânduri.
h) Imaginează-ţi că ai participat la acest eveniment în calitate de jurnalist. Scrie o ştire de 10-15 rânduri în care să prezinţi atmosfera Târgului Kilipirim.

2. Ediţia on-line a unui ziar acoperă următoarele teme: actualitate, sport, financiar, internaţional, societate. Grupează titlurile ştirilor următoare în funcţie de aceste teme:

- *Acţiunile SIF avansează cu 4,11% în debutul şedinţei bursiere*
- *Pacea în Orientul Mijlociu este sub semnul întrebării*
- *Concurs: te trimitem în Cuba!*
- *Derby-ul Franţei, de povestit nepoţilor*
- *250 de tone de nitrat de amoniu descoperite în Afganistan de forţe NATO*
- *Materii opţionale interesante pentru şcolari*
- *128 de firme vor primi fonduri europene pentru dezvoltarea resurselor umane*
- *Submarinul care „zboară”*
- *JUDO. Alina Dumitru: „Nu mă retrag, vreau să câştig titlul mondial”*
- *Furtuna tropicală Ido a ajuns pe coasta americană*

3. Pe baza titlurilor de mai sus alege ştirea pe care ai dori s-o citeşti, justificându-ţi opţiunea într-un text de 8-10 rânduri.

4. Imaginează-ţi că ai un coleg de clasă care nu citeşte/ascultă ştirile din mass-media. Notează trei argumente prin care l-ai convinge să-şi schimbe opţiunea.

5. Explică, într-un text de minim 8 rânduri, semnificaţia afirmaţiei lui Oscar Wilde: *Diferenţa dintre literatură şi jurnalism este că ziarele sunt de necitit şi literatura nu este citită.*

Scanned with OKEN Scanner

6. Scrie un text de 10-15 rânduri cu titlul *Eşti informat, deţii puterea*, în care să prezinţi opinia ta despre rolul ştirilor în viaţa oamenilor.

7. Site-ul www.times.ro prezintă ştiri false, inventate. Numeşte două motive pentru care crezi că a fost concepută o astfel de pagină electronică.

8. Alege una dintre variantele de mai jos şi scrie o ştire inventată care să facă referire la:

- oraşul/satul în care locuieşti;
- şcoala ta;
- un eveniment sportiv naţional;
- o invenţie ştiinţifică ce va revoluţiona lumea;
- o campanie ecologică.

9. Redactează textul unei ştiri de 10 rânduri cu titlul *Concursul fără câştigători*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

III. REDACTAREA DE TEXT (LITERAR şi NONLITERAR)

A. TEXTUL NARATIV – definire şi trăsături

- ✓ constă în povestirea unei întâmplări reale sau imaginare desfăşurate într-un cadru spaţio-temporal, la care participă unul sau mai multe personaje;
- ✓ un element definitoriu este conflictul, constând în ciocnirea dintre două forţe opuse (personaje, în conflictul exterior; idei, gânduri, porniri etc., în conflictul interior);
- ✓ modul de expunere specific este naraţiunea, caracterizată prin relatarea a cel puţin două evenimente aflate în relaţie cauzală şi derulate, de regulă, în succesiune cronologică;
- ✓ instanţele comunicării în textul narativ sunt: autorul, naratorul/ povestitorul, personajul şi cititorul;
- ✓ etapele acţiunii sau momentele subiectului realizează schema narativă a textului:
  – *situaţia iniţială* (*expoziţiunea*), care prezintă locul, timpul şi personajul/personajele;
  – *modificarea* (*intriga*) cuprinde elementul perturbator, care aduce o schimbare în situaţia iniţială;
  – *acţiunea* (*desfăşurarea acţiunii*), care cuprinde evenimentele în derularea lor;
  – *rezolvarea* (*punctul culminant*), care reprezintă depăşirea situaţiei dificile;
  – *situaţia finală* (*deznodământul*), care restabileşte echilibrul iniţial al acţiunii şi aduce, eventual, rezolvarea conflictului;
- ✓ cadrul spaţio-temporal permite încadrarea naraţiunii într-o epocă anume şi într-un spaţiu particular de desfăşurare;
- ✓ pentru textul narativ sunt specifice anumite timpuri verbale: *prezentul indicativului* – conferă relatării un ritm susţinut şi dinamic, creând impresia unei acţiuni autentice, imediate, derulate sub ochii cititorului; *perfectul simplu* – timp al unei acţiuni trecute, dar încheiate de curând. Celelalte timpuri ale modului indicativ – perfectul compus, mai-mult-ca-perfectul şi imperfectul – se combină cu timpurile principale ale naraţiunii, pentru a introduce acţiuni de plan secund;

Scanned with OKEN Scanner

✓ procedee de legare a secvenţelor narative:
– *înlănţuirea*: evenimentele sunt prezentate în ordinea lor cronologică;
– *inserţia*: o povestire este cuprinsă în alta, mai mare, ca într-o ramă;
– *alternanţa*: evenimentele sunt prezentate în serii, fiecare serie incluzând personaje şi acţiuni proprii, chiar dacă se intersectează cu celelalte.

Exerciţii

Mi s-a părut atunci – Doamne, mi s-o fi părut, ori aşa a fost? – că vreo câteva cuvinte se întinaseră şi curgeau lăbărţate de sub pulbere. O mânie de foc mi-a cuprins sufletul şi am strigat: „Îngere, să nu mai zbori!..." Odată am văzut că i se schimonoseşte faţa – faţa aceea cu zbenghi şi plină de surâs – şi că se prăbuşeşte-n iarbă. „Preote, să nu mai mori!" a strigat el cu mare tristeţe.

(Valeriu Anania, *Străinii din Kipukua*)

A.

1. Transcrie verbul care sugerează faptul că întâmplarea povestită este ireală.

2. Precizează rolul ghilimelelor în interiorul fragmentului.

3. Rescrie o secvenţă de maximum zece cuvinte care conţine un element de fantastic.

4. Explică în 80-150 de cuvinte enunţul: *Doamne, mi s-o fi părut, ori aşa a fost?*

5. Transcrie din fragment o metaforă şi un epitet.

6. Transcrie câte un cuvânt/o structură care prezintă un indice de timp, respectiv de spaţiu.

7. Povesteşte, în 10-15 rânduri, o întâmplare reală sau fantastică al cărei început să fie enunţul: *Mi s-a părut atunci....*

B.

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *pulbere, mânie, surâs, tristeţe.*

2. Alcătuieşte enunţuri în care cuvintele *odată* şi *mi-a* să fie scrise diferit decât în text.

3. Precizează timpurile verbale la care sunt folosite verbele din textul citat.

4. Transcrie două propoziţii principale coordonate disjunctiv.

5. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor: *atunci, ori, vreo, aceea.*

6. Precizează cazul următoarelor cuvinte din text: *cuvinte, mi, preote, pulbere.*

7. Transcrie un adjectiv cu două forme flexionare şi un adjectiv cu patru forme flexionare din fragmentul citat.

C.

Povesteşte în 10-15 rânduri o întâmplare petrecută la şcoală: a) în registru comic; b) în registru serios.

Scanned with OKEN Scanner

B. TEXTUL DESCRIPTIV – definire şi trăsături

- ✓ constă în conturarea trăsăturilor particulare ale unui obiect/persoane/fenomen/aspect din natură, cuprinzând enumerarea caracteristicilor acestora;
- ✓ după limbajul utilizat şi scopul urmărit, textul descriptiv poate fi:
  – *literar*: tabloul, portretul (se caracterizează prin subiectivitate, limbaj figurat, imagini artistice, percepţie particulară a obiectului prezentat, fără pretenţia de adevăr; are funcţie decorativă, explicativă, poetică, simbolică etc.);
  – *nonliterar*: ştiinţifică, utilitară, practică (prezintă obiecte reale, în scop informativ sau publicitar/persuasiv; are funcţie comercială, persuasivă, practică etc.);
- ✓ descrierea are un vocabular adecvat aspectului descris (neologisme şi termeni de specialitate în cazul descrierii ştiinţifice, figuri de stil şi imagini artistice în cazul descrierii literare, termeni simpli, accesibili publicului larg, în cazul descrierii având un caracter utilitar etc.);
- ✓ sunt frecvente adjectivele şi substantivele care au rolul de a particulariza realitatea descrisă (dimensiuni, formă, culoare etc.);
- ✓ folosirea enumeraţiei şi a epitetului în cazul descrierii literare;
- ✓ respectarea unei logici a prezentării, potrivit căreia realitatea descrisă poate fi înfăţişată urmărindu-se axa orizontală (stânga↔dreapta) sau axa verticală (sus↔jos);
- ✓ reliefarea punctului de vedere al observatorului (al celui ce realizează descrierea);
- ✓ indicii spaţio-temporali contextualizează realitatea descrisă;
- ✓ sunt folosite mai ales verbe la prezent sau la imperfect;
- ✓ toate elementele sunt reprezentate prin respectarea raportului *întreg – parte – detaliu*;
- ✓ etapele oricărei descrieri, literare sau nonliterare, includ: identificarea şi numirea obiectului descrierii; fragmentarea întregului în părţi şi surprinderea în detaliu a trăsăturilor acestora; situarea temporală şi spaţială a obiectului descris, eventual compararea lui cu alte obiecte din aceeaşi categorie; refacerea întregului, printr-o ultimă evaluare şi valorizare a obiectului descris.

Exerciţii

Ziua nu se sfârşise. O zi rece, covârşită de tristeţe şi de miresme tari. Toamna poposise prematur în oraş. Cerul avea culori de pâclă, vântul bântuia acoperişul şi plutea în aer o durere fără început – ca în preajma războiului, sau după o grăbită evacuare a unui ţinut obscur. Pe obrajii trecătorilor zâmbetul îngheţa subit. În casă lumina scădea.

(I. Peltz, *Calea Văcăreşti*)

Scanned with OKEN Scanner

A.

1. Indică anotimpul descris în fragment.
2. Transcrie o secvenţă care reprezintă o imagine vizuală.
3. Motivează utilizarea verbelor la timpul imperfect în fragmentul citat.
4. Transcrie din fragment două epitete.
5. Precizează un detaliu aparţinând planului exterior, respectiv unul aparţinând planului interior în fragmentul citat.
6. Continuă, în maximum 10 rânduri, fragmentul de mai sus, realizând descrierea unei camere proiectate în atmosfera conturată.

B.

1. Alcătuieşte enunţuri în care substantivele *ziua* şi *toamna* să apară cu altă valoare morfologică decât în fragment.
2. Scrie câte un antonim pentru cuvintele: *nu se sfârşise, prematur, lumina, scădea.*
3. Transcrie din fragment o propoziţie eliptică de predicat.
4. Alcătuieşte enunţuri cu două neologisme identificate în fragment.
5. Precizează cazul următoarelor cuvinte din text: *în aer, războiului, obscur, zâmbetul.*
6. Transcrie din fragment două locuţiuni şi precizează felul lor.

C.

Descrie, în 10-15 rânduri, la alegere:

- obiectul fără de care nu ai putea trăi;
- un obiect inutil;
- peisajul care te-a impresionat;
- camera ta;
- o persoană care reprezintă pentru tine un model de urmat;
- cel mai bun prieten.

C. TEXTUL INFORMATIV – definire şi trăsături

- ✓ constă în transmiterea unui număr cât mai mare de informaţii către un receptor, într-un mod unitar şi coerent, în scopul evidenţierii unor fenomene, date, situaţii, evenimente etc.;
- ✓ texte informative sunt considerate ştirile, articolele de ziar/revistă, textele ştiinţifice, textele utilitare, reclamele, anunţurile, buletinele meteo, reţetele culinare etc.;
- ✓ transmiterea informaţiei este dublată, ca efect, de formarea unei atitudini a receptorului;
- ✓ dintre elementele situaţiei de comunicare, se detaşează, ca importanţă, receptorul;

Scanned with OKEN Scanner

- ✓ în general, cuvintele sunt folosite cu sensul lor propriu, pentru a se evita ambiguităţile şi a se asigura accesibilitatea;
- ✓ întrebările care orientează realizarea, dar şi receptarea unui text informativ ar trebui să fie:
  – *În ce privinţă suntem informaţi?*
  – *Prin ce mijloace suntem informaţi?*
  – *În ce scop suntem informaţi?*
  – *Cine/despre ce ne informează?*
  – *Până când este valabilă informaţia primită?*
- ✓ succesul realizării unui text informativ ţine de respectarea următoarelor etape: documentarea temeinică asupra temei; selectarea informaţiilor esenţiale şi relevante pentru temă; organizarea informaţiilor după principiile logicii şi ale accesibilităţii; redactarea după regulile oricărei compuneri: (introducere, cuprins, încheiere; informaţiile să decurgă logic una din alta; să existe legături/conexiuni între idei şi paragrafe, prin folosirea unor elemente de legătură – prepoziţii, conjuncţii, adverbe, locuţiuni: *şi, apoi, căci, însă, mai întâi, aşadar* etc.).

Exerciţii

Ascultaţi ***Radio D*** *– Curs radiofonic de limba germană din* ***Redacţia D****. Un proiect comun al Institutului Goethe şi al postului de radio Deutsche Welle.* ***Autoare:*** *Herrad Meese.*

Moderator

„Stimaţi ascultători, în calitate de moderator, doresc să vă salut cordial la primul episod al cursului radiofonic de limba germană Radio D. Mi s-a spus să nu vă destăinuiesc încă, chiar de astăzi, unde se petrec întâmplările din acest curs şi nici care sunt personajele cu care veţi face cunoştinţă. De ce? Pentru că, în episodul de astăzi, vrem să vă arătăm că puteţi înţelege foarte multe chiar dacă nu cunoaşteţi încă limba germană. Cum? Foarte simplu: Fiţi atenţi numai la zgomote şi la imaginile sugerate în mintea dumneavoastră de aceste zgomote. Şi poate că imaginile scenelor următoare se leagă într-o mică istorioară. Dar să începem cu prima scenă".

(www.dw.de)

A.

1. Motivează scrierea diferită a celor două paragrafe.
2. Precizează cui se adresează informaţiile din fragmentul citat.
3. Explică rolul celor două întrebări din cuprinsul fragmentului: *De ce?*, *Cum?*.
4. Ce element le poate furniza ascultătorilor indicii despre mesajul episodului?
5. Transcrie o formulă de adresare din fragmentul citat.

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează cine este emițătorul informațiilor din al doilea paragraf.
7. Cui aparține proiectul cursului radiofonic prezentat în fragment?

B.

1. Precizează mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *radiofonic, acest, astăzi, sugerate.*
2. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele *scenă* și *se leagă* din secvența: *Și poate că imaginile scenelor următoare se leagă într-o mică istorioară* să fie folosite cu sens figurat.
3. Motivează utilizarea virgulei în secvența: *Stimați ascultători, în calitate de moderator....*
4. Alcătuiește enunțuri în care pronumele relativ din propoziția: *cu care veți face cunoștință* să îndeplinească alte două funcții sintactice, pe care le vei preciza.
5. Desparte în propoziții fraza următoare și precizează felul subordonatelor: *Mi s-a spus să nu vă destăinuiesc încă, chiar de astăzi, unde se petrec întâmplările din acest curs și nici care sunt personajele cu care veți face cunoștință.*
6. Numește funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în enunțul: *doresc să <u>vă</u> salut <u>cordial</u> la <u>primul</u> episod <u>al cursului</u> radiofonic de limba germană Radio D.*

C.

Redactează un text informativ pentru una dintre următoarele situații, la alegere:

- un anunț publicitar al unei persoane fizice care vrea să-și închirieze garsoniera (2-3 rânduri);
- un anunț publicitar pentru vânzarea unei pianine (2-3 rânduri);
- o reclamă la un produs cosmetic împotriva acneei;
- o reclamă pentru lansarea unui nou tip de automobil al firmei Dacia-Renault;
- o știre despre echipa de polo a României, câștigătoare a Campionatului European în 2013 (10 rânduri);
- o știre despre victimele și pagubele unui tsunami în America de Nord (10 rânduri);
- un articol despre beneficiile unei alimentații sănătoase (10-15 rânduri);
- un articol despre o acțiune de succes a unei fundații ecologice (10-15 rânduri).

Scanned with OKEN Scanner

D. TEXTUL ARGUMENTATIV – definire şi trăsături

- ✓ are ca scop convingerea unui receptor/auditoriu/interlocutor/destinatar cu privire la o idee, un produs, o persoană etc.;
- ✓ constă în asumarea de către locutor a unei opinii în legătură cu o temă, pe care o susţine apoi într-o manieră raţională, bazată pe logica argumentativă;
- ✓ este specific domeniului literar, dar şi celui ştiinţific, jurnalistic, didactic, practic;
- ✓ textul argumentativ respectă, de obicei, următoarea structură:
  – *Formularea ipotezei* cu privire la temă, evidenţiindu-se opinia locutorului;
  – *Expunerea argumentelor şi a exemplelor* menite a susţine ipoteza;
  – *Formularea concluziei*, prin reluarea nuanţată a opiniei iniţiale.
- ✓ orice text argumentativ beneficiază de o strategie a emiţătorului, care îl ajută să-şi impună, prin argumente viabile, punctul de vedere;
- ✓ acestea pot fi ofensive (de atac) sau defensive (de apărare), inductive (de la particular la general) sau deductive (de la general la particular), bazându-se pe tehnici precum: exemplul, aluzia, acumularea, citatul, analogia, contrastul, gradarea, comparaţia, asocierea, opoziţia etc.;
- ✓ legătura dintre idei, paragrafe şi secvenţe, precum şi înlănţuirea argumentelor este realizată cu ajutorul unor *conectori* care vizează:
  – ordinea ideilor sau a faptelor: *în primul rând, în al doilea rând, mai întâi, în altă ordine de idei, în plus, apoi, pe de altă parte* etc.
  – exemplificarea: *în ceea ce priveşte, de exemplu, spre exemplu, cum ar fi* etc.
  – comparaţia: *la fel cu, în comparaţie cu, tot aşa ca* etc.
  – contrastul: *faţă de, or, spre deosebire de, dar, însă, în contrast cu* etc.
  – probabilitatea: *poate, este posibil, probabil, este cu putinţă* etc.
  – certitudinea: *desigur, negreşit, sigur, fără îndoială, bineînţeles, de fapt* etc.
  – cauza: *întrucât, deoarece, având în vedere, pentru că, din cauză că* etc.
  – concluzia: *deci, rezultă, în consecinţă, prin urmare, aşadar, în concluzie* etc.

Exerciţii

Care ar fi, deci, impactul blugilor asupra gândirii? Dat fiind că reprezintă un soi de pantaloni care comprimă regiunea sacrolombară şi nu se menţin prin suspendare, ci prin aderenţă, individul astfel costumat se identifică organic cu îmbrăcămintea: merge, se întoarce, se aşază luând înfăţişarea unuia care poartă blugi; altfel zis, trăieşte pentru ei.

Scanned with OKEN Scanner

Efectele sunt proiectate dinspre istoria civilizației: o trăire „spre exterior" i-ar fi fost indusă burghezului din epoca victoriană de gulerul tare, iar gentilomului din secolul al XIX-lea de redingotele ajustate, de botinele pe care le încălța și de pălăriile înalte („hauts-de-forme"), ce nu permiteau mișcări bruște ale capului. O „autoconștiință epidermică" (pentru a decoda sintagma, să considerăm – de la distanță – bluzele mulate de astăzi) se manifesta încă la vechii războinici prin armuri, iar călugărilor dintotdeauna îmbrăcămintea le lasă liber corpul (spre a fi uitat) în favoarea manifestării bogăției „interioare", a gândirii. Avantaje probate și de roba largă („houppelande") a lui Erasmus sau de cămășile caraghioase ale lui Balzac; se știe că și Ion Creangă „purta în casă un cămeșoi de pânză, ca să poată trupul răsufla" (G. Călinescu).

(Stelian Dumistrăcel, „Blugiștii", în *Dacia literară*, nr. 91, aprilie, 4/2010)

A.

1. Din ce parte a textului argumentativ consideri că face parte fragmentul citat? Motivează răspunsul.

2. Explică în 80-150 de cuvinte titlul articolului din care a fost selectat fragmentul citat.

3. Prezintă legătura dintre vestimentația călugărilor și modul lor de viață.

4. Numește criticul care comentează modul de a se îmbrăca al lui Ion Creangă.

5. Enumeră epocile și persoanele la care face referire autorul în fragmentul citat.

6. Precizează scopul comunicării în fragmentul citat.

7. Scrie un text argumentativ de 10-15 rânduri în care să răspunzi, din punctul tău de vedere, la întrebarea: *Care ar fi, deci, impactul blugilor asupra gândirii?*.

B.

1. Transcrie trei neologisme din fragmentul citat.

2. Precizează rolul parantezelor într-una din situațiile în care apar în text, la alegere.

3. Demonstrează, într-un enunț, omonimia cuvântului *tare*.

4. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *civilizației, gentilomului, caraghioase*.

5. Transcrie primele două predicate din fragment și precizează felul acestora.

6. Rescrie din secvența: *purta în casă un cămeșoi de pânză, ca să poată trupul răsufla* două cuvinte derivate și exemplifică alte două derivate de la aceeași rădăcină.

C.

Scrie un text de tip argumentativ, de 10-15 rânduri, despre *prietenie*, pornind de la ideea exprimată în următoarea afirmație:

Unui prieten adevărat i se poate cere orice, dar nu i se poate pretinde nimic.

(Alexandru Paleologu, *Despre lucrurile cu adevărat importante*)

Scanned with OKEN Scanner

Partea a II-a

Pregătire pentru Evaluarea Națională 2014:

modele oficiale, bareme și 50 de variante de subiecte după modelul M.E.N., cu sugestii de răspunsuri

Scanned with OKEN Scanner

MODELE OFICIALE ȘI BAREME

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2012-2013
Limba și literatura română

Varianta 10

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.**

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Fusese școlar bun. Clasele primare le învățase la Domnu Ghervescu, în sat la ei. D. Ghervescu l-a văzut așa cuminte și cu dragoste de carte și i s-a făcut oareșicum milă. El avea un frate, popă la București – i-a scris un răvaș lung, în care-i spunea c-a descoperit un talent grozav într-un băiat de acolo din sat și, cum băiatul e sărac și ar vrea să învețe mai departe, ar fi bine [...] să-l ia pe lângă dânsul și să-l dea acolo la gimnaziu. Mai târziu – cine știe ce va putea ieși din această binefacere...

Frate-său i-a răspuns și el, printr-o scrisoare lungă, că-l primește bucuros [...]. Așa că lucrurile s-au pus iute la cale. Biata Ilinca Văduva i-a pregătit băiatului în pripă ce-a putut, a mai împrumutat câte o bucățică de pânză de prin sat, de i-a făcut și ea ce s-a priceput, ca o mamă – și pe la pârguitul strugurilor s-a despărțit, cu lacrămile pe obraz, de singura odraslă a casei și singura ei mângâiere.

— Radule mamă, vezi de nu ne uita, să ne mai scrii de pe acolo...

Și s-a deprins Radu cu toate, pentru că era băiat bun, supus și răbdător. Câteva zile, la început, îl cam zăpăcise orașul acesta mare, în care el venise pentru întâia oară. Podoabele prăvăliilor cu geamuri cât ușa, zgomotul trăsurilor, învălmășeala lumii, casele mari cu câte patru rânduri îi atâțau curiozitatea lui de copil neobișnuit cu astfel de lucruri, îl opreau în loc câteodată, iar feluritele impresii îi năvăleau în cap valvârtej și-i târau gândurile și mirarea ca într-un șuvoi năprasnic. [...]

Vara, la vacanța cea mare, îndată după împărțirea premiilor, își strângea lucrușoarele, săruta frumos mâna părintelui și mamei preotese, își lua legătura la subțioară și pleca pe jos acasă, cu inima plină de dor, de bucurie și de nerăbdare.

Iar mama Ilinca, în toți anii, la ziua aceea, deretica mai frumos prin casă, gătea toate pentru de-ale mâncării [...].

Și cât îi ea de trecută, de slabă și bătută de necazuri, dar fața îi întinerește când vede pe Radu viind[1]; [...] se repede în cale-i și într-un suflet e la poarta țarinei[2].

(Alexandru Vlahuță, *Din durerile lumii*)

---

[1] *viind* – venind

[2] *țarină*, s.f. – câmp cultivat; ogor, arătură

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *sărac*, *mari*, *bucurie*. *(6p)*
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *cu inima plină de dor, de bucurie şi de nerăbdare*. *(6p)*
3. Transcrie, din text, două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la timpul în care se petrece acţiunea. *(6p)*
4. Menţionează două trăsături ale genului epic prezente în textul dat. *(6p)*
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Biata Ilinca Văduva i-a pregătit băiatului în pripă ce-a putut, a mai împrumutat câte o bucăţică de pânză de prin sat, de i-a făcut şi ea ce s-a priceput, ca o mamă – şi pe la pârguitul strugurilor s-a despărţit, cu lacrămile pe obraz, de singura odraslă a casei şi singura ei mângâiere.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care *să evidenţiezi trăsăturile unui personaj din fragmentul citat.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două mijloace de caracterizare a personajului ales;
– să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Eucitesc.ro anunţă un nou concurs fulger! Propunerea pentru această ediţie a concursului „Cum ar fi dacă...?" este să vă imaginaţi ziua de Crăciun aşa cum se va petrece ea în viitor, în anul 2200. În cartea lui Charles Dickens, **Poveste de Crăciun**, Ebeneezer Scrooge se întâlneşte cu trei fantome, dintre care una este cea a Crăciunului Ce-Va-Să-Vină. Aceasta îl poartă pe Scrooge pe străzile Londrei şi îl face părtaş la conversaţiile dintre oamenii care l-au cunoscut în trecut pe personajul nostru. Noi suntem curioşi să aflăm **cum va arăta Crăciunul anului 2200**, ce colinde se vor cânta, ce cadouri vor fi aşezate sub bradul holografică, cum vor sărbători copiii venirea lui Moş Crăciun etc. Imaginează-ţi un scenariu de acest fel, cât mai autentic, scrie-l într-un text de maximum o pagină şi trimite-l pe adresa admin@eucitesc.ro, până pe data de 23 decembrie.

Scanned with OKEN Scanner

Vom selecta trei texte finaliste care vor fi publicate pe site pentru a putea fi comentate de voi. Aşa cum v-aţi obişnuit deja, premiul constă într-un tichet în valoare de 500 de lei, cu ajutorul căruia îţi vei putea cumpăra cărţile preferate.

(www.eucitesc.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– numele concursului anunţat;

– termenul limită de trimitere a textelor pentru concurs.

2. Precizează care este valoarea premiului concursului şi pentru ce poate fi folosit acesta. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Aceasta îl poartă pe Scrooge pe străzile Londrei şi îl face părtaş la conversaţiile dintre oamenii care l-au cunoscut în trecut pe personajul nostru.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Imaginează-ţi un scenariu de acest fel, cât mai autentic, scrie-l într-un text de maximum o pagină* [...]. *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Vom selecta trei texte finaliste care vor fi publicate pe site pentru a putea fi comentate de voi.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10–15 rânduri), în care să prezinţi *o întâmplare, reală sau imaginară, petrecută în timpul unui concurs.(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;

– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

- **Notă!** Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
- **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1p; *coerenţa textului* – 2p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2p; *ortografia* – 3p; *punctuaţia* – 2p; *aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea* – 2p).
- **Precizările legate de exigenţele redactării şi de acordarea punctajului sunt valabile pentru toate testele.**

Scanned with OKEN Scanner

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2012-2013
Limba și literatura română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 10

- **Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.**

■ Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *sărac ≠ bogat, avut*; *mari ≠ mici, mărunte*; *bucurie ≠ tristețe, mâhnire*) 3x*2p*=**6 puncte**

2. explicarea rolului virgulei în secvența dată (marchează grafic termenii unei enumerații) **6 puncte**

3. câte 3 puncte pentru transcrierea a două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la timpul în care se petrece acțiunea (de exemplu: *vara*; *în toți anii*, *la ziua aceea*) 2x*3p*=**6 puncte**

4. câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două trăsături ale genului epic, prezente în text (de exemplu: prezența personajelor; prezența naratorului) 2x*3p*=**6 puncte**

5. prezentarea adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate – *6p*/ prezentarea parțial adecvată a semnificației secvenței date, în limitele de spațiu indicate – *3p*/ încercare de prezentare a semnificației secvenței date – *1p*. **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru numirea oricăror două mijloace de caracterizare a personajului ales 2x*2p*=**4 puncte**

– câte 2 puncte pentru ilustrarea oricăror două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat 2x*2p*=**4 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) – *2p*/ conținut parțial adecvat – *1p*. **2 puncte**

– respectarea limitelor de spațiu indicate **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor două enunțuri cerute (de exemplu: Numele concursului anunțat este „Cum ar fi dacă ...?”.; Textele pot fi trimise până pe data de 23 decembrie.) 2x*2p*=**4 puncte**

2. câte 2 puncte pentru precizarea valorii premiului și a modalității de valorificare (de exemplu: Valoarea premiului este de 500 de lei.; Premiul poate fi folosit pentru cumpărarea cărților preferate.) 2x*2p*=**4 puncte**

3. câte 1 punct pentru menționarea corectă a fiecărei valori morfologice (*poartă* = verb predicativ; *îl* = pronume personal; *conversațiile* = substantiv comun; *nostru* = adjectiv pronominal posesiv) 4x*1p*=**4 puncte**

4. câte 2 puncte pentru precizarea corectă a fiecărei funcții sintactice (*acest* = atribut adjectival; *scrie* = predicat verbal) 2x*2p*=**4 puncte**

5. câte 1 punct pentru transcrierea fiecărei propoziții din fraza dată 2x*1p*=**2 puncte**

– precizarea felului propoziției subordonate transcrise: propoziție subordonată atributivă **2 puncte**

6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum* **4 puncte**

– 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziții

– 3 puncte pentru construirea corectă a propoziției subordonate indicate introduse prin adverbul relativ *cum*

B.

– relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor – *4p*/ relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor *2p*. **4 puncte**

– câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spațio-temporal 2x*2p*=**4 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) – *2p*/ conținut parțial adecvat – *1p*. **2 puncte**

– respectarea limitelor de spațiu indicate **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției **1 punct**

– coerența textului **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – *2p*/ adecvarea parțială – *1p*. **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – *3p*/ 3 erori – *2p*/ 4 erori – *1p*/ 5 sau mai multe erori – *0p*) **3 puncte**

– punctuația (0-3 erori – *2p*/ 4 erori – *1p*/ 5 sau mai multe erori – *0p*) **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**

– lizibilitatea **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2011-2012
Proba scrisă
Limba și literatura română

Varianta 6

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 2 ore.**

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul următor:

Dan alese cel mai sigur leac împotriva propriei emoții: să trăiască emoția altora. Adică să citească până îi va cădea cartea din mână, până când îi va cădea capul pe pernă, până când îi vor cădea, grele, pleoapele. Cartea îl duse în Evul Mediu, printre dueluri și cavalcade[1]; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărți ale copilăriei și recitea cu disperare paginile cele mai frumoase, dar fără să-și dea seama, și fără să știe cum și când, se pomenea în grote înfricoșătoare, amenințat de beznă și gheață, și trebuia să-și strângă pleoapele până la durere pentru a regăsi castelul cu oglinzi și lumini amețitoare.

Maică-sa, rănită de lumina care inunda odaia, îi ceru să se culce, taică-su îi luă apărarea:

— Crezi că îl poți obliga pe un om să se culce, așa cum l-ai obliga să-și radă barba?

— Eu știu că dacă-i întuneric, copilul doarme. Asta-i!

— Aici greșești. Dan nu mai este un copil...

— Treaba voastră... Dacă v-ați înțeles amândoi să-mi stricați noaptea...

Dan stinse lumina și chiar în prima clipă de întuneric descoperi ideea jurnalului: un jurnal de călătorie, ținut în cel mai strict secret, un jurnal cu întâmplări nostime, da...! cu avânturile, cu certurile, cu înțelegerile care se vor ivi, un jurnal original, fără altitudini și longitudini, fără calcule și măsurători, fără denumiri latine... Iar la sfârșitul expediției, sau poate mai târziu, sau poate chiar mult mai târziu, își va aduna prietenii și le va citi... Ochii lui Dan se închideau, și în fața lui se afla jurnalul, despre surprize și eșecuri, rânduri multe pe care întunericul grotei voia să le șteargă, rânduri încâlcite, pătate de întuneric, șuvoaie de cerneală neagră curgând peste pagini... Nu cititul, cum crezuse el, ci scrisul acela îi închise pleoapele.

(Constantin Chiriță, *Cireșarii*, vol. I)

[1] *cavalcadă*, s.f. – goană, alergare cu cai

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *leac*, *înfricoşător*, *crezuse*. *(6p)*
2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: *Asta-i!* *(6p)*
3. Selectează un epitet şi o enumeraţie din text. *(6p)*
4. Numeşte două moduri de expunere utilizate în textul dat. *(6p)*
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Cartea îl duse în Evul Mediu, printre dueluri şi cavalcade; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărţi ale copilăriei şi recitea cu disperare paginile cele mai frumoase* [...]. *(6p)*

B.

Redactează o compunere de 50-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi prezinţi opinia despre mesajul fragmentului din *Cireşarii* de Constantin Chiriţă. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;
– să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

De Crăciun mi-am făcut cadou un e-book[1]. [...] Cred că am fost victima publicităţii şi a uşurinţei cu care poţi cumpăra acest model. Dar cu proxima[2] ocazie îmi voi procura şi dispozitivul rival [...], care-mi va da acces la cărţile franceze sau româneşti.

Am făcut cumpărătura, sfidând avertismentele amicilor mei care arătau cel mai mare dispreţ pentru acest tip de lectură. [...] Au dreptate, într-un anumit fel, cei care m-au dispreţuit fiindcă mi-am cumpărat e-bookul. [...] Dar nu pot să spun că au în întregime dreptate [...] E uşoară cât cea mai uşoară carte de buzunar. Ecranul [...], citit la lumină reflectată ca orice pagină, este extrem de lizibil. Nu luceşte, poţi potrivi tu dimensiunea caracterelor.

Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii. Chiar dacă există mijloace auxiliare de regăsire a unui pasaj, ele sunt mai laborioase la răsfoire. În schimb, ce lucru minunat, eşti conectat la un dicţionar şi regăseşti instantaneu definiţiile cuvintelor. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Iată că, printr-un şiretlic al tehnicii, caracterul ludic[3] al lecturii este reinventat. Creează spaţii noi, timpuri noi, emoţii noi. [...] Sunt foarte fericit să ştiu că lectura mai are timp în faţa ei.

(Ion Vianu, „Kindle", în revista *Dilemateca*)

---

[1] *e-book*, s.m. – carte în format electronic
[2] *proxim*, adj. – cel mai apropiat (în timp sau spaţiu)
[3] *ludic*, adj. – referitor la joc

A.

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat: *(6p)*
- numele autorului;
- un dezavantaj al e-bookului;
- un avantaj al e-bookului.

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi denumirea publicaţiei în care a apărut. *(6p)*

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect: *(6p)*
Propoziţia subordonată din fraza *Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii* este:
a) atributivă;
b) predicativă;
c) subiectivă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *mă, cuvintelor, să ştiu.* *(6p)*

B.

Alcătuieşte o compunere de 50-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să evidenţiezi trăsăturile unui coleg/prieten pasionat de lectură. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi două trăsături ale colegului/prietenului pasionat de lectură;
- să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea colegului/ prietenului;
- să ai un conţinut adecvat cerinţei;
- să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2011-2012
Proba scrisă
Limba și literatura română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 6

- **Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.**

■ Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *leac* – medicament, tratament; *înfricoșătoare* – îngrozitoare, înspăimântătoare; *crezuse* – socotise, își închipuise) 3×*2p* = **6 puncte**

2. explicarea rolului semnului exclamării în secvența dată (de exemplu: marchează sfârșitul unui enunț exclamativ) **6 puncte**

3. câte 3 puncte pentru selectarea oricărui epitet (de exemplu: *lumini amețitoare*) și a oricărei enumerații din textul dat (de exemplu: *cu avânturile, cu certurile, cu neînțelegerile care se vor ivi*) 3×*2p* = **6 puncte**

4. câte 3 puncte pentru numirea oricăror două moduri de expunere utilizate în textul dat (de exemplu: narațiunea, dialogul) 3×*2p* = **6 puncte**

5. prezentarea adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate – *6p* / prezentarea parțial adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate – 3p / încercare de prezentare – *1p* **6 puncte**

B.

– formularea opiniei despre mesajul fragmentului dat **4 puncte**

– susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul – *4p* / susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat – *2p* / încercare de susținere de argumentare, fără valorificarea textului – *1p* **4 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) – *2p* / conținut parțial adecvat – *1p* **2 puncte**

– respectarea limitelor de spațiu indicate **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor trei enunţuri cerute (de exemplu: *Autorul textului este Ion Vianu.*; *Dezavantajul e-bookului este dificultatea răsfoirii acestuia.*; *Un avantaj al e-bookului este dimensiunea redusă/ ecran lizibil/ posibilitatea de potrivire a caracterelor.*) $3\times2p$ = **6 puncte**

2. câte 3 puncte pentru scrierea titlurilor articolului şi a denumirii publicaţiei în care a apărut $2\times3p$ = **6 puncte**

3. notarea răspunsului corect: c **6 puncte**

4. câte 1 punct pentru precizarea fiecărei valori morfologice şi a fiecărei funcţii sintactice (*mă* = pronume personal, complement direct; *cuvintelor* = substantiv comun, atribut substantival genitival; *să ştiu* = verb predicativ, predicat verbal) $6\times1p$ = **6 puncte**

B.

– câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două trăsături ale prietenului/colegului pasionat de lectură $2\times2p$ = **4 puncte**

– câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele două imagini artistice diferite utilizate $2\times2p$ = **4 puncte**

– adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componentele compunerii) – *2p* / conţinut parţial adecvat – *1p* **2 puncte**

– respectarea limitelor de spaţiu indicate **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei **1 punct**

– coerenţa textului **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – *2p* / adecvare parţială – *1p* **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – *3p* / 3 erori – *2p* / 4 erori – *1p* / 5 sau mai multe erori – *0p*) **2 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – *2p* / 4 erori – *1p* / 5 sau mai multe erori – *0p*) **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină **1 punct**

– lizibilitatea **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

50 DE TESTE DUPĂ MODELUL M.E.N.

TESTUL 1

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost nici nu s-ar povesti.

A fost odinioară un împărat care avea trei fete, dintre care cea mai mare era frumoasă, cea mijlocie şi mai frumoasă, iar cea mai tânără, Ileana, atâta de frumoasă încât şi Sfântul Soare se oprea în cale, ca s-o vadă şi să se desfăteze de frumuseţea ei.

Într-o zi împăratul primi carte şi veste de la vecinul său, împărat mare şi puternic, cum că, iaca, nu e bine, şi are să se bată cu dânsul pentru o mare pricină împărătească. Împăratul se puse la sfat cu bătrânii ţării şi, când văzură cum că nu e încotro, porunci voinicilor să încalece pe armăsari, să-şi apuce armele şi să se pregătească de bătaia cea grozavă ce-avea să se facă şi să fie.

Mai înainte de a încăleca şi el însuşi, împăratul chemă pe fiicele sale la sine, le grăi vorbe blânde şi părinteşti şi dete apoi la fiecare câte o floare frumoasă, câte o pasăre veselă şi câte un măr fraged.

— A cărei floare se va vesteji, a cărei pasăre se va întrista şi al cărei măr va putrezi, despre aceea voi şti că nu şi-a păzit credinţa, grăi împăratul cel înţelept.

Încălecă apoi pe cal, zise „sănătate bună" şi porni cu voinicii săi în calea cea mare.

Când cei trei feciori ai împăratului vecin primiră vestea că împăratul a pornit în cale şi că s-a depărtat de acasă, ei se înţeleseră între sine şi încălecară, ca să meargă la cetatea cea cu trei fete de împărat să răpească credinţa fetelor şi să-i facă împăratului supărare. Cel mai bătrân dintre feciori, voinic şi viteaz şi frumos merse înainte, ca să vadă ce e şi cum, şi apoi să aducă veste şi să spuie.

(Ioan Slavici, *Ileana cea şireată*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează rădăcina de la care s-au format următoarele cuvinte: *încălecară, întrista, credinţa.* *(6p)*

2. Explică folosirea virgulei în structura: *...cum că, iaca, nu e bine...* . *(6p)*

3. Scrie o construcţie pleonastică din secvenţa: *Mai înainte de a încăleca şi el însuşi, împăratul chemă pe fiicele sale la sine, le grăi vorbe blânde şi*

Scanned with OKEN Scanner

părinteşti şi dete apoi la fiecare câte o floare frumoasă, câte o pasăre veselă şi câte un măr fraged. *(6p)*

4. Transcrie din text o secvenţă de maximum două rânduri care exprimă în mod gradual frumuseţea fetelor de împărat. *(6p)*

5. Explică în maximum 50 de cuvinte rolul primului enunţ din fragmentul citat: *A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost nici nu s-ar povesti* (aproximativ cinci rânduri). *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi faptul că *fragmentul citat aparţine unui basm.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile basmului, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Ultimul număr al revistei *The One* ne-o prezintă pe Monica Bârlădeanu în postura de femeie perfectă. Pe lângă pictorialul superb (cu care ne-a obişnuit Andreea Esca), avem parte şi de un interviu cu aceeaşi Monica „Dean". Se căsătoreşte cu Bobby Păunescu sau nu, care sunt proiectele ei, îşi doreşte roluri în filme româneşti?

În scurtul timp pe care l-a petrecut în ţară, Monica şi-a făcut timp şi pentru o şedinţă foto şi un interviu. Iată ce noutăţi am aflat despre ea din ultimul număr al revistei *The One*: încă nu se gândeşte la căsătorie, mai are multe lucruri de făcut. Cum ar fi să joace două roluri diferite în două filme despre care nu poate să ne spună mai mult (deocamdată) sau să negocieze diferite proiecte în România.

Despre America, se confesează revistei *The One* că nu i-a fost foarte greu să se acomodeze şi că a ajuns să dezvolte o pasiune puternică pentru Los Angeles. Ba mai mult, a reuşit să deprindă nişte obiceiuri foarte bune: punctualitatea şi organizarea.

Întrebată care este stilul ei vestimentar (pentru că trebuie să recunoaştem că face parte din categoria celor mai bine îmbrăcate femei din România), Monica s-a rezumat să spună că nu îi place să fie definită în nişte termeni majori. Nu are un stil anume, se îmbracă în funcţie de cum se simte în ziua respectivă.

Toate bune şi frumoase până aici, dar spre sfârşitul interviului, Monica dă un răspuns demn de o Miss Univers, la întrebarea „Ce îţi doreşti de la viaţă?". Ea

Scanned with OKEN Scanner

răspunde „pace mondială”... Oare chiar crede că impresionează pe cineva? Să fim serioase!

(http://www.mayra.ro/monden/gossip/monica-barladeanu-in-revista-the-one/)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– oraşul din America pentru care actriţa a făcut o pasiune;

– câte roluri joacă actriţa în prezent.

2. Menţionează intenţia autoarei articolului reieşită din secvenţa: „Oare chiar crede că impresionează pe cineva? Să fim serioase!” *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Toate bune şi frumoase până aici, dar spre sfârşitul interviului, Monica dă un răspuns demn de o Miss Univers.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Nu are un stil anume, se îmbracă în funcţie de cum se simte în ziua respectivă.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Despre America, se confesează revistei* The One *că nu i-a fost foarte greu să se acomodeze şi că a ajuns să dezvolte o pasiune puternică pentru Los Angeles.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o propoziţie subordonată completivă directă introdusă prin adverbul relativ *unde.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul interviurilor şi al pictorialelor în afirmarea unui actor*, valorificând informaţiile din fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să susţii cu citate argumentele prezentate;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Privesc grăbiţii nouri ce-alunecă pe zări,
Topindu-se departe şi revenind întruna.
Parcă-mi trimit tăcute, nostalgice chemări,
Ei, fraţii cu dreptatea, cu ziua şi cu luna.

Oceane mari de apă pe-a cerului genuni
Câteodată-s limpezi ca lacrima pe-o pleoapă,
Revarsă altă dată şi trăsnet şi furtuni –
Rămân aceleaşi totuşi oceane mari de apă.

Ce chipuri prinde-n slavă al norilor convoi!
Centauri, turme, nave, creneluri de redută...
Noi îi urâm când grindini revarsă peste noi,
Noi îi iubim, cu stropii lor calzi, când ne sărută.

(Nicolae Labiş, *Nourii*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Selectează din textul citat două cuvinte cu sens figurat. *(6p)*
2. Explică folosirea virgulei din fragmentul *tăcute, nostalgice chemări.* *(6p)*
3. Transcrie, din textul citat, o metaforă şi o antiteză. *(6p)*
4. Precizează măsura versurilor şi tipul de rimă. *(6p)*
5. Explică, în 5-6 rânduri, semnificaţia versului *Centauri, turme, nave, creneluri de redută...* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să prezinţi *semnificaţia titlului* poeziei *Nourii* de Nicolae Labiş, prin raportare la conţinutul textului propus. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Centaurii sunt fiinţe mitologice cu trup de cal şi tors de bărbat. În Grecia antică, toată lumea ştia că aceştia se comportă grosolan cu oamenii. Le plăcea să bea peste măsură şi de aceea oamenii evitau să-i cheme la sărbătorile importante. Din fericire, nu toţi centaurii erau la fel de sălbatici.

Despre Chiron se spune că era un centaur cunoscut pentru înţelepciunea sa. Lui i-au fost încredinţaţi spre educare mulţi eroi greci (Ahile, Iason, Tezeu etc.); îi învăţa muzică, etică şi medicină, dar şi tainele vânătorii. [...] Chiron a fost ucis din greşeală de Heracles, cu o săgeată otrăvită. După moarte, el ar fi devenit Constelaţia Săgetătorului.

(după Alejandra Ramírez & Agustín Celis, *Catalogul fiinţelor fantastice*, Ed. Art, 2007, trad. Irina Dogaru)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– înfăţişarea centaurilor;

– eroii educaţi de Chiron.

2. Prezintă în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) motivul pentru care Chiron este diferit de alţi centauri. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a termenilor subliniaţi din secvenţa: *Din fericire, nu toţi centaurii erau la fel de sălbatici.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Lui i-au fost încredinţaţi spre educare mulţi eroi greci...* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul ei: *Le plăcea să bea peste măsură şi de aceea oamenii evitau să-i cheme la sărbătorile importante.* *(4p)*

6. Alcătuieşte o frază în care propoziţia subordonată *că era un centaur cunoscut pentru înţelepciunea sa* să aibă altă funcţie decât cea din textul citat. *(4p)*

B. Realizează, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), *rezumatul unei opere narative* cunoscute de tine sau studiate la şcoală, în care sunt prezente ca personaje fiinţe fabuloase. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi pe scurt evenimentele reprezentative;

Scanned with OKEN Scanner

– să respecţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 3

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Dreptatea celui tare e fără judecată
cum veţi vedea îndată.
Un Mieluşel venise să s-adape
în crâng, din limpezimea unei ape,
când se trezi că se răstea la el
un Lup lihnit, cu poftă de măcel:
– Cutezi să-mi tulburi apa tocmai mie?
Obraznicule, stai că-ţi dau eu ţie!...
– Cumplit mă dor dojenile Măriei Tale,
dar n-au deloc temei precum ai spus.
Când eu m-adap cu zece stânjeni[1] mai la vale,
cum aş putea să-ţi tulbur apa mai în sus?...
– Ba o tulburi! zise el, pornit[2],
iar acum un an m-ai şi bârfit!
– Măria Ta, fii bun şi ţine seama
că nici nu mă născusem! Eu încă sug la mama...
– Atunci a fost din fraţii tăi vreunul!
– Cum să fi fost, când eu nu am niciunul?...
– Chiar dacă n-ai, nu are-a face:
a fost vreunul dintr-ai tăi,
că sunteţi, toţi, la fel de răi,
de la ciobani pân' la dulăi,
şi niciodată nu-mi daţi pace!
Dar mă răzbun, ai înţeles?...
Şi fără altă formă de proces,
s-a repezit, ca un turbat,
la bietul Miel,
în codrul depărtat l-a dus cu el
şi l-a mâncat.

(Jean de La Fontaine, *Lupul şi mielul*)

Scanned with OKEN Scanner

[1] *stânjen* – unitate de măsură, anterioară introducerii sistemului metric, variind de la 1,96 m la 2,23 m
[2] *pornit* – furios, înverşunat

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un antonim pentru următorii termeni: *fără (judecată), lihnit, să tulburi, mă născusem, răi, depărtat.* *(6p)*
2. Explică de ce substantivele comune *lup* şi *miel* sunt scrise cu majusculă. *(6p)*
3. Transcrie din textul propus un fragment în care apare procedeul caracterizării directe, în cazul unui personaj. *(6p)*
4. Identifică o replică rostită într-o tonalitate exclamativă. *(6p)*
5. Precizează două aspecte de versificaţie şi exemplifică-le. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru care consideri că *textul propus aparţine speciei literare a fabulei.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
- să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Lupul îl întâlnim figurat şi pe Columna lui Traian ca emblemă de stat în stindardul dac: un corp de balaur cu cap de lup. Totul alcătuit din aramă, de unde şi supranumele *lupii de aramă ai dacilor.* Stegarul ţinea ridicat lupul de aramă, care în mers făcea să şuiere aerul în gura lui deschisă şi să freamăte solzii mobili de metal izbindu-se unii de alţii. Dacă adăugăm că luptătorii din jurul stegarului purtau măşti de tipul *tecta galea*[1] (de lupi şi de urşi), pe care le trăgeau pe cap, şi mormăiau fioroşi ca nişte carnasieri, putem să intuim teroarea pe care o exercita acest corp de elită al armatei dace, temut de altfel pentru vitejia şi cruzimea sa. [...]

Romanii au adus cu ei cultul imperial al *lupului,* ce ţinea de întemeietorul Romei şi al statului roman. În Dacia a pătruns colegiul preoţilor *Luperci,* care

Scanned with OKEN Scanner

aici s-ar fi putut numi *Lupercii daci*. Lupercaliile erau sărbătorile în amintirea legendei lupoaicei care a alăptat pe cei doi fraţi, Romulus şi Remus, aduşi într-un coş pe apele Tibrului. [...] Mircea Eliade relevă naşterea poporului român sub însemnele zeului-lup dac, al lupoaicei mitice a lui Romulus şi Remus, adică al fuziunii a două popoare ce-şi trag obârşia mitică din *lupi*.

(Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*)

---

[1] *tecta galea* (lat.) – coif-mască

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textele citate: *(4p)*

– titlul textului din care a fost selectat fragmentul;

– numele celor două popoare din care s-a născut poporul român.

2. Selectează informaţiile din text pe care le consideri importante şi justifică-ţi opţiunea. *(4p)*

3. Precizează felul propoziţiei subordonate din fraza *Romanii au adus cu ei cultul imperial al lupului, ce ţinea de întemeietorul Romei şi al statului roman.* *(4p)*

4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din fragmentul: *Romanii au adus cu ei cultul imperial al lupului, ce ţinea de întemeietorul Romei şi al statului roman.* *(4p)*

5. Precizează valoarea sintactică a cuvintelor subliniate la exerciţiul anterior. *(4p)*

6. Construieşte o frază din două propoziţii principale, în raport de coordonare adversativă. *(4p)*

B. Exprimă-ţi opinia, într-un text de 10-15 rânduri, în legătură cu *ideea importanţei pe care o au animalele în viaţa oamenilor*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să-ţi exprimi opinia despre importanţa pe care o au animalele în viaţa oamenilor;

– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Acum pictez un tablou mare –
vreau să-mi fac un autoportret.
Aici o să desenez inima – o gămălie de chibrit,
aici, creierul – un aparat sacru şi concret.

Undeva vor fi neapărat nasul, gura,
n-are niciun sens să omit ochii – două semne de întrebare,
aici în colţ o să-mi pictez gândurile –
o claie informă de rufe murdare.

Pieptul – o oglindă cu poleiul zgâriat –
va lăsa să se vadă interiorul
(cu totul neinteresant, în definitiv),
sus, sprâncenele îşi vor schiţa zborul.

Două aripi vor fi probabil şi urechile,
fruntea cutată – o scară către infinit,
buzele, arc perfect, vor reprezenta pentru eternitate
obsesia roşie a sărutului-mit.

Un ochi atent va mai putea zări, în fine,
cicatricea unei găuri în frunte,
sau, în maldărul recuzitelor inutile,
ceva ce ar putea să semene a ideal sau a munte...

(Geo Dumitrescu, *Portret*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Extrage din text trei termeni din câmpul semantic al picturii. *(6p)*
2. Transcrie, din text, două construcţii incidente. *(6p)*
3. Precizează modul/modurile de expunere din textul dat. *(6p)*
4. Identifică, în text, o enumeraţie şi o metaforă. *(6p)*
5. Menţionează două trăsături care să justifice apartenenţa textului dat la genul liric. *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi punctul de vedere în legătură cu *semnificaţia titlului* poeziei lui Geo Dumitrescu, *prin raportare la conţinutul textului propus.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Dacă Aman nu ar fi fost pictor, ar fi fost scriitor. În fiecare tablou se poate citi câte o poveste. Limbajul plastic devine naraţiune. Personajul principal este un mare pictor, un maestru de anvergură europeană. Acţiunea se desfăşoară în atelierul său, în grădină, la Sinaia, sau la Paris. Descrierile sunt minuţioase şi explicite. Alăturate, imaginile redau viaţa unui om de lume, aparenţa unei existenţe fericite pe care spectatorul trebuie să o perceapă cu respectul cuvenit, căci Aman plasează meseria de pictor în vârful ierarhiei sociale. Descifrarea detaliilor din tablouri oferă o „lectură" relevantă pentru atmosfera mondenă[1] de la mijlocul secolului XIX, dar şi o mare bucurie estetică.

(Dr. Ruxandra Dreptu, *Theodor Aman, pictorul povestitor*, www.istoria-artei.ro)

---

[1] *mondén, -ă, mondeni, -e,* adj. – care aparţine înaltei societăţi, care ţine de viaţa de lux şi de petreceri a acestei societăţi; care reflectă sau priveşte o astfel de viaţă

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(4p)*
– titlul articolului din care a fost extras fragmentul;
– numele autoarei.

2. Menţionează care este impresia pe care o lasă tablourile despre viaţa pictorului. *(4p)*

3. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *În fiecare tablou se poate citi câte o poveste.* *(4p)*

4. Indică funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Limbajul plastic devine naraţiune.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Alăturate, imaginile redau viaţa unui om de lume, aparenţa unei*

Scanned with OKEN Scanner

existenţe fericite pe care spectatorul trebuie să o perceapă cu respectul cuvenit, căci Aman plasează meseria de pictor în vârful ierarhiei sociale. *(4p)*

6. Alcătuieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată circumstanţială de mod introdusă printr-un adverb nehotărât. *(4p)*

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să descrii *o pictură care te-a impresionat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale tabloului ales;
– să foloseşti un limbaj expresiv în prezentarea picturii;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 5

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Într-o zi, ciocârlanul-cel-cu-moţ, care era rudă dar numai de departe cu neamul ciocârliilor, zise către soaţa sa, ciocârlana-cea-cu-moţ:

— Măi, păsăruică, tu ai văzut ce-a ieşit din oul pe care l-ai clocit azi-noapte?

Ciocârlana-cea-moţată nu era prea ageră de minte, aşa că se crezu datoare să întrebe:

— Ce vrei să zici, ciocârlan-cu-moţ prost ce eşti?

— Vino să vezi!

Ciocârlana-cea-cu-moţ se uită cu atenţie la cel din urmă ouat al ei. „Bărbatul ăsta prost al meu e prost de n-are pereche, se gândi ea, dar are dreptate. Ceva nu e în regulă aici..."

— Cine eşti tu? se răsti ea la puiul care abia ieşise din găoace şi încă nici nu se zbicise.

— Eu sunt Cristi, zise acesta.

Ciocârlanul-cel-cu-moţ şi ciocârlana-cea-moţată se uitară consternaţi unul la celălalt: „Cristi?!".

Numele ăsta nu-l purtase nimeni din neamul lor.

— Ce faci aici? întrebară amândoi deodată, şi astfel ciocârlanul-cel-cu-moţ avu bucuria să constate că soaţa sa, ciocârlana-cea-moţată, era tot atât de deşteaptă ca şi el, altfel n-ar fi pus exact aceeaşi întrebare.

— Eu sunt ciocârlie, răspunse Cristi. Mâine am să zbor în soare şi am să cânt.

(Ştefan Aug. Doinaş, *Ţara fără ciocârlii*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *ciocârlana-cea-cu-moț, aceeași (întrebare), păsăruică.* *(6p)*
2. Explică folosirea virgulei în enunțul: *Măi, păsăruică, tu ai văzut ce-a ieșit din oul pe care l-ai clocit azi-noapte?* *(6p)*
3. Transcrie din text o propoziție/o construcție incidentă. *(6p)*
4. Alcătuiește câte un enunț în care cuvintele *neam* și *a vedea* să fie folosite cu sens figurat. *(6p)*
5. Explică în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) prezența în fragment a unui element de fantastic. *(6p)*

B. Realizează, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), *povestirea* fragmentului citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți întâmplările în acord cu sensul acestora;
– să respecți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Ciocârlia africană ar putea fi prima pasăre de pe teritoriul Africii care este inclusă în lista animalelor pe cale de dispariție, anunță BBC.

Un studiu recent arată că doar câteva exemplare mai trăiesc în prezent pe teritoriul Etiopiei. Oamenii de știință avertizează că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări ce vor intra pe lista roșie a animalelor pe cale de dispariție, din cauza limitării habitatului lor natural. Păsările mai au doar o bucată restrânsă de teritoriu dintre câmpia Liben și sudul Etiopiei unde mai pot trăi.

„Această extincție iminentă reflectă o criză socială și politică mai amplă, ce se repetă de-a lungul Africii", a declarat zoologul Claire Spottiswoode de la Universitatea Cambridge. Studiul pe care ea l-a condus a fost publicat în revista *Animal Conservation*. Cercetătorii avertizează că specia este o verigă esențială în evoluția întregii familii de ciocârlii.

(*Ciocârlia africană este amenințată cu dispariția*, text preluat de pe http://www.zooland.ro/Ciocarlia_africana_este_amenintata_cu_disparitia-5936.html)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– țara în care mai trăiesc cele câteva exemplare de ciocârlie africană;

– revista care a publicat studiul privind dispariția acestei păsări.

2. Menționează cauza ce stă la baza dispariției păsărilor în Africa. *(4p)*

3. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în fragmentul: *Ciocârlia africană ar putea fi prima pasăre de pe teritoriul Africii care este inclusă în lista animalelor pe cale de dispariție, anunță BBC.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Această extincție iminentă reflectă o criză socială și politică mai amplă, ce se repetă de-a lungul Africii.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Oamenii de știință avertizează că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări ce vor intra pe lista roșie a animalelor pe cale de dispariție, din cauza limitării habitatului lor natural.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de scop introdusă prin conjuncție compusă. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care, valorificând și imaginea de mai sus, să realizezi *descrierea artistică a unei ciocârlii.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să respecți trăsăturile descrierii artistice;

– să valorifici imaginea în realizarea descrierii artistice;

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;

– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 6

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Ridicând ochii și privind departe, băgă de samă că se afla într-un loc cu totul pustiu, între stânci, între râpi, sub cerul înalt. Pădurea era aproape, în fundul

Scanned with OKEN Scanner

prăpăstiilor se mai ţineau ostroave de omăt. [...] Cu coada ochiului văzu lumina făcliei crescând în umbra văgăunii. Era o linişte neclintită, parcă toate împietriseră în asfinţitul de soare. Stătu şi el neclintit ca toate, ascultându-şi bătăile inimii. Tresări numai când auzi sus, în aurul luminii, un strigăt de pajură. Chemase de două ori. O văzu deasupra, plutind lin pe aripi. Îşi mişca numai capul: parcă-l privea pe dânsul. Se auzi altă chemare mai îndepărtată. Pajura pluti într-acolo. Cerul rămase singur şi în curând din cer păru că ninge înserarea. Judecându-se el singur pe sine, flăcăul se încredinţă că nu se simte în el vreo sfială; ar fi dorit numai să aibă în preajma lui un suflet viu. Cânele era, însă, la drum, sus. Lătrase numai o dată. Acuma tăcea şi se făcuse noapte. Deci nu mai trecea niciun drumeţ. Luceau stele. Porni o adiere de vânt. Auzi în prăpastie un scâncet de dihanie. Poate i s-a părut. O neliniște fierbinte i se porni din mărun-taie şi-l fulgeră în creştet.

(Mihail Sadoveanu, *Baltagul*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menţionează mijlocul de îmbogăţire a vocabularului prin care s-a format fiecare dintre cuvintele următoare: *împietriseră, deasupra, lin.* *(6p)*

2. Selectează doi termeni cu sens figurat din textul dat. *(6p)*

3. Explică semnul de punctuaţie *[:]* din enunţul *Îşi mişca numai capul: parcă-l privea pe dânsul.* *(6p)*

4. Transcrie două figuri de stil diferite din fragmentul citat. *(6p)*

5. Explică în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) semnificaţia secvenţei: *O neliniște fierbinte i se porni din măruntaie şi-l fulgeră în creştet.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi faptul că fragmentul citat este *o descriere artistică.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

- să numeşti două dintre caracteristicile descrierii artistice, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Ghidul călătorului – Europa vă poartă prin cele mai frumoase locuri ale continentului nostru: oraşe, castele, catedrale, munţi, lacuri, păduri, zone de

Scanned with OKEN Scanner

coastă. Fiecare capitol prezintă o destinaţie, cu atracţiile ei speciale şi sfaturi utile pentru călătorie. Hărţile vă ajută să găsiţi obiectivele principale, iar fotografiile extraordinare vă vor convinge că merită vizitate. Barcelona lui Gaudí, gheţarii Islandei, fiordurile din Norvegia, castelele din Boemia, pădurile Poloniei... toate vă aşteaptă să le descoperiţi. Europa nu înseamnă numai contraste sau aventură. Înseamnă şi secole întregi de cultură a unor mari oraşe: Paris, Roma, Budapesta, Atena şi Istanbul. Cartea aceasta vă invită în 50 de locuri pe care le consideră speciale. Ar fi putut fi cu uşurinţă 500. Europa este o poveste care nu se termină niciodată.

(Sebastian S. Eduard, „Să călătorim!", în *Jurnalul naţional*, 6 noiembrie 2009)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– destinatarul posibil al informaţiilor prezentate;

– scopul textului.

2. Precizează în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) care este structura cărţii prezentate în articol. *(4p)*

3. Transcrie din text un adjectiv la gradul superlativ relativ, un pronume relativ în cazul acuzativ, un substantiv propriu în cazul genitiv şi un adverb de timp. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Înseamnă şi <u>secole</u> întregi de cultură a unor mari oraşe: <u>Paris</u>, Roma, Budapesta, Atena şi Istanbul.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Cartea aceasta vă invită în 50 de locuri pe care le consideră speciale.* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, al cărei termen regent să fie alt verb copulativ decât cele prezente în textul citat. *(4p)*

B. Exprimă-ţi opinia, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) despre *călătorie*, în care să integrezi enunţul *Europa este o poveste care nu se termină niciodată.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să-ţi exprimi opinia despre călătorie;

– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 7

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

A fost odată ca niciodată; că de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de când făcea plopşorul pere şi răchita micşunele; de când se băteau urşii în coade; de când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau, înfrăţindu-se; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci şi nouă de oca de fier şi s-arunca în slava cerului de ne aducea poveşti;

De când se scria musca pe părete,
Mai mincinos cine nu crede.

Era odată un împărat puternic şi mare şi avea pe lângă palaturile sale o grădină frumoasă, bogată de flori şi meşteşugită nevoie mare! Aşa grădină nu se mai văzuse până atunci, p-acolo. În fundul grădinei avea şi un măr care făcea mere de aur şi, de când îl avea el, nu putuse să mânânce din pom mere coapte, căci, după ce le vedea înflorind, crescând şi pârguindu-se, venea oarecine noaptea şi le fura, tocmai când erau să se coacă. Toţi paznicii din toată împărăţia şi cei mai aleşi ostaşi, pe care îi pusese împăratul ca să pândească, n-au putut să prindă pe hoţi.

(*Prâslea cel voinic şi merele de aur*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Indică forma literară pentru următorii termeni: *palaturile, grădinei, să prindă.* *(6p)*

2. Alcătuieşte câte un enunţ în care verbele *a fi* şi *a vedea* să apară cu alte sensuri decât în textul dat. *(6p)*

3. Prezintă valoarea expresivă a adjectivelor din text. *(6p)*

4. Indică modurile de expunere din textul dat. *(6p)*

5. Alege una dintre cele mai frumoase imagini vizuale ale textului; justifică alegerea în 4-5 rânduri. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru care consideri că fragmentul dat *aparţine unui basm.* În compunerea ta, trebuie: *(12p)*

– să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;

Scanned with OKEN Scanner

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Guacamole preparat în casă

2 bucăți mari de avocado coapte, de preferat soiul Hass
2 linguri de ceapă roșie, tocată mărunt
1 lingură de suc proaspăt de lime sau după gust
2 linguriță de coriandru proaspăt
1 cățel mic de usturoi, zdrobit
sare, după gust
puțin sos Tabasco, sau după gust

1. Tăiați avocado în două și scoateți sâmburii. Tăiați fiecare jumătate în patru, curățați coaja și așezați bucățile într-un castronel. Cu ajutorul unei furculițe sau al unui tel pisați miezul până devine un piure. (Nu folosiți blenderul sau mixerul.)

2. Adăugați restul ingredientelor și amestecați bine până când se omogenizează. Dacă doriți, adăugați mirodeniile. Acoperiți cu o folie de plastic și păstrați la frigider două ore înainte de servire.

(Catherine Jones, Elaine B. Trujillo, *Dieta pentru reducerea colesterolului*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– numele fructului din care se prepară guacamole;
– sensul din context al substantivului *ingrediente*.

2. Redactează o rețetă după modelul de mai sus, în care să apară două enunțuri/construcții nespecifice unui text nonficțional. *(4p)*

3. Precizează care este subiectul propoziției *Tăiați avocado în două.* *(4p)*

4. Transcrie o construcție în care apare o întrebuințare greșită a virgulei. *(4p)*

5. Menționează ce parte de vorbire este fiecare din cuvintele subliniate: *Tăiați <u>fiecare</u> jumătate în <u>patru</u>, curățați coaja <u>și</u> <u>așezați</u> bucățile într-un castronel.* *(4p)*

6. Construiește un enunț în care să apară două numerale de feluri diferite. *(4p)*

B. Argumentează, într-o compunere de 10-15 rânduri, *apartenența la categoria textului nonficțional* a fragmentului dat. *(12p)*

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre caracteristicile textului nonficţional, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 8

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

[...] Sângele i se ridică însă în cap; aceasta era o nemaipomenită necinstire pentru dânsul! Îi părea bine că logodna nu se face, dar seara, când ar fi trebuit să se facă, îl treceau fierbinţelile. „Nu! îşi zicea umblând neastâmpărat prin casă, atât de departe nu ar fi trebuit să meargă; dintr-un lucru atât de mic cum au fost vorbele de la punte nu ar fi trebuit să facă unul atât de mare, cum este acela de a strica o logodnă."

Luni dimineaţă, văzându-l mai deschis, Safta începu a se învârti pe lângă dânsul. Atât îi vorbise Marta despre Miron, încât capul şi inima îi erau pline de chipul frumosului păstor; sta însă la îndoială şi nu credea că Mihu va voi să audă despre dorinţele Martei. De când era încă în leagăn, tata şi muma se mângâiau cu gândul că o vor mărita după Toderică, şi acum nu putea să se împace cu gândul ca Marta să-şi aleagă alt soţ. Când îşi vedea însă fiica prăpădită şi se uita în ochii ei stăruitori, începea să se înduioşeze; iară când Marta scăpa câte-o lacrimă, îndată îi zicea:

— Marto! vino, draga mamei, să mergem la el.

— Nu, îi zicea Marta. Nu pot! Du-te singură, căci mie îmi vine să mă ascund în fundul pământului.

Iar când Safta pleca, Marta fugea după dânsa şi o ruga să nu meargă.

— Mihule! grăi Safta în cele din urmă. Am să-ţi spun o vorbă.

Mihu dete din cap şi intră cu dânsa în casă, apoi se aşează tăcut. [...]

(Ioan Slavici, *Gura satului*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează trei termeni din familia lexicală a termenului *vorbă*. *(6p)*

2. Explică folosirea semnelor de punctuaţie din secvenţa: — *Mihule! grăi Safta în cele din urmă.* *(6p)*

3. Indică modurile de expunere din fragmentul citat. *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

4. Explică starea sufletească a mamei, așa cum reiese din fragmentul propus. *(6p)*
5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), semnificația din context a enunțului *mie îmi vine să mă ascund în fundul pământului.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi că *fragmentul citat aparține unei nuvele.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să numești două dintre trăsăturile nuvelei, întâlnite în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Cea de-a XVI-a ediție a Festivalului internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" de la Macea se va desfășura la sfârșitul acestei săptămâni, la eveniment urmând să fie prezent și caricaturistul Ștefan Popa Popa's, care va fi însoțit de elevi de la academia sa de caricatură, scrie *Foaia Românească*, preluată de Romanian Global News. La ediția din acest an vor participa peste 150 de membri ai unor grupuri de satiră și umor din Arad, Torac (Serbia), Ungaria, Bistrița-Năsăud, Timiș, Bihor, Sălaj, Dâmbovița, Prahova, Mehedinți, Iași, Constanța, București, Brașov, Sibiu, Vaslui.

Deschiderea festivalului va avea loc vineri, 9 august 2013, la ora 17:00, pe platoul din fața Căminului Cultural din Macea. Pe parcursul celor trei zile de festival, se va deschide „Salonul de caricatură", dotat cu premii, va avea loc concursul de interpretare, atât pentru umoriști individuali, cât și pentru grupuri, și, desigur, formația Căminului Cultural din Macea va prezenta un spectacol de cântece și dansuri populare. Duminică, în ultima zi a festivalului, de la ora 18:00, va avea loc premierea concursului de interpretare și creație, urmată de un spectacol susținut de Gabi Bârsăuan și invitații săi. Primarul comunei Macea, Ioan Mercea, a anunțat că, și în acest an, va urca pe scenă, în afara concursurilor, pentru a cânta la frunză și a spune poante.

Festivalul internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" de la Macea a luat ființă în urmă cu 32 de ani, după ce reprezentanții comunei au câștigat marele premiu la Festivalul de satiră și umor de la Vaslui, cu piesa *Don Quijote de la... Macea.* Ulterior, s-a decis ca, o dată la doi ani, un festival de satiră și umor să se desfășoare în comuna arădeană Macea.

(Festivalul internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" de la Macea, după Romanian Global News, http://www.rgnpress.ro)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(4p)*

– numele caricaturistului care participă la festivalul de la Macea;

– numărul ediţiei din 2013 a festivalului.

2. Explică într-un enunţ cum a luat naştere ideea unui festival de satiră şi umor sătesc la Macea. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *...care va fi însoţit de elevi de la academia sa de caricatură.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele din secvenţa: *Duminică, în ultima zi a festivalului, de la ora 18:00, va avea loc premierea concursului de interpretare...* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Ulterior, s-a decis ca, o dată la doi ani, un festival de satiră şi umor să se desfăşoare în comuna arădeană Macea.* *(4p)*

6. Realizează, într-o frază, expansiunea/dezvoltarea părţilor de propoziţie subliniate din secvenţa: *...va urca pe scenă, în afara concursurilor, pentru a cânta la frunză şi a spune poante,* precizând rezultatul obţinut. *(4p)*

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să comentezi *semnificaţia afirmaţiei* lui Victor Hugo: *Râsul e ca soarele, alungă iarna de pe chipul oamenilor.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar, logic explicaţia afirmaţiei;

– să evidenţiezi figurile de stil din enunţ;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 9

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Pribeagă şi lihnită de foame, dă de-o vie
Cu nişte struguri rumeni, frumoşi, de razachie.
Ciorchinii-s plini, şi vulpea, de sine înţeles,
Ar fi mâncat cu poftă şi nici n-ar fi ales.

Scanned with OKEN Scanner

Dar, la-ndemâna labei, o-mpiedică s-ajungă
Până la ei zăbreaua ulucilor prea lungă
Şi ghimpii-n care gardul e prins şi împletit.
Ciorchinele i-aproape de bot. S-a tot sucit,
S-a ridicat, se-nţeapă şi-i lasă gura apă.
„Ce struguri verzi şi acri! oftează. Nu-s de teapă
Şi-s prea cruzi. Mie, gustul ce-mi place-i de stafidă.
Nu-mi strepezesc eu dinţii cu-această aguridă."

(Jean de La Fontaine, *Vulpea şi strugurii*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *pribeagă, cruzi.* *(6p)*

2. Explică folosirea virgulei în versul: *Cu nişte struguri rumeni, frumoşi, de razachie.* *(6p)*

3. Transcrie un vers în care sunt prezentate trăsături ale vulpii. *(6p)*

4. Precizează două moduri de expunere din text. *(6p)*

5. Explică, în maximum 5 rânduri, morala fabulei. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care *să caracterizezi personajul* din fabula *Vulpea şi strugurii* de La Fontaine. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale personajului;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Profesorul american Robert Traum (Marcel Iureş, într-un rol deopotrivă impresionant şi inedit) îşi ia un concediu de un an şi, renunţând la un prezent lipsit de surprize, decide să îmbrăţişeze o aventură ce are strânsă legătură cu trecutul. Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă să descâlcească misterul ce învăluie originile tatălui şi unchiului său, faimoşii fraţi Traum: Rudolf, un celebru romancier, şi Samuel, odinioară mare gangster la Chicago. În timpul călătoriei sale prin nordul României, Robert o cunoaşte pe Tania (Mihaela

Scanned with OKEN Scanner

Sîrbu), şefa Arhivelor Bucovinei. Împreună, cei doi încearcă să-l găsească pe Sami (Valer Delakeza), ultimul prieten al familiei Traum aflat încă în viaţă, proiecţionist la un mic cinematograf prăfuit de provincie. [...] *Road-movie* iniţiatic, *Tatăl Fantomă* este o comedie dulce-amară, tandră şi nostalgică, vorbită majoritar în limba engleză, cu dialoguri incidentale în limba română.

(http://www.cinemagia.ro/filme/tatal-fantoma)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(4p)*

– numele actorului care joacă rolul principal;

– două trăsături ale filmului prezentat.

2. Precizează caracteristicile rolului pe care îl joacă Marcel Iureş. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Împreună, cei doi încearcă să-l găsească pe Sami (Valer Delakeza), ultimul prieten al familiei Traum aflat încă în viaţă...* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Road-movie iniţiatic,* Tatăl Fantomă *este o comedie dulce-amară, tandră şi nostalgică, vorbită majoritar în limba engleză, cu dialoguri incidentale în limba română.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă să descâlcească misterul ce învăluie originile tatălui şi unchiului său, faimoşii fraţi Traum: Rudolf, un celebru romancier, şi Samuel, odinioară mare gangster la Chicago.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o circumstanţială de timp introdusă printr-o locuţiune conjuncţională. *(4p)*

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să prezinţi un film pe care l-ai vizionat/despre care ai citit.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două caracteristici ale filmului ales;

– să foloseşti un limbaj expresiv în prezentarea filmului;

– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 10

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Frumoasă eşti, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Şi printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...

Când de sub frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul[1] des
Cu gândurile mele...

Când strălucesc sub rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă eşti, pădurea mea.
Şi singură ca mine...

(George Topîrceanu, *Cântec*)

[1] *huceag* (reg.) – pădure tânără şi deasă; crâng

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte silabe au cuvintele *crengi, viorele, cărări.* *(6p)*

2. Formează trei derivate cu valori morfologice diferite de la substantivul *pădure.* *(6p)*

3. Explică folosirea punctelor de suspensie la finalul fiecărui vers. *(6p)*

4. Indică semnificaţia stilistică a adjectivului posesiv *mea.* *(6p)*

5. Transcrie o imagine vizuală şi o imagine dinamică din textul propus. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la genul liric.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;

– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;

Scanned with OKEN Scanner

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Despre pădure se spune că este aurul sau tezaurul verde al pământului. Menirea protectoare a pădurilor este foarte diversă. Două treimi din oxigenul planetei, consumat de industrie, autovehicule, animale și microorganisme este furnizat atmosferei de arbori și arbuști. În același timp, pădurea alcătuiește o fină „strecurătoare" naturală, reținând în coroanele copacilor particule de praf, cenușă etc. De aceea, în multe locuri, se poartă o grijă deosebită păstrării și chiar extinderii pădurilor. Ca și marea și câmpia, pădurea îl hrănește pe om, prin fructele ei, ciupercile comestibile, stupăritul pastoral și vânat. Fondul forestier al României însumează 6,37 milioane de hectare, adică aproximativ un sfert din suprafața țării [...] În proprietate privată se află cam 336 de mii de hectare, restul aparținând statului.

Specialiștii spun că, în trecut, suprafețele împădurite au fost mult mai întinse decât cele de astăzi. Unii cercetători afirmă chiar că pădurile ar fi ocupat, la un moment dat, trei sferturi din teritoriul actual al României. Până și Bărăganul era cândva plin de păduri, defrișate fără milă spre a face loc câmpiei și lanurilor sale. În vechime, pădurea Vlăsia se întindea de la Târgoviște până la Giurgiu, de la Mostiștea până la Argeș!

(Adrian Bucurescu, *Pădurile – tărâm miraculos și hrănitor*, www.romanialibera.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– suprafața fondului forestier al României în trecut;
– felul în care pădurea asigură o parte din hrana oamenilor.

2. Selectează informațiile din text care justifică metafora *aur verde* asociată de obicei pădurii. *(4p)*

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *De aceea, în multe locuri, se poartă o grijă deosebită păstrării și chiar extinderii pădurilor.* *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Specialiștii spun că, în trecut, suprafețele împădurite au fost mult mai întinse decât cele de astăzi.* *(4p)*

5. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: *Despre pădure se spune că este aurul sau tezaurul verde al pământului.* *(4p)*

6. Realizează expansiunea/dezvoltarea părții de propoziție *spre a face loc* din penultimul enunț în propoziția corespunzătoare și precizează rezultatul obținut. *(4p)*

B. Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ți prezinți opinia cu privire la *importanța conservării mediului natural.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două argumente în susținerea opiniei tale;
– să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 11

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

S-a dus zăpada albă de pe întinsul țării,
S-au dus zilele Babei și nopțile vegherii.
Câmpia scoate aburi; pe umedul pământ
Se-ntind cărări uscate de-al primăverii vânt.

Lumina e mai caldă și-n inimă pătrunde;
Prin râpi adânci zăpada de soare se ascunde.
Pâraiele umflate curg iute șopotind
Și mugurii pe creangă se văd îmbobocind.

O, Doamne! iată-un flutur ce prin văzduh se perde!
În câmpul veșted iată un fir de iarbă verde
Pe care-ncet se urcă un galbin gândăcel
Și sub a lui povară îl pleacă-ncetinel.

Scanned with OKEN Scanner

Un fir de iarbă verde, o rază-ncălzitoare,
Un gândăcel, un flutur, un clopoţel în floare,
După o iarnă lungă şi-un dor nemărginit
Aprind un soare dulce în sufletul uimit.

(Vasile Alecsandri, *Sfârşitul iernei*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Indică trei termeni din câmpul semantic al *primăverii.* *(6p)*
2. Precizează două aspecte ale versificaţiei din textul citat. *(6p)*
3. Selectează un epitet şi o personificare din a doua strofă. *(6p)*
4. Precizează, cu ajutorul unui argument, principalul mod de expunere. *(6p)*
5. Comentează în 5-7 rânduri ultima strofă. *(6p)*

B. Realizează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care *să descrii un peisaj care te-a impresionat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să descrii imaginile care te-au impresionat şi impresiile trăite;
– să întrebuinţezi procedee specifice descrierii literare;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Balcic (în bulgară *Балчик*) este un oraş la ţărmul Mării Negre, în nord-estul Bulgariei, regiunea Dobrici, la o distanţă de 42 km de Varna. În prezent este una dintre atracţiile turistice ale Bulgariei la Marea Neagră. În perioada 1913-1940 a aparţinut de Regatul României, împreună cu restul Dobrogei de Sud, în urma celui de-al Doilea Război Balcanic (iunie-august 1913). În 1940, Cadrilaterul, inclusiv Balcicul, a fost redobândit de Bulgaria. Aici se află Castelul din Balcic, reşedinţa de vară preferată a Reginei Maria, înconjurat de o la fel de celebră grădină botanică, unicat în Europa centrală şi de est, în special datorită colecţiei de cactuşi.

(http://ro.wikipedia.org/wiki/Balcic)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

– staţiunea turistică prezentată;
– numele personalităţii istorice care a ridicat un castel în staţiune.

2. Selectează informaţiile din text prin care ai putea să convingi un prieten să viziteze Balcicul. *(4p)*

3. Precizează ce parte de propoziţie este fiecare dintre cuvintele subliniate: *În prezent este una dintre atracţiile turistice ale Bulgariei la Marea Neagră.* *(4p)*

4. Transcrie din text un substantiv nearticulat şi un substantiv articulat hotărât. *(4p)*

5. Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată al cărei termen regent să fie verb la gerunziu. *(4p)*

6. Selectează din primul enunţ o construcţie neliterară. *(4p)*

B. Redactează un text de 10-15 rânduri, în care *să prezinţi o staţiune turistică reală sau imaginară*, ca să convingi că merită vizitată. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să întrebuinţezi procedee specifice descrierii;
– să întrebuinţezi procedee specifice argumentaţiei;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 12

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Aho, aho, copii şi fraţi,
Staţi puţin şi nu mânaţi
Şi cuvântul mi-ascultaţi:
Am plecat să colindăm,
Pe la case să urăm
Pluguşorul românesc,
Obiceiul strămoşesc.
Mânaţi, măi! Hăi, hăi...

Vă urăm cum se cuvine
Pentru anul care vine:
Holde mari
Cu bobul des
Şi pe creste
Şi pe şes!

Scanned with OKEN Scanner

Câte mere în livezi
Atâtea vite-n cirezi!
Câtă apă în izvoare
Atâta lapte-n şiştare[1]!
Să vă fie casa casă!
Să vă fie masa masă!
Ia mai mânaţi, flăcăi,
Şi sunaţi din zurgălăi
Să răsune munţi şi văi:
Hăi, hăi...

(*Pluguşorul*)

---

[1] *şiştár, şiştare,* s. n. – vas de lemn sau de metal cu toartă, cu gura mai largă decât baza, folosit mai ales pentru muls laptele

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează cum s-au format următorii termeni: *românesc, strămoşesc.* *(6p)*
2. Explică folosirea semnelor de punctuaţie în secvenţa: *Mânaţi, măi!* *(6p)*
3. Transcrie, din text, o imagine vizuală şi o imagine auditivă. *(6p)*
4. Stabileşte ritmul şi măsura primelor două versuri. *(6p)*
5. Comentează, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 5 rânduri), secvenţa: *Câte mere în livezi/ Atâtea vite-n cirezi!/ Câtă apă în izvoare/ Atâta lapte-n şiştare!* *(6p)*

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi apartenenţa textului propus la *literatura populară românească.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile literaturii populare, care se întâlnesc în textul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Deosebit de interesantă este sărbătoarea Anului Nou. Din 1926 s-a adoptat şi în Turcia sistemul gregorian, dar în anumite zone din Anatolia încă se mai întâmpină noul an în stilul vechi. Acesta se sărbătoreşte la 21 martie şi înainte se săvârşeşte un ritual complex: se vizitează cimitirele, sunt aşezate pietre funerare

Scanned with OKEN Scanner

pe mormintele proaspete, iar pe mormintele celor viteji se ridică statui în formă de berbec. Tradiția se pare că ar proveni de la triburile *akkoyunlu* (oile albe) și *karakoyunlu* (oile negre). În ziua morților (ultima marți înainte de 21 martie), fiecare familie pregătește pilaf, halva, dulciuri, pe care le împarte săracilor adunați la cimitir. Tot în această perioadă se aprind mari focuri, numite *tongar*, rostindu-se cuvintele: „Bolile și necazurile să ardă în acest foc". Se dansează la lumina torțelor, iar fiecare bate în fața casei un țăruș despre care se spune că ar aduce noroc. Odată cu retragerea în casă începe petrecerea în familie, la care tatăl umple o tavă mare cu 7 feluri de bunătăți. La terminarea mesei, se trece la un alt moment de cumpănă: ghicirea viitorului. Fiecare persoană, având un vas plin cu apă și 7 chei, iese la gardul care dă în stradă și așteaptă o vorbă de la vecini. Dacă va auzi cuvinte binevoitoare, Anul Nou îi va aduce multe bucurii. Fetele aduc apă de la izvor pe care o toarnă într-un bazin, în care aruncă două ace de cusut înfășurate cu bumbac. Dacă cele două ace se apropie, înseamnă că fetele se vor căsători cu cei pe care îi iubesc. Iar băieții au obiceiul să se urce pe casă și să înmâneze prin horn un cadou iubitei. Interesant este că la ospățul de Anul Nou, pe lângă pilaf, se mai pregătesc și ouă roșii, de obicei înroșite cu coajă de ceapă.

(Irina-Maria Manea, *Obiceiuri și tradiții turcești*, www.historia.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(4p)*

– data sărbătoririi Anului Nou pe stil vechi;

– preparatele culinare care se împart săracilor de ziua morților.

2. Precizează, pe baza fragmentului, o formă ritualică de ghicire a viitorului practicată în anumite zone din Anatolia de Anul Nou. *(4p)*

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Dacă va auzi cuvinte binevoitoare, Anul Nou îi va aduce multe bucurii.* *(4p)*

4. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din secvența: *La terminarea mesei, se trece la un alt moment de cumpănă: ghicirea viitorului.* *(4p)*

5. Transcrie propozițiile din ultima frază a fragmentului citat, precizând felul lor. *(4p)*

6. Realizează expansiunea/dezvoltarea părții de propoziție *în formă* din enunțul: *iar pe mormintele celor viteji se ridică statui în formă de berbec*, în propoziția corespunzătoare și precizează rezultatul obținut. *(4p)*

B. Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ți exprimi opinia cu privire la *existența unor obiceiuri legate de Anul Nou* la toate popoarele lumii. *(12p)*

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi două argumente în susţinerea opiniei tale;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 13

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Atunci sosi la popa Zahei orbul.

Un om de patruzeci de ani, voinic ca un taur, cu capul mare chel şi gogonat ca un bolovan, cu pieptul şi pântecul otova[1] de sub grumaz şi până-n vintre în chipul unui poloboc sprijinit pe bulumacele[2] coapselor. Ochii boboşaţi[3] alburii ca de piatră se clinteau. Şi în ciocanul nasului, ţevile nărilor se deschideau ruginite de tutun. Sub ele nişte fire ţepoase, mustăţile, ca la peşte.

Hamal de-a lungul tuturor schelelor până îngheţa Dunărea, salahor apoi pe la binalele oraşelor, se îmbătase în toate cârciumile, cântase, urlase, se bătuse, până ce după un chef straşnic se trezise orb. Băuse spirt otrăvit.

De atunci alergase zădarnic de la spitale la babe, de la vraci la biserici, să-şi recapete vederile. Când orbul a nimerit dus de mână la popă, slăbănogul sta afară pe prispă şi se sorea. La picioarele lui, atârnând gheaţă în vipiile arşiţei, fu călăuzit orbul, care căzu şi se lovi cu fruntea de ţurloaiele[4] uscate.

— Ce te aduce, Samsoane? îi agrăi preotul, privindu-i statura de uriaş.

— Mă cheamă Zahei, părinte, şi sunt un orb păcătos. Am venit să-mi dai vederile. Şi îşi apăsă berbecul frunţii în labele nesimţitoare.

(Vasile Voiculescu, *Zahei orbul*)

---

[1] *otova* – uniform; neted, egal, drept; care nu are talia marcată
[2] *bulumac* – stâlp de susţinere sau grindă lemn care se întrebuinţează la case, la porţi etc.
[3] *boboşat* – bulbucat, căscat, holbat
[4] *ţurloaie* – fluierul piciorului; partea piciorului de la genunchi în jos

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie procedeul prin care s-au format cuvintele subliniate din enunţul: *Mă cheamă Zahei, părinte, şi sunt un orb păcătos. Am venit să-mi dai vederile.* *(6p)*

2. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: *chel, bulumacele, deschideau.* *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

3. Transcrie doi termeni cu sens figurat din text. *(6p)*
4. Explică în maximum cinci rânduri în ce moment al subiectului s-ar putea încadra fragmentul citat. *(6p)*
5. Transformă din vorbire directă în vorbire indirectă cele două replici din finalul fragmentului. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi *caracterul de operă epică* al fragmentului citat. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale operei epice;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

N-am ținut niciodată socoteala cărților citite. Nu le-am notat totdeauna nici măcar titlurile. Cred că sunt un om care a citit foarte mult. Dar dacă mă înșel? Încercând să refac tabloul lecturilor din anumite perioade, mi-am dat seama ce goluri există în bugetul meu de cititor. Printre cunoscuții mei sunt destui care au citit mai mult decât mine. Și, totuși, de unde mi se trage iluzia că sunt un mare cititor, în sensul în care vorbim despre marii fumători? Poate de acolo că lectura a reprezentat mereu pentru mine una dintre acele, câteva, ocupații pe care le-am simțit capabile să mă justifice în chip esențial. Ani ca aceia de imediat după 1989, când am citit mai puțin, mi-au lăsat un gust amar. Destule dintre amintirile mele cu adevărat prețioase se leagă de cărți.

(Nicolae Manolescu, *Viață și cărți. Amintirile unui cititor de cursă lungă*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(4p)*
– tema fragmentului;
– perioada în care autorul spune că a citit cel mai puțin.
2. Precizează rolul pe care l-a avut lectura în viața autorului. *(4p)*
3. Menționează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Poate de <u>acolo</u> că <u>lectura</u> a reprezentat mereu pentru*

Scanned with OKEN Scanner

mine una dintre acele, câteva, ocupații pe care le-am simțit capabile să mă justifice în chip esențial. *(4p)*

4. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Și, totuși, de unde mi se trage iluzia că sunt un mare cititor, în sensul în care vorbim despre marii fumători?* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Încercând să refac tabloul lecturilor din anumite perioade, mi-am dat seama ce goluri există în bugetul meu de cititor.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o completivă indirectă introdusă prin pronumele relativ *cine*. *(4p)*

B. Alcătuiește o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să prezinți o carte al cărei personaj principal este apropiat de vârsta ta.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două caracteristici ale cărții alese;
– să folosești un limbaj expresiv în prezentarea cărții;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

TESTUL 14

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

M-a apucat un dor de frunze, în suflet și peste tot, că nu mai pot. Hai să căutăm una, că e vânt și că e ceață. Care o găsește primul, o să aibă noroc în viață.

Știam că frunzele astea toate sunt niște obraznice și jumătate. Cel puțin măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă.

Odată, unul s-a suit într-un castan pe o frânghie de viță și a pus în vârful fiecărei ramuri o piuliță. Să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub, și să nu răsară decât când o da el drumul la șurub.

Dar chiar și așa, până a doua zi dimineața pomul înflorise cu verdeață. Ba mai căzuseră și pe jos, ca în marile păduri, cinci coșuri de muguri și firimituri.

Că pământul acesta e atât de gras, încât prinzi rădăcini sub pas. Dacă oamenii nu s-ar mișca mereu, singuri ori în perechi, s-ar pomeni și ei cu mușchi și licheni pe frunte și pe urechi.

Însă în fiecare toamnă, e adevărat, se întâmplă ca acum, ceva neașteptat. Hai în pădure, n-au de unde afla părinții, să dezlegăm nodul misterului cu dinții.

Scanned with OKEN Scanner

Vedeți, acum totul e pustiu, asta nu e pădurea de astă-vară pe care o știu. Nicio frunză, numai câte un cuib se mai vede, dar din el nu poți cânta foaie verde. Cică, dacă rupi o frunză de pe ram, pică toate. E ca atunci când spargi un geam.

(Marin Sorescu, *Unde fugim de-acasă?*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie trei locuțiuni/expresii care să conțină cuvântul *ureche*. *(6p)*

2. Notează câte un sinonim pentru termenii: *dor, s-a suit, mereu*. *(6p)*

3. Transcrie din text două cuvinte/structuri care aparțin limbajului cotidian. *(6p)*

4. Numește o caracteristică a vârstei copilăriei, așa cum apare din fragmentul dat. *(6p)*

5. Prezintă, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri), semnificația secvenței: *să dezlegăm nodul misterului cu dinții*. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să prezinți *particularitățile unei opere literare*, utilizând, pentru exemplificare, fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numești două dintre trăsăturile operei literare, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

[...] comercianții egipteni amplasau de-a lungul drumurilor publice bucăți de stâncă în care erau sculptate diverse mesaje în scopul informării călătorilor în legătură cu produsele sau serviciile oferite. În perioada anilor **500 î.e.n.**, în vechea Romă, mesajele erau pictate pe pereți în scopul promovării jocurilor publice, afacerilor locale sau pentru a chema alegătorii la vot.

Perioada medievală se caracterizează prin apariția unor noi forme de publicitate, simplă, dar eficientă: folosirea așa-numiților „strigători". Aceștia erau cetățeni, angajați de către comercianți, care lăudau prin strigăte calitățile mărfurilor acestora. [...]

1453 – Odată cu inventarea presei tipografice de către Johann Gutenberg, tipografii și, mai târziu, comercianții, încep să utilizeze mici „fluturași" pentru a-și promova produsele. Aceste mici bucăți de hârtie adesea conțineau simboluri

Scanned with OKEN Scanner

specifice breslei[1] şi de multe ori erau lipite pe zidurile oraşului. Această formă de publicitate a fost folosită foarte mult timp, până în epoca modernă şi s-a caracterizat printr-o flexibilitate deosebită, afişele putând fi purtate cu uşurinţă dintr-o zonă în alta.

1472-1730 – prima reclamă a apărut în anul 1472, în limba engleză, sub forma unei mici bucăţi de hârtie distribuită manual, anunţând vânzarea unei cărţi de rugăciuni. 200 de ani mai târziu a fost publicat primul anunţ în ziar prin care se oferea recompensă pentru recuperarea a 12 cai furaţi. În coloniile americane, în primul ziar publicat cu regularitate, *Boston Newsletter*, au început să se publice anunţuri din 1704.

(http://ro.wikipedia.org/wiki/Publicitate)

---

[1] *breaslă* – asociaţie de meşteri din aceeaşi ramură de activitate; corporaţie

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– inventatorul tiparului;

– anul în care a apărut prima reclamă în limba engleză.

2. Selectează din text trei forme de publicitate diferite, manifestate de-a lungul timpului. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Aceştia erau cetăţeni, angajaţi de către comercianţi, care lăudau prin strigăte calităţile mărfurilor acestora.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text. *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare, precizând felul lor: *200 de ani mai târziu a fost publicat primul anunţ în ziar prin care se oferea recompensă pentru recuperarea a 12 cai furaţi.* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă având drept termen regent un adverb predicativ. *(4p)*

B. Scrie în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) *o reclamă* la un produs real sau imaginar care se adresează copiilor (un obiect, o manifestare culturală etc.) *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să expui clar şi concis calităţile produsului;

– să compui un slogan;

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 15

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

La mijloc de codru des
Toate păsările ies
Din huceag[1] de aluniş,
La voiosul luminiş,
Luminiş de lângă baltă,
Care-n trestia înaltă
Legănându-se din unde
În adâncu-i se pătrunde
Şi de lună şi de soare
Şi de păsări călătoare,
Şi de lună şi de stele
Şi de zbor de rândunele
Şi de chipul dragei mele.

(Mihai Eminescu, *La mijloc de codru des*)

[1] *huceag* (pop.) – crâng

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menţionează două cuvinte formate cu ajutorul sufixului *–iş* (altele decât acelea din text). *(6p)*

2. Construieşte un enunţ în care să apară omonimúl termenului *unde* din text. *(6p)*

3. Transcrie un vers în care apare eul liric. *(6p)*

4. Selectează o imagine vizuală şi o imagine de mişcare. *(6p)*

5. Explică semnificaţia unei figuri de stil, la alegere. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru care consideri că textul dat *aparţine genului liric*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textele:

a) Te-ai întors din vacanţă şi vrei să te bucuri din plin de reducerile verii? „Iniţiere în olărit în Bucureşti" cu DOAR 57 RON! Pune-ţi în practică înclinaţiile artistice şi meşteşugăreşti în cadrul acestei activităţi ce te va menţine creativ şi relaxat tot anul!

(www.micapublicitate.ro)

b) FIRMĂ serioasă, **comercială**, garantează amintiri de neuitat, excursii în Cişmigiu, Herăstrău şi împrejurimi (străzi melancolice), călătorii cu liftul – întotdeauna până la ultimul etaj. Preţuri avantajoase!

(Cristian Popescu, *Arta Popescu*, Societatea Adevărul S.A., Bucureşti, 1994)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textele citate: *(4p)*

– autorii textelor propuse;

– scopul fiecărui text.

2. Redactează un anunţ prin care să oferi informaţii despre dorinţa de a cumpăra o casă, un câine de rasă sau o maşină (la alegere, un singur lucru). *(4p)*

3. Menţionează valoarea sintactică a cuvintelor subliniate : *FIRMĂ serioasă, comercială, garantează amintiri de neuitat.* *(4p)*

4. Precizează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate: *Te-ai întors din vacanţă şi vrei să te bucuri din plin de reducerile verii?* *(4p)*

5. Transcrie subordonata din fraza următoare şi precizează felul acesteia: *Te-ai întors din vacanţă şi vrei să te bucuri din plin de reducerile verii?* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să apară o propoziţie atributivă al cărei subiect să fie substantivul *publicitate*. *(4p)*

B. Argumentează în 10-15 rânduri că numai textul de la punctul **a)** este un *anunţ*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 16

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

O, poveşti, poveşti... lumea toată este o poveste, căci ce-a fost odată ca niciodată o fi fost ca şi astăzi, şi ce este astăzi va fi odată ca niciodată.

Câte focuri, câte lumânări şi câte văpaiţe n-ai ars, poveste, şi toate s-au stins, şi multe se vor aprinde ca să se stingă iarăşi, numai tu, poveste, nu te vei stinge decât cu cel din urmă om... şi numai ăla va şti bine că lumea asta a fost o lungă şi aceeaşi poveste.

A fost odată un împărat. Împăratul avea o nevastă. Amândoi aveau o fată. Împărăteasa îşi iubea fata ca luminile ochilor, dar împăratul se prăpădea după ea.

Împăratul, bătrân, bătrân, de câte ori o lua pe genunchi, zicea:

— Tu mi-ai deschis pleoapele, că, p-aci-p-aci, era să le închid de veci, fata tatei!

Iar peste capul fetei cu cosiţe de aur cădea barba lui albă ca nişte şuvoaie de apă. Şi fata, despicând în două barba mai lungă ca ea, scotea capul, ca prin gura cămăşii, şi zicea râzând:

— Bau, tată... Şi împăratul plângea de bucurie, şi lacrimile alunecau de-a lungul bărbii până la piept, şi de-acolo picurau, ca din nişte feştile[1], pe genunchii goi ai domniţei.

Iar împărăteasa avea haz, căci începea şi ea, adunându-şi lacrimile în pumni, şi-l certa că prea plânge ca o muiere de fiece şi orişicând. (...)

Aşa au petrecut ei mulţi ani, până când domniţa a început a nu mai fi mică şi barba împăratului de până la brâu i-a trecut peste genunchi.

(Barbu Ştefănescu-Delavrancea, *Poveste*)

---

[1] *feştilă*, -e, s.f. – fitil (de lumânare, lampă, opaiţ)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *poveste, odată, bătrân.* *(6p)*

2. Evidenţiază, prin câte un enunţ, sensul figurat al cuvintelor *lacrimi* şi *domniţă.* *(6p)*

3. Enumeră personajele care apar în fragmentul citat. *(6p)*

4. Transcrie, din fragment, o imagine artistică adresată vizualului. *(6p)*

5. Explică, în 5-6 rânduri, secvenţa: *Câte focuri, câte lumânări şi câte văpaiţe n-ai ars, poveste, şi toate s-au stins, şi multe se vor aprinde ca să se stingă iarăşi, numai tu, poveste, nu te vei stinge decât cu cel din urmă om... şi numai ăla va şti bine că lumea asta a fost o lungă şi aceeaşi poveste.* *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi că *fragmentul citat reprezintă expoziţiunea unui basm.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre trăsăturile specifice expoziţiunii basmului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Suntem uluiţi de fiecare dată când vedem cum copiii de doi-trei ani pun mâna pe iPad sau pe orice alt *device*[1] şi, din câteva mişcări, intră, activează şi folosesc aplicaţiile. Era tehnologiei şi a comunicaţiilor pare să fi produs o mutaţie genetică în evoluţia speciei. Ce şanse mai are teatrul să rămână în forma pe care o cunoaştem de două secole şi jumătate? În plină globalizare, în epoca multimedia şi a internetului, teatrul a preluat din mers noile mijloace. Ce se schimbă şi ce mai rămâne din arta dramatică? Deschidem în numărul acesta un dosar *in-progress*[2] despre modalităţile prin care teatrul s-a modificat şi continuă să se modifice sub presiunea noilor media.

În Festivalul Internaţional de Teatru de la Edinburgh, aflat în desfăşurare (2-26 august), în secţiunea *Fringe*, publicul are ocazia să urmărească spectacolul *Long Distance Affair*, conceput şi dezvoltat la New York de Ana Mărgineanu şi Tamilla Woodard, o producţie PopUP Theatrics. Spectacolul a fost creat ca *Skype performance*[3] cu ajutorul a şaptesprezece dramaturgi, unsprezece regizori, nouăsprezece actori, doi coregrafi şi doi muzicieni, toţi împrăştiaţi în diferite colţuri ale lumii.

(Cristina Rusiecki, „Teatru pe Skype", în *Cultura*, nr. 434/22 august 2013)

---

[1] *device*, s.n. (engl.) – aparat, dispozitiv, gadget
[2] *in-progress* (engl.) – în curs de...
[3] *performance* (engl.) – formă modernă de teatru

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– perioada desfăşurării Festivalului de Teatru de la Edinburgh;
– numărul regizorilor implicaţi în realizarea spectacolului menţionat.

2. Precizează, printr-un citat din text, tema articolului. *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Ce şanse mai are teatrul să rămână în forma pe care o cunoaştem de două secole şi jumătate?* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *În plină globalizare, în epoca multimedia şi a internetului, teatrul a preluat din mers noile mijloace.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Deschidem în numărul acesta un dosar* in-progress *despre modalităţile prin care teatrul s-a modificat şi continuă să se modifice sub presiunea noilor media.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o circumstanţială de timp al cărei termen regent să fie o locuţiune verbală. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *necesitatea inovaţiilor în arta spectacolului.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici ideile din fragmentul citat;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 17

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Acuma cântecul s-a sfârşit.
Nu ştiu de-i bine ori rău.
Din frunze-am cântat, Dumnezeu,
lângă mine stând, mi-a şoptit.

De fapt nu era Dumnezeu, era pom.
Şi câteodată-avea glas de om.
„Sărbătoreşte, mi-a spus el, aceste
câmpii dezmierdate şi creste...”

Şi ca o pasăre neînvăţată
m-am apucat să cânt. Eram mirată
şi bucuroasă, şi nici n-am simţit
cum trece anotimpul fericit!

Scanned with OKEN Scanner

Zburaţi, cântece, zburaţi departe,
scuturaţi-mă de pământ şi moarte,
şi preamăriţi natura-n care încă
e linişte şi-nţelepciune-adâncă.

(Magda Isanos, *Acuma cântecul s-a sfârşit*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *neînvăţată, adâncă.* *(6p)*
2. Explică folosirea virgulei în versul: *Zburaţi, cântece, zburaţi departe.* *(6p)*
3. Transcrie un vers care conţine mărci explicite ale prezenţei eului liric. *(6p)*
4. Rescrie două figuri de stil diferite din poezia propusă şi numeşte-le. *(6p)*
5. Comentează, în maximum 5 rânduri, versurile: *Zburaţi, cântece, zburaţi departe,/ scuturaţi-mă de pământ şi moarte.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţiile titlului poeziei*, în relaţie cu mesajul acesteia. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München, unde, la insistenţele mamei, începe să ia lecţii de vioară (va rămâne până la sfârşitul vieţii îndrăgostit de sonatele lui Mozart), în timp ce tatăl e cel care îi stârneşte curiozitatea ştiinţifică dăruindu-i o busolă. Încă din adolescenţă închipuie un experiment mintal – un scenariu imposibil de înfăptuit practic, dar care scoate în evidenţă trăsături fundamentale ale legilor fizicii – prin care face primul pas spre teoria relativităţii. Studiază la Zürich, apoi lucrează la Biroul de brevete din Berna.

(*Catalogul cărţii de ştiinţă Humanitas*, 2011)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la fragmentul citat: *(4p)*

– locul în care a studiat Albert Einstein;

Scanned with OKEN Scanner

– obiectul care îi stârneşte copilului Einstein curiozitatea ştiinţifică.

2. Precizează pasiunea artistică a lui Albert Einstein şi împrejurările în care a dobândit-o. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Încă din adolescenţă închipuie un experiment mintal – un scenariu imposibil de înfăptuit practic...* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Studiază la Zürich, apoi lucrează la Biroul de brevete din Berna.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München, unde, la insistenţele mamei, începe să ia lecţii de vioară...* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o propoziţie predicativă introdusă printr-un pronume nehotărât. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi două argumente pentru *necesitatea studierii ştiinţelor de către copiii de vârsta ta.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să-ţi exprimi opinia despre studierea ştiinţelor;
– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 18

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Leul s-a-mbrăcat odată
Într-o piele de măgar,
Să colinde ţara toată
Din hotar până-n hotar,
Ca să vadă cum se poartă lupii (marii dregători[1])
Cu noroadele[2]-i blajine de supuşi rumegători.

Deci, trecând el într-o seară la o margine de crâng
Ca un biet măgar nătâng,
Nişte lupi, cum îl văzură, se reped la el pe loc
Şi-ntr-o clipă îl înşfacă, grămădindu-l la mijloc.

Scanned with OKEN Scanner

— Staţi, mişeilor! Ajunge, – că vă rup în dinţi acuşi!
(Strigă leul, apărându-şi pielea cea adevărată.)
Astfel vă purtaţi voi oare cu iubiţii mei supuşi?...

Lupii, cunoscându-i glasul, îndărăt s-au tras pe dată,
Şi de frică se făcură mici, ca nişte căţeluşi.
— O, Măria Ta! Iertare!
Zise cel mai diplomat, –
Semănai aşa de tare
C-un măgar adevărat!...

(George Topîrceanu, *Leul deghizat*)

---

[1] *dregător* – demnitar la curtea domnească, înalt funcţionar; boier
[2] *norod* – popor

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Propune câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele: *blajin, îndărăt, adevărat.* *(6p)*
2. Construieşte o propoziţie cu sensul figurat al cuvintelor: *a se îmbrăca, leu.* *(6p)*
3. Transcrie o comparaţie şi un epitet din textul citat. *(6p)*
4. Precizează modurile de expunere din text. *(6p)*
5. Motivează folosirea parantezelor în cuprinsul textului dat. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la specia fabulei.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

- să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Adevărate lecturi *de plăcere* am „comis" doar între 5 şi 14 ani. Inocentă – căci în primii ani ai carierei de cititoare nu ştiam nici că Cineva a scris cartea şi nici

Scanned with OKEN Scanner

ce se mai întâmplă înainte de a ajunge ea sub ochii mei –, socoteam cărţile un soi de fiinţe cu existenţă autonomă, care mă lăsau să mă apropii şi să le mângâi, ca şi cum ar fi fost pisici sau iepuraşi. Pe la vreo 8 ani, am aflat de existenţa *autorului* cu ajutorul fraţilor Grimm – ştire în stare să mă arunce în perplexitate, căci nu puteam pricepe (nu spun că azi aş înţelege mult mai bine) cum au reuşit să scrie *împreună* pe aceleaşi file şi cu nişte cuvinte care să se împace. Oricum, mintea îmi era atunci un burete gata să se îmbibe cu toate dulceţurile din poveşti, fără alegere şi fără precauţii. Pe la vreo 13-14 ani, trecutul de cititoare s-a impus ca temelie gureşă[1] pentru fiecare nouă carte. Cărţile îşi pierduseră autonomia, le descopeream rude şi cunoştinţe la tot pasul, zumzetul lor era tot mai armonic şi mai atrăgător în diversitatea lui întretăiată. Deşi plăcerea era mai complexă, ea se instituţionalizase, eu eram arhivar de teme şi motive, înregistram în caiete mari tot ce mi se părea demn de reţinut. Vorbeam în citate şi, desigur, impresionam asistenţa prin conexiunile de care eram în stare. Bună conducătoare de texte, mă jucam *de-a şcoala* cu toţi copiii din vecini şi le povesteam ce tocmai aflasem din cărţi. Am înţeles că statul-meu-cu-nasul-în-cărţi de dimineaţa până seara era urmărit în târg cu interesul pe care îl arăţi oricărei ciudăţenii, dar îmi asigura deja un ascendent[2]. Devenisem, încet-încet, *cea care ştie*. Nu mă simţeam superioară, ci mai greu de amăgit. Plăcerea era de-acum controlată, avea un plan, fie el şi primitiv. Cărţile primite ori împrumutate erau mici prăzi de cuceritor, le luam cu amândouă mâinile şi mă retrăgeam în vreun ungher să stăm singure, ochi în ochi. [...]

(Irina Petraş, *Lectura, închiderea deschisă,* www.irinapetras.ro)

---

[1] *gureş* – vorbăreţ, guraliv
[2] *ascendent* – autoritate, influenţă

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– jocul preferat din copilărie al autoarei;
– modul în care cititoarea află de existenţa autorului.

2. Explică titlul acestui articol în maximum 40-50 de cuvinte (5 rânduri). *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Cărţile <u>îşi</u> pierduseră autonomia, <u>le</u> descopeream rude <u>şi</u> cunoştinţe <u>la tot pasul</u>...* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *...zumzetul <u>lor</u> era tot <u>mai armonic şi mai atrăgător</u> în diversitatea lui întretăiată.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Inocentă* [...], *socoteam cărţile un soi de fiinţe cu existenţă autonomă,*

Scanned with OKEN Scanner

care mă lăsau să mă apropii şi să le mângâi, ca şi cum ar fi fost pisici sau iepuraşi. *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe o subordonată circumstanţială de timp introdusă printr-o locuţiune conjuncţională. *(4p)*

B. Prezintă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), *o carte pe care ai citit-o recent şi care te-a impresionat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi pe scurt tema, subiectul/imaginarul artistic;
– să argumentezi alegerea făcută;
– să ai un conţinut adecvat tipului de text;
– să te înscrii în limitele de spaţiu cerute.

TESTUL 19

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„ajungi la un moment dat să te întrebi
şi ţi se pare că nici măcar..."
erau stele
maşina oprise noaptea în plin câmp, ceilalţi coborâseră
doar noi doi rămăseserăm în cabina puternic luminată
te priveam prin oglinda retrovizoare
şi din spate ne făcea semne o fiinţă verde
coborâtă din stele
căci erau stele
fiinţă fără trup
şi fără suflet
– cum te cheamă, fiinţă verde, am întrebat-o
– mă cheamă viorica, ne-a răspuns cu tristeţe
spuneţi-mi simplu: viorica...

(Mircea Cărtărescu, *Sonet*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Subliniază vocala accentuată a fiecăruia dintre următoarele cuvinte: *stele, noapte, oglinda, fiinţă, suflet, tristeţe.* *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

2. Rescrie, utilizând punctuaţia necesară, fragmentul: – *cum te cheamă, fiinţă verde, am întrebat-o/ – mă cheamă viorica, ne-a răspuns cu tristeţe.* *(6p)*
3. Precizează două aspecte ale versificaţiei din textul citat. *(6p)*
4. Transcrie două fragmente în care apar mărcile lingvistice ale eului liric. *(6p)*
5. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificaţia repetiţiei *erau stele.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi *apartenenţa textului citat la genul liric.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Galileo Galilei (n. 15 februarie 1564 – d. 8 ianuarie 1642) a fost un fizician, matematician, astronom şi filosof italian. La 25 august 1609, el a prezentat primul telescop în faţa dogilor[1] veneţieni. Telescoapele sale au fost o afacere profitabilă. Le putea vinde negustorilor care le găseau utile atât pe mare, cât şi ca marfă comercială. Şi-a publicat primele observaţii astronomice, telescopice, iniţial în martie 1610, într-un scurt tratat intitulat *Sidereus Nuncius* (*Mesager înstelat*). La 7 ianuarie 1610, Galileo a observat cu telescopul său ceea ce era descris la acea vreme ca „trei stele fixe, totalmente invizibile prin micimea lor", toate apropiate de Jupiter, aflate pe o linie dreaptă cu acesta. Observaţiile din nopţile ulterioare au arătat că poziţiile acestor „stele" în raport cu Jupiter se modifică într-un fel ce nu putea fi explicat dacă ar fi fost considerate stele fixe. La 10 ianuarie, Galileo a observat că una dintre ele a dispărut, observaţie explicată de el prin faptul că ea se află în spatele lui Jupiter. În câteva zile, el a concluzionat că ele toate se roteau în jurul lui Jupiter. El descoperise trei dintre cei mai mari patru sateliţi naturali ai lui Jupiter: Io, Europa şi Callisto. El l-a descoperit şi pe al patrulea, Ganymede, la 13 ianuarie. Galileo a denumit cei patru sateliţi descoperiţi *stelele mediceene*, în cinstea viitorului său patron, Cosimo II de Medici, Mare Duce al Toscanei, şi în cinstea celor trei fraţi ai săi. Astronomii de mai târziu le-au schimbat numele în *sateliţii galileeni*, în cinstea lui Galileo.

(http ro.wikipedia.org.wiki)

[1] *doge* – titlu purtat în trecut de conducătorii politici ai unor republici italiene (Veneţia şi Genova); prim-magistrat

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– scopul unui asemenea text;
– naţionalitatea savantului.

2. Explică de ce telescopul a fost o descoperire importantă. *(4p)*

3. Precizează felul şi cazul substantivului *Galileo Galilei* din primul enunţ. *(4p)*

4. Precizează felul subiectelor din fiecare propoziţie a frazei: *Le putea vinde negustorilor care le găseau utile atât pe mare, cât şi ca marfă comercială.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile subordonate din fraza următoare şi precizează felul acestora: *Observaţiile din nopţile ulterioare au arătat că poziţiile acestor „stele" în raport cu Jupiter se modifică într-un fel ce nu putea fi explicat.* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să apară o propoziţie subordonată completivă indirectă, introdusă prin conjuncţia *că*. *(4p)*

B. Exprimă-ţi opinia, într-un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), despre *importanţa/lipsa de importanţă a descoperirilor ştiinţifice.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să-ţi exprimi opinia despre importanţa/lipsa de importanţă a descoperirilor ştiinţifice;
– să valorifici secvenţe din text care ilustrează tema propusă;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 20

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Poete, să nu cauţi la dragostea mulţimii,
Căci zgomotul de slavă va trece-ntr-un minut,
Vei auzi judeţul[1] şi râsetul prostimii,
Dar să rămâi ca stânca posomorât, tăcut.

Eşti crai: trăieşte singur. Pe slobodul tău drum
Te du, unde te cheamă al minţii tale zbor,
Desăvârşeşte-ţi roada gândurilor de dor
Şi n-aştepta răsplată a trudei nicidecum.

Scanned with OKEN Scanner

Ea este-n tine. Tu-ţi eşti înaltul tău judeţ
Ce aspru-ţi hotărăşte al muncii tale preţ.
Eşti mulţumit, artiste, ne-ndoios?... Atunci

Copilăroasa gloată hulească-te-n[2] zadar
Şi clatine-ţi temeiul sfinţitului altar
Şi pângărească-ţi vatra înaltei tale munci.

(Aleksandr Puşkin, *Poetului*)

---

[1] *judeţ (judéţe)*, s.n. – (arh.) judecată
[2] *a huli, hulesc*, vb. IV. – (pop.) a spune vorbe de ocară sau de batjocură la adresa cuiva, a ocărî pe cineva

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie trei substantive colective din textul dat. *(6p)*

2. Motivează utilizarea semnelor de punctuaţie în secvenţa: *Eşti mulţumit, artiste, ne-ndoios?* *(6p)*

3. Menţionează rima primelor două strofe ale poeziei. *(6p)*

4. Transcrie două metafore din strofa a treia. *(6p)*

5. Explică, în 5-6 rânduri, versurile: *Poete, să nu cauţi la dragostea mulţimii,/ Căci zgomotul de slavă va trece-ntr-un minut.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţiile titlului poeziei*, în relaţie cu mesajul acesteia. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul textului liric;
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată în titlu;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Prunul constituie una din culturile pomicole de bază, care găseşte condiţii de creştere şi fructificare pe tot cuprinsul ţării. A fost cultivat din cele mai vechi timpuri pentru calitatea fructelor folosite în alimentaţie la nivel familial, ca materie primă pentru industrie, iar lemnul are o serie de utilizări în industria mobilei, industria chimică şi în artizanat. Este o specie care se adaptează uşor la condiţii

Scanned with OKEN Scanner

variate de mediu, având capacitatea de a valorifica o gamă largă de soluri, cu grade diferite de fertilitate, unde alte specii nu dau rezultate corespunzătoare. Fructele se pot valorifica în cele mai diverse moduri, de la fructe de desert, la fructe uscate, compot, dulceaţă, marmeladă, magiun etc., având o compoziţie chimică foarte complexă: 7-18% glucide, 0,16-2,30% acizi organici, 0,15-1,5% substanţe tanoide, 0,65% substanţe pectice, 0,5% albumină, 6% celuloză, vitaminele A, B, C, săruri minerale de Fe, Ca, P, Mg, K, Na, Mn, etc.

Prunele se pot valorifica cu rezultate bune la export. Prin poziţia geografică a ţării noastre, la sfârşitul lunii iulie şi prima jumătate a lunii august se maturează o serie de soiuri de valoare, iar în Europa Occidentală este o cerere mare de prune în această perioadă.

(*Cultura prunului*, http://www.managusamv.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– perioada coacerii/a maturării prunului;
– tipurile de vitamine conţinute de prune.

2. Precizează, printr-un citat, modalităţile de valorificare a prunului. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Este o specie care se adaptează <u>uşor</u> la condiţii variate de mediu, <u>având</u> capacitatea de a valorifica o gamă largă <u>de</u> soluri, cu grade diferite de fertilitate, unde <u>alte</u> specii nu dau rezultate corespunzătoare.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *<u>Prunele</u> se pot valorifica cu rezultate <u>bune</u> la export.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Prunul constituie una din culturile pomicole de bază, care găseşte condiţii de creştere şi fructificare pe tot cuprinsul ţării.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o circumstanţială de cauză al cărei termen regent să fie o locuţiune verbală. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinţi *o întâmplare, reală sau imaginară, petrecută într-o livadă de pruni.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 21

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Bobby încremeni şi auzi limpede plesnitura unei cărţi căzute pe duşumea sub banca lui. Silvestru porni rigid ca un prelat la procesiune mortuară şi, oprindu-se lângă Bobby, ridică manualul de istorie de jos. Apoi, inspectând cutia pupitrului, trase un caiet cartonat ce i se păru suspect şi-l răsfoi îngheţat. Sufletul lui Bobby se prefăcu în frigider când din caiet zbură pe podea un vraf de fotografii de actriţe de cinematograf. Silvestru le ridică impasibil de jos, făcu o cruce pe foaia lui Bobby şi se reîntoarse la catedră fără să spună o vorbă. [...]

Bobby puse în joc toată puterea sa de seducţie spre a obţine înapoi „oracolul".

— Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare. Înţeleg că am făcut o imprudenţă aducându-l aici, dar vina este numai a mea, domnule profesor, şi e penibil pentru mine să pierd... să n-a...

Silvestru îi tăie scurt vorba:

— Pentru încercarea de fraudă vei fi grav pedepsit. Cât priveşte depozitul d-tale sentimental, el poate fi ridicat de posesoare oricând de la mine personal...

— Ce ziceţi, mă? se consultă Bobby cu colegii săi după plecarea lui Silvestru, o să-mi pună nota unu la extemporal?

— Asta n-ar fi nimic – zise Tocilescu – dar poate să te dea în conferinţă.

— Aiurea!

— Zău! Aşa a păţit-o şi Paraschivescu!

Dar Bobby era un optimist. După câteva clipe sumbre se înseninã la faţă, îşi luă servieta şi şapca şi porni pe uşă regenerat de o „idee genială", aruncând clasei cobitoare un formidabil „Zexe!".

(G. Călinescu, *Cartea nunţii*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Selectează din text 3 termeni din câmpul lexico-semantic al *şcolii.* *(6p)*

2. Explică folosirea liniei de pauză în secvenţa: *Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare.* *(6p)*

3. Transcrie din text două neologisme. *(6p)*

4. Sintetizează sub forma a 3 idei principale fragmentul citat. *(6p)*

5. Prezintă două argumente ale încadrării fragmentului citat într-un gen literar. *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să caracterizezi personajul principal* din fragmentul citat. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale personajului;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Aşezată în vârful dealului Straja, una dintre colinele împădurite ce urcă din oraş, Cetăţuia Braşovului este un loc perfect de spectacol, iar împlinirea a 800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Ţara Bârsei, un prilej cum nu se poate mai bun pentru astfel de serbări medievale. Cu o istorie teribil de zbuciumată, distrusă şi refăcută în repetate rânduri, după ce primele ziduri au fost ridicate în 1524, Cetăţuia este acum un monument restaurat exemplar, un punct turistic ce nu trebuie neglijat.

Pe aici a trecut, la sfârşit de mai, „Turnirul cavalerilor", şi, la început de august, festivalul itinerant „Turnirul cetăţilor medievale", ce a poposit la Bran, între 12 şi 14 august, şi va ajunge la Făgăraş, 18-21 august. Debutul a prilejuit o paradă a cavalerilor pe străzile din centrul Braşovului, apoi toată acţiunea s-a mutat în cetăţuie.

(Iulian Ignat, „Braşovul îşi scoate istoria din muzeu – Turnirul cetăţilor", în *Formula As*, nr. 983, 2011)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– prilejul serbărilor medievale menționate;
– secolul în care s-au ridicat primele ziduri ale Cetăţuii Braşovului.

2. Menționează un element prezentat în fragment, care ar putea constitui un punct de atracție pentru turiști. *(4p)*

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Debutul a prilejuit o paradă a cavalerilor pe străzile din centrul Braşovului, apoi toată acţiunea s-a mutat în cetăţuie.* *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Pe aici a trecut, la sfârșit de mai, „Turnirul cavalerilor", și, la început de august, festivalul itinerant „Turnirul cetăților medievale"...* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Cu o istorie teribil de zbuciumată, distrusă și refăcută în repetate rânduri, după ce primele ziduri au fost ridicate în 1524, Cetățuia este acum un monument restaurat exemplar, un punct turistic ce nu trebuie neglijat.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții, în care să existe o circumstanțială de timp și o circumstanțială cauzală. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să demonstrezi, pe baza a două argumente, *caracterul nonliterar al textului citat.* *(12p)*

În compunerea ta trebuie:

– să numești două dintre caracteristicile textului nonliterar, care se întâlnesc în fragmentul dat;

– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;

– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 22

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

La scurt timp după aceea a sunat clopotul, trezindu-i și pe cei din urmă, pe cei morți, poate, ca să le amintească ce datorie aveau. Farmacistul s-a îmbrăcat, a scos niște găleți dintr-o cămară întunecoasă, a apucat încă o manta și a alergat la Jakob. I-a întins mantaua: „A lovit trăsnetul. Să mergem!"

În clipa aceea, de pe Neroer, a apărut un cal, într-o ploaie de scântei. Coada și coama îi erau cuprinse de flăcări și din părul de pe spate, arzând mocnit, ieșea fum. Tocmai acum, când ar fi fost mai multă nevoie de ea, ploaia se mai potolise. Animalul a trecut în galop chiar pe lângă ei. S-a izbit de ziduri și de garduri, s-a lovit de un copac, apoi a căzut vlăguit, a încercat să scoale iar, dar a rămas la pământ. A mai ridicat o dată capul, într-o ultimă încercare de a se împotrivi morții, și apoi totul s-a încheiat.

„Veniți! E nevoie de noi!", și-a reînnoit Neper îndemnul.

Scanned with OKEN Scanner

„Nu mă priveşte", a răspuns Jakob, privind în urma lui Neper, care o luase deja la fugă.

Când s-a luminat de ziuă, zbuciumul trecuse. Furtuna plecase mai departe, la primele vârfuri ale Carpaţilor ea avea să se mai semeţească o dată, ca apoi să slăbească şi să se împrăştie. Era o linişte ca şi cum lumea ar fi fost creată tocmai atunci.

(Cătălin Dorian Florescu, *Jacob se hotărăşte să iubească*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie din text trei termeni din câmpul lexico-semantic al focului. *(6p)*

2. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *vlăguit, zbuciumul, să se semeţească.* *(6p)*

3. Motivează folosirea ghilimelelor în interiorul fragmentului citat. *(6p)*

4. Rezumă fragmentul dat în maximum 50 de cuvinte (4-5 rânduri). *(6p)*

5. Prezintă semnificaţia comparaţiei din finalul fragmentului. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să prezinţi *particularităţile textului narativ*, utilizând, pentru exemplificare, fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre particularităţile textului narativ, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste particularităţi cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Proiectul I-BEST (Inquiry-Based Education in Science and Technology) îşi propune să constituie o modalitate de instruire atât pentru cadrele didactice, cât şi pentru elevi, pentru ca aceştia să poată dezvolta propriile proiecte de cercetare referitoare la monitorizarea meteo, schimbări de mediu, poluare fonică, riscul determinat de radiaţia UV, calitatea apei etc. Această abordare constituie o metodă de studiu în domeniul ştiinţelor şi un mijloc de informare a comunităţilor din care profesorii şi elevii fac parte.

Pe parcursul derulării proiectului (2012-2015), se vor obţine următoarele rezultate: modele experimentale de materiale didactice pentru predarea ştiinţelor la nivel primar/secundar; instruirea cadrelor didactice privind utilizarea acestor

Scanned with OKEN Scanner

materiale; o platformă colaborativă pentru dezvoltarea de proiecte în domeniul ştiinţelor, la nivel preuniversitar; sondaje cu privire la atitudinea profesorilor/elevilor faţă de metoda de predare prin investigare ştiinţifică; comunităţi de profesori şi elevi; concursuri/simpozioane pentru elevi etc.

Proiectul este coordonat de Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Laserilor, Plasmei şi Radiaţiei – Center for Science Education and Training (CSET), având drept parteneri Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iaşi şi SC Computer Power SRL. Aflaţi cum este posibil să participaţi la activităţile proiectului consultând pagina noastră de internet.

(după http://education.inflpr.ro/ro/IBEST.htm)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– numele partenerilor oficiali ai proiectului;
– perioada de derulare a proiectului.

2. Pe baza informaţiilor din fragment, descrie pe scurt scopul proiectului I-BEST. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa următoare: *...un mijloc de informare a comunităţilor din care profesorii şi elevii fac parte.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *pentru ca aceştia să poată dezvolta propriile proiecte de cercetare.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Aflaţi cum este posibil să participaţi la activităţile proiectului consultând pagina noastră de internet.* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă şi o propoziţie subordonată predicativă depinzând de acelaşi verb regent. *(4p)*

B. Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi opinia ta cu privire la *beneficiile proiectului educativ I-BEST.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două argumente în susţinerea opiniei tale;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 23

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Plin de bucurie mare,
Oarecine îmi spunea
C-a vândut din întâmplare
Şi cu un preţ de mirare
Un cal prost ce el avea:
„Căci bietul cumpărător,
Zicea el, s-a înşelat
Şi puţin cunoscător
Orice i-am cerut mi-a dat."
La acestea ce să-i zic?
Atunci n-am răspuns nimic:
Dar peste puţine zile îl văz, însă furios,
Şi-mi strigă: „Nu ştii, frate, un mişel, un ticălos,
Ce semăna om de treabă, fără milă m-a-nşelat.
Mi-a vândut o sticlă proastă drept un diamant curat;
Cum ţi se pare aceasta?". „Zău, aşa cum mi-a părut
Întâmplarea de deunăzi cu calul ce ai vândut."

Strigăm şi protestăm tare
Când nedreptatea cercăm,
Dar mulţi urmăm la-ntâmplare
Fapta ce o defăimăm.

(Grigore Alexandrescu, *Calul vândut şi diamantul cumpărat*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie din textul dat un cuvânt derivat, unul compus şi unul format prin conversiune. *(6p)*

2. Motivează utilizarea virgulei în secvenţa: *Căci bietul cumpărător,/ Zicea el, s-a înşelat.* *(6p)*

3. Precizează două moduri de expunere din textul dat. *(6p)*

4. Prezintă rolul ghilimelelor în textul dat. *(6p)*

5. Explică, în 5-6 rânduri, morala fabulei. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *relaţia dintre instanţele comunicării literare*

Scanned with OKEN Scanner

(autor-narator-personaj-cititor) în textul *Calul vândut şi diamantul cumpărat* de Grigore Alexandrescu. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale comunicării literare;
– să ilustrezi, pe baza textului dat, specificul relaţiei dintre instanţele comunicării în fabulă;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Nu ştiu nimic despre „cititorul elev" de azi, dar am impresia că tânărul care-şi face datoria faţă de şcoală n-are uneori nicio legătură cu cel de-acasă, care răsfoieşte, pentru el, cărţi sau reviste sau „navighează", devorator, printre *site*-uri de litere şi muzici şi imagini, „pagini" din „cartea" de zi cu zi care se deschide, cu un click, pe ecran.

Nici când eram eu elevă cititul de acasă nu se potrivea cu cel din târg, era paralel cu ce ni se cerea la şcoală, iar spre sfârşitul adolescenţei, chiar împotriva ei. Nu dau vina pe profesori, făceau ce puteau, problema era că mare parte din ce găseai în manual era un decupaj impersonal din „aerul timpului": poezii funebre, în copilărie, mai târziu bătrâniciozităţi care aveau ca nucleu dur triada în alb-negru cronicari – Şcoala Ardeleană – paşoptişti. Unde erau culorile, culorile vieţii?! [...]

„Cititorul elev" – dacă el e fiinţa aceea care primeşte note pentru citit – nici nu există, există doar omul care, mai mic sau mai mare, cu o carte în mână sau în faţa computerului, cade pe gânduri. Cel mai mult îmi plac pe lume astfel de oameni, mai mici sau mai mari.

(Simona Popescu, „Alte vârste, alte încăperi (ale minţii)", în *Perspective*, Anul XIV, nr. 1 (26), 2013)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– secvenţa care are la bază un proverb românesc;
– publicaţia din care este preluat textul citat.

2. Precizează, printr-un citat din text, profilul omului preţuit de autoarea articolului. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Nici <u>când</u> eram eu elevă cititul de <u>acasă</u> nu se potrivea cu cel din târg, era paralel cu ce ni se cerea la şcoală, iar spre <u>sfârşitul</u> adolescenţei, chiar împotriva <u>ei</u>.* *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *...dacă el e <u>ființa</u> aceea care primește note <u>pentru citit</u>.* *(4p)*

5. Transcrie o propoziție predicativă din fraza următoare: *Nu dau vina pe profesori, făceau ce puteau, problema era că mare parte din ce găseai în manual era un decupaj impersonal din „aerul timpului".* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de mod introdusă printr-o locuțiune conjuncțională. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinți *un dialog pe tema „cititorului elev"* dintre Mihai și Andrei. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să dezvolți dialogul respectând succesiunea logică a replicilor;
– să respecți tema dată, valorificând două idei din fragmentul citat;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

TESTUL 24

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

PROFESORUL: Că-z onorat domnul inșpectore va binevoi doară un momânt să asculke aplicăţiunea metoaghii intuikive.

Inspectorul se așază, scoate carnetul și condeiul și ascultă.

PROFESORUL: Mă! prostovane! tu ăla ghe colo... Spune-ne tu doară: ce iaşte fiinţă şi ce iaşte lucru, mă?

ELEVUL: Lucrul, dom'le este care nu mișcă, și fiinţă pentru că mișcă!

PROFESORUL: No! dar ornicul meu... prostule! fiinţă-i ori lucru?

ELEVUL: E lucru, dom'le!

PROFESORUL: Că-z doar mișcă, mă! auzi-l! (*bagă ceasul în urechea elevului).*

ELEVUL: Da, dar dacă nu-l întoarcem, nu mișcă.

PROFESORUL *(satisfăcut)*: Bravo! (*către domnul inspector:*) Ș-apoi doar ăsta-i ghintre cei meghiocri... Bine! (*Elevul trece la loc.*) Tu, mă! ălălant ghe lângă el... Câke picioare are boul, mă?

ELEVUL: Patru, dom'le!

PROFESORUL (*vesel*): Ei, pe dracu! că-z doar n-o să aibă șăpke!... Și ce e boul cu patru picioare? lucru ori fiinţă? Ha?

ELEVUL: Fiinţă, dom'le!

(I.L. Caragiale, *Un pedagog de școală nouă*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează varianta literară a fragmentului: *Ş-apoi doar ăsta-i ghintre cei meghiocri...* *(6p)*

2. Scrie câte un sinonim pentru următoarele cuvinte: *metodă, fiinţă, lucru, ornic, prost.* *(6p)*

3. Transcrie două replici de dialog. *(6p)*

4. Formulează două argumente pentru care textul dat poate aparţine unei schiţe. *(6p)*

5. Explică satisfacţia profesorului, precizată de două indicaţii scenice. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să caracterizezi unul dintre personajele* textului dat, având în vedere două mijloace de caracterizare. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două mijloace de caracterizare ale personajului ales;
– să ilustrezi cele două mijloace de caracterizare cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Hăinuţele pentru botez Demetria sunt realizate din materiale de foarte bună calitate, importate din ţări cu tradiţie. Toate articolele sunt realizate la comandă, după măsurile bebeluşilor, deci sunt unicate. Hăinuţele Demetria nu sunt articole lucrate într-o fabrică cu costuri de producţie scăzute. Aceste articole nu sunt nici importate şi nici nu există în stocurile noastre. Se lucrează în atelier, individual, de către un singur om, care face toate operaţiunile, de la construirea tiparului până la ultimul finisaj. Noi urmărim ca fiecare produs să se potrivească perfect bebeluşului, să aibă finisaje impecabile şi să se diferenţieze de produsele existente în magazinele de profil. La primirea/ridicarea comenzii veţi primi un cadou care reflectă 10% discount din valoarea comenzii. Cadoul constă în articole Playgro, Jemini sau Momma, expuse în magazinul nostru.

(www.BebeCurier.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– scopul unui asemenea text;
– un aspect care face oferta atractivă.

Scanned with OKEN Scanner

2. Precizează două aspecte de limbaj, specifice textului publicitar. *(4p)*
3. Menționează care este valoarea morfologică a construcției *sunt realizate*. *(4p)*
4. Indică funcția sintactică a construcției *sunt realizate*. *(4p)*
5. Transcrie o frază alcătuită din două propoziții. *(4p)*
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată subiectivă introdusă prin conjuncția *că*. *(4p)*

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să faci reclamă unui obiect*, la alegere. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să expui clar și concis calitățile produsului;
– să folosești două procedee specifice textului publicitar;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 25

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Galbene văpăi de soare
Peste deal acum se scurg,
Și-n noptateca răcoare
Peste sat se nalță fumul,
Codrii-alene cântă-n drumul
Vântului de-amurg.

În curând o să s-aline
Truda chinului de azi.
Vei privi prin zări senine
Stelele, sclipind mărunte,
Cum încet de peste munte,
Ies de printre brazi.

Ca și ieri rotundă luna
O să ias-acum-acum,
Steag de aur pe cununa
Dealului, privind în luncă
Plopii doinitori ce-aruncă
Umbre peste drum.

Coasa va dormi și sapa
Va tăcea cântarea-n grâu.
Și-o s-auzi ca-n vis cum apa
Pe sub iaz se mai frământă,
Și privighetori cum cântă
Dincolo de rîu.

Noaptea-ntreag-o să-și murmure
Apele povestea lor –
Și ieșind de prin pădure,
Căprioarele pe creste
Vor cătá prin văi de este
Pace la izvor.

Și va fi! De sus, va face
Dătătorul de vieți
Parte tuturor de pace.
Și-o să-ți uiți și tu mâhnirea,
Suflete,-așteptând ivirea
Albei dimineți.

(George Coșbuc, *Pace*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *încet, tăcea, privighetori.* *(6p)*
2. Menționează ritmul poeziei. *(6p)*
3. Motivează utilizarea cratimei în versul: *Va tăcea cântarea-n grâu.* *(6p)*
4. Transcrie o metaforă și un epitet din prima strofă. *(6p)*
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația versurilor: *Noaptea-ntreag-o să-și murmure/ Apele povestea lor.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi *apartenența textului citat la specia pastelului.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numești două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Prima dată când am auzit rostit numele lui Eugeniu Coșeriu a fost în toamna anului 1997, la cursul de lingvistică[1] generală pe care profesorul Valentin Țurlan îl preda pe atunci la Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați studenților de anul I de la Litere, printre care mă aflam și eu. [...] Pe Eugeniu Coșeriu aveam să-l întâlnesc – în carne și oase, de această dată – un an mai târziu, pe 24 mai 2001[...] Dintre studenți, se pare că eram singurul care bănuia ce personalitate aveam în față și ce norocoși eram că îl putem cunoaște. Nu doar că – pasionat fiind de lingvistică – citisem ceva din opera sa, dar știam și despre om unele lucruri: bunăoară, din *Istoria...* lui Călinescu aflasem de precocitatea[2] lui Coșeriu și de ușurința lui de a se mișca prin „toate ramurile culturii". Unui coleg de la specializarea istorie-filosofie, care îmi ceruse lămuriri cu privire la savantul care stârnise vâlvă prin venirea sa la Galați, i-am răspuns: „Imaginează-ți că la banchetul vostru de absolvire ar veni Nicolae Iorga sau Mircea Eliade!".

(Cristinel Munteanu, „Amintiri și reflecții despre Coșeriu",
în *Limba română*, Nr. 11-12, Anul XXII, 2012)

[1] *lingvistică* – știință care studiază limba și legile ei de dezvoltare
[2] *precocitate* – însușirea de a fi precoce, dezvoltare înainte de vreme, timpurie, prematură

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– data la care autorul articolului îl întâlneşte pe Eugen Coşeriu;

– numele criticului literar care face aprecieri asupra omului Eugen Coşeriu.

2. Precizează domeniul ştiinţific în care s-a manifestat savantul prezentat în fragment. *(4p)*

3. Motivează utilizarea liniei de pauză în secvenţa: *Pe Eugeniu Coşeriu aveam să-l întâlnesc – în carne şi oase, de această dată – un an mai târziu, pe 24 mai 2001.* *(4p)*

4. Menţionează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Unui coleg de la specializarea istorie-filosofie, care îmi ceruse lămuriri cu privire la savantul care stârnise vâlvă prin venirea sa la Galaţi, i-am răspuns.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţia principală şi propoziţia subiectivă din fraza: *Dintre studenţi, se pare că eram singurul care bănuia ce personalitate aveam în faţă şi ce norocoşi eram că îl putem cunoaşte.* *(4p)*

6. Realizează contragerea propoziţiei subordonate din următoarea frază, precizând rezultatul obţinut: *Imaginează-ţi că la banchetul vostru de absolvire ar veni Nicolae Iorga sau Mircea Eliade!* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care *să realizezi portretul unui om de cultură/de ştiinţă român.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să motivezi alegerea omului de cultură/de ştiinţă portretizat;

– să numeşti trăsăturile morale/fizice care îl caracterizează;

– să respecţi convenţiile specifice unei descrieri tip portret;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 26

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Monitorul general[1] striga cu glas tare:

— Ochii pe carte, gândul la lecţie, linişte profundă şi făr' de mişcare. *Cinci dintr-odată şi oprit!*

Scanned with OKEN Scanner

Cinci dintr-odată şi oprit însemna că cel ce va mişca o mână sau va întoarce capul cât de puţintel va *mânca* cinci nuiele la palmă şi-l va închide la arest până noaptea.

Toţi încremeneau cu ochii în carte.

Domnul Vucea închidea ochii. Se prefăcea că doarme (uneori dormea cumsecade). Îşi rezema capul în mâini, acoperindu-şi faţa cu degetele resfirate, ca să *prindă vrun tătar*.

Dupe un ceas de amorţire tâmpită, ne apuca ameţeala. Ne auzeam răsuflările.

Ideea d-a nu mişca ne obosea şi capul începea să ne tremure. Locul unde fundul ţestii să înjugă cu şira spinării ne durea. De era vară, năduşeala începea să ne curgă pe obraji şi pe dupe urechi, în jos, d-a lungul gâtului. Cu neputinţă ca cei mai slabi să nu mişte o mână, un picior; sau gâdelaţi de şiroaiele de năduşeală, să nu vrea să se şteargă.

Dăstul!

Nelegiuirea se pedepsea.

Domnul Vucea tresărea vesel de pe catedră, se scărpina în barbă şi striga mulţumit:

— Ha, tătarul! Am prins un tătar! General de ordine, cinci şi oprit!

(Barbu Delavrancea, *Domnul Vucea*)

---

[1] *monitor general* – un elev care se ocupa cu supravegherea celorlalţi

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Indică formele literare ale următoarelor cuvinte: *dupe, d-a lungul, gâdelaţi.* *(6p)*

2. Transcrie o enumeraţie din textul citat. *(6p)*

3. Selectează două construcţii în care apar indici temporali. *(6p)*

4. Precizează care sunt modurile de expunere din acest fragment. *(6p)*

5. Explică, în maximum cinci rânduri, ce trăsături ale domnului Vucea se conturează în acest fragment. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), două argumente pentru care consideri că *textul propus aparţine genului epic*.

În compunerea ta, trebuie: *(12p)*

- să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susţii cu citate idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
- să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Prima şcoală românească se află în interiorul curţii Bisericii „Sfântul Nicolae" din cartierul istoric Şchei, în Braşov. Primele cursuri în limba română au avut loc aici în 1583. În prezent clădirea adăposteşte muzeul cu acelaşi nume, sub conducerea filologului Vasile Oltean.

Cronologie

Mai jos este redată cronologia şcolii aşa cum reiese ea din istoricul afişat în interiorul ei:

– secolele al XI-lea – al XII-lea se scrie *Omiliarul*, manual şcolar [...];

– 15 decembrie 1399 Papa Bonifaciu al IX-lea aminteşte lăcaşul de cult şi învăţătură;

– 1556–1583 diaconul Coresi tipăreşte în Şchei primele cărţi de circulaţie în limba română;

– 1559 se predă şcolii *Catehismul* coresian [...];

– 1757 dascălul braşovean Dimitrie Eustatievici scrie prima *Gramatică* în limba română;

– 1821, 1828, 1850 popasurile lui Anton Pann în Şchei [...].

(enciclopediaromaniei.ro/wiki/Prima_scoala_romaneasca)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– anul primelor cursuri în limba română;

– două personalităţi ale acestei şcoli.

2. Menţionează un fapt semnificativ pentru importanţa acestei şcoli. *(4p)*

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din fragmentul:

Mai jos este redată cronologia şcolii aşa cum reiese ea din istoricul afişat în interiorul ei. *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a adjectivului pronominal din construcţia *muzeul cu acelaşi nume.* *(4p)*

5. Transformă prima propoziţie într-o frază, înlocuind un atribut cu o atributivă. *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din trei propoziţii. *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să prezinți *importanța primei școli românești*, pe baza informațiilor din text. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate și idei/imagini din text argumentele prezentate;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței date;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 27

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Sub flori de măr
Ce mi se scutură în păr
Se umple sufletul de soare;
Pe orice frunți suferitoare,
Oh! ningeți, albe flori de măr.

Sub liliac
Sunt paseri dulci ce nu mai tac,
Concert de voci mângâietoare;
Sărmani cu inimi gemătoare,
Uitați, dormiți sub liliac.

(Al. Macedonski, *Primăvara*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:
1. Desparte în silabe cuvintele: *sufletul, concert, mângâietoare.* *(6p)*
2. Alcătuiește trei derivate diferite ca valoare morfologică de la cuvântul *alb.* *(6p)*
3. Precizează două elemente de versificație ale textului citat. *(6p)*
4. Transcrie două mărci ale eului liric prezente în text. *(6p)*
5. Explică în maximum 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) construcția *Se umple sufletul de soare.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi *apartenența textului citat la specia pastelului.* *(12p)*

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre trăsăturile speciei, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Simbolul oraşului Târgovişte, Turnul Chindiei este cea mai importantă atracţie turistică a oraşului care a fost timp de mai bine de trei secole capitală a Ţării Româneşti.

Turnul Chindiei a fost construit de către Vlad Ţepeş în jurul anului 1460, în scop militar. În afară de rolul de apărare, în secolele XV–XVII turnul a îndeplinit şi rolul de închisoare a Curţii Domneşti, prin amenajarea în acest scop a încăperii de la parter.

Numele turnului vine de la cuvântul *chindie* („înserare"). După acest moment, în cetate trebuia să fie linişte, iar străjerii anunţau închiderea porţilor şi stingerea focului. Era interzisă intrarea sau ieşirea din oraş pe tot parcursul nopţii, iar locuitorii aveau obligaţia de a nu circula pe străzi.

Clădirea are 27 de metri înălţime şi 9 metri diametru. În interior, construcţia are trei etaje, accesul la terasa superioară făcându-se printr-o scară în spirală, situată pe axul vertical al turnului. Accesul până la platforma superioară se face urcând cele 122 de trepte de lemn. La fiecare etaj sunt expuse documente. Unul dintre cele mai interesante este documentul care prezintă arborele genealogic al familiilor care au domnit în Ţara Românească.

Turnul Chindiei nu este singura atracţie din Complexul Muzeal Curtea Domnească. Turiştii pot vizita Complexul Muzeal Curtea Domnească, Biserica Domnească Mare, Biserica Sf. Vineri sau Muzeul tiparului şi al cărţii vechi româneşti.

(*Turnul Chindiei, simbolul oraşului Târgovişte*, 23 iulie 2011, ww.tai-tai.net)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– rolul Turnului Chindiei în vechime;
– dimensiunile construcţiei.

Scanned with OKEN Scanner

2. Explică, folosind informațiile din text, numele turnului. *(4p)*
3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din fragmentul: *Turnul Chindiei a fost construit de către Vlad Țepeș în jurul anului 1460.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a termenilor subliniați din enunțul: *Turnul Chindiei nu este singura atracție din Complexul Muzeal Curtea Domnească.* *(4p)*
5. Transcrie din fraza următoare o propoziție principlă și o propoziție subordonată, menționând felul acesteia: *După acest moment, în cetate trebuia să fie liniște, iar străjerii anunțau închiderea porților și stingerea focului.* *(4p)*
6. Realizează expansiunea/dezvoltarea termenului subliniat într-o propoziție subordonată corespunzătoare și precizează rezultatul obținut: *locuitorii aveau obligația de a nu circula pe străzi.* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) sub forma unui *articol pentru revista școlii*, în care să relatezi impresiile pe care ți le-a lăsat vizitarea unui obiectiv turistic. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți informații succinte despre locul, timpul și desfășurarea vizitei;
– să descrii imaginile care te-au impresionat și impresiile trăite;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 28

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Huțu însă nici nu mergea iute.

El era băiat de cinci ani când plecase maică-sa; o ținea bine minte, și, precum a așteptat zece ani ca să o vadă, mai putea aștepta încă cinci minute.

Când am ajuns apoi acasă, la Seca Lenca, dascălul era mișcat, Budulea iarăși râdea în el, Seca Lenca stătea cu fetele ei privind ca la o minune; iar eu nu cunoșteam pe mama lui Huțu, fiindcă n-o văzusem niciodată.

Huțu o cunoștea și s-a dus să-i sărute mâna, dar ea n-a primit, ci i-a zis că s-a făcut mare și s-a uitat la el. Și el s-a uitat la ea și i-a zis că a îmbătrânit. Apoi n-au mai zis nimic, ci au stat față în față și s-au uitat amândoi în vânt.

— Nu-ți pare bine că vezi pe maică-ta? a grăit atunci Budulea apropiindu-se.

— Îmi pare bine, taică, a răspuns Huțu, și și-a băgat mâna în buzunarul pantalonilor.

Scanned with OKEN Scanner

După aceea Huţu a ieşit afară şi a început să plângă, iară maică-sa a ieşit după el, ca să plângă şi ea; am început să plâng şi eu, fiindcă nu mai văzusem pe Huţu niciodată plângând. Dar Budulea râdea acum şi se uita la noi; pentru aceea am ieşit şi eu afară şi, când am văzut că Huţu plânge, iar mumă-sa îl ţine în braţe şi-l sărută, m-am oprit cuprins de fior înaintea lor.

(Ioan Slavici, *Budulea Taichii*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte: *iute, aştepta, mişcat, n-a primit, s-au uitat, fior.* *(6p)*
2. Scrie trei locuţiuni/expresii care să conţină substantivul *faţa.* *(6p)*
3. Transcrie un enunţ care arată starea personajelor. *(6p)*
4. Precizează la ce persoană gramaticală se realizează naraţiunea. *(6p)*
5. Comentează în 4-5 rânduri semnificaţia ultimului enunţ. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru care consideri că *un text studiat de tine este o nuvelă.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile nuvelei;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din textul studiat;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Concepţia despre sine reprezintă ideea pe care o ai despre tine însuţi şi despre cine eşti. Dacă nu am avea o concepţie despre sine, ne-ar fi foarte dificil să luăm decizii în legătură cu ce avem de făcut (în definitiv, cine ar face-o?). Şi ne-ar fi chiar şi mai dificil să interacţionăm cu alte persoane. De fiecare dată când spui „eu", îţi formezi concepţia despre sine: cunoştinţele şi ideile pe care le ai despre tine însuţi. Concepţia despre sine include tot ceea ce ştii sau crezi despre tine însuţi – credinţele, dorinţele, caracteristicile, sentimentele, chiar imaginea despre tine pe care o prezinţi celorlalţi. Cu alte cuvinte, concepţia despre sine reprezintă modul tău intim de a te defini.

(Nicky Hayes, Sue Orrell, *Introducere în psihologie,* Editura All, 2003)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – titlul cărţii din care este selectat fragmentul;
   – tema fragmentului dat.
2. Menţionează două aspecte incluse în conştiinţa de sine. *(4p)*
3. Precizează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din enunţul: *Cu alte cuvinte, concepţia despre sine reprezintă modul tău intim de a te defini.* *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din enunţul: *Cu alte cuvinte, concepţia despre sine reprezintă modul tău intim de a te defini.* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Concepţia despre sine reprezintă ideea pe care o ai despre tine însuţi şi despre cine eşti.* *(4p)*
6. Construieşte o frază alcătuită din trei propoziţii: o principală regentă şi două subordonate în raport de coordonare disjunctivă. *(4p)*

B. *Realizează un autoportret* într-un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri). *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:
– să întrebuinţezi descrierea pe tema propusă;
– să valorifici idei sau fragmente din textul citat;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 29

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Cu firea ei cea arzătoare
Sosit-a vara înapoi.
Toţi pomii sunt în sărbătoare,
În tei stă floare lângă floare…
E dulce vara pe la noi!

Scanned with OKEN Scanner

Când dimineaţa se iveşte
Din al văzduhurilor fund,
Tot câmpul parcă întinereşte
Iar, deşteptată de pe prund[1],
Cireada satului porneşte…

În urma ei un roi de grauri,
Ca nişte valuri cenuşii,
S-amestecă prin bălării.
S-aşază-n coarne pe la tauri,
Fac fel de fel de nebunii.

Până ce-n zarea depărtată
Spre lacul trist se pun pe drum.
Şi cum se duc, – acum ş-acum
Se mai zăresc încă o dată,
Ca rămăşiţa unui fum.

(Duiliu Zamfirescu, *Vara*)

---

[1] *prund* – pietriş mărunt amestecat cu nisip, care se găseşte pe fundul şi pe malul apelor sau, în straturi, în scoarţa pământului; albie, fund de apă (cu pietriş); mal, ţărm, teren acoperit cu pietriş; prundiş; teren format din pietriş

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Propune câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele: *arzătoare, deşteptată, se duc.* *(6p)*

2. Notează grupurile vocalice care sunt prezente în cuvintele: *ei, tauri, zarea.* *(6p)*

3. Precizează modul de expunere din textul citat. *(6p)*

4. Transcrie o comparaţie şi un epitet din textul dat. *(6p)*

5. Justifică prin două argumente că textul aparţine genului liric, în aproximativ 50 de cuvinte (4-5 rânduri). *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţia/mesajul textului* citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

După ce am stabilit că există, cel puţin în percepţia populaţiei, o legătură între valoarea şcolii şi calităţile profesorilor, următoarea întrebare este ce înseamnă că un profesor este bun? Pentru a răspunde la această întrebare, voi folosi din nou datele celor două studii citate anterior – Barometrul de Opinie Publică al Fundaţiei Soros şi cercetarea *Calitatea educaţiei în învăţământul preuniversitar* realizată de Agenţia pentru Strategii Guvernamentale. În ambele cercetări întrebarea utilizată are o formă asemănătoare (*Care este cel mai important lucru pentru ca un profesor să fie considerat bun?*), fără listă de răspunsuri (întrebare deschisă). În BOP a fost solicitat răspunsul unui eşantion reprezentativ la nivel naţional, cu un singur răspuns posibil, iar în studiul ASG întrebarea a fost adresată unui eşantion reprezentativ de profesori, cu două răspunsuri şi unui eşantion reprezentativ de elevi, cu un singur răspuns permis. Toate răspunsurile primite au fost ulterior grupate în mai multe categorii. [...]

Principala caracteristică a unui profesor bun, menţionată de 32% dintre români, este buna pregătire profesională. Urmează apoi categoria pe care am numit-o „bun pedagog", răspunsuri din această categorie fiind date de 14% dintre cei intervievaţi. Al treilea element important a ceea ce am putea numi portretul profesorului bun este vocaţia, dragostea pentru meserie, identificată ca principală calitate de 12% dintre respondenţi. Alături de aceste trei calităţi importante – între care totuşi rolul principal îl are pregătirea profesională – se numără o serie de atribute care completează imaginea unui profesor de succes, aşa cum este văzut de societatea românească: corectitudine, exigenţă, dar şi toleranţă, dragoste pentru copii şi toate celelalte.

(Ovidiu Voicu, „«Profesorul bun»: între mitologie şi realitate",
în *Şcoala aşa cum este: portrete de elevi şi de profesori*,
coord. Anca Nedelcu, Lucian Ciolan, Sorin Coman)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– titlul studiului citat;

– întrebarea care a stat la baza sondajului de opinie.

2. Precizează, pe baza informaţiilor din text, două trăsături ale „profesorului bun", menţionate de respondenţii sondajului. *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

3. Menționează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din structura: *se numără o serie de atribute care completează imaginea unui profesor de succes.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în fragmentul de mai jos: *rolul principal îl are pregătirea profesională.* *(4p)*

5. Transcrie propozițiile subordonate din următoarea frază și precizează felul lor: *După ce am stabilit că există, cel puțin în percepția populației, o legătură între valoarea școlii și calitățile profesorilor, următoarea întrebare este ce înseamnă că un profesor este bun?* *(4p)*

6. Construiește o frază în care să existe o propoziție circumstanțială de mod care să determine un adjectiv propriu-zis. *(4p)*

B. Alcătuiește o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să descrii *profesorul pe care îl admiri și care poate fi considerat un model.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale profesorului admirat;
– să folosești un limbaj expresiv în descrierea personalității sale;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

TESTUL 30

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Seceta a ucis orice boare de vânt.
Soarele s-a topit și a curs pe pământ.
A rămas cerul fierbinte și gol.
Ciuturile scot din fântână nămol.
Peste păduri tot mai des focuri, focuri,
Dansează sălbatice, satanice jocuri.

Mă iau după tata la deal printre târșuri[1]
Și brazii mă zgârie, răi și uscați.
Pornim amândoi vânătoarea de capre,
Vânătoarea foametei în Munții Carpați.
Setea mă năruie. Fierbe pe piatră
Firul de apă prelins din cișmea.
Tâmpla apasă pe umăr. Pășesc ca pe-o altă
Planetă, imensă, străină și grea. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Ea s-arată săltând şi se opri
Privind în jur c-un fel de teamă,
Şi nările-i subţiri înfiorară apa
Cu cercuri lunecoase de aramă.

Sticlea în ochii-i umezi ceva nelămurit,
Ştiam că va muri şi c-o s-o doară.
Mi se părea că retrăiesc un mit
Cu fata prefăcută-n căprioară.
De sus, lumina palidă, lunară,
Cernea pe blana-i caldă flori stinse de cireş.
Vai, cum doream ca pentru-întâia oară
Bătaia puştii tatii să dea greş! [...]

(Nicolae Labiş, *Moartea căprioarei*)

---

[1] *târş* – copac pipernicit, uscat; pădure cu astfel de copaci

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte: *gol, grea, nelămurit.* *(6p)*

2. Explică întrebuinţarea punctului în prima strofă. *(6p)*

3. Construieşte un enunţ în care să apară adjectivul *străină* cu alt sens decât acela din textul dat. *(6p)*

4. Explică semnificaţia unei figuri de stil din ultima strofă. *(6p)*

5. Comentează în 50 de cuvinte (4-5 rânduri) expresivitatea descrierii din primele două strofe. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu *mesajul* textului. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie în legătură cu mesajul textului dat;
– să susţii opinia prin două argumente, valorificând textul;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Ca să înţelegem mai bine evoluţia vieţii pe Pământ, să ne închipuim că vârsta Pământului corespunde unei zile şi unei nopţi, adică are 24 de ore. Acum este

Scanned with OKEN Scanner

miezul nopţii. Apariţia omului va fi avut loc cu un minut înainte de miezul nopţii. Abia ne-am născut! Dinozaurii, însă, vor fi apărut către ora unsprezece. Dar multe alte animale existau înaintea lor.

Pământul a luat naştere în urmă cu 4 miliarde şi 600 de milioane de ani. Viaţa a apărut în mări. Nişte celule mici, algele şi bacteriile, au fost primele vieţuitoare. Pornind de la aceste celule, s-au dezvoltat plante şi animale mai mari. Procesul acesta s-a desfăşurat pe durata a milioane de ani. Apariţia dinozaurilor se situează cu 230 de milioane de ani în urmă. Au dispărut acum 65 milioane de ani. Primii oameni au trăit în urmă cu 5 milioane de ani.

(*** *Dinozaurii*, Enciclopedia RAO, 1998)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– când a apărut omul pe Pământ;

– când au apărut dinozaurii pe Pământ.

2. Precizează în ce mediu a luat naştere viaţa pe Pământ. *(4p)*

3. Menţionează modul şi timpul verbelor/locuţiunilor verbale subliniate din fragmentul: *Apariţia omului va fi avut loc cu un minut înainte de miezul nopţii. Abia ne-am născut! Dinozaurii, însă, vor fi apărut către ora unsprezece. Dar multe alte animale existau înaintea lor.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din secvenţa: *Dinozaurii, însă, vor fi apărut către ora unsprezece.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: *Ca să înţelegem mai bine evoluţia vieţii pe Pământ, să ne închipuim că vârsta Pământului corespunde unei zile şi unei nopţi.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, care să conţină o circumstanţială temporală introdusă de *cum*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu tema *protejării animalelor* de către om. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie în legătură cu tema dată;

– să susţii opinia prin două argumente, valorificând textul dat;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 31

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Afară plouă mărunţel, ploaie rece de toamnă, şi boabele de apă prelingându-se de pe streşini şi picând în clipe ritmate pe fundul unui butoi dogit, lăsat gol într-adins la umezeală, făceau un fel de cântare cu nenumărate şi ciudate înţelesuri. Legănate de mişcarea sunetelor, gândurile omului începură să sfârâie iute în cercuri strâmte, apoi încet-încet se rotiră din ce în ce mai domol, în cercuri din ce în ce mai largi, şi tot mai domol, şi tot mai larg. Când cercul unui gând ajunse-n fine aşa de larg încât conştiinţii îi era peste putinţă din centru să-l mai urmărească din ce se tot depărta – omului i se pare c-aude afară un cântec de trâmbiţe... militari, desigur.

Hangiul ascultă mai bine: cântecul străluceşte din ce în ce mai tare. Se apropie.

D-l Stavrache iese afară pe prispa cârciumii.

E o zi luminoasă de primăvară.

În adevăr nişte militari, o companie care urcă la deal în marş de paradă. Tot satul: oameni, copii, câini fac alai după militari.

Au ajuns în faţa hanului. Căpitanul comandă oprirea pe loc. Hangiul rămâne trăsnit: Căpitanul!

Căpitanul bagă sabia în teacă şi înaintează către d-l Stavrache; acesta se dă pas cu pas mereu înapoi până în cârciumă, închide repede uşa şi-ncearcă s-o încuie; dar până să clipească, uşa sare din ţâţâni şi căpitanul s-arată-n prag şi, râzând cu hohot, strigă:

— Gândeai c-am murit, neică?

Stavrache trece-n tindă – căpitanul – după el; fuge în odăiţă – degeaba: nesuferita arătare îl urmăreşte de aproape. Nemaiputând răbda prigonirea, hangiul se repede sălbatic şi apucă de gât pe căpitan; acesta se lasă fără a face o mişcare.

(I.L. Caragiale, *În vreme de război*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Alcătuieşte o propoziţie cu omograful cuvântului *companie* din text, marcând silaba accentuată. *(6p)*

2. Transcrie din text trei termeni din câmpul lexical militar. *(6p)*

3. Precizează dacă următoarele cuvinte sunt folosite cu sens propriu sau figurat: *legănate, străluceşte, primăvară*. *(6p)*

4. Transformă vorbirea directă din text în vorbire indirectă. *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

5. Explică în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) paralelismul dintre natură şi senzaţiile personajului Stavrache. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să caracterizezi personajul principal al unei nuvele studiate.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale personajului;
- să numeşti două modalităţi de caracterizare folosite de autor;
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Călătoria 2: Insula misterioasă (2012) este continuarea filmului *Călătorie spre centrul Pământului* (2008). De această dată tânărul Sean Anderson (Josh Hutcherson) are de-a face cu o situaţie de-a dreptul ciudată: primeşte întâmplător un semnal bruiat, de pe un tărâm misterios, care practic nu ar trebui să existe.

Este vorba despre celebra insulă din scrierile lui Jules Verne, aceeaşi despre care bunicul său i-a spus nenumărate poveşti şi în căutarea căreia şi-a petrecut o mare parte din viaţă. Un loc magic, al vieţuitoarelor ciudate, al munţilor de aur şi al vulcanilor letali[1], insula ascunde un secret incredibil.

Însoţiţi de un pilot de elicopter (Luis Guzman) şi frumoasa, dar încăpăţânata sa fiică, Sean şi tatăl său vitreg, Hank (Dwayne Johnson, alias „The Rock") pornesc în căutarea ţinutului legendar, o călătorie ce se dovedeşte a fi aventura vieţii lor. Odată ajunşi acolo, sunt nevoiţi atât să protejeze speciile de-a dreptul unice, cât şi să se salveze înainte ca insula să fie îngropată în ocean pentru totdeauna. [...]

Evenimentele de pe ecran sunt parţial inspirate de scrierile vizionarului autor din secolul al XIX-lea, Jules Verne. Romanele sale *Insula misterioasă* şi *20 000 de leghe sub mări* au inspirat acţiunea şi şi-au pus amprenta asupra intrigii. [...] Spre deosebire de majoritatea filmelor inspirate de romane, *Călătoria 2: Insula misterioasă* face adesea referire la materialul original, care devine parte din povestire.

(după *Călătoria 2: Insula misterioasă*/*Journey 2: The Mysterious Island*, http://todoran.blogspot.com/)

[1] *letal* – care provoacă moartea, mortal

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– sursa de inspiraţie a filmului;

– personajele din film.

2. Transcrie două construcţii care identifică locul desfăşurării acţiunii. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a termenilor subliniaţi din fragmentul: *o călătorie ce se dovedeşte a fi aventura vieţii lor.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *...în căutarea căreia şi-a petrecut o mare parte din viaţă.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare, precizând felul lor: *Odată ajunşi acolo, sunt nevoiţi atât să protejeze speciile de-a dreptul unice, cât şi să se salveze înainte ca insula să fie îngropată în ocean pentru totdeauna.* *(4p)*

6. Construieşte o frază în care să existe o propoziţie subordonată atributivă introdusă prin adverbul relativ *unde*. *(4p)*

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), o *compunere narativă* în care să relatezi o întâmplare posibilă petrecută pe o insulă misterioasă. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi pe scurt întâmplarea, folosind naraţiunea şi dialogul;

– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în descrierea imaginilor şi a impresiilor trăite;

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 32

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Solemnă şi gravă ne turbură noaptea
Curgând pe izvoare şi-n codri fierbând
Cu nările largi din găvanele palmei
Sorbim răsuflarea-i de fum şi pământ.
O stea se prelinge în sus către creasta
Înaltă a cerului, clopot gigant.
O altă se sparge cu flacără mută

Scanned with OKEN Scanner

Şi ţăndări astrale înfige-n neant.
Cu trosnet un brad a căzut şi aud,
Din lut cum un mugur trudeşte să vie,
Am ochii la veşnica trecere-a lumii,
Dar inima-mi plină-i de grea bucurie.
Mă bucur când moare o stea în înalt,
Mă bucur când steaua pe ceruri răsare,
Mă bucură tainic oricare apus
Şi-aprinsă, oricare ivire de soare. [...]

(Nicolae Labiş, *Bucurie*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie grupurile de sunete (diftong, triftong, hiat) din versurile: *Sorbim răsuflarea-i de fum şi pământ./ O stea se prelinge în sus către creasta.* *(6p)*

2. Alcătuieşte câte un enunţ în care cuvintele *răsare* şi *apus* să apară cu alte sensuri decât în textul dat. *(6p)*

3. Transcrie din text două metafore. *(6p)*

4. Prezintă valoarea expresivă a verbelor la gerunziu din versul: *Curgând pe izvoare şi-n codri fierbând.* *(6p)*

5. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), titlul poeziei citate. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi că *textul citat reprezintă o descriere artistică.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

- să numeşti două dintre trăsăturile descrierii artistice, care se întâlnesc în textul dat;
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Sportul este un domeniu de activitate umană care prezintă un grad înalt de interes pentru cetăţenii Uniunii Europene şi care deţine un potenţial imens de a-i reuni şi de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine socială. În conformitate cu un sondaj Eurobarometru efectuat în noiembrie 2004, aproximativ 60% dintre cetăţenii europeni participă în mod regulat la activităţi sportive organizate în cadrul sau în afara a circa 700 000 cluburi sportive care fac parte, la rândul lor, dintr-o serie de asociaţii şi federaţii. Marea majoritate a activităţilor sportive se desfăşoară în cadrul unor structuri nonprofesioniste.

Scanned with OKEN Scanner

Sportul profesionist are o importanţă din ce în ce mai mare şi contribuie, de asemenea, la dezvoltarea rolului social al sportului. În afara aspectului de îmbunătăţire a sănătăţii cetăţenilor europeni, sportul are şi o dimensiune educaţională şi un rol social, cultural şi de recreere. Rolul social al sportului poate sprijini şi consolidarea relaţiilor externe ale Uniunii.

(Comisia Europeană, *Cartea albă privind sportul*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– procentul de cetăţeni europeni care participă în mod regulat la activităţi sportive;

– natura structurilor în cadrul cărora se desfăşoară majoritatea activităţilor sportive.

2. Precizează rolurile pe care le are sportul, în viziunea Comisiei Europene. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Rolul social al sportului poate sprijini şi consolidarea relaţiilor externe ale Uniunii.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Sportul profesionist are o importanţă din ce în ce mai mare şi contribuie, de asemenea, la dezvoltarea rolului social al sportului.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Sportul este un domeniu de activitate umană care prezintă un grad înalt de interes pentru cetăţenii Uniunii Europene şi care deţine un potenţial imens de a-i reuni şi de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine socială.* *(4p)*

6. Realizează expansiunea termenului subliniat în propoziţia subordonată corespunzătoare şi precizează felul acesteia: *În conformitate cu un sondaj Eurobarometru efectuat în noiembrie 2004, aproximativ 60% dintre cetăţenii europeni participă în mod regulat...* *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa sportului în consolidarea relaţiilor dintre ţările Uniunii Europene.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să valorifici ideile din fragmentul citat;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 33

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Îţi aduci aminte plaja
Acoperită cu cioburi amare
Pe care
Nu puteam merge desculţi?
Felul în care
Te uitai la mare
Şi spuneai că m-asculţi?
Îţi aminteşti
Pescăruşii isterici
Rotindu-se-n dangătul
Clopotelor unor nevăzute biserici
Cu hramuri[1] de peşti,
Felul în care
Te îndepărtai alergând
Înspre mare
Şi-mi strigai că ai nevoie
De depărtare
Ca să mă priveşti?
Ninsoarea
Se stingea
Amestecată cu păsări
În apă,
Cu o aproape bucuroasă disperare
Priveam
Urmele tălpilor tale pe mare
Şi marea
Se-nchidea ca o pleoapă
Peste ochiul în care-aşteptam.

(Ana Blandiana, *Îţi aduci aminte plaja?*)

[1] *hram* – sfântul ocrotitor al unei biserici; sărbătoarea dedicată acestui sfânt

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie trei cuvinte formate prin mijloace diferite de îmbogăţire a vocabularului. *(6p)*

2. Construieşte un enunţ cu omonimul cuvântului *mare* din text. *(6p)*

3. Explică întrebuinţarea semnului întrebării în finalul unor enunţuri. *(6p)*

4. Precizează, cu ajutorul unui argument, care este principalul mod de expunere. *(6p)*

5. Comentează în 50 de cuvinte (4-5 rânduri) expresivitatea unei imagini poetice. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi punctul de vedere în legătură cu *semnificaţia titlului*, în relaţie cu textul poeziei citate. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să explici semnificaţia titlului;

Scanned with OKEN Scanner

– să prezinţi legătura dintre titlu şi conţinutul textului;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

MAREA NEAGRĂ, mare intercontinentală situată între Europa de SE şi Asia Mică, scăldând ţărmurile României (234 km), Ucrainei, Rusiei, Georgiei, Turciei şi Bulgariei; 413 488 km²; lungimea: 1 148 km; lăţimea max.: 606 km. Ad. medie: 1282 m; ad. max.: 2 245 m. Comunică prin str. Bosfor cu Marea Marmara şi mai departe cu Marea Egee prin str. Dardanele, iar prin str. Kerci cu Marea Azov. Are o formă ovală, cu ţărmuri puţin crestate, cu numeroase limane[1] în NV. [...] Flora săracă, de origine mediteraneeană, este reprezentată prin alge şi iarbă de mare. Faună bogată (c. 1 500 de specii) litorală (moluşte, crustacee, amfipozi, acul de mare, căluţul de mare), bentonică[2] (calcan, limbă de mare), pelagică[3] (hamsii, heringi, scrumbii, stavrizi, sturioni, delfini). Sub 200 m, din cauza lipsei oxigenului, trăiesc doar bacterii sulfuroase. [...]

(*Dicţionar enciclopedic*, vol. IV, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2001)

---

[1] *liman* – lac
[2] *bentonic* – care trăieşte pe fundul apelor
[3] *pelagic* – situat la o adâncime de peste 200 de metri

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– care sunt ţările cu ieşire la Marea Neagră;
– două specii din fauna Mării Negre.

2. Menţionează un aspect din text, pe care îl consideri important pentru un pasionat al călătoriilor prin lume. *(4p)*

3. Menţionează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din enunţul: *Flora săracă, de origine mediteraneeană, este reprezentată prin alge şi iarbă de mare.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Sub 200 m, din cauza lipsei oxigenului, trăiesc doar bacterii sulfuroase.* *(4p)*

5. Dezvoltă enunţul următor într-o frază, cu ajutorul expansiunii termenului subliniat: *Are o formă ovală, cu ţărmuri puţin crestate, cu numeroase limane în NV.* *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, care să conţină o circumstanţială de mod, introdusă de *cum*. *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să argumentezi că *textul dat este informativ.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi două argumente relevante;
– să dai exemple pentru ele, valorificând textul;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

TESTUL 34

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat evlavios şi bun. El avea trei feciori. Pe lângă multe bunătăți ce făcuse oamenilor din împărăția lui, a ridicat şi o monastire de care să se ducă pomina. A împodobit-o cu aur, cu pietre nestemate şi cu tot ceea ce meşterii din acea țară au socotit mai scump şi mai frumos. O mulțime de stâlpi de marmură şi poleiți erau prin biserică şi pe dinaintea ei. Zugrăvelele cele mai prețioase, policandre de argint suflate cu aur, candele de argintul cel mai bun şi mari cât donița, cărțile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu cât se bucura împăratul de frumusețea ei, cu atât se întrista că nu putea să o săvârşească pe deplin, căci turnul se surpa.

„Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârşi astă sântă biserică? Iată, am cheltuit toată starea, şi ea nu este încă târnosită."

Şi dete sfară în țară ca orice meşter se va găsi care să poată să-i ridice turnul, să ştie că va dobândi de la dânsul mari daruri şi boierie. Pe lângă acestea, poruncă dete ca în toate bisericile să se facă rugăciuni şi privegheri, ca să se îndure milostivul Dumnezeu a-i trimete un meşter bun.

Iară a treia noapte visă împăratul că daca va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt şi să-i aşeze cuibul în turn, se va putea face monastirea desăvârşit.

Spuse fiilor acest vis, iară ei se întreceau care de care să plece mai-nainte, şi să se închine cu slujba la tată-său împăratul. Atunci împăratul le zise:

— Eu văz, feții mei, că toți aveți dorință de a vă face datoria către Dumnezeu; însă nu vă puteți duce toți deodată. Acum să se ducă fiul meu cel mai mare; şi daca nu va putea el să izbutească, să se ducă altul, şi tot aşa pe rând, până când Dumnezeu îşi va arăta mila Lui către noi.

(Petre Ispirescu, *Pasărea măiastră*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un enunț cu omonimele cuvintelor subliniate în enunțul: *Dumnezeu își va arăta mila Lui către noi.* *(6p)*

2. Explică folosirea virgulelor în enunțul: *Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârși astă sântă biserică?* *(6p)*

3. Rescrie din fragment două figuri de stil diferite, precizând felul lor. *(6p)*

4. Transcrie din text o secvență de aproximativ un rând în care apare un motiv fantastic. *(6p)*

5. Motivează în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) insistența autorului asupra frumuseții mănăstirii. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să argumentezi că fragmentul citat reprezintă expoziţiunea/situaţia inițială a unui basm.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numești două dintre caracteristicile expoziţiunii/situației inițiale, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pian Steinway Sons condiție excelentă, nu a fost umblat niciodată la mecanică, ciocănele în perfectă stare. O piesă de colecție foarte rară, cu un sunet deosebit, specific pianelor Steinway. Pianul are o gravură japoneză realizată din foiță de aur. Accept verificare autorizată. Asigur transport autorizat de piane. Accept și unele variante. Preț: 10800 euro.

(http://www.publicitare.ro/anunturi/vanzari_electronice)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– scopul anunțului;
– denumirea mărcii pianului.

2. Precizează un element ce particularizează pianul scos la vânzare. *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele din secvența: *Accept și unele variante.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Pian Steinway Sons condiție excelentă, nu a fost umblat niciodată la mecanică, ciocănele în perfectă stare.* *(4p)*

5. Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate, precizând rezultatul obținut: *O piesă de colecție foarte rară, cu un sunet deosebit...* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o circumstanțială de cauză introdusă prin adverbul relativ *cum*, cu valoare conjuncțională. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care *să povestești o întâmplare petrecută în timpul transportării pianului către cumpărător*, valorificând și informații din anunțul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să respecți trăsăturile unei povestiri;
– să valorifici creativ informațiile din textul dat;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 35

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Din frageda lui tinerețe, Leonida a visat un Mizil mare, un Mizil cel puțin capitală de district deocamdată... Astfel, odată l-a-ntrebat profesorul la lecția de geografie:

— Leonido, care e capitala județului Buzău?

— Mizilul, domnule! a răspuns cu mândrie tânărul Leonida, viitor primar al urbei sale natale.

— Nu-i adevărat, Leonido, a zis profesorul; e Buzăul... Dar capitala județului Prahova?

— Mizilul, domnule! a răspuns hotărât junele.

— Nu-i adevărat, Leonido; este Ploeștii! Dar a județului Ialomița?

— Mizilul, domnule! a răspuns desperat băiatul.

— Nu-i Mizilul; e Călărașii... Treci la loc!

Leonida a tăcut, încruntându-și sprâncenele – e foarte sprâncenat – și a trecut la loc. Dar dacă a tăcut, asta nu înseamnă că n-a gândit...

„A! și-a zis el în gândul lui. A! care va să zică, Mizilul nu e capitală de județ!"

Scanned with OKEN Scanner

De atunci tânărul n-a mai avut astâmpăr, şi, înainte chiar de vârsta legiuită, s-a aruncat cu pasiune în luptele politice...

(I.L. Caragiale, *O zi solemnă*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Construieşte două enunţuri în care să apară substantivul *gând* cu sensuri diferite. *(6p)*

2. Scrie trei locuţiuni / expresii care să conţină substantivul *gând*. *(6p)*

3. Precizează ce moduri de expunere apar în fragmentul dat. *(6p)*

4. Precizează, cu ajutorul unui argument, ce moment al subiectului dezvoltă fragmentul dat. *(6p)*

5. Rezumă textul în patru-cinci rânduri. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru care consideri că *Leonida este personajul principal al textului propus*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

În opera lui Tonitza, tema copilului şi a copilăriei a găsit o întruchipare cu însemnătate de simbol. [...] Dintre puţinele elemente expresive ale unui cap de copil, el se opreşte cu precădere asupra ochilor. Printre aceştia întâlnim ochi cufundaţi în basmul propriu al vârstei; ochi istoviţi, trişti sau miraţi; ochi care privesc agitaţia lumii de care le e frică, ochi care nu înţeleg nimic, alţii ce par a şti că totul e în zadar. [...] Astfel fiul său devine *Copilul florăresei*, una din fiicele lui (Irina) – *Katiuşa lipoveanca*, nu ştim cine – *Fata pădurarului*, iar generalizarea copilului poate fi *O fetiţă olandeză* sau *În exil*, ori pur şi simplu *Cap de fetiţă* sau un *Cap de copil*. Sentimentul dominant al acestor tablouri nu este concentrat în chipuri, ci dispersat în îmbinările cromatice ale întregii suprafeţe, în pete – alteori în tonuri de culoare, ţesut, ca în covoarele ţărăneşti, într-un spaţiu liric.

(Raoul Şerban, prefaţă la *Nicolae Tonitza*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1973)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– tablourile pictorului Nicolae Tonitza enumerate în text;

– o sursă de inspiraţie a tablourilor.

2. Transcrie un enunţ în care se precizează un element important de expresivitate a acestor tablouri. *(4p)*

3. Explică întrebuinţarea primei virgule din ultimul enunţ. *(4p)*

4. Precizează valoarea morfologică a cuvântului subliniat din construcţia *sentimentul dominant al acestor tablouri.* *(4p)*

5. Construieşte o propoziţie în care să apară substantivul *pictură* cu funcţia sintactică de atribut substantival prepoziţional. *(4p)*

6. Indică numărul de propoziţii din a treia frază. *(4p)*

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să exprimi opinia ta în legătură cu *valoarea picturii lui Nicolae Tonitza,* utilizând informaţiile din textul dat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să susţii cu citate sau idei/imagini din text argumentele prezentate;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;

– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 36

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Au fost odată-ntr-o şcoală de provincie doi buni camarazi – Niţă Ghiţescu şi Ghiţă Niţescu. Amândoi erau potriviţi la-nvăţătură şi la purtare. Niţă însă se deosibea, şi nu numai de Ghiţă, dar chiar de toţi copiii ceilalţi, prin talentul lui la scris, de care se minuna cu drept cuvânt toată lumea. În anul al patrulea de şcoală primară, Niţă ajunsese să scrie aşa de frumos, încât, adesea, puse alături, caietul lui ai fi zis că este modelul de caligrafie tipărit, iar modelul de caligrafie, scris de mână; pe câtă vreme, Ghiţă scria cum nu se poate mai urât; pe lângă că-i era mâna dreaptă şubredă, fiindcă-i degeraseră degetele de mic, n-avea băiatul nici apucătură din ochi la lucru de piguleală. Aşa, isprăvind clasele primare, s-au

Scanned with OKEN Scanner

despărţit cei doi buni camarazi, ca să meargă fiecare după norocul lui. Ghiţă s-a dus la ţară pe lângă tată-său, care era negustor cu dare de mână; iar Niţă, copil sărman, a apucat spre capitală, ascultând de sfatul dascălului său:

— Fătul meu, tu părinţi n-ai, carte multă nu ţi-e dat să-nveţi, că nu prea eşti deştept, slugă nu te poţi face, că eşti cam leneş... Ţi-a dat şi ţie Dumnezeu un dar: ai icoană la scris; ţie cu condeiul ţi-e dat să te hrăneşti. Du-te la Bucureşti, acolo ai să intri copist în vreo canţilerie[1] şi-ncet-încet, cum te ştiu că n-ai purtări prea rele, cu vremea ai să-naintezi.

(I.L. Caragiale, *Triumful talentului*)

---

[1] *cancelarie* – birou

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim lexical pentru construcţiile *de piguleală* şi *cu dare de mână.* *(6p)*

2. Transcrie trei expresii sau forme populare. *(6p)*

3. Explică întrebuinţarea cratimei în secvenţa *ai să-naintezi.* *(6p)*

4. Prezintă în 50 de cuvinte (4-5 rânduri) un aspect caracteristic schiţei, existent în textul dat. *(6p)*

5. Comentează succint numele celor doi „camarazi". *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să prezinţi unul dintre personajele din fragmentul dat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi un mijloc important de caracterizare şi trăsăturile personajului;
– să le ilustrezi cu ajutorul textului;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Învăţarea scrierii în şcoală nu va mai fi, poate, decât o amintire din vremuri trecute, afirmă jurnalista Émilie Lanez, în *Le Point*, numărul din această săptămână.

Acum când trimitem e-mailuri, textuleţe şi mesaje pe chat, în locul frumoaselor scrisori de mână este, totuşi, legitim să învăţăm scrierea la şcoală? Întrebarea poate surprinde. Totuşi, în Statele Unite răspunsul a fost deja dat: din

Scanned with OKEN Scanner

2014, scrierea de mână va fi opțională în școlile din 45 de state. În locul ei, se va prefera învățarea... Wordului.

În plus, în Marea Britanie, conform unui sondaj, 40% dintre cetățeni declară că n-au mai scris nimic de mână de șase luni. Pentru Monica Baerg, 16 ani, elevă la Liceul „Arcadia" din California, intervievată de AP[1], nu servește la nimic să scrii în caiet. Temele sunt tastate mereu la calculator. Când este obligată să folosească un stilou, scrie cu litere de tipar. „Nimeni nu ne-a obligat să folosim scrisul de mână, deci este penibil să memorezi literele", afirmă adolescenta... care are în același timp dificultăți în a descifra ce scriu părinții ei.

A ști să scrii de mână înseamnă a ști să citești...

...afirmă cercetătorii de la CNRS[2], Jean-Luc Velay et Marieke Longchamps, intervievați de *Le Point*. Când citim, mai multe zone ale creierului simulează actul scrierii de mână. Când scriem cu ajutorul unei tastaturi, este altfel: oricare ar fi litera aleasă, gestul rămâne același: lovirea unei taste.

(http://actuwiki.fr/culture/31068/, text adaptat)

---

[1] *Associated Press* – agenție de știri americană

[2] *Centre National de la Recherche Scientifique* – Centrul Național de Cercetare Științifică, organizație publică franceză

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– tema textului;

– publicația din care au fost selectate intervenții pe această temă.

2. Precizează, printr-un citat din textul dat, legătura dintre scrierea de mână și citire. *(4p)*

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: [...] *afirmă adolescenta... care are în același timp dificultăți în a descifra ce scriu părinții ei.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor din secvența: *Temele sunt tastate mereu la calculator.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Acum când trimitem e-mailuri, textulețe și mesaje pe chat, în locul frumoaselor scrisori de mână este, totuși, legitim să învățăm scrierea la școală?* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții, după următoarea schemă: PP + PR + CD. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care *să povestești o întâmplare reală sau imaginară în legătură cu tema scrisului de mână.* *(12p)*

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
– să foloseşti naraţiunea ca mod de expunere;
– să valorifici creativ informaţiile din textul dat;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 37

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Înaintau amândoi în vârful picioarelor, cu mare grijă, şi de câte ori podeaua scârţâia mai puternic, se opreau brusc, ţinându-şi răsuflarea. Şi în acea clipă, aproape fără să-şi dea seama, Ieronim apăsa butonul lămpii de buzunar şi rămâneau pe întuneric.

— Să nu-ţi fie teamă, îi şopti când, puţin timp în urmă, se împiedică de o frânghie pe care nu o putuse vedea şi, rezemându-se, ca să nu cadă, de un dulap, una din uşi se deschise încet, scârţâind prelung, ca un geamăt înfundat. Să nu-ţi fie teamă. Nu e nimeni în toată casa...

— Atunci de ce vorbeşti atât de încet? îl întrebă celălalt.

Ieronim reaprinse lanterna şi roti de câteva ori conul de lumină în jurul băiatului, fără să-l înalţe totuşi până în dreptul figurii. Dar nu avea nevoie. O vedea destul de bine: faţa ofilită de licean, cu ochii adânciţi nefiresc în orbite, buzele subţiri şi părul tuns scurt, cu un început de breton pe frunte.

— Spuneai că te cheamă Vlad, nu e aşa?

— Vlad. Vladimir Iconaru.

— Află de la mine, amice Iconaru, spuse apropiindu-şi puţin capul, că niciodată, nimeni, în nici o piesă de teatru, în nici un roman, în nici o poezie, nimeni, repet, n-a cutezat să vorbească cu glas normal când se introduce noaptea în podul unei case străine şi se introduce, ca noi, cu un scop bine precizat: să găsească lada în care văduva eroului de război, generalul Iancu Calomfir, a păstrat cu pietate uniformele de gală ale soţului ei; să găsească, zic, lada, să-i spargă lacătul. Să fure cele două uniforme. Repet, să fure două uniforme de general.

(Mircea Eliade, *Uniforme de general*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie trei cuvinte formate prin derivare din secvenţa: *Înaintau amândoi în vârful picioarelor, cu mare grijă, şi de câte ori podeaua scârţâia mai puternic, se opreau brusc, ţinându-şi răsuflarea.* (6p)

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie două enunțuri în care cuvintele *lumină* și *pod* să fie folosite cu sens figurat. *(6p)*
3. Motivează utilizarea semnelor de punctuație în secvența: — *Atunci de ce vorbești atât de încet? îl întrebă celălalt.* *(6p)*
4. Transcrie o secvență de 1-2 rânduri care conține elemente de portret. *(6p)*
5. Menționează două trăsături prin care să motivezi încadrarea fragmentului într-o nuvelă. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să argumentezi caracterul de operă epică* al fragmentului citat. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale operei epice;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

O expoziție dedicată geniului lui Leonardo da Vinci, între 19 august și 29 septembrie, în Capitală

Expoziția prezintă aproape 30 de picturi, reproduse la dimensiunile originale, realizate de faimosul pictor, arhitect, sculptor, muzician, poet, chimist, anatomist, fizician, literat și inginer renascentist și peste 40 de mașinării care au deschis noi orizonturi în domenii-cheie precum mecanică, hidraulică[1], zbor și arta războiului.

Printre reproducerile expuse se regăsesc *Cina cea de Taină* (1495-1498) și *Mona Lisa* (cca. 1503-1506), două dintre tablourile reprezentative pentru perioada Renașterii și cele mai controversate lucrări ale lui Leonardo. [...] Mașinăriile tridimensionale prezentate în cadrul expoziției sunt reproduceri fidele care urmăresc schițele originale din Codexuri[2], caietele în care Leonardo își însemna toate descoperirile și ideile și care îl însoțeau în permanență. Cele mai multe dintre instalații sunt interactive, dând posibilitatea vizitatorului de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale celui care avea să-și pună pentru totdeauna amprenta asupra existenței umane.

(http://www.mediafax.ro/cultura-media)

Scanned with OKEN Scanner

[1] *hidraulică* – știință care studiază legile de echilibru și de mișcare ale lichidelor și aplicarea lor în tehnică
[2] *codex* (lat.) – manuscris, document vechi, scris pe tăbliță sau pe foi de pergament

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– curentul artistic/epoca în care se încadrează picturile lui Leonardo da Vinci;
– numărul mașinăriilor expuse.

2. Precizează facilitățile pe care le oferă vizitatorului instalațiile interactive. *(4p)*

3. Menționează gradul de comparație al adjectivului din secvența: *...cele mai controversate lucrări ale lui Leonardo.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Printre reproducerile expuse se regăsesc* Cina cea de Taină *(1495-1498) și* Mona Lisa *(cca. 1503-1506), <u>două</u> dintre tablourile reprezentative <u>pentru perioada</u> Renașterii.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Cele mai multe dintre instalații sunt interactive, dând posibilitatea vizitatorului de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale celui care avea să-și pună pentru totdeauna amprenta asupra existenței umane.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o completivă indirectă având ca termen regent un adjectiv. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre *importanța cultivării talentului.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici ideile din fragmentul citat;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 38

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Ca să nu mai rămâie repetent şi anul acesta, mam'mare, mamiţica şi tanti Miţa au promis tânărului Goe să-l ducă-n Bucureşti de 10 mai.

Puţin ne importă dacă aceste trei dame se hotărăsc a părăsi locul lor spre a veni în Capitală numai de hatârul fiului şi nepoţelului lor. Destul că foarte de dimineaţă, dumnealor, frumos gătite, împreună cu tânărul Goe, aşteaptă cu multă nerăbdare, pe peronul gării din urbea X, trenul accelerat care trebuie să le ducă la Bucureşti. [...] D. Goe este foarte impacient[1] şi, cu un ton de comandă, zice încruntat:

— Mam'mare! de ce nu mai vine?... Eu vreau să vie!

— Vine, vine acuma, puişorul mamii! răspunde cucoana.

Şi sărută pe nepoţel; apoi îi potriveşte pălăria.

Tânărul Goe poartă un frumos costum de marinar, pălărie de paie, cu inscripţia pe pamblică: *le Formidable,* şi sub pamblică biletul de călătorie înfipt de tanti Miţa, că „aşa ţin bărbaţii biletul".

— Vezi ce bine-i şade lui – zice mam'mare – cu costumul de marinel?

— Mamiţo, nu ţi-am spus că nu se zice marinel?

— Da' cum?

— Marinal...

— Ei! ziceţi voi cum ştiţi; eu zic cum am apucat. Aşa se zicea pe vremea mea, când a ieşit întâi moda asta la copii – marinel.

— Vezi, că sunteţi proaste amândouă? întrerupe tânărul Goe. Nu se zice nici marinal, nici marinel...

— Da' cum, procopsitule[2]? întreabă tanti Miţa cu un zâmbet simpatic.

— Mariner...

— Apoi de! n-a învăţat toată lumea carte ca d-ta! zice mam'mare, şi iar sărută pe nepoţel şi iar îi potriveşte pălăria de mariner.

Dar nu e vreme de discuţii filologice: soseşte trenul – şi nu stă mult.

(I.L. Caragiale, *D-l Goe...*)

---

[1] *impacient* – nerăbdător; neliniştit, îngrijorat

[2] *procopsit* (înv.) – erudit, instruit

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie din text trei cuvinte formate cu sufixe diminutivale. *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

2. Explică folosirea celor două puncte în secvența: *Dar nu e vreme de discuții filologice: soseşte trenul – şi nu stă mult.* *(6p)*
3. Selectează din text un scurt fragment care să ilustreze elemente de portret fizic. *(6p)*
4. Notează modurile de expunere prezente în fragmentul propus. *(6p)*
5. Justifică prin două argumente, în maximum 5 rânduri, că fragmentul citat aparține unei schițe. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să caracterizezi personajul principal* din fragmentul citat. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două trăsături ale personajului ales;
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenție, textul:

Regii Indiei au înțeles cu mult timp în urmă că puterea era exercitată cel mai bine de pe spinarea unui elefant. Regii apăreau în fața supușilor uluiți pe elefanți acoperiți cu mătase şi catifele, ai căror colți de fildeş sclipeau de aur şi argint. „Un elefant ce poartă un rege e strălucitor; un rege călare pe un elefant este plin de splendoare" – proclama un manuscris istoric.

Acum turiştii sunt stăpâni, aşa că la Festivalul Elefanților din Jaipur, Rajasthan, pompa[1] regală e înlocuită de polo cu elefanți, tras funia cu elefanți şi concursuri de frumuseţe pentru elefanți. Participanții la festival sunt animale de muncă şi petrec majoritatea timpului transportând turişti la Palatul Amber, un sit istoric situat deasupra acestui oraş care atrage vizitatori din toată lumea. Pentru festivalul anual, elefanții sunt înveşmântați în cele mai frumoase costume. Primăvara trecută, fotograful Charles Fréger a călătorit la Jaipur pentru a-i surprinde în toată splendoarea lor – strălucind de vopsele, zorzoane şi falduri. [...]

Elefantul este de multă vreme venerat de indieni. [...] Zeul Ganesh, cu cap de elefant, cel care înlătură obstacolele, este invocat de câte ori se întreprinde ceva. Elefanții sporesc aura templelor şi aduc binecuvântarea asupra credincioşilor. [...] Însă animalele se confruntă cu un viitor nesigur. Aproximativ 3500-4000 de elefanți sunt ținuți în captivitate şi – după cum spune Suparna Baksi Ganguly,

Scanned with OKEN Scanner

o fostă membră a Grupului Operativ pentru Elefanţi din India – „aproape toţi provin din masivul trafic ilegal cu specii sălbatice".

(Rachel Hartigan Shea, „Parada elefanţilor pictaţi", *National Geographic România*, nr. 124/august 2013)

---

[1] *pompă* – alai, suită, cortegiu plin de fast, sărbătoresc; *p. ext.* fast, strălucire, splendoare

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– localitatea unde se desfăşoară Festivalul Elefanţilor;

– zeul hindus invocat pentru a înlătura obstacolele.

2. Notează câte un argument pentru care ai participa/nu ai participa la acest festival, pe baza informaţiilor din fragment. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Primăvara trecută, fotograful Charles Fréger a călătorit la Jaipur pentru a-i surprinde în toată splendoarea lor.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Pentru festivalul anual, elefanţii sunt îmbrăcaţi în cele mai frumoase costume.* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile subordonate din fraza următoare, precizându-le felul: *Zeul Ganesh, cu cap de elefant, cel care înlătură obstacolele, este invocat de câte ori se întreprinde ceva.* *(4p)*

6. Construieşte, în relaţie cu propoziţia principală *Elefantul este de multă vreme venerat de indieni*, două subordonate diferite şi precizează felul acestora. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi faptul că fragmentul citat este *un text nonliterar*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile textului nonliterar, care se întâlnesc în fragmentul dat;

– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 39

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Se dădură jos de pe prispă şi o luară amândouă pe după colţul casei. Mergeau puţin aplecate, desculţe, cu fustele mari, înfoiate, două rotunzimi parcă ireale, cu mersul lor lipsit de grabă, indecis, parcă comandat. Se opriră în spatele casei. Vizitatoarea arătă cu jumătate de gest curtea vecină care zăcea la fel de tăcută în lumina grea a zilei, cu aceleaşi geamuri ale odăii deschise spre prispă şi şopti:

— Joiţo, nu e nimeni la mine acasă.

— Ei, murmură cealaltă.

— Tudor e pe la gară cu băiatu-ăla...

— Ei!

— Nu auzi?

— Ce?

— Maşina mea coase singură. O auzi?

Femeia îşi ascuţi urechea şi, ascultând, expresia chipului ei se schimbă treptat şi, pe măsură ce clipele treceau, această expresie semăna tot mai mult cu aceea pe care femeia o avusese mai înainte în timp ce dormea şi care, trezindu-se, dispăruse.

— Aud, şopti ea după câtva timp. Dido, o fi cineva înăuntru!

— Nu e nimeni, e odaia goală.

Rămaseră amândouă tăcute, absorbite, ascultând. Din salcâmul de alături zbură o vrabie şi în urma ei, legănându-se, o frunză pluti lent spre pământ.

(Marin Preda, *Amiază de vară*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Construieşte două enunţuri în care substantivul *expresie* să apară cu sensuri diferite. *(6p)*
2. Transcrie două replici din dialogul personajelor. *(6p)*
3. Precizează prin ce se caracterizează vocea narativă. *(6p)*
4. Transcrie o construcţie cu valoarea unui indice temporal al acţiunii. *(6p)*
5. Rezumă textul în cel mult 4 rânduri. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru ideea că, în cazul acestui text, *cadrul acţiunii* are o importanţă deosebită. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

Scanned with OKEN Scanner

– să susţii cu citate idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei date;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Căldură mare în august: temperaturile vor depăşi mediile multianuale

Temperaturile vor depăşi, în luna august, mediile multianuale lunare în estul, sud-estul şi local în vestul ţării, potrivit informaţiilor Centrului European pentru Prognoza Vremii (ECMWF), citate de Administraţia Naţională de Meteorologie (ANM).

„Pentru intervalul august–octombrie 2011, informaţiile de la Centrul European pentru Prognoza Vremii pe termen mediu (ECMWF) estimează pentru România următoarele: în luna august, regimul termic al aerului va înregistra valori peste mediile multianuale lunare în estul, sud-estul şi local în vestul ţării, iar în restul teritoriului valorile termice vor fi apropiate de normele climatologice. Cantităţile de precipitaţii se pot situa sub normele climatologice în sudul, sud-estul şi local în vestul teritoriului, iar în restul ţării, acestea vor fi apropiate de mediile multianuale lunare", conform ANM.

Luni, 1 august 2011, ora 13:01

(www.ziare.com)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– site-ul de pe care este preluată ştirea;
– ziua difuzării acestei ştiri.

2. Selectează doi termeni din câmpul lexico-semantic al vremii. *(4p)*

3. Menţionează cazul substantivului din construcţia *potrivit informaţiilor*. *(4p)*

4. Selectează din text un substantiv propriu compus. *(4p)*

5. Precizează care este valoarea sintactică a primului enunţ. *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită dintr-o propoziţie principală şi trei subordonate. *(4p)*

B. Argumentează în 10-15 rânduri *apartenenţa la categoria textului nonficţional* a fragmentului dat. *(12p)*

În compunerea ta trebuie:
– să numeşti două dintre trăsăturile textului nonficţional, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 40

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Se ducea în fiecare zi la bibliotecă şi cerea multe cărţi şi colecţii de reviste vechi. Le răsfoia cu atenţie, lua note, redacta fişele bibliografice, dar toată munca aceasta alcătuia un camuflaj. Îndată ce citea primele rânduri, *ştia* ce va urma; fără să înţeleagă procesul de anamneză[1] (cum se obişnuise să-l numească), orice text pe care-l avea în faţă, dacă *dorea* să-i afle conţinutul, descoperea că-l cunoaşte. [...]

„Pe scurt, sunt un « mutant », îşi spuse, deşteptându-se. Anticipez existenţa omului postistoric[2] ca într-un roman de *science-fiction*", adăugă zâmbind amuzat. Asemenea reflecţii ironice le făcea în primul rând pentru „puterile" care-i purtau de grijă. „Într-un anumit sens, e adevărat, se auzi gândind. Dar spre deosebire de personajele romanelor de *science-fiction*, ţi-ai păstrat libertatea de a accepta sau refuza această nouă condiţie. În clipa când, pentru un motiv sau altul, ai dori să reintegrezi cealaltă condiţie, eşti liber s-o faci..."

Respiră adânc. „Deci, sunt *liber*! exclamă după ce privi cu atenţie în jurul lui. Sunt *liber*... Şi totuşi..." Dar nu îndrăzni să-şi continue gândul.

(Mircea Eliade, *Tinereţe fără de tinereţe*)

---

[1] *anamneză* – reamintire

[2] *postistoric* – după se istoria s-a încheiat

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie două cuvinte care conţin diftongi şi unul care conţine hiat. *(6p)*

2. Selectează trei neologisme. *(6p)*

3. Explică întrebuinţarea ghilimelor la începutul celui de-al doilea alineat. *(6p)*

4. Precizează, cu ajutorul unui exemplu din text, o trăsătură a personajului. *(6p)*

5. Comentează în 50 de cuvinte (4-5 rânduri) fragmentul: *Sunt liber... Şi totuşi...* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să prezinţi două *particularităţi ale textului narativ*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi două particularităţi ale textului narativ;
- să le ilustrezi, valorificând textul dat;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
- să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Într-o seară din decembrie 1989, în sătucul Simonfa din sudul Ungariei, J. Varga îşi plimba câinele pe o cărare din pădure. Dintr-odată s-a văzut abordat de două grupuri separate de câte şase entităţi scunde, de cel mult 120 centimetri, cu ochi negri, mergând în şir indian. În mod ciudat, fiecare grup părea să fie condus de câte un umanoid înalt de 2 metri, având pe cap excrescenţe care păreau să fie un soi de antene. Varga s-a oprit, dar şi-a lăsat liber câinele care s-a repezit la intruşi, dar numai după o clipă s-a poticnit, apoi a alergat îndărăt îngrozit şi s-a culcat la pământ. Distras de păţania câinelui său, Varga nu a observat în ce fel ori în ce direcţie au dispărut între timp ciudaţii vizitatori.

(http://www.revistamagazin.ro/content/view/10293/4/)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
   – când şi unde se petrece întâmplarea relatată;
   – care este publicaţia unde apare textul.
2. Precizează care sunt amănuntele asociate, de obicei, cu imaginea unor extratereştri. *(4p)*
3. Menţionează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din enunţul: *Dintr-odată s-a văzut abordat de două grupuri separate....* *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din secvenţa: *Distras de păţania câinelui său, Varga nu a observat....* *(4p)*
5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *În mod ciudat, fiecare grup părea să fie condus de câte un umanoid înalt de 2 metri, având pe cap excrescenţe care păreau să fie un soi de antene.* *(4p)*
6. Construieşte o frază care să aibă structura următoare: CZ + PP + CD. *(4p)*

B. Redactează *un dialog* imaginar de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) între doi extratereştri care au ajuns, într-o noapte, printr-un accident, pe Pământ. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să respecţi structura unui dialog;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 41

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

S-a hotărât, carevasăzică...

Madam Georgescu – Miţa Georgeasca – cu d. Georgescu – Mihalache – pleacă la Sinaia cu trenul de plăcere, însă, demult madam Georgescu a promis „puiului" să-l ducă odată şi pe el la Sinaia; prin urmare, trebuie să-l ia şi pe puiul; dar puiul nu merge nicăieri fără „gramamá"; prin urmare, şi pe gramamá trebuie s-o ia. (...)

La orele două fără un sfert, iată soseşte şi d. Georgescu cu un muscal cu cauciuc. Cum intră şi dă cu ochii de gramamá, strigă:

— Cocoană! Încă n-ai plecat? Să ştii c-ai pierdut trenul! Până s-ajungi la tramvai, cum umbli d-ta; până să-l apuci, că poate n-ai noroc să-ţi treacă tocmai atunci; până să ajungi la gară – s-a isprăvit! n-are să te-aştepte trenul pe dumneata... Apoi, văzând pe gramamá că tăndăleşte căutând nişte chei:

— N-auzi cocoană că scapi trenul?

Cocoana Anica porneşte, şi madam Georgescu după ea:

— Mamiţo, ştii unde am vorbit să ne-ntâlnim: În salon de clasa-ntâi... Ai auzit?

Gramamá a plecat să caute tramvaiul. D. Georgescu cu familia şi cu un coşuleţ elegant de provizii – salam, opt ouă răscoapte, un pui fript, două jimble, sare, piper, în sfârşit, tot ce trebuieşte – se urcă în birjă şi:

— La gară, *„gaspadin*!

(I.L. Caragiale, *Tren de plăcere*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie câte un antonim pentru următoarele cuvinte din textul dat: *nicăieri, soseşte, noroc.* *(6p)*

2. Explică folosirea semnelor de punctuaţie în enunţul: *Cocoană! Încă n-ai plecat?* *(6p)*

3. Notează din text două elemente de jargon. *(6p)*

4. Transcrie din text o secvenţă de maximum două rânduri care exprimă ironia autorului. *(6p)*

5. Prezintă în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) rolul dialogului în fragmentul citat. *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care *să argumentezi faptul că fragmentul citat aparţine unei schiţe.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti două dintre caracteristicile schiţei, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Staţiile de metrou din Londra îşi vor schimba numele pe durata JO cu cele ale unor foşti mari sportivi, printre care se află şi 5 campioni români.

Harta metroului londonez va fi schimbată în totalitate pe perioada Jocurilor Olimpice de vară în ceea ce priveşte denumirile staţiilor. „Toate cele 361 de opriri îi vor celebra pe multiplii campioni olimpici, dar şi pe sportivii care au obţinut performanţe extraordinare, deşi nu au câştigat nicio medalie de aur", au anunţat ieri reprezentanţii metroului din Londra.

Printre numele alese se regăsesc şi cele ale multiplilor campioni olimpici români Nadia Comăneci, Ivan Patzaichin, Georgeta Damian, Iolanda Balaş şi Elisabeta Lipă. Staţia căreia Nadia îi va da numele este Kings Cross St. Pancrass, care leagă trei linii de metrou. Osterfley se va numi Georgeta Damian, în timp ce Hounslow East va deveni Elisabeta Lipă. Sudbury Town va fi schimbată cu Ivan Patzaichin, în timp ce Iolanda Balaş va da numele staţiei Northwood.

(Mirela Neag, „Metroul din Londra se adaptează la Olimpiadă: «Urmează staţia Nadia Comăneci»", în *Gazeta Sporturilor*, 30 martie 2012)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*
– evenimentul care determină redenumirea staţiilor de metrou;
– câţi campioni români vor da numele lor staţiilor de metrou.

2. Precizează scopul redenumirii staţiilor de metrou, pe baza unui citat din fragment. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Printre numele alese se regăsesc şi cele ale multiplilor campioni olimpici români.* *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Harta metroului londonez va fi schimbată în totalitate pe perioada Jocurilor Olimpice de vară în ceea ce privește denumirile stațiilor.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Stația căreia Nadia îi va da numele este Kings Cross St. Pancrass, care leagă trei linii de metrou.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o completivă directă introdusă printr-un pronume nehotărât. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ți exprimi opinia despre *rolul sportului în cunoașterea unei țări de către cetățeni ai altor state*, valorificând ideile din fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate argumentele prezentate;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 42

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Doamne, fă-i bordei în soare
Într-un colț de țară veche,
Nu mai nalt decât o floare
Și îngust cât o ureche.

Și-n pridvor un ochi de apă
Cu o luntre cât chibritul,
Ca-n crâmpeiul lui să-ncapă
Cerul tău și nesfârșitul. [...]

.....

Și când totul va fi gata
S-o muta la ea și tata.

(Tudor Arghezi, *Cântec de adormit Mitzura* – fragment)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru următorii termeni: *bordei, colț, nalt, îngust, nesfârșitul, totul.* *(6p)*
2. Transcrie cuvântul care arată cui i se adresează vocea lirică. *(6p)*
3. Selectează două imagini vizuale. *(6p)*
4. Indică măsura versurilor și tipul de rimă. *(6p)*
5. Explică semnificația unei figuri de stil, la alegere. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru care consideri că *textul propus aparține genului liric.* În compunerea ta, trebuie: *(12p)*

– să formulezi clar și logic argumente care justifică punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate și idei/imagini din text argumentele prezentate;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pamfile[1] menționează *deschiderea cerului* în anumite zile din an considerate sfinte, la solstiții[2] și echinoxuri[3]. Minunea avea loc uneori noaptea, alteori ziua: noaptea de Anul Nou, Paști, Sân George și Ajunul Crăciunului și ziua de Bobotează. Deschiderea cerului era însoțită de unele întâmplări miraculoase. De Anul Nou vorbeau animalele domestice despre viața lor cu oamenii și mai ales cu stăpânii lor. Animalele, căpătând darul de a vorbi pe înțelesul oamenilor, divulgau unele aspecte ale destinului celui ce ascultă, stabilit de altfel la naștere de urse[4]. Deschiderea cerului de Sân George da putere pomilor tineri sau firavi să înflorească mai devreme primăvara. Atunci, „copacii se închinau", plecându-și crestele uneori până la pământ. Cine surprindea acest moment se putea agăța de vârful unui copac și putea fi zvârlit în înaltul cerului, unde ajungea în primul cer.[5] Se putea plimba în cer până la marginile lui și coborî de pe poalele lui pentru a reveni pe pământ.

(Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1985)

---

[1] Tudor Pamfile (1883-1921) – folclorist și scriitor român

[2] *solstițiu* – moment în care Soarele atinge cea mai mare înălțime (vara) sau cea mai mică (iarna), în mișcarea sa aparentă pe bolta cerească

Scanned with OKEN Scanner

[3] *echinocțiu* – moment în care Soarele trece printr-un punct echinocțial, primăvara și toamna, când ziua este egală cu noaptea
[4] *urse* – ursitoare
[5] Legendele populare românești vorbesc de mai multe ceruri.

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*

– titlul cărții din care este selectat fragmentul;
– două sărbători creștine menționate în fragment.

2. Prezintă concis o minune posibilă la deschiderea cerului, conform credinței populare. *(4p)*

3. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Animalele, căpătând darul de a vorbi pe înțelesul oamenilor, divulgau unele aspecte ale destinului celui ce ascultă, stabilit de altfel la naștere de urse.* *(4p)*

4. Explică întrebuințarea majusculei la unele cuvinte din interiorul enunțurilor. *(4p)*

5. Precizează modul și timpul verbelor din propoziția următoare: *Se putea plimba în cer până la marginile lui și coborî de pe poalele lui pentru a reveni pe pământ.* *(4p)*

6. Indică funcția sintactică a pronumelui reflexiv subliniat din enunțul următor: *Atunci, „copacii se închinau", plecându-și crestele uneori până la pământ.* *(4p)*

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să exprimi *opinia ta în legătură cu ideea deschiderii cerului din textul citat.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței date;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 43

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

În copilărie, am avut cu toţii oameni de apartament pe care-i puneam să se joace în cuşti, care se învârteau la nesfârşit printre nişte roţi, sau pe care îi ţineam într-un acvariu în mijlocul unui frumos decor artificial.

Cu toate acestea, în afara acestor oameni de companie, mai există şi unii care nu sunt domesticiţi. N-au nimic în comun cu cei din canale sau cu cei din poduri care se înmulţesc şi ne silesc să folosim umanicidul.

Se ştie într-adevăr de câtva timp că există o planetă pe care trăiesc fiinţe umane în stare de sălbăticie, şi care nici măcar nu bănuiesc prezenţa noastră. Acest loc straniu este situat lângă scurtătura 33. Acolo ei trăiesc împreună în totală libertate. Au creat nişte cuiburi mari, ştiu să se folosească de unelte, dispun chiar de un sistem de comunicare pe bază de piuituri, care le este specific. Circulă multe legende în legătură cu această planetă mitică unde domnesc oamenii sălbatici. Se pretinde că posedă bombe capabile să facă să explodeze totul sau că folosesc drept monedă bucăţele de hârtie. Unii povestesc că se mănâncă între ei sau că îşi fabrică oraşe sub mare. Pentru a ţine cumpăna între realitate şi legendă, guvernul nostru trimite din 12 008 (în baza faimosului program intitulat: „Să nu-i ucidem fără să-i înţelegem") exploratori invizibili vederii lor şi care i-au putut studia.

(Bernard Werber, *Să învăţăm să-i iubim*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Scrie formele de plural ale următoarelor substantive: *acvariu, sistem, monedă.* *(6p)*

2. Transcrie, din al doilea paragraf al textului dat, un cuvânt format cu un element savant de compunere (sufixoid) şi explică-l. *(6p)*

3. Indică, din text, o sintagmă care precizează locul unde se află Pământul. *(6p)*

4. Precizează la ce se referă termenul *piuituri* din text. *(6p)*

5. Explică, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ 4-5 rânduri), semnificaţia titlului în legătură cu textul. *(6p)*

B. Scrie o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi punctul de vedere despre *realitatea posibilă* pe care o propune textul SF citat, susţinut printr-un argument distinct. *(12p)*

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi opinia personală;
– să argumentezi alegerea făcută;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Scrie pentru antologia SRSFF din 2012! Eşti fascinat de călătoria în timp? Ai visat să te aşezi la comenzile fantasticei maşini concepute de H.G. Wells şi să hoinăreşti prin secole? Ori să te înrolezi în Patrula Timpului înfiinţată de Poul Anderson?

Mai întâi scrie o povestire science-fiction şi urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF, care urmează să fie lansată în toamna acestui an. Tema? Călătoriile temporale. Dimensiunile? Între 50 000 şi 80 000 de simboluri. Termenul de predarea materialelor, într-un format compatibil Word sau OpenDocument, cu diacritice: 1 octombrie 2012. Lucrările pot fi expediate prin formularul de contact.

Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine. Maşina timpului aşteaptă până la sfârşitul lunii aprilie propunerea ta. Va avea loc un miniconcurs de titluri, iar câştigătorul va primi gratuit un exemplar al viitorului volum. Fă-ne cunoscută propunerea de titlu prin pagina de contact a Societăţii Române de Science Fiction şi Fantasy.

Succes, inspiraţie, Forţa fie cu tine!

(*Scrie pentru antologia SRSFF din 2012!*, http://www.srsff.ro/eveniment)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: *(4p)*
– ce reprezintă prescurtarea SRSFF;
– modalitatea de expediere a povestirilor scrise de fanii acestui gen literar.

2. Precizează într-un enunţ condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească povestirile care vor intra în antologia SRSFF. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a termenilor subliniaţi din structura: *Ai visat să te aşezi la comenzile fantasticei maşini concepute de H.G. Wells... şi să hoinăreşti prin secole?* *(4p)*

4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate din enunţul: *Eşti fascinat de călătoria în timp?* *(4p)*

5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare şi precizează felul lor: *Mai întâi scrie o povestire science-fiction şi urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF, care urmează să fie lansată în toamna acestui an.* *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

6. Dezvoltă într-o propoziţie partea de propoziţie subliniată din enunţul *Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine* şi precizează felul subordonatei obţinute. *(4p)*

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) cu titlul *Ficţiunea – o lume magică.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să menţionezi înţelesul termenului de ficţiune;
- să explici rolul posibil al ficţiunii în dezvoltarea unei personalităţi;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei;
- să respecţi limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 44

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Cu urechea pleoştită, cu coada-ntre picioare,
Câinele, trist şi jalnic, mergea pe o cărare.
După îndestul umblet, iată că-l întâlneşte
Un măgar, şi-l opreşte:
„Unde te duci? îi zise,
Ce rău ţi s-a-ntâmplat? Ştii, parcă te-a plouat,
Aşa stai de mâhnit."

„Dar, sunt nemulţumit.
La împăratul Leu în slujbă m-am aflat:
Însă purtarea lui,
De e slobod s-o spui,
M-a silit în sfârşit să fug, să-l părăsesc,
Acum cat alt stăpân; bun, unde să-l găsesc?"

„Numai de-atât te plângi? măgarul întrebă;
Stăpânul l-ai găsit, îl vezi, de faţă stă.
Vino numaidecât la mine să te bagi:
Eu îţi făgăduiesc
Nu rău să te hrănesc;
Nimic n-o să lucrezi, nici grijă n-o să tragi."

Ascultă-mă să-ţi spui: e rău a fi supus
La oricare tiran; dar slugă la măgar
E mai umilitor, şi încă mai amar.

(Grigore Alexandrescu, *Câinele şi măgarul*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie două sinonime pentru locuțiunea/expresia *cu coada-ntre picioare* din textul citat. *(6p)*
2. Explică folosirea ghilimelelor în interiorul textului. *(6p)*
3. Numește procedeul de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *purtarea*, *numaidecât*, *umilitor*. *(6p)*
4. Transcrie din text o structură ce reprezintă o interogație retorică. *(6p)*
5. Comentează în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) elementele de portret din secvența: *Cu urechea pleoștită, cu coada-ntre picioare,/ Câinele, trist și jalnic, mergea pe o cărare.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să argumentezi faptul că *textul citat este o fabulă.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

- să numești două dintre caracteristicile fabulei, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile. Stere Gulea realiza în 1988 cel mai bun film al lui, *Morometii*, adaptarea romanului lui Marin Preda (1955), expresie gravă, chiar naturalistă a punerii sub teascul istoriei a societății țărănești ancestrale pe care ingineriile sociale ale anilor '50, colectivizarea forțată aveau s-o disloce, s-o mutileze iremediabil, căci lumea lui Moromete se pregătea să sombreze în neant. În 1989, în noiembrie, apărea filmul lui Dan Pița, *Noiembrie, ultimul bal,* ecranizarea unuia dintre romanele cu parfum decadent ale lui Sadoveanu, *Locul unde nu s-a întâmplat nimic* (1933).

(Angelo Mitchievici, *Filmul și narațiunea românească. Povestea în imagini*, http://www.romaniaculturala.ro/images/articole/Dilemateca_pp.14-21.pdf)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

- numele autorilor celor două romane ecranizate;
- anii premierelor celor două filme.

Scanned with OKEN Scanner

2. Menționează, pe baza citării unei structuri metaforice din text, viziunea regizorului asupra lumii prezente în romanul *Morometii*. *(4p)*
3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile.* *(4p)*
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *În 1989, în noiembrie, apărea filmul lui Dan Pița...* *(4p)*
5. Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate în următorul enunț și precizează rezultatul obținut: *Printre ultimele romane ecranizate înainte de 1989 erau două remarcabile.* *(4p)*
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o completivă indirectă introdusă prin adverbul relativ *unde*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ți exprimi opinia despre *utilitatea vizionării ecranizării unui text literar, în timpul/înainte/după studierea acestuia la școală*, valorificând ideile din fragmentul citat. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
- să susții cu citate argumentele prezentate;
- să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
- să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 45

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Era în 1946, an de secetă cumplită. Șușteru nu mai văzuse un pic de tutun de patru zile. Ca să fumeze, într-o zi rupse un smoc de frunze de iederă din rugul care îmbrăca fațada casei, le fărâmă între degete și-și umplu luleaua. Avea ochii cârpiți de somn, fiindcă, deși era trecut de amiază, abia se sculase din pat. „Al dracului", se gândi, „pierzi o noapte și nu-ți mai vii în fire pe urmă două zile." Nevasta, soacra, copiii lipseau de acasă. „Sunt după mâncare", își zise, „s-au împrăștiat prin sat ca făina orbilor." Și ieși în drum, mic și slab, cu cămașa atârnându-i peste pantaloni. Avea poftă să mănânce o legătură de lăptuci[1]: dormind, visase c-a plouat și că i-a înverzit grădina de zarzavat ca în anii buni. De două veri, de când ținea seceta, nu se deștepta o dată fără să poftească de mâncare un lucru de care nu putea să facă rost.

(Fănuș Neagu, *Dincolo de nisipuri*)

Scanned with OKEN Scanner

[1] *lăptucă* – plantă erbacee legumicolă ale cărei frunze sunt comestibile; salată

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Desparte în silabe cuvintele următoare: *Şuşteru, amiază, luleaua, copiii, lăptuci, poftească.* *(6p)*
2. Selectează două construcţii în care apar indici temporali. *(6p)*
3. Transcrie din text o comparaţie şi o enumeraţie. *(6p)*
4. Precizează ce moment al subiectului apare în fragmentul citat şi motivează-ţi opţiunea. *(6p)*
5. Explică rolul ghilimelelor din interiorul fragmentului citat, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri). *(6p)*

B. Realizează, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), *rezumatul unei nuvele* studiate la şcoală. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi pe scurt evenimentele reprezentative;
– să respecţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele;
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Poate unul dintre cele mai premiate romane ale anului 2012, *Wonder (Minunea)*, volumul semnat de R.J. Palacio, are toate elementele necesare pentru a deveni un clasic al literaturii pentru copii. Romanul spune o poveste emoţionantă a curajului şi a acceptării. Personajul principal, August Pullman, este un copil de 10 ani care s-a născut cu o malformaţie care îi afectează faţa, făcându-l să arate monstruos. În ciuda diformităţii sale, August trebuie să înveţe să trăiască, iar cei din jurul său trebuie să înveţe să-i vadă acestuia trăsăturile profunde pentru a-l accepta.

După nenumărate operaţii care l-au ţinut acasă până la această vârstă, August trebuie să înceapă şcoala din clasa a V-a. Ceea ce înseamnă că va trebui să găsească curajul de a-i înfrunta pe copiii aflaţi la o vârstă critică, cea în care încep să devină conştienţi de sine şi de corpul lor. Deşi este panicat, August acceptă provocarea tocmai pentru că ştie că adevărata prietenie poate să vadă mai presus de aparenţe. [...]

Mesajul cărţii este acela <u>că prietenia nu este un dar</u> care ţi se oferă fără niciun efort, că pentru a reuşi să te apropii de cineva trebuie să dai dovadă de curaj,

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 46

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Tu n-ai văzut niciodată îngeri, pentru că îngerii vin numai după ce adorm copiii şi pleacă atunci când copiii încep să-şi deschidă ochii. Nu s-au deschis bine genele, şi îngerii au şi zburat. Fiecare copil are un înger al lui care-i poartă de grijă când Mama doarme, obosită. Dar şi Mama doarme iepureşte şi îngerul stă bine de pază. Dacă n-ar fi îngeri, copiii ar uita să se mai scoale şi nici nu ar visa frumos. Îngerii, noaptea, ca să nu li se urască, se joacă în somn cu fetiţele şi băieţii, îi descântă, îi farmecă şi-i fac să vadă-n cer, în lumea poveştilor frumoase. Căci şi în somn li s-ar urî copiilor, dacă nu ar fi îngerii să li se arate. [...]

Cum crezi tu că s-ar deschide florile şi ar face bucatele spic, dacă n-ar veni în fiecare noapte Dumnezeu să ajute la munca oamenilor de peste zi? Îngerii vin, dezmiardă copiii şi ies binişor în câmp şi în grădini, ca să sufle-n flori şi să le deschidă. În florile de mac, se găsesc de multe ori câteva albine, care n-au avut timp să se întoarcă la prisacă. Le iau adormite, fără să ştie, ca şi copiii, şi le duc la stupii lor, pe întuneric. Ca să vadă, îngerilor le este de ajuns sticlirea scânteierilor din stele. Ştii câte stele sunt pe cer? Câte şi îngeri. Stelele arată fiecărui înger locul unde trebuie să se întoarcă, după ce a isprăvit. Dacă n-ar fi semnul lor, îngerii s-ar încurca prin întuneric şi i-ar prinde lumina zilei pe pământ, şi ar fi foarte rău, căci ar muri toţi de sfârşeală şi ar rămâne copiii fără de îngeri şi n-ar mai fi cine să trezească florile albastre. Cine ar mai număra atunci bătăile de inimă ale copiilor? Şi cine ar frământa atâtea boabe de struguri şi le-ar pune-n ciorchini, pentru copii? Un înger face câte patru, cinci boabe pe noapte, şi, fără îngeri, podgoriile s-ar sălbăteci.

(Tudor Arghezi, *Îngerii*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte litere şi câte sunete are fiecare dintre cuvintele: *înger, deschide, ciorchini.* *(6p)*

2. Selectează din text trei termeni din câmpul lexico-semantic al naturii pământeşti. *(6p)*

3. Transcrie două imagini artistice şi precizează felul lor. *(6p)*

4. Precizează două trăsături ale descrierii literare prezente în text şi justifică-le prin exemple. *(6p)*

5. Explică, în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri), rolul îngerilor în viziunea naratorului. *(6p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un *dialog imaginar* de 10-15 replici (15-25 de rânduri) între un copil şi un înger. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să foloseşti formule specifice de începere şi de încheiere a dialogului;
– să valorifici secvenţe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

În Evul Mediu european, copilăria se sfârşea la vârsta de 10 ani, iar pe la 13 ani, fetele erau gata de măritiş. În alte colţuri ale lumii, de cum lăsau din mână jucăriile, băieţii din familiile domnitoare puteau primi răspunderea destinului unei ţări întregi. Aşadar, în culturi şi epoci diferite, copilăria a fost şi ea diferit percepută şi definită, dovedindu-se un concept cu graniţe şi înţelesuri schimbătoare.

Ideea proiectului nostru s-a născut tocmai din dorinţa de a aşeza în context european manifestarea acestor diferenţe şi, totodată, de a marca percepţia lor şi atitudinile pe care le generează.

În atingerea obiectivului general – recuperarea şi valorificarea memoriei copilăriei (comunicată prin obiecte, imagini şi istorie orală), ca sistem de transmitere şi împărtăşire a valorilor locale şi a identităţii culturale în cadru european – ne-am propus să parcurgem următoarele etape: descoperirea şi cercetarea unor colecţii private de obiecte [...]; organizarea de ateliere de memorie orală pentru copii şi vârstnici; crearea unui muzeu virtual al copilăriei, pornind de la expoziţii tematice; iniţierea unei platforme web ce va permite actualizarea continuă cu date despre copilărie; organizarea unei expoziţii-semnal itinerante în Europa; implicarea voluntarilor în toate etapele proiectului. [...]

Proiectul se va derula pe parcursul a 2 ani (mai 2011 – aprilie 2013) cu sprijinul Programului CULTURA al Uniunii Europene. Organizator principal Muzeul Naţional al Ţăranului Român; coorganizatori: Institutul Cultural Român, Association pour la promotion de l'éducation des enfants (Paris, Franţa) şi Muzeul din Lębork (Polonia); parteneri: Ministerul Culturii şi Patrimoniului Naţional şi Asociaţia Ethnokids (Bruxelles).

(www.muzeultaranuluiroman.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– durata de desfăşurare a proiectului;
– organizatorul principal al proiectului.

Scanned with OKEN Scanner

2. Menționează un produs sau o activitate propus/ă de proiect, care ți se pare interesant/ă și motivează alegerea. *(4p)*

3. Menționează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate din secvența: *Ideea proiectului nostru s-a născut tocmai din dorința de a așeza în context european manifestarea acestor diferențe...* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *...din dorința ... de a marca percepția lor și atitudinile pe care le generează.* *(4p)*

5. Transcrie propozițiile din fraza următoare și precizează felul lor: *În alte colțuri ale lumii, de cum lăsau din mână jucăriile, băieții din familiile domnitoare puteau primi răspunderea destinului unei țări întregi.* *(4p)*

6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată predicativă care să fie introdusă prin conjuncția *dacă*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să argumentezi de ce ai vrea să vizitezi *un muzeu virtual al copilăriei*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici secvențe din text care te pot ajuta în formularea ideilor;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 47

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Mi-e dor să pot
să nu-mi mai fie
dor de tine.

Tristețea, ea,
nu este gând
ea lucru este.

Mănânc-o, dacă ai cu cine!
Durerea vieții
e un lucru, –
nu contemplarea lui.

Scanned with OKEN Scanner

Mi-e dor
să pot să nu-mi mai fie dor
de tine.
(Nichita Stănescu, *Înapoierea cheii*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie un vers care conține o apoziție. *(6p)*
2. Scrie două enunțuri pentru a evidenția omonimia cuvântului *dor*. *(6p)*
3. Motivează utilizarea semnelor de punctuație în versul: *Mănânc-o, dacă ai cu cine!* *(6p)*
4. Precizează modul de expunere pe baza căruia este compus textul. *(6p)*
5. Explică, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), titlul poeziei date. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să evidențiezi semnificațiile poeziei *Înapoierea cheii* de Nichita Stănescu. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să menționezi tema/temele poeziei și sentimentele/stările sufletești transmise de poet;
– să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținut mesajul textului;
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
– să te înscrii în limita de spațiu indicată.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

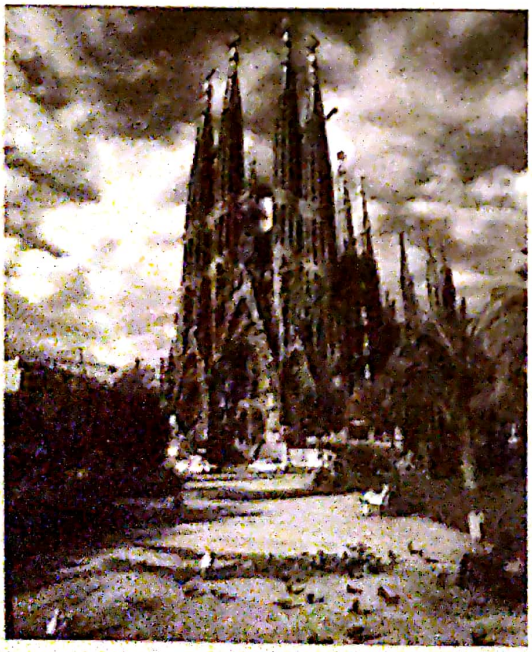

Capodopera lui Gaudí este Catedrala Sagrada Familia, începută în 1882 și aflată încă în plină construcție. Genialul constructor s-a dedicat total operei sale, locuia pe șantier, unii îl considerau un sfânt, un geniu, alții un demon sau un nebun, iar atunci când a murit în 1926, lovit de un tramvai, martorii au bănuit că era un vagabond. Nu a primit îngrijire medicală la timp și a murit după trei zile. În cele din urmă a fost înmormântat în cripta din Sagrada Familia. Ideea arhitectului a fost de a integra stilurile gotic[1], maur[2] și Art Nouveau[3] în natură. Turlele răsucite, care îi înfățișează pe cei doisprezece apostoli, pe cei

Scanned with OKEN Scanner

patru evangheliști, pe Fecioara Maria și pe Iisus Hristos, când vor fi gata, vor face din Sagrada Familia cea mai înaltă biserică din lume. După moartea lui Gaudí construcția a fost preluată de alți arhitecți, iar din cele trei fațade: a Nativității, a Pătimirii și a Gloriei, doar cea a Nativității mai amintește de stilul lui Gaudí. Sagrada Familia este astăzi simbolul Barcelonei și atrage anual două milioane și jumătate de turiști.

(http://stiri.tvr.ro/destinatii-de-vacanta)

---

[1] *stil gotic* – stil arhitectural apărut în sec. XII în Europa occidentală, caracterizat prin predominarea formelor arhitectonice înalte și zvelte, prin arcuri și bolți ogivale, prin contraforturi, prin vitralii și prin numărul mare de sculpturi în piatră

[2] *stil maur* – stil arhitectonic caracteristic populației maure (arabe)

[3] *art nouveau* (denumire franceză) [ar nuvó] – stil în arhitectură, arte decorative și sculptură dezvoltat în Franța la sfârșitul sec. XIX și începutul sec. XX

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– anul începerii construcției catedralei;
– denumirea fațadei care amintește de stilul lui Gaudí.

2. Precizează, printr-un citat din fragment, ideea lui Gaudí în privința stilului arhitectonic al catedralei Sagrada Familia. *(4p)*

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Sagrada Familia este <u>astăzi</u> simbolul <u>Barcelonei</u> <u>și</u> <u>atrage</u> anual două milioane și jumătate de turiști.* *(4p)*

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Nu a primit îngrijire medicală <u>la timp</u> și a murit după <u>trei</u> zile.* *(4p)*

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Turlele răsucite, care îi înfățișează pe cei doisprezece apostoli, pe cei patru evangheliști, pe Fecioara Maria și pe Iisus Hristos, când vor fi gata, vor face din Sagrada Familia cea mai înaltă biserică din lume.* *(4p)*

6. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții, după următoarea schemă: SB + PP + PR. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să descrii o *construcție reală sau imaginară* care te-a impresionat/despre care ai citit. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două caracteristici ale construcției alese;
– să folosești un limbaj expresiv în descrierea construcției;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 48

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Se urcară în sus şi văzură palatul strălucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la dânsul ba. Trecură pe deasupra pădurii şi, tocmai când erau să se lase în jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul vârful unui copac şi dodată toată pădurea se puse în mişcare; urlau dobitoacele, de ţi se făcea părul măciucă pe cap. Se grăbiră de se lăsară în jos; şi de nu era doamna palatului afară, dând de mâncare puilor ei (căci aşa numea ea lighioanele din pădure), îi prăpădea negreşit.

Mai mult de bucurie că au venit îi scăpă ea; căci nu mai văzuse până atunci suflet de om pe la dânsa. Opri pe dobitoace, le îmblânzi şi le trimise la locul lor. Stăpâna era o zână naltă, subţirică şi drăgălaşă şi frumoasă, nevoie mare! Cum o văzu Făt-Frumos, rămase încremenit. Dară ea, uitându-se cu milă la dânsul, îi zise:

— Bine ai venit, Făt-Frumos! Ce cauţi pe aici?

— Căutăm, zise el, *Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte.*

— Dacă căutaţi ceea ce ziseşi, aci este.

Atunci descălică şi intră în palat. Acolo găsi încă două femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El începu să mulţumească zânei pentru că l-a scăpat de primejdie; iară ele, de bucurie, gătiră o cină plăcută şi numai în vase de aur. Calului îi dete drumul să pască pe unde va voi dânsul; pe urmă îi făcură cunoscuţi tuturor lighioanelor, de puteau umbla în tihnă prin pădure.

(*Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie trei forme neliterare. *(6p)*
2. Construieşte un enunţ cu omonimul substantivului *păr* din text. *(6p)*
3. Precizează care este principala modalitate de expunere. *(6p)*
4. Transcrie un fragment de caracterizare directă a unui personaj. *(6p)*
5. Motivează, cu ajutorul unui argument, încadrarea textului în categoria basmului. *(6p)*

B. Dezvoltă, într-o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), două argumente pentru care consideri că *textul propus aparţine genului epic.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile genului, care se întâlnesc în fragmentul dat;

– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;

Scanned with OKEN Scanner

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

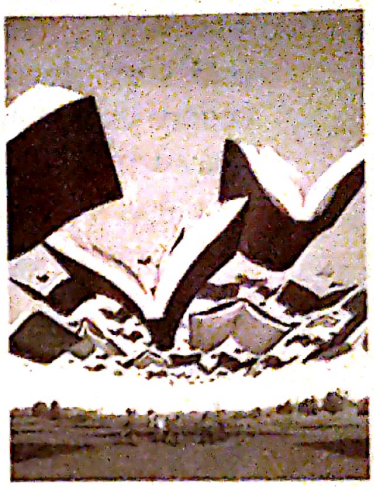

Citeam de stingeam cu creierul și corpul totodată. Citeam pe burtă, cu botu' pe labe, la masă, aplecată peste pagini, până înțepeneam. Citeam cu picioarele sub mine până le simțeam reci, umflate, amorțite și atunci mă descolăceam ca un șarpe, îmi dezlipeam privirea de paginile poroase, alergam până la bucătărie cu senzația de ace în picioare și reveneam cu bucăți de pâine smulsă și mere. Înfulecam rupând cu dinții, când din pâine, când din măr, mestecam de mă dureau maxilarele și absorbeam prin piele parcă, prin pielea frunții, turbioane[1] de cuvinte, asociații, imagini.

Citeam pe spate, cu cartea deasupra și cu dureri în brațe, tolănită pe perne adânci, cartea se legăna deasupra mea, un soare întunecat mă orbea. Citeam cocoțată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare [...] Și uneori nici nu citeam. Stăteam așa cu cartea în mână, uitându-mă în gol. Se întâmplau multe lucruri în acest timp cu mine. Un fel de creșteri, de suprapuneri de vârste și timpuri.

(Simona Popescu, *Exuvii*)

[1] *turbioane* – vârtejuri

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
– tema fragmentului;
– două locuri ale lecturii, evocate în text.

2. Explică rolul repetării verbului *a citi* (*citeam...*). *(4p)*

3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în fragmentul următor: *Stăteam <u>așa</u> cu cartea <u>în</u> <u>mână</u>, uitându-<u>mă</u> în gol.* *(4p)*

4. Indică modul și timpul verbului cu funcția de predicat verbal din enunțul citat la exercițiul precedent. *(4p)*

5. Precizează numărul propozițiilor din enunțul: *Citeam cocoțată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare....* *(4p)*

6. Construiește o frază în care să apară o propoziție atributivă, introdusă de pronumele relativ *care*. *(4p)*

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ți exprimi opinia în legătură cu *semnificația următorului fragment: Se întâmplau multe lucruri în acest timp cu mine. Un fel de creșteri, de suprapuneri de vârste și timpuri.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susții cu citate sau idei/imagini ale textului argumentele prezentate;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței date;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

TESTUL 49

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Când intră în grădină, începu a se minuna din nou. Cât a umblat și pățit atâta frumuseță n-a mai văzut... [...] Parcă aici a fost stat lumea locului și era să fie pururea tot primăvară... Oare când vor înflori florile acestea, dacă n-au avut vreme să înflorească până acuma? Și dacă n-au înflorit pentru ce?... [...]

Între leagăn și fântână era o masă, pe masă un colac alb și moale, frământat cu lapte de căprioară, și un bocal de vin roșu și dulce ca visul de dimineață. Acesta era colacul puterii și celălalt vinul juneței...

Petru privi o dată la colac, o dată la vin și o dată la Zâna Zorilor, se apropiă după aceea cu încetul, păși doi pași către leagăn, masă și fântână.

Când Petru ajunse la leagăn își pierdu mințile și nu se mai putu răbda, ci sărută pe Zâna Zorilor... Zâna Zorilor deschise ochii și privi la Petru cu o privire, încât el își pierdu mințile încă mai tare...

Suflă după aceea în fluieraș, ca Zâna Zorilor s-adoarmă; luă cununa cea de aur și o puse pe fruntea Zânei Zorilor; luă o bucătură din colacul de pe masă, bău o înghițitură din vinul întineritor... și iarăși sărută, și iarăși luă o îmbucătură, iarăși bău o înghițitură... Așa de trei ori una după alta... de trei ori a sărutat pe Zâna Zorilor, de trei ori a îmbucat din colac și de trei ori a gustat din vin... După aceea și-a umplut ulcioarele cu apă din fântână și a perit cum piere vestea cea bună. Când Petru ajunse în grădină, dete de o lume cu totul nouă...

Florile erau flori; bobocii se desfăcuseră; izvoarele curgeau mai repede; razele soarelui se jucau mai vesel pe păreții cetății, și zânele aveau mai multă plăcere în fețele lor. Toate aceste din trei sărutări...

(Ioan Slavici, *Zâna Zorilor*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Propune sinonime pentru fiecare dintre termenii: *juneţe, veste, ajunse.* *(6p)*
2. Indică forma actuală a cuvintelor: *bocal, se apropiă, a perit.* *(6p)*
3. Numeşte modul/modurile de expunere din fragmentul citat. *(6p)*
4. Transcrie din text o comparaţie şi o personificare. *(6p)*
5. Explică în 40-50 de cuvinte (4-5 rânduri) semnificaţiile sintagmelor: *colacul puterii* şi *vinul juneţei.* *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *semnificaţia/mesajul* fragmentului citat. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

[Jean-Claude Carrière]: Când a ieşit DVD-ul, credeam că deţinem în sfârşit soluţia ideală care va rezolva definitiv problemele de stocare şi de vizionare individuală. Nu-mi făcusem până atunci o filmotecă personală. La apariţia DVD-ului, mi-am spus că dispuneam, în sfârşit, de „suportul meu durabil". Ei bine, nu, nici vorbă. Acum ni se anunţă apariţia unor discuri de format şi mai redus, pentru care vom cumpăra noi aparate de redare, ce vor putea stoca, la fel ca e-book-urile, un număr de filme considerabil. Aşadar, bătrânele DVD-uri vor dispărea şi ele sau, ca să le putem citi, va trebui să păstrăm vechile aparate. [...] Un prieten al meu, cineast belgian, păstrează în pivniţă optsprezece computere, doar ca să-şi poată privi lucrările mai vechi. Pentru că nu există nimic mai efemer decât suporturile durabile. [...] Deci încă mai putem citi un text tipărit în urmă cu cinci veacuri. În schimb, nu mai putem privi o casetă analogică sau un CD vechi de doar câţiva ani. Sau numai dacă păstrăm vechile aparate în pivniţă.

(Jean-Claude Carrière & Umberto Eco, *Nu speraţi că veţi scăpa de cărţi*, trad. Emanoil Marcu)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul citat: *(4p)*
   – autorii volumului din care face parte;
   – suporturile durabile menţionate.

Scanned with OKEN Scanner

2. Explică, folosind informaţiile din text, titlul cărţii. *(4p)*
3. Precizează felul şi cazul formelor pronominale subliniate în text. *(4p)*
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *...soluţia ideală care va rezolva definitiv problemele de stocare.* *(4p)*
5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare, precizând felul lor: *Aşadar, bătrânele DVD-uri vor dispărea şi ele sau, ca să le putem citi, va trebui să păstrăm vechile aparate.* *(4p)*
6. Construieşte o frază în care să existe două subordonate circumstanţiale diferite, având drept regent verbul *a merge*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi *opinia despre raportul dintre carte şi internet* în viaţa tinerilor. *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să susţii cu citate argumentele prezentate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

TESTUL 50

Citeşte cu atenţie textele de mai jos şi scrie pe foaia de examen răspunsurile la următoarele cerinţe:

■ Subiectul I (42 de puncte)

— De aceea m-am hotărât să declar, în faţa tuturor, pe conştiinţa mea şi pe cuvânt de onoare, că nu sunt nebun şi că pentru ce am făcut doresc să ispăşesc!

Doctorul Ursu rămase două clipe gânditor, murmurând:

— Da... da...

Şovăirea şi glasul lui absent întăriră pe Puiu. Se simţi obligat să accentueze mai energic:

— Nicio ezitare, domnule doctor! Te rog să iei notă imediat că nu sunt nebun!

— Fireşte că nu eşti... negreşit, dar... zise doctorul iar împăciuitor.

Atunci Puiu Faranga se dădu înapoi şi, cu ochii scânteietori, şopti:

— Vasăzică, nu vrei să crezi că nu sunt nebun? Vasăzică...

Deodată se repezi ca o fiară la gâtul doctorului, cu mâinile încleştate, răcnind:

— Taci!... Taci!... Taci!...

Internul şi gardianul săriră în ajutorul doctorului, care de altfel apucase braţele pacientului şi-l imobilizase. Sora de caritate fugi îngrozită. În braţele gardianului acuma, Puiu gemea întruna:

— Taci!... Taci!...

Scanned with OKEN Scanner

Doctorul Ursu își recăpătă îndată calmul complet, se retrase în anticameră și, îndreptându-și gulerul și halatul, porunci celorlalți:

— Dați-i drumul și închideți ușa!

Puiu fu zvârlit pe pat, dar se destinse ca un resort și se aruncă spre ușă urlând:

— Nu sunt nebun!... Nu sunt nebun!... Nu sunt nebun!...

(Liviu Rebreanu, *Ciuleandra*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie trei neologisme din următoarea listă de cuvinte: *aceea, să declar, m-am hotărât, conștiință, să ispășesc, murmurând, gardianul.* *(6p)*
2. Explică folosirea semnului exclamării în enunțul: *Te rog să iei notă imediat că nu sunt nebun*! *(6p)*
3. Scrie două enunțuri prin care să demonstrezi caracterul polisemantic al cuvântului subliniat în secvența: *...apucase <u>brațele</u> pacientului...* . *(6p)*
4. Transcrie din text o secvență de autocaracterizare (1-2 rânduri). *(6p)*
5. Motivează în maximum 50 de cuvinte (aproximativ cinci rânduri) frecvența punctelor de suspensie în fragmentul citat. *(6p)*

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să prezinți *relațiile dintre cele două personaje* ale fragmentului, prin raportare la semnificațiile de ansamblu ale acestuia. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să identifici specificul/caracteristicile relației dintre cele două personaje prezente în fragmentul dat;

– să ilustrezi caracteristicile relației dintre personaje cu ajutorul exemplelor extrase din text;

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;

– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Poezia este descătușată de tirania vechilor tipare, pregătită, după experiențele prin care trecuse de mai bine de o jumătate de secol (experiențe dintre care avangarda n-a fost decât una, și nu cea mai fecundă), să se angajeze în aventura Diversității.

Marea desfășurare de puteri a poeziei sub semnul Diversității se produce sub ochii noștri. Ea n-ar fi fost posibilă fără o asimilare profundă a întregii tradiții moderne a poeziei noastre de la Eminescu încoace: tradiție nu constrângătoare, ci eliberatoare, sau, spre a face un paradox, care obligă la libertate.

(Matei Călinescu, *Conceptul modern de poezie*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– domeniul în care se încadrează textul citat;

– poetul român de la care a început modernizarea poeziei româneşti.

2. Precizează care este „aventura" în care s-a angajat poezia. *(4p)*

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Marea desfăşurare de puteri a poeziei sub semnul Diversităţii se produce sub ochii noştri.* *(4p)*

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Poezia este descătuşată de tirania vechilor tipare, pregătită, după experienţele prin care trecuse de mai bine de o jumătate de secol...* *(4p)*

5. Realizează contragerea subordonatei *prin care trecuse de mai bine de o jumătate de secol*, precizând rezultatul obţinut. *(4p)*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o predicativă al cărei termen regent să fie verbul *a însemna*. *(4p)*

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi exprimi opinia despre *relaţia dintre modernitate şi diversitate*, valorificând şi ideile din fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să susţii cu citate argumentele prezentate;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Partea a III-a

12 variante de subiecte fără sugestii de rezolvare

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 1

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Când, primăvara, vine-n cârduri
Poporul blând de rândunele,
Eu parcă-aştept să se re-ntoarcă
Şi visurile mele.

Când viaţa pare mai frumoasă
Şi mai lipsită de suspine,
Eu tot aştept să se re-ntoarcă
Şi visele-mi senine...

Se duce vara... şi se duce
Poporul blând de rândunele, –
Iar eu mă simt tot mai departe
De visurile mele...

(Traian Demetrescu, *Melancolie*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Enumeră trei cuvinte derivate de la adjectivul *blând.* *(6p)*

.....

2. Scrie două enunţuri prin care să evidenţiezi sensurile celor două forme de plural ale substantivului *vis*. *(6p)*

.....

.....

3. Transcrie două epitete din textul dat. *(6p)*

.....

4. Precizează modul de expunere din textul citat. *(6p)*

.....

5. Prezintă, în 5-6 rânduri, două argumente privind încadrarea textului într-un gen literar. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să prezinți *semnificația titlului* poeziei *Melancolie* de Traian Demetrescu, prin raportare la conținutul textului propus. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi relația dintre titlu și conținutul textului liric;

– să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată în titlu;

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;

– să te înscrii în limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Gogu Boltanski mi-a fost cel mai bun prieten de la grădiniță până la sfârșitul liceului. Relația mea cu Gogu Boltanski a fost una profundă, formatoare. Nu

Scanned with OKEN Scanner

numai că am crescut împreună, dar am descoperit împreună literatura şi magia creaţiei. Şi eu, şi el, eram buni la română şi încă din clasa a patra am început să scriem poezii. Cum eram aproape vecini, Gogu locuia la doar două străzi de mine, ne vedeam în fiecare zi după şcoală şi după ce ne făceam lecţiile. Cu Gogu discutam mult, despre orice. Sigur, copii fiind, ne mai şi jucam, ne duelam cu săbii de lemn, construiam toamna cazemate din frunze moarte şi alergam pe cai imaginari prin grădini (cartierul nostru era unul de case cu imense grădini de zarzavat şi de pomi fructiferi în spatele lor). O altă bucurie comună era să mergem împreună la film, duminica la desene animate, iar în timpul săptămânii la toate filmele care nu erau interzise copiilor sub 16 ani.

(Matei Vişniec, *Sindromul de panică în Oraşul Luminilor*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– disciplina/obiectul de studiu la care erau talentaţi cei doi copii;
– două jocuri preferate de cei doi copii.

.....

.....

2. Evidenţiază, pe baza unui citat din text, rolul pe care l-a avut prietenia în evoluţia celor doi copii. *(4p)*

.....

.....

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Şi eu, şi el, eram buni la română şi încă din clasa a patra am început să scriem poezii.* *(4p)*

.....

.....

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Cu Gogu discutam mult, despre orice.* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *O altă bucurie comună era să mergem împreună la film, duminica la desene animate, iar în timpul săptămânii la toate filmele care nu erau interzise copiilor sub 16 ani.* *(4p)*

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o atributivă al cărei termen regent să fie un numeral. *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre *importanța preocupărilor comune într-o prietenie durabilă.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar și logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;

– să valorifici ideile din fragmentul citat;

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;

– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- **Notă!** Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.
- **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1p; *coerența textului* – 2p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2p; *ortografia* – 3p; *punctuația* – 2p; *așezarea corectă în pagină, lizibilitatea* – 2p).
- **Precizările legate de exigențele redactării și de acordarea punctajului sunt valabile pentru toate testele.**

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 2

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

— E raiu pe pământ aicea la voi... zice lăsându-se să cadă pe scaunul din bucătărie.

Căldura i-a înfierbântat faţa şi i-a înmuiat încheieturile, de nici nu-i mai vine să se mişte. Se uită la ceştile de ceai, nespălate, puse-n chiuvetă, la masa acoperită de muşama, plină de firimituri, şi la bucata de brânză, cu coaja îngălbenită, de pe farfurie.

— Da mă-ta unde-i?

— La servici – săptămâna asta lucrează de dimineaţă... Nu ştii? răspunse alene Gelu.

Stă, rezemat într-o rână, de uşă. E înalt şi slab, trăsăturile feţei, neaşezate încă, par umflate de fierberea dinăuntru pe care se străduieşte s-o ascundă. Se uită ţintă la ea şi un zâmbet îi întinde buzele groase. Pantalonii de casă, fără curea, îi atârnă pe trupul îngust; deasupra, bluza verde, decolorată.

— Dacă ştiam, nu mai băteam drumu pân-aici de pomană...

Dar se scoală, îşi scoate basca, se-apleacă după ţoaşcă şi aşază pe masă borcănelul cu murături, sticluţa, usturoiul şi ceapa. Îi e necaz c-a venit până aici şi n-a găsit-o, dacă te laşi pe ei, nu vine unu, da nici aşa, numa ea, numa ea, d-atâţia ani, pe la uşile altora! Mai are şi omu ei dreptate... Ee, să fi trăit mămica, alta i-ar fi fost viaţa! Terminase patru clase şi vroia s-o dea la liceu, îi făcuse şi uniformă, cu beretă, parc-o vede ş-acu, în iulie a fost asta şi-n august s-a decretat mobilizarea... Tăticu a plecat pe front, p-ormă a murit mămica, coşcogea femeia zăcea şi aiura, îi crăpase buzele, săraca, de ce fierbinţeli avea... Şi ea, ce să ştie ea, copil de unşpe ani? Ea se juca pe maidan, nu se îndura să vie acasă...

(Gabriela Adameşteanu, *Dimineaţa pierdută*)

ţoaşcă, ţoaşte, s.f. – (reg.) sacoşă, traistă, geantă
coşcogeá, adj. invar. – (fam.) foarte mare; coşcogeamite
maidán, maidane, s.n. – teren deschis, loc viran situat în interiorul sau la marginea unei localităţi

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie trei cuvinte cu formă neliterară din textul dat şi indică forma lor literară. *(6p)*

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie două expresii care să conţină substantivul *faţă*. *(6p)*

.....

3. Transcrie două figuri de stil diferite din secvenţa: *E înalt şi slab, trăsăturile feţei, neaşezate încă, par umflate de fierberea dinăuntru pe care se străduieşte s-o ascundă.* *(6p)*

.....

.....

4. Precizează două moduri de expunere prezente în fragment. *(6p)*

.....

5. Explică în 3-4 rânduri secvenţa: *E raiu pe pământ aicea la voi*, din fragmentul dat. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să evidenţiezi *trăsăturile unui personaj* din fragmentul citat. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două mijloace de caracterizare a personajului ales;
– să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
– să ai un conţinut adecvat cerinţelor formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Olăneştii erau boieri vechi din valea Oltului, care pot fi urmăriţi documentar până la mijlocul veacului al XV-lea, dar nu s-au urcat la dregătoriile[1] mari, înrudindu-se totuşi cu neamuri de rangul întâi, ca Otetelişenii, Măneştii, Bujorenii sau Pârşcovenii. Personajul cel mai de seamă pe care l-au dat e Goran din Olăneşti, născut probabil puţin înainte de 1600, dar care a trăit bătrân şi a avut un rol interesant cu prilejul urcării în scaun a lui Constantin Şerban în 1654, îndată după moartea lui Matei Basarab. Într-adevăr, el apare ca simplu logofăt[2], singurul alături de trei mari boieri (Gheorghe Băleanu, Drăghici Cantacuzino şi Ghinea din Măneşti), care au făcut parte din cele două „ambasade" trimise de Constantin Şerban la Constantinopol pentru a cere confirmarea de către Poartă a alegerii făcute grabnic de boieri în persoana lui.

(Neagu Djuvara, *Ce au fost boierii mari în Ţara Românească?*)

---

[1] *dregătorie*, s.v. – demnitate, poziţie, rang, treaptă

[2] *logofăt, logofeţi*, s.m. – titlu de mare dregător în ierarhia boierilor români, membru al sfatului domnesc

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– perioada până la care pot fi urmăriţi documentar Olăneştii;

– numele celui mai de seamă boier pe care l-a dat familia boierească prezentată.

.....

.....

2. Precizează scopul trimiterii „ambasadelor" la Poartă de către Constantin Şerban. *(4p)*

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Olăneștii erau boieri vechi din valea Oltului, care pot fi urmăriți documentar până la mijlocul veacului al XV-lea, dar nu s-au urcat la dregătoriile mari, înrudindu-se totuși cu neamuri de rangul întâi.* *(4p)*

.....

.....

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *...dar care a trăit bătrân și a avut un rol interesant cu prilejul urcării în scaun a lui Constantin Șerban în 1654, îndată după moartea lui Matei Basarab.* *(4p)*

.....

.....

5. Realizează expansiunea părții de propoziție subliniate, precizând rezultatul obținut: *care au făcut parte din cele două „ambasade" trimise de Constantin Șerban la Constantinopol pentru a cere confirmarea de către Poartă a alegerii făcute grabnic de boieri în persoana lui.* *(4p)*

.....

.....

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată subiectivă introdusă prin pronumele relativ compus *ceea ce.* *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să relatezi o *întâmplare care s-ar fi putut petrece în timpul deplasării boierilor la Poartă.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....

TESTUL 3

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Un bărbat la 40 de ani, cu nasul drept şi bărbie voluntară, asta arăta poza. Din semiprofil. În mână ţine un pahar de şampanie. E ziua cuiva, are gura întredeschisă. Poate vrea să spună „La mulţi ani!" sau poate pur şi simplu face conversaţie. O figură de funcţionar la ziua unui coleg. *Posibilul criminal al Ilincăi Stănescu*, citi sub fotografie. De ce să fi ucis acest om în vârstă de 40 de ani? Dincolo de bărbia voluntară, i se păru blând, chiar bleg. Ce motive putea să aibă un funcţionar pentru a ucide?

•••

Simţi o smuncitură şi braţele îi fură imobilizate cu brutalitate. Un ins înalt, corpolent îl privi satisfăcut.

— Ţineţi-l bine, se răsti insul, căci e periculos.

Ofiţerul se legitimă şi-l întrebă dacă e cutare.

— Da.

Dacă locuieşte pe strada cutare.

— Da.

Dacă recunoaşte că e vinovat.

— Da.

— Eh, oricum aveam mandat.

Mai confruntă o dată realitatea cu fotografia şi se declară mulţumit.

— Sunt vinovat, dar nu am ucis eu.

Corpolentul şi cei doi râseră, primul mai cu poftă, iar cei doi mai timid.

— Dar cine a ucis-o, mă rog, tata-mare?

Cei doi hohotiră din toată inima.

(Dan Lungu, *Norii*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie trei neologisme din textul dat. *(6p)*

.....

Scanned with OKEN Scanner

2. Motivează utilizarea virgulei în secvența: — *Țineți-l bine, se răsti insul, căci e periculos.* *(6p)*

.....

.....

3. Scrie două enunțuri în care verbul *a râde* să intre în structura a două figuri de stil diferite, pe care le vei preciza. *(6p)*

.....

.....

4. Menționează rolul secvenței inițiale în compoziția fragmentului citat. *(6p)*

.....

.....

5. Evidențiază, în 5-6 rânduri, rolul dialogului în fragmentul citat. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi că *fragmentul citat aparține unei nuvele.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile nuvelei, care se întâlnesc în fragmentul dat;

– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;

– să ai conținutul şi stilul adecvate cerinței formulate;

– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Evocare Mihai Eminescu în inima Lisabonei

Joi, 20 iunie 2013, 19:00

Aflat într-un turneu european, actorul Dorel Vişan va poposi la Lisabona, unde, în organizarea ICR Lisabona, va fi pivotul[1] unui amplu spectacol comemorativ, dedicat memoriei lui Mihai Eminescu. Evenimentul va fi găzduit, în data de 20 iunie, orele 19:00, de sala auditoriu a somptuosului Palat al Independenţei aflat sub tutela Sociedade Histórica da Independência de Portugal. Recitalul lui Dorel Vişan din lirica poetului naţional va avea drept preambul un montaj de secvenţe din cele mai importante creaţii cinematografice ale maestrului (*Un bulgăre de humă, Cel mai iubit dintre pământeni, Senatorul melcilor* şi *Iacob*) şi va fi acompaniat de o expoziţie de fotografii şi facsimile[2] eminesciene, puse la dispoziţia ICR Lisabona de către Muzeul Naţional al Literaturii Române.

(http://www.icr.ro)

---

[1] *pivót, pivoturi*, s.n. – (fig.) element, punct de sprijin esenţial care asigură desfăşurarea unei activităţi sau a unui proces

[2] *facsimil, facsimile*, s.n. – reproducere exactă a unui text, a unei semnături, a unui desen sau a unei picturi

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– instituţia care organizează evenimentul prezentat;

– personalitatea căreia îi este dedicat evenimentul.

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

2. Precizează momentele (structura) evenimentului anunțat în fragmentul dat. *(4p)*

.....

.....

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Recitalul lui Dorel Vișan din lirica poetului național va avea drept preambul un montaj de secvențe din cele mai importante creații cinematografice ale maestrului...* *(4p)*

.....

.....

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Evenimentul va fi găzduit, în data de 20 iunie, orele 19:00, de sala auditoriu a somptuosului Palat al Independenței aflat sub tutela Sociedade Histórica da Independência de Portugal.* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Aflat într-un turneu european, actorul Dorel Vișan va poposi la Lisabona, unde, în organizarea ICR Lisabona, va fi pivotul unui amplu spectacol comemorativ, dedicat memoriei lui Mihai Eminescu.* *(4p)*

.....

.....

.....

.....

6. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții, în care să existe o propoziție subordonată subiectivă introdusă prin pronumele relativ *cine* și o propoziție subordonată predicativă introdusă prin pronumele relativ *ce*. *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să evidențiezi *caracterul de știre al textului dat.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numești două dintre trăsăturile știrii, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 4

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Lihnit şi cu o poftă regească, într-o zi,
Un maimuţoi c-o blană de tigru se-nvăli.
Fusese tigrul rău, el însă fu năpraznic.
Se înţolise-n dreptul şi voia de-a fi groaznic.
Scrâşnind din dinţi purcese-a răcni: „Eu sunt, prin lege
Cuceritorul tufei, noptosul nopţii rege!"
Pândi, tâlhar de codru, prin spini şi pe de lături
Îngrămădind omoruri şi jafuri şi prăpăduri;
Drumeţii sugrumându-i şi pustiind pădurea,
Făcu tot ce făcuse şi blana lui pe-aiurea.
Trăia-ntr-un covru[1]-n juru-i cu resturi de masacru.
Văzându-i pielea, insul credea în simulacru[2].
Zbiera cu mare muget şi groaznice cuvinte:
„Priviţi, bârlogul meu e plin de oseminte;
Toţi tremură şi fug din faţa mea cu spaimă
Mă admiraţi! sunt tigru şi am tigrească faimă!"
Prostimea-n admirare fugea mâncând pământul.
Veni îmblânzitorul şi-n braţe înhăţându-l
Ca pe o zdreanţă pielea-i rupând-o, zise-apoi
Pleoştitei javre: „Nu eşti decât un maimuţoi!"

(Victor Hugo, *Fabulă sau istorie*, trad. de Romulus Vulpescu)

---

[1] *cóvru, covruri*, s.n. – (reg.) vizuină, bârlog, cotlon

[2] *simulácru, simulacre*, s.n. – aparenţă înşelătoare; acţiune simulată; obiect care dă o falsă impresie a realităţii

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie trei cuvinte formate prin derivare. *(6p)*

.....

2. Motivează utilizarea ghilimelelor în interiorul textului dat. *(6p)*

.....

.....

3. Transcrie două figuri de stil diferite din secvența: *Veni îmblânzitorul şi-n braţe înhăţându-l/ Ca pe o zdreanţă pielea-i rupând-o, zise-apoi/ Pleoştitei javre...* *(6p)*

.....

.....

4. Scrie două cuvinte/structuri din text care indică timpul și spațiul desfășurării întâmplării. *(6p)*

.....

5. Exprimă-ți opinia, în 5-6 rânduri, despre titlul textului dat. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi faptul că *textul citat este o fabulă.*

În compunerea ta, trebuie:

- să numeşti două dintre caracteristicile fabulei, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
- să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
- să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

I. CREAREA LIMBII LITERARE

Cel dintâi capitol dintr-o istorie a literaturii româneşti înţeleasă în felul acesta sintetic trebuie să fie numit, are dreptul de a fi numit „capitolul creării instrumentului însuşi de exprimare", care este limba literară.

Cum s-a creat deci această limbă literară românească şi când s-a creat?

Nu mai trăim în vremea în care lumea îşi închipuia că întrebuinţarea limbii naţionale rezultă dintr-o concepţie clară, dintr-un act de voinţă: se dezvoltă sentimentul naţional şi, dezvoltându-se, el intră în luptă cu formele străine, ceea ce duce la o impunere a limbii vorbite de toată lumea. Trebuie să ne gândim că, în timpurile mai vechi, nimeni nu avea respectul limbii vorbite de toată lumea. Este un fel de snobism[1] înnăscut în această mizerabilă şi admirabilă fiinţă umană, care ne face să despreţuim un lucru care este al tuturora, pe când, dimpotrivă, lucrul care este al tuturora ar trebui iubit mai presus de oricare, pentru că el este mijlocul de frăţie omenească; dar sufletul omenesc suferă de acest defect.

(Nicolae Iorga, *Istoria literaturii româneşti. Introducere sintetică*)

---

[1] *snobism*, s.n. – atitudine, conduită de snob; admiraţie nefirească şi fără discernământ pentru tot ceea ce este la modă

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– tema fragmentului;
– două tipuri de limbă menţionate de autor.

.....

.....

2. Precizează rolul interogaţiei (*Cum s-a creat deci această limbă literară românească şi când s-a creat?*) în fragmentul citat. *(4p)*

.....

.....

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Este un fel de snobism înnăscut în această mizerabilă şi admirabilă fiinţă umană, care ne face să despreţuim un lucru care este al tuturora.* *(4p)*

.....

.....

.....

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Nu mai trăim în vremea în care lumea îşi închipuia că întrebuinţarea limbii naţionale rezultă dintr-o concepţie clară, dintr-un act de voinţă...* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Trebuie să ne gândim că, în timpurile mai vechi, nimeni nu avea respectul limbii vorbite de toată lumea.* *(4p)*

.....

.....

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o circumstanţială de mod introdusă printr-o locuţiune conjuncţională. *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa cunoaşterii şi a utilizării, în comunicare, a limbii literare.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici ideile din fragmentul citat;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 5

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

La casa fără lacăt
Doar luna de mai vine
S-o cerceteze-n treacăt
În nopțile senine.

Perdele-nvechite
Atârnă într-o parte
Ca aripi ostenite
La geamurile sparte.

Doar șoareci țin soborul[1]
Unghierelor uitate,
Păienjeni țes covorul
Uitării-ntunecate.

Și-aceeași armonie
De greieri trist răsună
În casa cea pustie
Sub farmecul de lună...

(Șt. O. Iosif, *Nopți de vară*)

[1] *sobór, soboare,* s.n. – (înv.) adunare, întrunire, consfătuire; sfat

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *ostenite, întunecate, pustie.* *(6p)*

.....

.....

2. Explică rolul cratimei în secvența: *perdele-nvechite.* *(6p)*

.....

.....

3. Selectează o comparație și o metaforă din textul propus. *(6p)*

.....

.....

4. Precizează tipul de rimă și măsura versurilor. *(6p)*

.....

.....

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația versurilor: *Doar șoareci țin soborul/ Ungherelor uitate,/ Păienjeni țes covorul/ Uitării-ntunecate.* *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi că *textul citat reprezintă o descriere artistică.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre trăsăturile descrierii artistice, care se întâlnesc în textul dat;

– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text;

– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;

– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție textul:

DE CE ASCULTAȚI MUZICĂ CLASICĂ?

• **Andrei Manolescu**

redactor-şef adjunct, *Dilema veche*

Pentru că, din fericire, am avut nişte părinţi care au ştiut să-mi deschidă la timp orizontul către acest gen de muzică, în ciuda opoziţiei mele iniţiale de copil neascultător. Pentru că mi s-a recomandat să ascult o piesă de mai multe ori, până când mă obişnuiesc cu ea şi îi percep linia melodică şi structura mai profundă. Când începi să ştii aproape pe dinafară şi poţi chiar să fredonezi o simfonie, un concert sau o sonată, le-ai tot asculta (asemeni hiturilor din muzica pop) şi ai vrea să distingi şi diferenţele dintre interpretări.

Când am ajuns în armata Republicii Socialiste România şi trăiam sub opresiunea corvezilor zilnice şi în condiţii cât se poate de mizerabile, am perceput câteva fragmente dintr-o simfonie de Beethoven răzbătând de la radioul din biroul unui ofiţer. Muzica clasică suna de-a dreptul divin în acea împrejurare, era ca un semnal că lumea civilizată încă mai există pe undeva. Astăzi, când ascult muzică clasică, mă simt, uneori, privilegiat, amintindu-mi că există oameni care, dintr-un motiv sau altul, nu au acces la bucuria asta.

Pe de altă parte, într-o epocă a agitaţiei, muzica clasică îmi pare o insulă verde, o vacanţă auditivă. Sigur, ea poate fi, aşa cum bine ştim, dramatică, tumultuoasă, dacă nu bubuitoare de-a dreptul. Şi, de cele mai multe ori, cere concentrare. Însă ideea de muzică clasică în general, aşa cum mulţi o percep astăzi, se poate încadra în tipul de viaţă *slow*. Pentru unii specialişti, comparaţia asta poate părea simplistă. Eu, însă, dincolo de chestiunile tehnice, o asociez mereu cu viaţa bună, cu tihna, cultura şi civilizaţia.

(*Dilema veche*, nr. 496, 15-21 august 2013)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– două tipuri de lucrări muzicale clasice;
– numele unui compozitor celebru.

.....
.....

2. Precizează ce înseamnă muzica clasică pentru persoana intervievată. *(4p)*

.....
.....

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Pe de altă parte, <u>într</u>-o epocă <u>a</u> agitaţiei, muzica clasică îmi <u>pare</u> o insulă <u>verde</u>, o vacanţă auditivă.* *(4p)*

.....
.....
.....
.....

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *...am perceput câteva fragmente <u>dintr-o simfonie</u> de Beethoven <u>răzbătând</u> de la radioul din biroul unui ofiţer.* *(4p)*

.....
.....

5. Transcrie două propoziţii subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *Astăzi, când ascult muzică clasică, mă simt, uneori, privilegiat, amintindu-mi că există oameni care, dintr-un motiv sau altul, nu au acces la bucuria asta.* *(4p)*

.....
.....

6. Realizează expansiunea termenului subliniat în propoziţia subordonată corespunzătoare şi precizează felul acesteia: *Pentru unii <u>specialişti</u>, comparaţia asta poate părea simplistă.* *(4p)*

.....
.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *rolul muzicii în viaţa unui adolescent.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici ideile din fragmentul citat;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 6

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Pe Bunica nu mi-o amintesc decât muncind. Era evident că muncea de mult când ne trezeam noi dimineaţa şi nu dădea niciun semn că se va opri când, la căderea întunericului, noi eram băgaţi în pat după ce fuseserăm spălaţi cu forţa într-un lighean mare aşezat în faţa bucătăriei. [...] Bunicii, pe care o chema Ana, toată lumea îi spunea Mamana şi cred că era o adevărată personalitate a cartierului, în orice caz era vestită pentru felul în care *ştia să tragă*, un fel de masaj dureros pe care ni-l făcea şi nouă de câte ori eram bolnavi, pe ceafă, pe braţe şi pe picioare, zdrobind grăuntele de *sânge rău* care se strânsese acolo. Cei pe care îi durea ceva se strângeau spre seară şi aşteptau pe nişte scaune aşezate în curte lângă gard ca bunica să termine mulsul şi să împartă laptele în cănile mălţuite cu capac, pe care vecinii cumpărători le aşezau din timp la intrarea grajdului, apoi, în timp ce-i trăgea, bunica vorbea cu fiecare în limba lui, în româneşte, nemţeşte, sârbeşte sau ungureşte şi ţin minte că îmi plăcea să asist fascinată nu numai la activitatea mâinilor ei mişcându-se rapid şi savant, ci şi la sunetul subţire ca de fetiţă al glasului ei trecând misterios, cu uşurinţă, de la o limbă la alta. Cred că îmi plăcea să ascult şi pentru că – acum îmi dau seama – cu noi vorbea foarte puţin şi în grabă, numai strictul necesar, chemându-ne la masă, băgându-ne în pat, rugându-ne să nu mai ţipăm că o doare capul.

(Ana Blandiana, „Un sens aproape exotic", în volumul *Cartea cu bunica*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează procedeul prin care s-au format următoarele cuvinte: *mulsul, sârbește, fiecare.* *(6p)*

.....

.....

.....

2. Explică rolul liniilor de pauză folosite în fragmentul citat. *(6p)*

.....

.....

3. Transcrie din text două figuri de stil diferite. *(6p)*

.....

.....

4. Numește un procedeu de caracterizare a personajului principal din fragment și justifică printr-un citat. *(6p)*

.....

.....

.....

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), motivul/motivele pentru care autoarea scrie cu majusculă cuvântul *Bunica.* *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care *să caracterizezi un personaj feminin* dintr-o operă studiată la școală sau citită de tine. *(12p)*

- să numești două mijloace de caracterizare a personajului ales;
- să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din textul ales;
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Există o anumită aură de geniu în jurul celor care vorbesc limbi străine. Dar calitatea de poliglot nu aparţine doar academicienilor sau lingviştilor, sunt foarte multe celebrităţi europene poliglote. Fotbalul, de exemplu, un sport care nu este asociat în mod normal cu îndemânarea lingvistică, este plin de jucători care vorbesc fluent sau se pot exprima bine în mai multe limbi străine. De exemplu, fostul căpitan francez şi erou naţional, Zinedine Zidane, vorbeşte franceza, italiana, spaniola, araba şi berbera. Ruud van Nistelrooy, celebrul atacant olandez, vorbeşte patru limbi, iar compatriotul său „Lucky" Guus Hiddink, apreciatul antrenor de fotbal, vorbeşte cinci limbi. Cunoscutul atacant englez, devenit comentator TV, Gary Lineker, pe când juca la Barcelona, a făcut comentarii sportive în spaniolă. „Chiar m-am distrat învăţând spaniola şi japoneza. Învăţarea unei noi limbi poate fi o activitate foarte distractivă şi înveţi foarte mult despre alţi oameni şi despre ceea ce-i face să vibreze", a spus el. Învăţarea unei noi limbi – ca şi învăţarea muzicii – necesită unele eforturi, dar este şi plină de satisfacţii, iar călătoria poate fi la fel de plăcută ca şi sosirea, după cum vă poate spune cineva care a pornit pe acest drum.

(*Cum poţi învăţa limbi străine*, www.ec.europa.eu)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– limbile pe care le vorbeşte fotbalistul Zinedine Zidane;
– numele atacantului englez care a devenit comentator sportiv.

.....

.....

2. Precizează ce înseamnă calitatea de poliglot. *(4p)*

.....

.....

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa:
Există o anumită aură de geniu în jurul celor care vorbesc limbi străine. *(4p)*

.....

.....

.....

.....

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Învăţarea unei noi limbi poate fi o activitate foarte distractivă...* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie din ultima frază a fragmentului citat cele două propoziţii subordonate şi precizează felul lor. *(4p)*

.....

.....

.....

.....

6. Construieşte o frază în care să ai două propoziţii principale legate printr-o conjuncţie coordonatoare concluzivă. *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa învăţării limbilor străine.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici idei din fragmentul citat;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TESTUL 7

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Fluture, tu, pe unde prin perdea
Putuşi intra-n chilia[1] mea?
.....
Echer plăpând, te-ai şi prins de perete,
Uitându-te la cărţi şi la caiete
Cu ochii-aprinşi ca jarul de rubin[2].
Ai şi tu o chemare? Ai şi tu un destin?
.....
Puiul luminii caută-ntr-afară.

Lovit în frunte poate să şi moară,
Aici, în foişorul[3] nostru din cărare,
Unde nici nimeni, nici nimic nu moare,
Decât pe înserate vreo stea sau câte o floare.

(Tudor Arghezi, *Fluture, tu* – fragmente)

---

[1] *chilie, chilii,* s.f. – odăiță din cuprinsul unei mănăstiri, în care locuiește un călugăr sau o călugăriță; *p. ext.* (fam.) cameră mică de locuit; cămăruță

[2] *rubín, rubine,* s.n. – (adesea fig.) varietate de corindon foarte dur, de culoare roșie, care se găsește în natură cristalizată sau se obține sintetic, folosită ca piatră prețioasă

[3] *foişór, foişoare*, s.n. – 1. terasă deschisă (ridicată mult deasupra pământului), cu acoperişul susţinut de stâlpi sau de coloane; cerdac, pridvor. 2. construcţie izolată în curtea sau în grădina unei case; pavilion, chioşc

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează trei termeni din familia lexicală a cuvântului *lumină.* *(6p)*

.....

2. Explică rolul semnelor de punctuaţie din secvenţa: *Fluture, tu, pe unde prin perdea/ Putuşi intra-n chilia mea?* *(6p)*

.....

.....

3. Transcrie din text două metafore care desemnează fluturele. *(6p)*

.....

.....

4. Precizează modul/modurile de expunere utilizate în textul citat. *(6p)*

.....

.....

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia versului: *Ai şi tu o chemare? Ai şi tu un destin?* *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *mesajul/semnificaţia* poeziei *Fluture, tu* de Tudor Arghezi. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul/semnificaţia textului;
– să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa" declară deschis sezonul estival cultural, dezvăluind publicului primele evenimente pregătite pentru vara acestui an. Începând cu 1 mai, vizitatorii sunt așteptați să viziteze expoziția temporară „Fluturi tropicali vii", organizată în colaborare cu „Casa Fluturilor" și Societatea de geografie „Vulticulus".

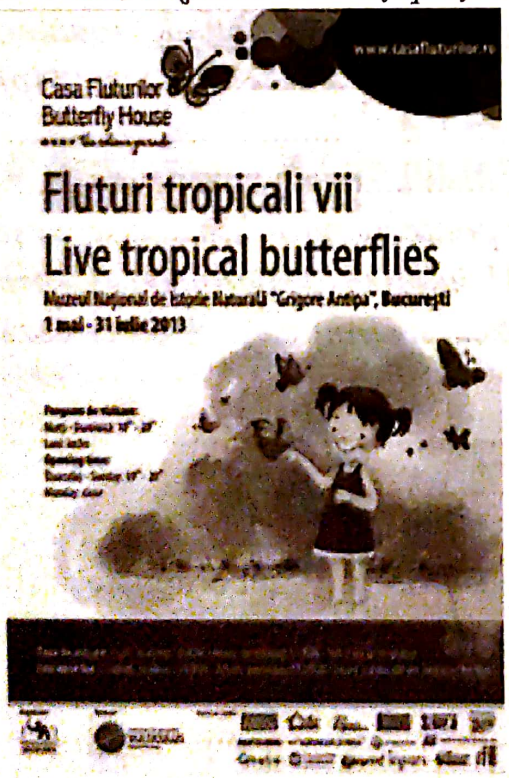

Vizitatorii vor avea posibilitatea de a vedea peste 30 de specii de fluturi exotici, zburând liber, în sera special amenajată în grădina Muzeului „Antipa", dar pot avea și ocazia de a fi martori la „nașterea" unui fluture care-și părăsește învelișul de nimfă. În expoziție, insectele vii sunt prezentate și prin texte de informare cu privire la denumirea speciei, țările de origine, preferințele biologice și ecologice etc.

Căutate cu atenție, în expoziția de fluturi exotici vii vor putea fi descoperite pontele (ouăle), larvele și adulții speciilor prezentate. Publicul se poate bucura de frumusețea și grația acestor insecte în intervalul 1 mai –

Scanned with OKEN Scanner

31 iulie 2013, perioadă în care expoziția va rămâne deschisă în grădina Muzeului „Antipa".

Prețurile biletelor sunt de 10 RON/copil/student și 12 RON/adult/pensionar.

(www.antipa.ro)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– perioada în care se poate vizita expoziția;

– instituțiile care organizează expoziția.

.....

.....

2. Precizează, pe baza informațiilor din text, un motiv pentru care ai dori să vizitezi această expoziție. *(4p)*

.....

.....

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Vizitatorii vor avea posibilitatea de a vedea peste 30 de specii de fluturi exotici, zburând liber...* *(4p)*

.....

.....

.....

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *...în expoziția de fluturi exotici vii vor putea fi descoperite pontele (ouăle), larvele și adulții speciilor prezentate.* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie propozițiile din fraza: *Publicul se poate bucura de frumusețea și grația acestor insecte în intervalul 1 mai – 31 iulie 2013, perioadă în care expoziția va rămâne deschisă în grădina Muzeului „Antipa".* și precizează felul lor. *(4p)*

.....

.....

.....

6. Construiește o frază în care să existe două propoziții subordonate atributive, având drept regent termenul *muzeu*. *(4p)*

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

B. Imaginează-ți că ai vizitat expoziția „Fluturi tropicali vii" de la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa" și redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care *să-ți exprimi impresiile.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:
– să descrii aspectele care te-au impresionat și impresiile trăite;
– să valorifici idei din textul citat;
– să ai conținutul și stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TESTUL 8

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

[...] Când se făcu ora prânzului, numai ce văzură pe-o cracă o păsărică albă și frumoasă, care cânta atât de duios, că se opriră vrăjiți s-o asculte. După ce-și sfârși cântul, păsărica își întinse aripile și zbură, zvârrr! pe dinaintea copiilor. Dacă văzură ei asta, începură a se lua după ea până când se făcu de ajunseră la o căsuță. Cât ai clipi, păsărica se lăsă pe acoperiș și, când veniră mai aproape de căsuță, copiii rămaseră cu gurile căscate. Pasămite, toată căscioara era făcută din pâine și acoperită cu cozonac, iar geamurile erau din zahăr curat.

— Hai să-ncepem să îmbucăm! zise Hänsel. Și să ne fie de bine! Eu o să mănânc o bucată din acoperiș, iar tu, Gretel, ia de gustă din fereastra asta, că e tare dulce!

Scanned with OKEN Scanner

Hänsel n-aşteptă şi, înălţându-se pe vârfurile picioarelor, rupse o bucăţică din acoperiş, să-şi dea seama ce gust are. În acest timp, Gretel ronţăia de zor o spărtură de geam. Şi numai ce se auzi deodată o voce subţirică, ce venea dinăuntrul căsuţei:

— Cronţ, cronţ, cronţ, da' cine tot ronţăie a mea căscioară? Cine, cine e afară?

Şi copiii răspunseră pe dată:

— Vântul, vântul! Azi înconjură pământul!

Şi, fără să se sinchisească defel, continuară să mănânce şi mai cu poftă. Cum îi plăcuse grozav acoperişul, Hänsel mai rupse din el o bucată bună, iar Gretel nu se lăsă nici ea mai prejos şi, desprinzând un ochete de geam, se aşeză jos şi începu a-l ronţăi cu poftă.

Şi când nici nu se aşteptau, odată se deschise uşa şi o femeie bătrână de tot, ce se sprijinea într-o cârjă, ieşi din casă târşâindu-şi picioarele. [...]

(Fraţii Grimm, *Hänsel şi Gretel*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează numărul de litere şi de sunete pentru fiecare dintre cuvintele: *căscioară, geamurile, sinchisească.* *(6p)*

.....

.....

2. Transcrie, din fragmentul dat, trei termeni din câmpul lexico-semantic al *alimentelor.* *(6p)*

.....

3. Identifică, în text, o structură care să conţină o imagine vizuală şi una care să conţină o imagine auditivă. *(6p)*

.....

.....

4. Menţionează modurile de expunere folosite în fragmentul propus. *(6p)*

.....

.....

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), rolul timpurilor verbale utilizate în fragmentul dat. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi faptul că *fragmentul citat aparţine unui basm.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile basmului, ca specie literară, care se întâlnesc în fragmentul dat;
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Zahărul a fost petrolul vremurilor sale. Cu cât gustai mai mult, cu atât voiai mai mult. În 1700, un englez obişnuit consuma 1,8 kg pe an. În 1800, un om obişnuit mânca 8,2 kg de zahăr. În 1870, acelaşi amator de dulciuri mânca 21 de kg anual. Era sătul? Sigur că nu! În 1900, ajunsese la 45 de kg pe an. În acel

Scanned with OKEN Scanner

interval de 30 de ani, producţia mondială de zahăr din trestie şi sfeclă a explodat de la 2,5 milioane de tone pe an la aproximativ 12 milioane. Astăzi americanul mediu consumă anual 35 kg de zahăr adăugat. [...]

„Se pare că de fiecare dată când studiez o boală şi o urmăresc până la cauza iniţială, ajung înapoi la zahăr.", spune Richard Johnson, nefrolog[1] la Universitatea din Colorado, Denver. „De ce o treime dintre adulţi în întreaga lume au hipertensiune, când în 1900 numai 5% aveau aşa ceva? De ce 153 de milioane de oameni aveau diabet în 1980, iar acum sunt 347 de milioane? De ce există mulţi americani obezi? Zahărul, credem noi, este unul dintre vinovaţi, dacă nu chiar principalul vinovat." [...]

Recent, Asociaţia Americană a Inimii s-a alăturat avertismentelor privind o cantitate prea mare de zahăr adăugat în alimentaţie. Dar argumentul său este că zahărul furnizează calorii fără niciun beneficiu nutritiv. Potrivit lui Johnson şi colegilor săi, aceasta omite esenţialul. Zahărul excesiv nu înseamnă doar calorii goale; el este toxic. [...]

(după Rich Cohen, „O poveste nu chiar atât de dulce",
National Geographic România, nr. 124/august 2013)

---

[1] *nefrológ, -ă*, s.m. şi f. – medic specialist în nefrologie; urolog

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– cât zahăr consuma un om obişnuit în 1870;
– numele specialistului citat în articol şi calitatea sa.

.....

.....

2. Explică titlul articolului din care a fost preluat fragmentul, folosind informaţii din text. *(4p)*

.....

.....

.....

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Dar argumentul său este că zahărul furnizează calorii fără niciun beneficiu nutritiv.* *(4p)*

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Zahărul a fost petrolul vremurilor sale.* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: *Se pare că de fiecare dată când studiez o boală și o urmăresc până la cauza inițială, ajung înapoi la zahăr.* *(4p)*

.....

.....

.....

.....

6. Construiește o frază în care să existe două propoziții subordonate atributive, coordonate prin conjuncția *dar*. *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre *importanța unei alimentații sănătoase.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi clar şi logic argumentele care să justifice punctul de vedere exprimat;
– să valorifici idei din fragmentul citat;
– să ai conținutul şi stilul adecvate cerinței formulate;
– să te încadrezi în limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 9

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Aveam vreo şase ani când am fost îmbrâncit între coperţile unui cărţoi mai mare decât mine. Era într-o luni; cred că plănuisem să o dau gata până la sfârşitul săptămânii, doar era o carte cât toate zilele. Auzisem despre povestea lui Pinocchio câte ceva, nu mai ţin minte precis ce, dar ştiam că era grozavă. M-am aşezat tacticos pe pat, gata să-mi înfulec prima carte. Mirosea promiţător, a nou, cum miros cărţile, caietele, penarele, cerneala şi gumele în septembrie, la începutul şcolii. Am deschis-o; pe prima pagină, o ilustraţie în care un bătrân tocmai luase în mână o bucată de lemn, din care ieşea un ciot ca un nas – şi se pregătea să o cioplească. Am frunzărit întâi cărţoiul. Ei, nu chiar tot, doar câteva pagini, poate vreo cincisprezece. Slavă Domnului, era plin de desene! [...] Şi, maaamă, câte litere erau acolo! Un şuvoi, că nu se mai opreau. Ba nu: o falangă[1] macedoneană, compactă, cu scuturi pe toate părţile şi cu suliţe lungi care ieşeau printre ele. Aşa îmi păreau ţ-urile şi N-urile. Ba chiar şi A-urile, chit că pe ele le ştiam mai demult. Cel mai tare m-a înţepat V-ul, cu care mi-am dat seama pe dată, că eram tare perspicace, începea numele vulpoiului cel rău. Ăsta chiar că era periculos. Mi-a venit să mă apăr şi de falangă, şi de vulpoi închizând cartea. Dar nu mai era drum de întoarcere: odată ce intrasem, trebuia să trec prin ea ca printr-un tunel.

(Călin-Andrei Mihăilescu, „Pinocchio 1”,
în volumul *Care-i faza cu cititul*)

---

[1] *falangă* – formaţie de luptă

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie şase termeni din fondul principal lexical. *(6p)*

.....

2. Explică rolul semnelor de punctuaţie din propoziţia: *Şi, maaamă, câte litere erau acolo!* *(6p)*

.....

.....

3. Comentează succint expresivitatea unei imagini. *(6p)*

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

4. Selectează două fragmente de câte două-trei cuvinte care arată atitudinea personajului față de carte. *(6p)*

.....

.....

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificația finalului: *Dar nu mai era drum de întoarcere: odată ce intrasem, trebuia să trec prin ea ca printr-un tunel.* *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre *originalitatea experienței relatate* în textul de mai sus. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre originalitatea textului;

– să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;

– să ai un conținut adecvat cerinței;

– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

.....

.....

.....

.....

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textele:

a) Asistent manager, formez pentru companie multinaţională domeniul Wellness. Formare şi instruire incluse. Recunoaştere europeană. Venit imediat.

b) Agenţi securitate. DAB Security selecţionează agenţi securitate, şef tură, şef obiectiv, agenţi intervenţie cu atestat pentru spaţii comerciale din localităţile: Bucureşti, Ilfov, Prahova, Argeş, Călăraşi, Dâmboviţa, Giurgiu, Ialomiţa, Teleorman.

(http://www.anunturi.ro/)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textele date: *(4p)*

– site-ul de unde au fost preluate;

– ce servicii se oferă.

.....

.....

.....

2. Precizează, pe baza informaţiilor din text, care serviciu ţi se pare mai atractiv. *(4p)*

.....

.....

3. Rescrie corect al doilea text. *(4p)*

.....

.....

.....

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din propoziţia: *DAB Security selecţionează agenţi securitate.* *(4p)*

.....

.....

5. Indică propoziţiile din primul text, în ordine numerică. *(4p)*

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....
.....

6. Construieşte o frază în care să existe o subordonată circumstanţială de scop, introdusă de conjuncţia *ca să*. *(4p)*

.....
.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *limbajul specific anunţurilor*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două aspecte specifice de limbaj;
– să valorifici fragmente din textele citate;
– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;
– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TESTUL 10

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Şi-a pus, se vede, Domnul pământul în cuptor
De coace ca o pită sub cer dogorâtor.

Prin iarba arsă greieri cu ţârâit prelung
Tăcerea nesfârşită a zilei o împung,

Scanned with OKEN Scanner

Iar apele luminii se joacă pe zăvoi,
La iazul scurs dorm bivoli cu botul în noroi, [...]

În casa răcoroasă şi cu obloane trase,
În vechea mea odaie vrea visul să mă lase –

Încet îmi deschid ochii, să nu mă-nşele parcă;
Trecutul şi-amintirea tot gândul mi-l încarcă.

Pe valuri de lumină las vara să mă poarte –
Dă-mi tu, bibliotecă din vremuri dragi, o carte

Vrăjită cum e cartea ce o citeşti întâi
Să-i pun iar talismanul deschis la căpătâi.

Din rafturi iau volumul, şi Robinson Crusoe
Cu papagalu-i verde îmi intră iar în voie.

O, Doamne, ca tovarăş de viaţă ţine-mi-l,
Păstrează-mi pân' la moarte un suflet de copil.

(Ion Pillat, *Cuptor*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un antonim pentru următorii termeni: *lumină, tăcere, vechea, încet, deschis, păstrează.* *(6p)*

.....

.....

2. Explică întrebuinţarea cratimei în versul: *Trecutul şi-amintirea tot gândul mi-l încarcă.* *(6p)*

.....

.....

3. Exemplifică două aspecte specifice descrierii literare. *(6p)*

.....

.....

4. Selectează un fragment în care apare o imagine auditivă. *(6p)*

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

5. Comentează, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), expresivitatea unei figuri de stil. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi *apartenența textului la genul liric.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi două argumente relevante;
– să le susții valorificând textul dat;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Cea mai veche adevărată lectură a mea (aşezat pe burtă, în pat, cu capul în jos, şi cartea pusă pe parchet!) sunt *Poveştile* lui Creangă. Le citeam într-o ediţie de format mare, cu ilustraţiile lui Th. Kiriakoff. Pot spune că Ion Creangă a fost prima mea întâlnire cu metafizicul[1]. Mă apropiam de lumea aceea, repetat, cu simţăminte amestecate de plăcere şi angoasă. Plăcerea era zborul fanteziei, descoperirea altor lumi, altor „tărâmuri", a unor spaţii cu însuşiri nemaiîntâlnite. Angoasa, aceea de-a descoperi, în lumea noastră, entităţile supranaturale: Dracul, Moartea. Mi se făcea frică citind, singurătatea pe care mi-o pregătisem, izolându-mă în compania cărţii, se făcea mai groasă. Mi-era frică, spun: în acelaşi timp dobândeam încredere în mine; îmi spuneam, umblând pe căile lui Dănilă, ale lui Stan Păţitul, că Dracul poate fi păcălit, sau, cu Ivan, că poţi să te joci cu moartea, chiar dacă rişti nemurirea. [...] Şi câte cuvinte noi învăţam, câte obiecte inaccesibile în domolitul meu univers orăşenesc ajungeau, prin poveşti, la mine!

Pe Creangă l-am citit toată viaţa, am fost mereu împreună.

(Ion Vianu, „Zece cărţi prin care am început să devin om",
în volumul *Cărţile care ne-au făcut oameni*)

---

[1] *metafizic* – care nu poate fi perceput cu simţurile

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– tema textului;
– autorul textului şi titlul volumului.

.....

.....

2. Precizează motivul pentru care este foarte importantă descoperirea poveştilor lui Creangă, pentru autorul textului dat. *(4p)*

.....

.....

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Cea mai veche adevărată lectură a mea (aşezat pe burtă, în pat, cu capul în jos, şi cartea pusă pe parchet!) sunt* Poveştile *lui Creangă.* *(4p)*

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din propoziţia: *Mi se făcea frică citind.* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare şi precizează felul lor: *Mi se făcea frică citind, singurătatea pe care mi-o pregătisem, izolându-mă în compania cărţii, se făcea mai groasă.* *(4p)*

.....

.....

.....

6. Construieşte o frază în care să existe o subordonată circumstanţială de cauză, introdusă de conjuncţia *fiindcă.* *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *plăcerea cititului.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre plăcerea cititului;

– să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 11

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Apoi Dumnezeu porneşte cu sfântul Petre şi, cât ici, cât colé, ajung pe Ivan, care-o ducea tot într-un cântec, de parcă era toată lumea a lui.

— Bună calea, Ivane, zise Dumnezeu. Dar cânţi, cânţi, nu te-ncurci!

— Mulţămesc d-voastră, zise Ivan, tresărind. Dar de unde ştii aşa de bine că mă cheamă Ivan?

— D-apoi, dacă n-oiu şti eu, cine altul are să ştie? răspunse Dumnezeu.

— Dar cine eşti tu, zise Ivan cam zborşit, de te lauzi că ştii toate?

— Eu sunt cerşitorul pe care l-ai miluit colo la pod, Ivane. Şi cine dă săracilor împrumută pe Dumnezeu, zice Scriptura. Na-ţi împrumutul înapoi, căci noi nu avem trebuinţă de bani. Ia, numai am vrut să dovedesc lui Petre cât eşti tu de milostiv. Află acum, Ivane, că eu sunt Dumnezeu şi pot să-ţi dau orice-i cere de la mine; pentru că şi tu eşti om cu dreptate şi darnic.

Ivan atunci, cuprins de fiori, pe loc s-a dezmeţit, a căzut în genunchi dinaintea lui Dumnezeu şi a zis:

— Doamne, dacă eşti tu cu adevărat Dumnezeu, cum zici, rogu-te, blagoslovește-mi turbinca[1] asta, ca, ori pe cine-oiu vrea eu, să-l vâr într-însa; şi apoi să nu poată ieşi de aici fără învoirea mea.

(Ion Creangă, *Ivan Turbincă*)

---

turbincă – sac soldăţesc

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Selectează trei forme neliterare. *(6p)*

.....

2. Explică întrebuinţarea virgulei în propoziţia: *Află acum, Ivane,* [...]. *(6p)*

.....

.....

3. Precizează care sunt modurile de expunere din text. *(6p)*

.....

.....

4. Transcrie două fragmente de caracterizare directă a unui personaj. *(6p)*

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), o trăsătură morală a unuia dintre personaje. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să argumentezi *apartenența textului citat la genul epic.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi două argumente relevante;
– să le susții valorificând textul dat;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți limitele de spațiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

13. Amabilitatea şi bunul-simţ deschid multe uşi. Nu trebuie să fii amabil doar de formă, să creezi o falsă impresie plăcută despre tine, ci e bine să fii educat în a urma nişte reguli bine definite. Învaţă să vorbeşti cu „mulţumesc", „vă rog", „îmi cer scuze" sau „îmi permiteţi două secunde?" şi o să vezi că lumea nu e chiar aşa de neagră. Oricine apreciază bunul-simţ şi o gramatică bună, dar foarte puţini acceptă impertinenţa. Nimeni nu îmi datorează nimic... Am învăţat să fiu bun. Lumea e un mic oraş.

(Rareş M. Cojocaru, „18 lucruri pe care le-am învăţat până la 18 ani", în revista *LiteraTa*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– revista în care a fost publicat;
– titlul articolului.

.....

.....

2. Explică sensul expresiei: *o gramatică bună.* *(4p)*

.....

.....

3. Menţionează valoarea morfologică a cuvintelor din propoziţia: *Nimeni nu îmi datorează nimic...* *(4p)*

.....

.....

.....

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din propoziţia: *Nimeni nu îmi datorează nimic...* *(4p)*

.....

.....

.....

5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare şi precizează felul lor: *Nu trebuie să fii amabil doar de formă, să creezi o falsă impresie plăcută despre tine, ci e bine să fii educat în a urma nişte reguli bine definite.* *(4p)*

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

.....

.....

6. Construieşte o frază în care să existe o subordonată subiectivă, introdusă de conjuncţia *dacă*. *(4p)*

.....

.....

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre *importanţa amabilităţii*. *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre importanţa amabilităţii;

– să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;

– să ai conţinutul şi stilul adecvate cerinţei formulate;

– să te încadrezi în limitele de spaţiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TESTUL 12

■ Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

De câtva timp, în miezul nopţii-n gară,
Soseşte-un tren, dar nimenea nu ştie
De unde şi din ce călătorie
Firească, nefirească, se coboară.

Scanned with OKEN Scanner

Apare-ncet, prin ceţuri sublunare,
Şi intră, râmă leneşă, în staţie.
Spre ce necunoscută destinaţie
Se-ndreaptă, e un semn de întrebare. [...]

Şi niciun călător de prin vagoane
Nu se dă jos vreodată-n gara noastră.
Pare adus de-o negură albastră
Ce-i învelește coşuri, uşi, tampoane.

Iar când urnit din marea lui tăcere,
Se pune iarăşi tainic în mişcare
Nu uruie, scrâşnind din roţi sau fiare,
Ci cântă – lent, o muzică de sfere. [...]

(Radu Stanca, *Trenul fantomă*)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Selectează o pereche de antonime din prima strofă. *(6p)*

.....

2. Explică întrebuinţarea cratimei în structura: *soseşte-un tren.* *(6p)*

.....

.....

3. Construieşte un enunţ în care substantivul *tăcere* să fie la sensul figurat. *(6p)*

.....

4. Explică semnificaţia unei figuri de stil din penultima strofă. *(6p)*

.....

.....

5. Comentează, în 30-50 de cuvinte (4-5 rânduri), expresivitatea unei imagini. *(6p)*

.....

.....

.....

.....

.....

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre o *posibilă semnificaţie a textului.* *(12p)*
În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi opinia în legătură cu semnificaţia textului;
– să o susţii prin două argumente, valorificând textul dat;

Scanned with OKEN Scanner

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

■ Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

Prima linie de cale ferată pentru călători din lume a fost inaugurată pe 27 septembrie 1825. Ea făcea legătura între Stockton şi Darlington, în nordul Angliei. O locomotivă cu abur, numită „The Locomotion", trăgea 34 de vagoane, unele încărcate cu cărbune, iar celelalte adaptate pentru transportarea călătorilor. Atât locomotiva, cât şi vagoanele erau construite după proiectele lui George Stephenson (1781-1848). Acesta lucrase în prealabil ca specialist în utilaj minier. În minele de cărbuni erau de mult folosiţi vagoneţii împinşi pe şine, iar primele încercări au fost făcute de Stephenson folosind tocmai aceşti vagoneţi, tractaţi de o maşină cu abur.

(http://www.copilasul.com/curiozitati)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat: *(4p)*

– când a fost inaugurată prima linie de cale ferată pentru călători din lume;

– cine a proiectat locomotiva şi vagoanele.

.....

.....

2. Menţionează care a fost sursa de inspiraţie pentru construirea acestui tren. *(4p)*

.....

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunţul: *Prima linie de cale ferată pentru călători din lume a fost inaugurată pe 27 septembrie 1825.* *(4p)*

.....

.....

.....

4. Indică funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din enunţul: *Prima linie de cale ferată pentru călători din lume a fost inaugurată pe 27 septembrie 1825.* *(4p)*

.....

.....

5. Transcrie propoziţiile din fraza următoare şi precizează felul lor: *În minele de cărbuni erau de mult folosiţi vagoneţii împinşi pe şine, iar primele încercări au fost făcute de Stephenson folosind tocmai aceşti vagoneţi, tractaţi de o maşină cu abur.* *(4p)*

.....

.....

.....

.....

6. Construieşte o frază după schema: PP + PP + CI. *(4p)*

.....

.....

.....

B. Redactează un *dialog imaginar* de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), *între doi călători care se află într-un tren.* *(12p)*

În compunerea ta, trebuie:

– să respecţi structura dialogului;

– să valorifici idei, imagini sau fragmente din textul dat;

Scanned with OKEN Scanner

– să ai un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

SUGESTII DE REZOLVARE

Nota autorilor

Atenție! Din rațiuni de spațiu, formulările unor rezolvări pot fi lapidare; recomandăm însă elevilor să formuleze enunțuri complete în elaborarea propriilor răspunsuri.

TESTUL 1

Subiectul I

A. 1. *încălecară* – rădăcina: „cal" (alternanţa vocalică *a/ă*); *întrista* – rădăcina: „trist"; *credinţa* – rădăcina: „cred"

2. Virgula separă o interjecţie de adresare de restul enunţului.

3. *şi el însuşi*

4. *cea mai mare era frumoasă, cea mijlocie şi mai frumoasă, iar cea mai tânără, Ileana, atâta de frumoasă încât şi Sfântul Soare se oprea în cale*

5. Enunţul citat este exterior poveştii propriu-zise, având rolul textual al unui prolog succint prin care autorul îşi anunţă intenţiile creatoare. Verbele la perfect compus *a fost, ce-a fost* exprimă încheierea irevocabilă a acelui timp fantastic, în care faptele ce urmează a fi povestite s-au petrecut.

B. Basmul este o specie a genului epic popular sau cult, în care sunt prezentate întâmplări fantastice puse pe seama unor personaje cu însuşiri supranaturale polarizate etic, având un mesaj moralizator şi un final nupţial şi glorificator al binelui.

În opinia mea, fragmentul citat respectă integral convenţiile de formă şi de conţinut ale speciei.

În primul rând, încă de la început se insinuează tema luptei dintre bine şi rău, prin conflictul iscat între cei doi împăraţi. De aceea, tatăl fetelor porneşte într-o călătorie – motiv tipic basmului –, nu înainte de a le dărui acestora nişte obiecte magice: *o floare frumoasă, o pasăre veselă, un măr fraged*. Motivul cifrei magice este dezvoltat sub forma celor trei fete, a celor trei obiecte miraculoase şi a celor trei feciori de împărat. Sfatul părintesc – care coincide cu intriga naraţiunii – reprezintă, de asemenea, un element specific imaginarului basmului.

În al doilea rând, fragmentul este structurat pe baza formulelor narative specifice, distingându-se structura *A fost odinioară un împărat*, care, prin adverbul *odinioară*, deschide perspectiva unui timp fantastic, miraculos. Se adaugă naraţiunea la persoana a III-a, realizată din unghiul unui povestitor omniscient, care pare să trăiască, alături de personaje, aventurile ce urmează, după cum reiese din portretul subiectiv realizat celor trei fete, care se întrec în frumuseţe.

Prin urmare, fragmentul citat din *Ileana cea şireată* de Ioan Slavici ilustrează trăsăturile unui basm cult.

Subiectul II

A. 1. Oraşul din America pentru care actriţa a făcut o pasiune este Los Angeles. În prezent, ea joacă două roluri.

2. Intenţia autoarei articolului este de a pune la îndoială răspunsul actriţei şi de a sugera că aceasta minte ca să facă o impresie bună.

3. *toate* = pronume nehotărât; *aici* = adverb de loc; *interviului* = substantiv comun; *dă* = verb predicativ

4. *anume* = atribut adjectival; *în ziua* = complement circumstanţial de timp

Scanned with OKEN Scanner

5. *Despre America, se confesează revistei* The One = PP; *că nu i-a fost foarte greu* = CI; *să se acomodeze* = SB; *că a ajuns* = CI; *să dezvolte o pasiune puternică pentru Los Angeles* = PR.

6. Mă întreb unde îmi voi petrece vacanța.

B. Meseria de actor implică de cele mai multe ori expunere publică, imagine socială și o permanentă comunicare cu publicul spectator.

În opinia mea, afirmarea unui actor nu ar trebui să aibă vreo legătură cu interviurile și pictorialele în care acesta apare, deoarece valoarea sa ar trebui să fie direct proporțională cu talentul demonstrat în filme și în piese de teatru, nu pe coperta sau în interiorul revistelor. Nu resping, desigur, mediatizarea ulterioară a acestuia, în scopul unor activități caritabile, de exemplu, sau pentru a fi preluat, ca model, de tineri care doresc să îmbrățișeze aceeași meserie.

Din păcate, însă, asistăm în prezent la inversarea acestor raporturi, în sensul că există actori confecționați de reviste și, mai ales, de televiziuni, care le creează o imagine falsă în ochii publicului și apoi îi introduc pe „piața artei" ca și cum ar fi mari talente încă nedescoperite. Experiența ne arată, însă, că ei nu pot rezista prea mult în această lumină artificial creată și se retrag de la sine. În schimb, există mari actori români și chiar americani care apar extrem de rar sau aproape deloc în reviste, ceea ce nu le știrbește cu nimic popularitatea, ba, aș spune, dimpotrivă.

Prin urmare, munca și talentul ar trebui să fie la baza imaginii unui actor.

TESTUL 2

Subiectul I

A. 1. *topindu-se, fraţii, genuni, convoi* etc.

2. Virgula coordonează, pe planul propoziției, două atribute adjectivale ale substantivului determinat, *chemări*, iar în plan stilistic marchează o enumerație.

3. *oceane mari de apă*; *fraţii cu dreptatea, cu ziua şi cu luna*; *a cerului genuni* (metafore); *noi îi iubim/noi îi urâm* (antiteză)

4. Măsură de 13-14 silabe și rimă încrucișată.

5. Versul este structurat pe baza unei enumerații și semnifică, printr-o serie de imagini vizuale, diversitatea de forme pe care o iau norii, în imaginația oamenilor.

B. În opinia mea, titlul poeziei *Nourii* este adecvat conținutului textual, fiindcă reprezintă pentru cititor cheia de interpretare a discursului poetic.

Titlul poeziei lui Nicolae Labiș este transparent, el indică faptul că textul este o poezie descriptivă, un pastel pe tema frumuseții norilor. Labiș folosește forma arhaică a cuvântului, *nouri*, pentru că pare mai poetică și trimite, într-un fel, la Eminescu, care a utilizat-o și el.

Toate cele trei strofe ale poeziei se referă la titlu, ca și cum privitorul ar picta în cuvinte tabloul dinamic al unui cer străbătut de lungi convoaie de nori. Prima strofă afirmă sentimentele de nostalgie ale privitorului în legătură cu lunecarea lor pe cer, sugerând poate trecerea timpului (*Parcă-mi trimit tăcute, nostalgice chemări*). A doua strofă îi definește metaforic ca *oceane mari de apă*, imagine deosebită, care

Scanned with OKEN Scanner

răstoarnă dimensiunile reale ale spaţiului. În a treia strofă se evidenţiază sentimentele oamenilor în legătură cu norii – admiraţie pentru frumuseţea lor care incită imaginaţia (sugestie redată prin exclamaţia *Ce chipuri prinde-n slavă al norilor convoi!*), dragoste pentru ploaia binefăcătoare pe care o aduc, dar şi ură atunci când norii revarsă grindine şi furtuni.

În concluzie, titlul este foarte important pentru a decoda sensurile unui text literar şi intenţia autorului.

Subiectul II

A. 1. Centaurii aveau trup de cal şi tors de bărbat.
Chiron i-a educat pe eroii greci Ahile, Iason şi Tezeu.

2. Chiron se diferenţiază de alţi centauri prin înţelepciunea sa: pe când ceilalţi se comportau grosolan cu oamenii, erau sălbatici şi robi ai instinctelor, Chiron este o fiinţă superioară, care cunoaşte tainele vânătorii, medicină, muzică şi etică, astfel că zeii i-au încredinţat spre educare mulţi eroi. De asemenea, drept răsplată pentru calităţile sale, se pare că a fost eternizat sub forma Constelaţiei Săgetătorului, onoare ce nu a fost acordată şi altora.

3. *din fericire* = locuţiune adverbială; *toţi* = adjectiv pronominal nehotărât; *erau* = verb copulativ; *la fel de sălbatici* = adjectiv propriu-zis

4. *au fost încredinţaţi* = predicat verbal; *spre educare* = complement circumstanţial de scop.

5. *Le plăcea* = PP; *să bea peste măsură* = SB; *şi de aceea oamenii evitau* = PP; *să-i cheme la sărbătorile importante* = CD.

6. În text, propoziţia este subiectivă. Altă funcţie sintactică: Spui / *că era un centaur cunoscut pentru înţelepciunea sa.* = CD sau Te-ai gândit / *că era un centaur cunoscut pentru înţelepciunea sa?* = CI.

B. De exemplu, *Prâslea cel Voinic şi merele de aur*:

Un împărat avea într-o grădină frumoasă un măr care făcea mere de aur, din care nu putuse să mănânce, pentru că erau furate înainte de a se coace. Mulţi voinici au încercat să-i prindă pe hoţi, dar nu au reuşit. După eşecul celor doi fii mai mari ai împăratului, Prâslea, fiul cel mic, îşi încearcă şi el norocul. El reuşeşte să-l rănească pe hoţ şi să-i ducă împăratului mere de aur, apoi pleacă împreună cu fraţii săi după dâra de sânge pe care hoţul o lăsase. La o prăpastie, Prâslea coboară, iar fraţii săi rămân să-l aştepte. Pe tărâmul celălalt, eroul află palatele a trei zmei, care răpiseră trei fete de împărat. Mezinul îi învinge în luptă, ia fetele şi porneşte înapoi spre tărâmul nostru. Fraţii săi le scot pe cele trei fete din prăpastie, dar, invidioşi, nu şi pe Prâslea. Crezându-l mort, vestesc la împărăţie moartea lui şi se însoară cu fetele cele mari. Rămas pe celălalt tărâm, Prâslea este ajutat de o zgripţuroaică şi ajunge, neştiut, acasă. Află situaţia dificilă în care se găsea aleasa inimii lui, fata de împărat cea mică. Se angajează ucenic la un argintar şi îi trimite fetei fusul şi furca de aur, cloşca cu puii de aur şi mărul de aur. Pe toate mezinul le ia din palatul zmeului, transformat în măr, pe care îl păstrase pentru sine. Astfel, fata îşi dă seama că Prâslea trăieşte şi cere ca meşterul să fie adus la palat. Identitatea adevărată a lui Prâslea este dovedită, cei doi fraţi îşi primesc pedeapsa, iar el se însoară cu fata cea mică şi moşteneşte scaunul împărăţiei.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 3

Subiectul I

A. 1. *cu, înfometat, să limpezeşti, murisem, buni, apropiat*

2. Substantivele comune *lup* şi *miel*, scrise cu majusculă, devin substantive proprii, fapt datorat personificării celor două animale.

3. *Chiar dacă n-ai, nu are-a face:*
a fost vreunul dintr-ai tăi,
că sunteţi, toţi, la fel de răi,
de la ciobani pân'la dulăi,
şi niciodată nu-mi daţi pace!

4. *– Atunci a fost din fraţii tăi vreunul!*

5. Rima fabulei este împerecheată, primul vers rimează cu al doilea, iar al treilea, cu al patrulea: *Dreptatea celui tare e fără judecată/ cum veţi vedea îndată./ Un Mieluşel venise să s-adape/ în crâng, din limpezimea unei ape...* Măsura primelor patru versuri este de 14, 7 şi 11 silabe.

B. Fabula este o naraţiune alegorică, în care se povesteşte o întâmplare cu personaje din lumea animalelor, de obicei, prin care se satirizează defecte umane. Morala ei este exprimată, de cele mai multe ori, în finalul textului şi presupune un îndemn, mai mult sau mai puţin explicit, la adoptarea unui comportament pozitiv. Alteori, apare la început, aşa cum se întâmplă în fabula lui La Fontaine, sau se poate deduce din ceea ce se întâmplă.

Lupul şi mielul sunt eroii unui dialog comic, care sugerează două comportamente antitetice. Lupul este omul crud, care nu ţine cont de nicio regulă şi de niciun argument, atunci când trebuie să-şi astâmpere foamea. În schimb, mielul întruchipează inocenţa şi vulnerabilitatea. La reproşurile evident neîntemeiate ale lupului, mielul încearcă să aducă argumente raţionale, cum ar fi acela că nu putea să-l bârfească pe lup în urmă cu un an, întrucât nu exista pe lume. Furia continuă a lupului se conturează comic şi hiperbolic, fapt rezumat de comentariul povestitorului în secvenţa finală: *s-a repezit, ca un turbat, la bietul Miel...*

Morala fabulei condamnă violenţa, abuzul pe care cei mai tari îl pot comite asupra celor slabi: *Dreptatea celui tare e fără judecată/ cum veţi vedea îndată.* Comportamentul de acest fel este *fără judecată,* adică iraţional şi, prin urmare, inuman.

Subiectul II

A. 1. Fragmentul a fost selectat din lucrarea intitulată *Mitologie română*. Este vorba despre daci şi despre romani, popoare din care a luat naştere poporul român.

2. În opinia mea, două sunt informaţiile importante. Este vorba, în primul rând, de faptul că lupul apare în mituri. Mi se pare importantă informaţia, deoarece ne ajută să înţelegem felul în care se raportează omul la celelalte vieţuitoare. Apoi, importantă este şi informaţia despre naşterea poporului român, pentru oricine este interesat de istorie şi, de asemenea, pentru cine vrea să-şi cunoască originile.

3. atributivă

Scanned with OKEN Scanner

4. *romanii* = substantiv comun; *ce* = pronume relativ; *Romei* = substantiv propriu; *roman* = adjectiv propriu-zis
5. *romanii* = subiect; *ce* = subiect; *Romei* = atribut substantival genitival; *roman* = atribut adjectival
6. Exemple: *A pierdut meciul, dar nu este supărat. Eu rămân aici, iar tu pleci acasă. Nu a terminat cartea, însă mai are timp.*
B. Omul împarte lumea în care trăieşte cu nenumărate alte fiinţe, vizibile şi invizibile. Toate ar trebui să fie importante pentru el, din motive diverse. Literatura, filmele şi alte forme care exprimă gândirea omului oferă dovezi în acest sens.

În primul rând, există o importanţă de ordin practic, al traiului zilnic. Oricât ar suna de crud, o parte însemnată din hrana omului provine din sfera animalelor. De multă vreme, animalele domestice sunt sursă de carne, ouă, lapte etc.

În al doilea rând, legătura dintre om şi animale are o dimensiune spirituală. Diversele popoare şi-au imaginat strămoşul mitic sub forma unui animal, visând să aibă forţa lui vitală. Legenda despre întemeierea Romei vorbeşte despre o lupoaică şi despre Romulus şi Remus, lupul este un animal sacru la daci; vaca, tigrul, ursul etc. sunt animale sfinte în diverse culturi. În lumea modernă, grija pentru animale este expresia acestei legături. Existenţa organizaţiilor pentru protecţia animalelor este o dovadă în acest sens.

Prin urmare, o lume mai bună, mai civilizată ar include în atenţia pe care o acordăm celuilalt nu doar oamenii, ci şi alte fiinţe. Omul trebuie să protejeze mediul în care trăieşte.

TESTUL 4

Subiectul I

A. 1. *pictez, autoportret, tablou, desenez, vor schiţa.*
2. *– un aparat sacru şi concret; – o oglindă cu poleiul zgâriat – (cu totul neinteresant, în definitiv)* etc.
3. monologul liric, descrierea.
4. *inima..., creierul.* [...] *nasul, gura,* [...] *ochii, gândurile* etc. (enumeraţie); *inima – o gămălie de chibrit; Pieptul – o oglindă cu poleiul zgâriat* – etc. (metafore)
5. Printre trăsăturile genului liric prezente în text se numără: subiectivitatea, exprimarea directă a emoţiilor şi a sentimentelor (*o să-mi pictez gândurile; obsesia roşie a sărutului-mit*); prezenţa eului liric (pronumele şi verbele la persoana I: *vreau să-mi fac un autoportret*); limbajul figurat (metafore, epitete: *creierul – un aparat sacru şi concret*); structurarea în versuri, nespecifică, dar dominantă în genul liric.
B. După părerea mea, titlul unei opere literare este important nu numai pentru descifrarea semnificaţiilor textuale, ci şi pentru că el creează cititorului un orizont de aşteptare. Astfel, titlul poeziei reprezintă în acelaşi timp tema ei: poetul se autodefineşte printr-un *portret* liric.

Primele versuri confirmă titlul, păstrând acelaşi câmp semantic al picturii: *Acum **pictez un tablou** mare – / vreau să-mi fac un **autoportret**.* Jocul metaforic continuă, din versuri închipuindu-se încet-încet o figură fantezistă a autorului. Succesiunea de

Scanned with OKEN Scanner

metafore nu spune nimic, de fapt, despre imaginea sa *picturală*, ci despre imaginea *spirituală*, despre sufletul lui: *inima – o gămălie de chibrit*; *creierul – un aparat sacru şi concret*; *ochii – două semne de întrebare*; *gândurile – o claie informă de rufe murdare*; *fruntea cutată – o scară către infinit* etc. Omul pare a fi făcut din contradicţii, din antinomii, din azur şi din lut, din inferior şi aspiraţii superioare. Epitetele *murdare* şi *zgâriat* duc cu gândul la lucruri uzate, purtate şi, implicit, la faptul că acesta nu este un *portret al artistului la tinereţe*, ci la vârsta maturităţii, a experienţelor care l-au consumat. În tot acest *maldăr al recuzitelor inutile* format din sentimente, gânduri, experienţe, atitudini, ceea ce abia întrezăreşte un ochi atent este, de fapt, cel mai important lucru: *cicatricea unei găuri în frunte / sau*, [...] *ceva ce ar putea să semene a ideal sau a munte*. Idealul – o Golgotă a fiecăruia dintre noi – ne face ceea ce suntem. Sau ne ucide.

În concluzie, titlul este important pentru receptarea adecvată a textului literar.

Subiectul II

A. 1. Titlul articolului este „Theodor Aman, pictorul povestitor". Autoarea acestei prezentări este Ruxandra Dreptu.

2. Tablourile redau impresia că pictorul era un om de lume, cu o existenţă fericită, fiindcă meseria de pictor pare fi, pentru Aman, în vârful ierarhiei sociale.

3. *fiecare* = adjectiv pronominal nehotărât; *se* = pronume reflexiv; *citi* = verb predicativ; *câte o* = numeral distributiv cu valoare adjectivală.

4. *plastic* = atribut adjectival; *devine naraţiune* = predicat nominal.

5. *Alăturate, imaginile redau viaţa unui om de lume, aparenţa unei existenţe fericite* = PP; *pe care ...trebuie* = AT; *spectatorul ...să o perceapă cu respectul cuvenit* = SB; *căci Aman plasează meseria de pictor în vârful ierarhiei sociale* = CZ.

6. Pictează [1]/ **oricum** doreşte. [2]/ P2 = CM

B. O pictură care m-a impresionat este celebra *Impresie – Răsărit de soare* a lui Claude Monet. Nu am văzut-o în realitate, dar am privit-o de multe ori, în diverse reproduceri şi albume de artă. Am aflat că tabloul a fost pictat „la faţa locului", adică în portul francez Le Havre, şi că pictorul se trezea în fiecare dimineaţă înainte de răsăritul soarelui, pentru a surprinde emoţia unei zile noi, în fiecare zi o altă trăire, o altă emoţie, aşa încât pictura se putea schimba zilnic.

Mi-a plăcut foarte mult cum tehnica folosită a reuşit să dea impresia unei dimineţi ceţoase. Răsăritul soarelui, oglindit în apa mării, aduce tabloului străluciri de foc. Culorile – portocaliu, galben, verde, albastru, gri – parcă se topesc unele în altele. În plan apropiat, se văd trei bărci negre cu pescari, iar în plan depărtat abia se întrezăresc siluetele unor construcţii industriale, ca nişte umbre. Soarele auriu, pe care pictorul îl surprinde parcă înălţându-se, este punctul de interes al tabloului.

Pictura lui Monet transmite fiorul unui început. Aşa s-a şi întâmplat: de la acest tablou, *Impresie*, a derivat numele curentului impresionist, o nouă manieră de a reprezenta realitatea, după părerea mea mai frumos şi cu mai multă emoţie decât cea clasică.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 5

Subiectul I

A. 1. *ciocârlana-cea-cu-moţ* = compunere prin alăturare cu cratimă; *aceeaşi (întrebare)* = conversiune: adjectiv pronominal demonstrativ provenit din pronume demonstrativ; *păsăruică* = derivare cu sufix

2. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunţului.

3. *zise acesta*

4. Întreg neamul frunzelor plânge plecarea păsărilor călătoare.
Norii văd supărarea mării şi îi trimit picături de încurajare.

5. Fragmentul citat are valoarea unei legende, deoarece în el se explică apariţia unei păsări, ciocârlia. Elementul fantastic pe baza căruia este construită povestea constă în faptul că personajele animaliere vorbesc şi gândesc asemenea oamenilor.

B. Într-o zi, ciocârlanul-cel-cu moţ constată cu uimire că din oul clocit peste noapte de soţia sa a ieşit o pasăre stranie, care nu semăna cu ei şi o invită pe ciocârlana-cea-cu-moţ să se uite şi ea. Deşi se îndoia de inteligenţa soţului, pasărea recunoaşte, totuşi, că de data aceasta are dreptate şi că de bună seamă ceva nu este în ordine.

Îl întreabă neprietenoasă pe puiul abia ieşit din găoace cine este, iar acesta îi răspunde cu simplitate că se numeşte Cristi, ceea ce îi contrariază pe cei doi „părinţi", pentru că nimeni din neamul lor nu purtase vreodată un asemenea nume. Mai departe, cele două păsări îl interoghează la unison în legătură cu prezenţa sa în acel loc, ceea ce îi întăreşte ciocârlanului convingerea că soţia sa era la fel de deşteaptă ca el şi de aceea a reacţionat tot aşa de spontan.

Misterul este spulberat la final de puiul numit Cristi, care îi anunţă că este ciocârlie şi că mâine va zbura către soare şi va cânta.

Subiectul II

A. 1. Ţara în care mai trăiesc cele câteva exemplare de ciocârlie africană este Etiopia.
Revista care a publicat studiul privind dispariţia acestei păsări este *Animal Conservation*.

2. Cauza ce stă la baza dispariţiei păsărilor în Africa este limitarea habitatului lor natural.

3. *ar* = verbul auxiliar *a avea*; *prima* = numeral ordinal cu valoare adjectivală; *care* = pronume relativ; *BBC* = substantiv propriu

4. *o criză* = complement direct; *de-a lungul Africii* = complement circumstanţial de loc

5. *Oamenii de ştiinţă avertizează* = PP; *că ciocârlia ar putea fi doar prima dintr-o listă lungă de păsări* = CI; *ce vor intra pe lista roşie a animalelor pe cale de dispariţie, din cauza limitării habitatului lor natural* = AT.

6. Învăţ[1]/ ca să reuşesc la examene.[2]/

B. Din nou a venit în pădurea din spatele casei mele ciocârlia. Aşa face în fiecare vară, ca şi cum şi-ar fi dat întâlnire pe viaţă cu aceste locuri. Eu o cunosc de când mă ştiu, aşa că i-am pus şi un nume: o cheamă Zaria.

Deşi nu este foarte prietenoasă cu oamenii, pe mine mă lasă să o privesc de aproape, arătându-mi cu discreţie frumuseţea ei nepământească. Are un cioc galben,

Scanned with OKEN Scanner

niște ochișori neastâmpărați și un penaj parcă desprins dintr-un tablou suprarealist: culorile se întrepătrund pierzându-și contururile și irizările luminii le dau o patină strălucitoare. Griul, verdele stins și cafeniul dulce formează o armonie cromatică desăvârșită, cum numai natura poate face.

Cântecul Zariei este uneori tânguitor și trist, alteori îndrăzneț și vesel, ca și zborul ei fantastic, care parcă sparge văzduhul. Când poposește pe crengile stejarului care o adăpostește an de an, își drege glasul în liniște, pentru câteva minute, apoi își reia cântecul, ce pare o fărâmă din muzica lui Orfeu, atât de puternic îmi pătrunde în suflet.

Zaria este prietena mea secretă, pentru că numai ei i-am mărturisit pasiunea mea pentru muzică, pe care sper să mi-o împlinesc într-o zi, ca să devin măcar pentru o clipă asemenea ei.

TESTUL 6

Subiectul I

A. 1. *împietriseră* = derivare parasintetică din *piatră*, cu pref. *îm- (în-)* și suf. *-i*; *deasupra* = compunere prin contopire din *de* + *asupra*; *lin* = conversiune în adverb din adjectivul *lin*

2. *ostroave, împietriseră, aurul, ninge* etc.

3. În enunțul dat, cele două puncte sunt folosite pentru a marca o explicație oferită de personaj prin vocea naratorului, referitoare la mișcările pajurii.

4. Metafore: *ostroave de omăt, aurul luminii*; epitete: *plutind lin, o neliniște fierbinte*; personificare: *cerul rămase singur* etc.

5. Secvența citată descrie plastic frica personajului, rămas singur în pădure la căderea nopții: tăcerea apăsătoare, pustietatea, scâncetul înspăimântător al unui animal sălbatic, lipsa câinelui, toate acestea contribuie la amplificarea neliniștii. Senzația se tranformă în reacție fizică: din mărunțaie până în creștet spaima îl învăluie, fierbinte.

B. Descrierea reprezintă un mod de expunere folosit în operele narative pentru a fixa detaliile concrete ale unui spațiu (descriere de tip tablou) sau trăsăturile unui personaj (descriere de tip portret).

Consider că, într-adevăr, fragmentul citat reprezintă o descriere artistică de tip tablou al cărei obiect este peisajul pustiu și înspăimântător al unei păduri la lăsarea serii. Punctul de vedere îi aparține personajului, care, cu simțurile la pândă, iscodește locurile în care se găsește. Privirea lui îmbrățișează mai întâi cadrul general, exprimat prin substantive cu formă de plural: *stânci, râpi, prăpăstii*, apoi spațiul apropiat (*văzu lumina făcliei crescând în umbra văgăunii*). Auzul înregistrează doar liniștea, întreruptă de strigătul unei pajuri, de lătratul scurt al câinelui și de scâncetul unei dihănii. Bătăile inimii traduc frica personajului. Imaginile vizuale (*sub cerul înalt, ostroave de omăt*) se îmbină armonios cu cele auditive.

Limbajul artistic este esența operei literare, așadar, prezența figurilor de stil contituie un alt argument în favoarea descrierii artistice: metafore (*ostroave de omăt, aurul luminii*), inversiuni (*ninge înserarea, luceau stele*), epitete (*loc... pustiu* etc.).

Scanned with OKEN Scanner

Enunţurile scurte din finalul fragmentului sugerează, de asemenea, în manieră expresivă, spaima de necunoscut.

Prin urmare, fragmentul constituie o descriere literară, având scopul de a contura trăsăturile unui colţ de natură sălbatică la căderea nopţii, din perspectiva subiectivă a eroului.

Subiectul II

A. 1. Destinatarul posibil al informaţiilor prezentate este acel cititor al ziarului *Jurnalul naţional* care este pasionat de călătorii, în special în Europa. Textul are atât un scop informativ, cât şi unul persuasiv: informaţiile despre volum îl pot convinge pe cititor să-l achiziţioneze pentru a călători nu numai fizic, ci şi cultural.

2. Cartea prezentată în articol ilustrează 50 de locuri pe care le consideră speciale, fiecare în câte un capitol. Capitolele înfăţişează câte o destinaţie, prin atracţiile speciale, sfaturi utile, hărţi şi fotografii.

3. *cele mai frumoase*; *pe care*; *lui Gaudí / Islandei / Poloniei; niciodată*

4. *secole* = nume predicativ; *Paris* = atribut substantival apoziţional (apoziţie)

5. *Cartea aceasta vă invită în 50 de locuri* = PP; *pe care le consideră special* = AT

6. În text sunt prezente verbele copulative *a fi* şi *a însemna*. Alte verbe copulative cu rol regent: A devenit / ceea ce şi-a propus. A ajuns / să nu mai poată vorbi.

B. Omul este o fiinţă neliniştită. Dorinţa lui de cunoaştere l-a făcut nu numai să exploreze spaţiul, ci şi să călătorească pe aripile gândului spre teritorii necunoscute. Fie că ne aventurăm în paginile cărţilor, fie că vizităm locuri noi, există întotdeauna ceva de învăţat, de simţit, de văzut, de iubit.

Pentru mine, Europa este o poveste care nu se termină niciodată. Munţii, fluviile, câmpiile, pădurile au poveştile lor. Marile oraşe europene înseamnă secole întregi de cultură: Parisul, Roma, Atena sau Istanbulul respiră istorie prin fiecare clădire, piaţă sau străduţă. Nu le-am vizitat pe toate, dar despre unele dintre ele am citit, mi le-am imaginat şi le port în suflet chipul pe care l-am construit. Uneori, se amestecă imaginea Barcelonei lui Gaudí cu insula vrăjitoarei Circe, Via Appia de la Roma cu fiordurile norvegiene, castelele din Boemia cu Valinor, ţinutul elfilor.

Călătoria poate fi aventură, îndrăzneală, risc, la fel de bine cum poate fi relaxare, destindere, plăcere. Oricum am privi-o, orice călătorie, reală sau imaginară, te face mai bogat sufleteşte.

TESTUL 7

Subiectul I

A. 1. *palatele, grădinii, să prindă*

2. Exemple: *Am fost la film. Am văzut care era greşeala.*

3. Cele mai multe adjective apar în fraza de prezentare a împăratului şi a grădinii sale: *puternic, mare, frumoasă, bogată şi meşteşugită.* Ele subliniază statutul excepţional al personajului şi al spaţiului, fapt caracteristic basmului, în general.

4. naraţiunea, descrierea

Scanned with OKEN Scanner

5. Una dintre cele mai expresive imagini vizuale este aceea a puricelui care sare până în cer şi aduce de acolo poveşti. Este o hiperbolă amuzantă a fanteziei pentru care nu există limite.

B. Basmul este o naraţiune în cadrul căreia miraculosul ocupă un loc esenţial. Lumea imaginară pe care o creează un asemenea text are în centru confruntarea dintre bine şi rău, pe fundalul unei temporalităţi nedeterminate şi al unui spaţiu cu sugestia himericului, al unei realităţi de vis sau de coşmar, în proporţii variabile de la un text la altul. Miraculosul şi himericul sunt evidente în fragmentul din basmul popular *Prâslea cel voinic şi merele de aur*.

În primul rând, formula iniţială aglomerează imagini care sugerează că naraţiunea de acest tip se hrăneşte cu precădere din fantezie, nu din realitate: întâmplările au loc într-o vreme a plopului care face pere, a lupului care este frate cu mielul etc. Cunoscuta formulă populară are şi o nuanţă comică: un eventual cititor naiv poate fi avertizat că urmează un scenariu în care contează jocul fanteziei, nu asemănarea cu realitatea.

În al doilea rând, imaginarul basmului include preferinţa pentru ceea ce este excepţional: împăratul despre care este vorba nu poate fi decât *puternic şi mare*, grădina lui este frumoasă, bogată, în ea se află un măr care face mere de aur. Merele sunt cu atât mai preţioase, cu cât nu sunt accesibile: nişte hoţi misterioşi le fură, chiar atunci când devin mai ispititoare.

În concluzie, confruntarea dintre bine şi rău, deja vizibilă în acest fragment de început, se desfăşoară pe un fundal în cazul căruia miraculosul este categoria artistică esenţială.

Subiectul II

A. 1. Numele fructului din care se prepară guacamole este *avocado*. Substantivul *ingrediente* apare aici cu sensul de alimente, mirodenii, tot ceea ce intră în compoziţia mâncării preparate.

2. Mâncare de orez cu măsline

1 cană de orez
2 linguri ulei
1/2 kg roşii sau 2 linguri pastă de roşii
1 foaie de dafin
30-40 măsline negre
1 linguriţă vegeta
1 legătură pătrunjel verde

Orezul se spală şi se fierbe cca 5 minute şi se călește în cele 2 linguri de ulei şi 2-3 linguri de apă cam 5-7 minute. Apoi se adaugă roşiile tăiate felii sau pasta de tomate. Se mai lasă 3-4 minute. Se adaugă apoi măslinele şi 1 cană de apă clocotită, vegeta, se amestecă bine, se pun într-un vas şi se dă la cuptorul încălzit dinainte cca 15-20 minute. Când se scoate vasul din cuptor, se presară deasupra un *haiku* (poezie tradiţională japoneză, cu formă fixă – *n.a.*) despre cireşi şi altul despre vântul de miazăzi.

3. subiect inclus (*voi*)

Scanned with OKEN Scanner

4. *puțin sos Tabasco, sau după gust*
5. *fiecare* = adjectiv nehotărât; *patru* = numeral cardinal; *și* = conjuncție simplă coordonatoare; *așezați* = verb predicativ
6. Exemplu: *Cei doi copii din banca de la fereastră l-au întrecut pe al doilea.*
B. Textul nonficțional prezintă fapte reale, în scop informativ sau persuasiv, de cele mai multe ori, într-un limbaj adecvat diverselor forme ale genului. Fragmentul dat este o rețetă de preparare a unei mâncări și se încadrează în categoria amintită, atât prin realitatea pe care o prezintă, cât și prin limbaj.

În primul rând, se transmit informații despre alimentele și ingredientele din care trebuie făcută mâncarea, despre cantitatea lor și despre modalitatea preparării și combinării acestora (spre exemplu, când se adaugă ceapa, usturoiul și celelalte).

Apoi, apar caracteristici de structurare a textului sau de limbaj, specifice rețetei, cum ar fi lista de alimente de la început sau apariția verbului la imperativ (*tăiați, curățați, nu folosiți* etc.). În plus, apar unele abateri de la limba literară, cum ar fi structuri ca *2 bucăți* sau *2 linguri* care încalcă regula acordului.

Trăsăturile menționate dovedesc, prin urmare, apartenența fragmentului dat la categoria textului nonficțional.

PALAGA

TESTUL 8

Subiectul I

A. 1. *vorbire, vorbitor, nevorbitor, vorbuliță* etc.
2. În această secvență, linia de dialog marchează vorbirea directă/replica personajului Safta, semnul exclamării se utilizează după substantivul în cazul vocativ și la sfârșitul propoziției exclamative a personajului, iar punctul marchează finalul unei propoziții enunțiative aparținând naratorului.
3. narațiunea, dialogul, monologul interior
4. Mama este neliniștită din pricina fetei sale, care s-a îndrăgostit de alt băiat decât cel pe care i-l aleseseră drept soț părinții. Pe de o parte, este înduioșată de suferința fetei, pe de altă parte, este îngrijorată de această altă alegere, dar și de reacția tatălui.
5. Expresia folosită de Marta traduce rușinea personajului, care ar vrea să se ascundă și să nu mai dea ochii cu nimeni, fiindcă în sufletul ei se duce o luptă între dragostea pentru un băiat și ascultarea față de părinți.
B. Nuvela este o specie a genului epic în proză, cu un singur fir narativ, cu un conflict concentrat, care implică un număr relativ redus de personaje. Întâmplările sunt relatate alert și obiectiv; naratorul intervine relativ puțin, prin considerații personale, iar descrierile sunt minime. Se acordă, de obicei, o importanță mai mare caracterizării complexe a personajelor decât acțiunii propriu-zise.

Fragmentul citat, aparținându-i lui Ioan Slavici, surprinde un episod tensionat din viața câtorva personaje. Marta este îndrăgostită de un alt băiat decât cel pe care i-l aleseseră drept soț părinții ei și se teme, pe de altă parte, să nu-i supere. Tatălui ei, Mihu, deși *îi părea bine că logodna nu se face*, i se părea totuși că ruperea logodnei îi necinstește casa. Mama este mai înțelegătoare cu sentimentele fetei și caută prilejul de a-i vorbi soțului ei. Cum se vede, conflictul este puternic. Titlul nuvelei exprimă și el ideea unui potențial conflict, între alegerile personale și cele dictate de dorința de a nu intra în *gura satului*.

Scanned with OKEN Scanner

Apartenența la specia nuvelei este evidențiată și de maniera în care sunt prezentate stările sufletești ale personajelor: prin monolog interior (tatăl), prin descrierea trăirilor de către narator (mama), prin autocaracterizare și comportament (Marta). Naratorul este o voce obiectivă, care relatează la persoana a III-a.

Prin urmare, fragmentul citat respectă trăsăturile, de conținut și de formă, ale nuvelei.

Subiectul II

A. 1. La festival, participă și caricaturistul Ștefan Popa Popa's. Ediția din 2013 a festivalului este ediția a XVI-a.

2. Festivalul internațional de satiră și umor sătesc „Gura satului" s-a organizat la Macea după ce, în urmă cu 32 de ani, reprezentanții acestei comune arădene au câștigat marele premiu la Festivalul de satiră și umor de la Vaslui, cu piesa *Don Quijote de la... Macea*.

3. *care* = pronume relativ; *fi* = verb auxiliar pentru diateza pasivă; *de la* = prepoziție compusă; *sa* = adjectiv pronominal posesiv

4. *18:00* = atribut substantival apozițional (apoziție); *premierea* = subiect

5. *Ulterior, s-a decis* = PP; *ca, o dată la doi ani, un festival de satiră și umor să se desfășoare în comuna arădeană Macea* = SB

6. ...va urca pe scenă, în afara concursurilor, [1]/ ca să cânte la frunză [2]/ (și) să spună poante. [3]/ P2 = P3 = CS

B. Afirmația lui Victor Hugo vorbește despre semnificația profundă a râsului, care este capabil să descrețească frunțile oamenilor, să alunge tristețea de pe chipurile și din sufletele lor.

Râsul este o reacție firească a oricărui om, care așteaptă să fie scoasă la lumină de o situație amuzantă, de o poznă, de un cuvânt caraghios, de o ironie... Înainte de a începe să vorbim, știm să zâmbim și să râdem. Umorul este capabil să ne facă să uităm, fie și pe moment, de probleme. O natură optimistă va învinge mai ușor necazurile la care Hugo se referă metaforic: *iarna de pe chipurile oamenilor*. Nu întâmplător, în maxima lui Hugo, râsul este comparat cu soarele, aducător de viață, lumină și bucurie, pentru că eliberează ființa umană de tristețe, de apăsare, de griji. Desigur, contează de ce, de cine, cum și cu cine râzi. Dar, ca semnificație generală, râsul ne menține echilibrul. Nu întâmplător, scrie Nikos Kazantzakis, spartanii – care nu știau să râdă – au înălțat o statuie pentru Zeul Râsului. Pentru că numai el este capabil să ajute un suflet profund să îndure viața.

Să privești lumea ca spectacol, cu imperfecțiunile, dar și cu frumusețea sa, făcând haz pe seama ei, dar fără răutate, poate însemna o formă de salvare.

TESTUL 9

Subiectul I

A. 1. *rătăcită, singură; necopți, acri*

2. În plan sintactic, virgula realizează coordonarea între trei părți de propoziție de același fel, iar din punct de vedere stilistic separă elementele unei enumerații.

Scanned with OKEN Scanner

3. *Pribeagă şi lihnită de foame, dă de-o vie.*
4. descrierea şi naraţiunea
5. Morala fabulei, decurgând logic din întâmplarea prezentată, evidenţiază ipocrizia vulpii, care, în loc să-şi recunoască neputinţa de a ajunge la ţelul propus – strugurii – dă un alt sens acestuia, minimalizându-l.

B. Vulpea din fabula lui La Fontaine este un personaj semnificativ şi memorabil, ilustrând imaginea omului ipocrit şi viclean.

Personaj animalier, vulpea este înzestrată, graţie personificării, cu însuşiri omeneşti, ascunse sub masca alegoriei. În prima parte a fabulei, ea este înfăţişată prin caracterizare directă – *pribeagă şi lihnită de foame* – trăsături ce reprezintă premisa întâmplării prezentate în continuare.

Chinurile vulpii de a ajunge la struguri, care o atrag în mod irezistibil (*Ar fi mâncat cu poftă şi nici n-ar fi ales*) sunt surprinse de autor în detaliu, prin prezentarea gesturilor acesteia: *S-a tot sucit,/ S-a ridicat, se-nţeapă...*, ceea ce evidenţiază un procedeu indirect de caracterizare. De asemenea, vorbele personajului – dispreţuitor în legătură cu strugurii pe care şi-i dorea, de fapt, atât de mult – trădează lipsa de sinceritate a acestuia chiar şi faţă de sine.

Cu uşurinţă se poate sesiza, de altfel, contrastul între cuvintele şi sentimentele vulpii – *Ce struguri verzi şi acri! oftează. Nu-s de teapă* – element care-i pune din nou în lumină proverbiala disimulare.

În concluzie, personajul lui La Fontaine este măiestrit conturat, prin accentuarea caricaturală a trăsăturilor morale, care fac din el un model estetic peren.

Subiectul II

A. 1. Numele actorului care joacă rolul principal este Marcel Iureş. Filmul este un *road-movie iniţiatic, o comedie dulce-amară, tandră şi nostalgică.*
2. Rolul lui Marcel Iureş este impresionant şi inedit.
3. *împreună* = adverb de mod; *-l* = pronume personal, formă neaccentuată; *al* = articol posesiv (genitival); *aflat* = adjectiv provenit din verb la modul participiu
4. *iniţiatic* = atribut adjectival; *o comedie* = nume predicativ
5. *Întors pe Bătrânul Continent, Robert încearcă* = PP; *să descâlcească misterul* = CD; *ce învăluie originile tatălui şi unchiului său, faimoşii fraţi Traum: Rudolf, un celebru romancier, şi Samuel, odinioară mare gangster la Chicago* = AT
6. În timp ce mergeam la şcoală,[1]/ m-am întâlnit cu Matei.[2]/

B. Un film pe care l-am vizionat de curând, pentru realizarea unei teme la Cultură civică, şi care m-a impresionat prin realitatea înfăţişată artistic este *Amintiri din epoca de aur.*

Deşi pe afiş era prezentat ca o comedie, eu l-am perceput invers şi am reflectat îndelung asupra lui, iar apoi am discutat la şcoală şi cu colegii. Ce mi-a reţinut atenţia, în primul rând, a fost viziunea foarte realistă a autorului, care a decupat parcă fotografic scene din viaţa oamenilor în timpul regimului comunist, fără a le modifica. De aceea, autenticitatea este o trăsătură deosebită a filmului.

Subiectul dezvoltat reprezintă, apoi, al doilea element semnificativ, care conferă filmului originalitate. În cele două episoade vizionate de mine – pentru că filmul este

Scanned with OKEN Scanner

conceput ca un colaj de scurtmetraje – sunt prezentate două dintre „legendele urbane" din vremea lui Ceauşescu: doi adolescenţi care adună sticle, mințind oamenii, ca să procure bani pentru diverse nevoi, respectiv un şofer de camion care încearcă să-şi rotunjească veniturile păcălindu-i pe cei de la întreprinderea unde lucra. Amândouă poveştile sfârşesc urât, pentru că de fiecare dată apare „Miliţia".

Consider, în încheiere, că un merit important în succesul filmului îl are unul dintre regizori, Cristian Mungiu, care a avut curajul de a aborda, în scenariul pe care l-a scris, într-o manieră nouă, istoria recentă a ţării noastre.

TESTUL 10

Subiectul I

A. 1. *crengi* – 1 silabă; *viorele* – 4 silabe; *cărări* – 2 silabe

2. *păduros, împădurit* (adjective); *a împăduri* (verb); *pădurice, împădurire* (substantive)

3. Punctele de suspensie indică întreruperea şirului vorbirii şi accentuează, în plan stilistic, atitudinea eului poetic: admiraţia, starea meditativă, nostalgia, melancolia.

4. Adjectivul posesiv *mea* exprimă participarea afectivă a vocii lirice la un „destin" comun cu pădurea: frumuseţea pădurii care renaşte primăvara îi aminteşte omului de copilărie sau de tinereţe, iar sentimentul uman al singurătăţii este asociat naturii.

5. Imagine vizuală: *umbra-i încă rară*; *...de sub frunze moarte ies/ În umbră viorele*; imagine dinamică: *Şi printre crengi adie-abia/ Un vânt de primăvară...*; *Iar eu străbat huceagul des* etc.

B. Genului liric îi sunt caracteristice: subiectivitatea, exprimarea directă a emoţiilor şi a sentimentelor; prezenţa eului liric; limbajul figurat; structurarea în versuri, nespecifică, dar dominantă în genul liric. Toate aceste trăsături se regăsesc în poezia citată.

În primul rând, vocea lirică aparţine unui om îndrăgostit de natură. Sentimentele – admiraţia faţă de peisajul silvestru, melancolia discretă, nostalgia trecerii timpului – sunt exprimate în mod direct. Mărcile eului liric sunt adjectivele pronominale posesive (*mea, mele*) şi, pentru că textul este un monolog liric adresat, substantivul în vocativ *pădurea* şi verbul la persoana a II-a *eşti*.

În al doilea rând, limbajul artistic constituie substanţa lirismului. Eul poetic se adresează, prin personificare, pădurii, uimit de frumuseţea ei: *Frumoasă eşti, pădurea mea*. În nuanţe pastelate, este zugrăvit un peisaj plin de prospeţime şi strălucire, cu ajutorul imaginilor vizuale: *Când de sub frunze moarte ies/ În umbră viorele*; *Când strălucesc sub rouă grea/ Cărări de soare pline*, şi al imaginilor motorii: *printre crengi adie-abia/ Un vânt de primăvară...* .

În al treilea rând, textul este structurat în versuri scurte, de 7-8 silabe, cu rimă împerecheată şi ritm iambic, elemente prozodice care oferă muzicalitate şi armonie, alături de paralelismul sintactic ce structurează discursul liric.

În opinia mea, poezia exprimă delicate sentimente de admiraţie şi melancolie, ale omului pus faţă în faţă cu misterul etern al naturii.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul II

A. 1. În trecut, suprafaţa împădurită a României ocupa trei sferturi din teritoriul actual. Pădurea asigură o parte din hrana oamenilor prin fructe, ciuperci comestibile, stupăritul pastoral şi vânat.

2. Pădurea reprezintă „aurul verde" al planetei noastre, în primul rând pentru că asigură două treimi din oxigenul pe care îl consumă oamenii, animalele şi toată industria. Pentru localităţi, pădurea alcătuieşte o „strecurătoare" naturală, reţinând în coroanele copacilor particulele de praf şi cenuşă. Ca şi marea şi câmpia, pădurea îl hrăneşte pe om, prin fructe, ciupercile comestibile, vânat şi, indirect, prin stupăritul pastoral.

3. *de aceea* = locuţiune adverbială; *multe* = adjectiv pronominal nehotărât; *se* = pronume reflexiv; *o* = articol nehotărât

4. *decât cele* = complement circumstanţial de mod; *de astăzi* = atribut adverbial

5. *Despre pădure se spune* = PP; *că este aurul sau tezaurul verde al pământului* = SB

6. [*ca să*] *facă loc câmpiei şi lanurilor sale* – propoziţie subordonată circumstanţială de scop

B. Consider că importanţa unui mediu natural curat nu e doar o modă a ultimelor decenii, ci o necesitate pe care fiecare dintre noi trebuie să o conştientizeze.

Cele mai importante cauze care au dus la deteriorarea mediului înconjurător sunt creşterea populaţiei, dezvoltarea activităţilor industriale, poluarea etc. În aceste condiţii, opinia mea este că defrişările fac un mare rău naturii. Pădurile reprezintă tezaurul nostru verde: sunt „plămânii" prin care respiră planeta, două treimi din oxigen fiind asigurate de ele. Apoi, pădurile reţin în coroanele copacilor particule de praf şi cenuşă, fiind o adevărată barieră de noxe pentru oraşe şi sate.

Construind fabrici, dezvoltând oraşele şi transporturile, defrişând pădurile pentru a folosi lemnul şi a mări suprafeţele agricole, aruncând indiferent în jur cantităţi mari de deşeuri poluante, omul a stricat echilibrul natural existent în mediul înconjurător, iar uneori şi-a pus în pericol viaţa. Multe specii de animale şi plante au dispărut. Omul trebuie să înţeleagă că planeta este un sistem care poate fi foarte uşor dereglat.

În concluzie, armonia omului cu mediul în care trăieşte este foarte importantă pentru a asigura un viitor mai curat, deoarece, aşa cum spune o maximă, „Noi nu moştenim Pământul de la strămoşi, ci îl împrumutăm de la copiii noştri".

TESTUL 11

Subiectul I

A. 1. *muguri, iarbă, floare*

2. rima împerecheată, măsura de 13-14 silabe

3. *caldă (lumina caldă); pârâiele curg... şopotind*

4. Principalul mod de expunere este descrierea, întrucât textul este un pastel care prezintă un colţ de natură, la venirea primăverii.

Scanned with OKEN Scanner

5. În ultima strofă, reluarea prin enumerație a unor imagini seamănă cu o concluzie. Primăvara este anotimpul vieții și al grației. Toate imaginile intră în categoria miniaturalului: firul de iarbă, raza, gândăcelul, fluturele și floarea de forma unui clopoțel. La nivel lexical, diminutivul este procedeul caracteristic (*gândăcel, clopoțel*).

B. **Răsărit marin**

Marea mi-a dat întotdeauna un sentiment profund de libertate și nostalgia necuprinsului, dar cel mai frumos moment pe care ea mi l-a dăruit a fost un răsărit.

Mă aflam pe țărm, pe o plajă cu pietre și scoici, unde eșuaseră și alge cu miros înțepător. Se auzeau doar zgomotul ritmic al valurilor și, când și când, un țipăt răgușit de pescăruș. Lumea se desprindea de întuneric și zăream deja dâre lungi de spumă care se spărgeau de pietrele masive ale digului din depărtare. Albastrul șters al orizontului începea să se delimiteze de verdele întunecat și tulbure al apelor din larg. Pe nesimțite însă, valurile au început să aibă reflexe de culoarea aurului, purpurii și trandafirii. Cerul se desena în zeci de nuanțe șterse, la început, apoi tot mai vii.

Pe fundalul lor a răsărit soarele ca o portocală depărtată și mare.

Subiectul II

A. 1. Stațiunea turistică prezentată este Balcic.
Regina Maria este personalitatea al cărei castel se află la Balcic.
2. Balcic este o frumoasă stațiune la malul Mării Negre, unde se pot vizita castelul Reginei Maria și grădina botanică a castelului, renumită prin cactușii ei.
3. *În prezent* = complement circumstanțial de timp; *una* = nume predicativ; *ale Bulgariei* = atribut substantival genitival; *la Marea Neagră* = atribut substantival prepozițional
4. *cactuși, Bulgariei*
5. Exemplu: *A plecat gândindu-se că s-a terminat totul.*
6. *42 km*

B. Arcadia, în sudul Africii, a fost multă vreme, un ținut pustiu. Astăzi, grație unui grup de întreprinzători, condus de cunoscutul Bill Gates, zona a devenit un paradis al formelor virtuale, cum numai în romanele SF mai poți întâlni. Hotelurile construite aici sunt, de fapt, niște sfere uriașe, multicolore, plutind la vreo zece metri deasupra solului. Nu știe nimeni câte camere are o asemenea sferă, se spune doar că principiul acestui proiect cu totul extraordinar este infinitul. Pus în ecuație, nu se știe cum, de niște informaticieni de geniu, artiști și matematicieni deopotrivă.

Ceea ce surprinde însă cu adevărat este altceva. Această stațiune are proprietatea de a vindeca toate bolile sufletului și ale minții. Este evident că, dacă ajungi acolo bătrân și obosit, te trezești, în prima dimineață, tânăr cum n-ai fost niciodată în altă parte. Simți dintr-odată nevoia să-ți bei cafeaua în piață, printre trecătorii care nu merg, nici nu stau, ci înaintează sau staționează plutind. Înțelegi că al doilea principiu al acestei stațiuni extraordinare este dansul. Să trăiești dansând – este sloganul Arcadiei, afișat în fiecare noapte pe cerul ei portocaliu și transmis pe toate canalele publicitare posibile.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 12

Subiectul I

A. 1. Adjectivul *românesc* s-a format prin derivare cu sufixul *-esc* de la cuvântul de bază *român*, iar adjectivul *strămoşesc* s-a format prin derivare parasintetică de la cuvântul de bază *moş*, cu ajutorul prefixului *stră-* şi al sufixului *-esc*.

2. În secvenţa dată, virgula izolează o interjecţie apelativă, iar semnul exclamării marchează finalul unei propoziţii exclamative, cu verbul la modul imperativ.

3. *Holde mari/ Cu bobul des* (imagine vizuală); *Şi sunaţi din zurgălăi/ Să răsune munţi şi văi* (imagine auditivă).

4. Primul vers are ritm iambic şi măsura de 8 silabe, iar al doilea vers are ritm trohaic şi măsura de 7 silabe.

5. Secvenţa citată reprezintă o urare de belşug către gospodarii care primesc ceata de colindători. Cele două hiperbole descriu într-o mod impresionant bogăţia de care se va bucura gospodarul, în urma muncii sale: vite la fel de multe ca merele, lapte la fel de mult precum apa din izvoare.

B. Folclorul reprezintă mulţimea operelor şi a manifestărilor artistice ale unei comunităţi, aparţinând culturii populare spirituale. Creaţiile literare folclorice au, din acest motiv, caracter tradiţional, oral, anonim, colectiv şi sincretic. În opinia mea, *Pluguşorul* este o poezie reprezentativă pentru literatura populară românească, întrunind toate trăsăturile amintite.

În primul rând, *Pluguşorul* este o poezie cu funcţie rituală, legată de obiceiurile de Anul Nou, care a circulat din vechime, păstrată prin viu grai, de la o generaţie la alta, în spaţiul rural românesc: *Pluguşorul românesc,/ Obiceiul strămoşesc.* El este opera mai multor creatori anonimi, circulă în mai multe variante şi are, de asemenea, caracter sincretic, în sensul că atunci când este rostit, aceasta se întâmplă cu ajutorul muzicii produse de buhai, al pocnetelor de bici (*Mânaţi, măi!*) şi al zurgălăilor (*Şi sunaţi din zurgălăi/ Să răsune munţi şi văi:/ Hăi, hăi...*). Se observă în text o temă de circulaţie populară: comuniunea dintre om şi natură. În mediul rural, se crede că gospodăria colindată de ceata de „plugari" va avea parte de prosperitate în anul următor. Pământul lucrat îşi oferă roadele pentru a spori belşugul casei. Imaginile artistice descriu un univers specific, cu lanuri de grâu, livezi şi cirezi de vite.

În al doilea rând, trăsăturile de formă încadrează şi ele textul în literatura populară. Urările de bunăstare sunt realizate prin intermediul unor hiperbole: *Câte mere în livezi/ Atâtea vite-n cirezi!/ Câtă apă în izvoare/ Atâta lapte-n ştiştare!* şi al unor repetiţii: *Să vă fie casa casă!/ Să vă fie masa masă!*. Este folosit paralelismul, iar versurile sunt scurte. Intonaţia este exclamativă, potrivită cu funcţia de poezie rituală a *Pluguşorului*.

În concluzie, textul aparţine literaturii populare atât prin trăsăturile de conţinut, cât şi prin cele de formă.

Subiectul II

A. 1. Anul Nou se sărbătoreşte pe stil vechi la 21 martie. Preparatele culinare care se împart săracilor de ziua morţilor sunt: pilaf, halva şi dulciuri.

Scanned with OKEN Scanner

2. Pentru a-şi ghici viitorul, de Anul Nou fetele din anumite zone ale Anatoliei aduc apă de la izvor, pe care o toarnă într-un bazin şi în care aruncă două ace de cusut înfăşurate cu bumbac. Dacă acele se apropie, aceasta înseamnă că ele se vor căsători cu cel pe care-l iubesc.
3. *dacă* = conjuncţie subordonatoare; *va* = verb auxiliar; *Anul Nou* = substantiv propriu compus; *multe* = adjectiv pronominal nehotărât
4. *la terminarea* = complement circumstanţial de timp; *ghicirea* = atribut substantival apoziţional
5. *Interesant este* = PP; *că la ospăţul de Anul Nou, pe lângă pilaf, se mai pregătesc şi ouă roşii, de obicei înroşite cu coajă de ceapă* = SB
6. ...iar pe mormintele celor viteji se ridică statui [1]/ **care** *au formă de berbec.*[2]/ P2 = AT
B. În opinia mea, existenţa unor obiceiuri specifice Anului Nou la toate popoarele lumii are legătură cu faptul că oamenii percep în mod simbolic acest moment, ca pe un prag între nou şi vechi. Deşi Anul Nou nu este sărbătorit peste tot la 1 ianuarie, există pretutindeni aceeaşi bucurie a renaşterii.

Credinţa că timpul se naşte anual, întinereşte, se maturizează şi moare se vede la poporul român din existenţa în calendarul popular a unor sfinţi bătrâni la sfârşitul anului (Moş Nicolae, Moş Ajun, Moş Crăciun) şi a unora tineri la începutul anului (Sfântul Vasile, Dragobetele, Sfântul Gheorghe). Speranţa unui nou început este reflectată de tradiţii precum Pluguşorul sau Sorcova şi de superstiţii ori practici magice precum aflarea ursitei, încercarea norocului, alcătuirea unui calendar meteorologic al lunilor ce vor urma etc. Unele dintre aceste practici se întâlnesc şi la alte popoare.

Toate lucrurile trebuie bine rânduite, iar spiritele rele alungate, de aceea turcii din Anatolia se îngrijesc întâi de mormintele familiei şi împart alimente săracilor, apoi aprind focuri în care să ardă simbolic bolile şi necazurile. Pentru a avea noroc, ei bat un ţăruş în faţa casei. Toată lumea petrece de Anul Nou, dansează şi se bucură de o noapte fie la „lumina torţelor", fie împodobită de lumini decorative şi artificii. Dacă românii mănâncă plăcinte cu răvaşe sau ghicesc vremea în foi de ceapă, turcii aşteaptă cuvinte binevoitoare de la vecini, ca să le meargă bine tot anul. Fetele încearcă şi ele să-şi ghicească ursita în fel şi chip. Petrecerile cu mâncare şi băutură sunt semnul unui an îmbelşugat.

În concluzie, deşi obiceiurile legate de Anul Nou pot fi diferite de la o zonă la alta, ideea de nou început este întâmpinată peste tot cu veselie şi cu inima deschisă.

TESTUL 13

Subiectul I

A. 1. *un orb* = conversiune (substantiv provenit din adjectiv); *păcătos* = derivare cu sufix; *vederile* = conversiune (substantiv provenit din infinitivul lung al verbului *a vedea*)
2. *chel* – 4 litere, 3 sunete; *bulumacele* – 10 litere, 10 sunete; *deschideau* – 10 litere, 9 sunete
3. *ciocanul, ţevile, gheaţă* etc.

Scanned with OKEN Scanner

4. Fragmentul citat s-ar putea încadra în expoziţiune, întrucât prezintă personajul principal şi cadrul narativ în care se va desfăşura întâmplarea.
5. Privindu-i statura de uriaş, preotul îl întreabă ce îl aduce la el. Orbul îi răspunde cu umilinţă că se numeşte Zahei şi a venit să-i redea vederile.
B. Opera epică este textul literar în care autorul îşi transmite viziunea asupra realităţii indirect, prin intermediul acţiunii şi al personajelor, modul de expunere specific fiind naraţiunea.

În opinia mea, fragmentul citat respectă la toate nivelurile, de formă şi de conţinut, convenţiile specifice unui asemenea tip de text.

Un prim argument îl reprezintă existenţa celor două personaje, preotul şi orbul, dintre care al doilea este complex caracterizat, atât din punct de vedere fizic (*un om de patruzeci de ani, voinic ca un taur, cu capul mare chel şi gogonat ca un bolovan* etc.), cât şi moral (*sunt un orb păcătos*). Relaţiile dintre cele două personaje nu sunt încă bine conturate, naraţiunea aflându-se la început, dar intuim că ele vor conduce către o evoluţie ulterioară în crescendo a evenimentelor. Acţiunea prezentată – chiar dacă este sumară – este inserată prin indici de timp (*atunci, în vipiile arşiţei*) şi de spaţiu (*pe prispă*).

Al doilea argument constă în organizarea textului sub forma unei naraţiuni puse pe seama unui povestitor omniscient, care relatează faptele cu obiectivitate. Totodată, prin descrierea de tip portret (*ochii boboşaţi alburii*), se nuanţează caracterul protagonistului şi se anticipează şi faptele.

Aşadar, surprinzând realitatea în mod verosimil, graţie personajelor şi întâmplărilor conturate de un narator, fragmentul citat ilustrează trăsăturile unei opere epice.

Subiectul II

A. 1. Tema fragmentului este lectura. Perioada în care autorul spune că a citit cel mai puţin este imediat după 1989.
2. Rolul lecturii în viaţa autorului este de a-i fi justificat existenţa *în chip esenţial*.
3. *acolo* = adverb de loc; *lectura* = substantiv comun; *acele* = adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare; *am simţit* = verb predicativ
4. *iluzia* = subiect; *despre fumători* = complement indirect
5. *Încercând... mi-am dat seama* = PP; *să refac tabloul lecturilor din anumite perioade* = CD; *ce goluri există în bugetul meu de cititor* = CI.
6. Mi-am amintit[1]/ **cine** era băiatul din fotografie.[2]/
B. O carte care mi-a plăcut în mod deosebit, citită în vacanţa de vară trecută este *Fata cu cercel de perlă* de Tracy Chevalier. Consider că este un roman absolut special din mai multe puncte de vedere.

În primul rând, prezintă o perioadă din viaţa unui celebru pictor olandez, Jan Vermeer, precum şi povestea reală a unuia dintre tablourile sale, care dă şi titlul cărţii. Dificultăţile materiale prin care pictorul trebuie să treacă, umilinţa de a satisface dorinţele unor cumpărători de tablouri bogaţi, dar inculţi şi insensibili, munca migăloasă asupra fiecărui detaliu sunt elemente care m-au impresionat.

Scanned with OKEN Scanner

În al doilea rând, modul în care o fată simplă, o servitoare fără şcoală ajunge să influenţeze crearea unei opere de artă ce nu încetează a ne fascina şi pe noi, oamenii din secolul XXI, mi se pare extraordinar. Apreciez, de asemenea, stilul accesibil şi firesc în care este scris romanul, ca şi finalul fericit al micuţei eroine.

Recomand această carte tuturor adolescenţilor care vor să evadeze din faţa calculatorului într-o lume mult mai interesantă.

TESTUL 14

Subiectul I

A. 1. *a trage cu urechea, a fi ochi şi urechi, până peste urechi, a fi într-o ureche* etc.
2. dor = *nostalgie, alean*; s-a suit = *s-a urcat, s-a cățărat*; mereu = *necontenit, întruna* etc.
3. *doamne, când o da el drumul la şurub, cică*
4. Înclinaţia spre joc/curiozitatea/imaginaţia etc.
5. Secvenţa citată este construită pe baza unui joc de cuvinte, care îmbină abstractul (*misterul*) cu concretul (*a dezlega cu dinţii un nod*) într-o metaforă expresivă. Rezultatul este un mod jucăuş de a vorbi despre curiozitatea copiilor, care pun întrebări de genul: „Unde se duc frunzele toamna?"

B. Literatura este o formă de cunoaştere a lumii şi a vieţii, care solicită din partea cititorilor săi inteligenţa, imaginaţia, sensibilitatea şi disponibilitatea spre joc. Opera literară se defineşte prin câteva trăsături fundamentale: caracterul ficţional, expresivitatea şi scopul estetic. Toate acestea se regăsesc în fragmentul citat.

În textul literar, scriitorul recreează realitatea conform talentului şi fanteziei sale creatoare. Astfel, natura este văzută ca un mare mister care trebuie dezlegat de către copii. Încercările măturătorilor de stradă de a opri frunzele, descrise printr-un epitet personificator (*nişte obraznice şi jumătate*), să iasă din interiorul copacului cu ajutorul piuliţelor şi al şuruburilor sunt pe cât de amuzante, pe atât de originale. Căderea frunzelor, toamna, este explicată cu ajutorul unei comparaţii inedite: *e ca atunci când spargi un geam*. Forţa naturii de a se manifesta este pusă pe seama unui pământ atât de fertil, *încât prinzi rădăcini sub pas*. Hiperbola continuă cu ideea că înşişi oamenii s-ar putea trezi cu *muşchi şi licheni pe frunte şi pe urechi* dacă nu s-ar mişca mereu.

Textul lui Marin Sorescu îşi dovedeşte expresivitatea şi originalitatea nu doar prin figurile de stil, ci şi prin forma rimată pe care o alege autorul pentru a-şi transmite mesajul:

*Că pământul acesta e atât de **gras**,/ încât prinzi rădăcini sub **pas**.* Scopul unui astfel de text este, evident, ludic, dar nu lipsit de profunzime: el reuşeşte să ne atragă atenţia asupra frumuseţii naturii, asupra faptului că oamenii trebuie să fie atenţi la ce se întâmplă în jurul lor, fiindcă peste tot sunt mici şi mari miracole.

Subiectul II

A. 1. Inventatorul tiparului este Johannes Gutenberg. Prima reclamă în limba engleză a apărut în 1472.

Scanned with OKEN Scanner

2. În Antichitate, produsele sau serviciile erau anunţate fie prin bucăţi de stâncă sculptate şi amplasate pe drumurile publice (Egipt), fie prin mesajele pictate pe pereţii oraşului (Roma). În Evul Mediu, „strigătorii" erau cei ce lăudau calităţile mărfurilor în pieţele publice. Odată cu inventarea tiparului, se tipăresc „fluturaşi" şi afişe care se distribuie manual. Din secolul al XVII-lea, anunţurile publicitare apar în ziare.
3. *angajaţi* = adjectiv participial; *de către* = prepoziţie compusă; *care* = pronume relativ; *acestora* = pronume demonstrativ de apropiere
4. *în care* = complement circumstanţial de loc; *fi purtate* = complement direct
5. *200 de ani mai târziu a fost publicat primul anunţ în ziar* = PP; *prin care se oferea recompensă pentru recuperarea a 12 cai furaţi* = AT.
6. Exemple: Pesemne / *că va ploua mâine.* sau Desigur / *că mă bucură gestul tău.*
B. De acum, gata cu scrisul urât! Părinţii şi profesorii te vor lăuda pentru frumuseţea şi lizibilitatea scrisului tău! Cu noul pix magic Merlin, notiţele, temele şi lucrările tale vor arăta perfect, ca într-un manual de caligrafie. Disponibil în patru nuanţe de culori în toate magazinele de specialitate, la cel mai bun preţ. *Merlin – aproape că scrie singur!*

TESTUL 15

Subiectul I
A. 1. *tufiş, păpuriş*
2. Exemplu: *Am fost unde mi-a spus.*
3. *Şi de chipul dragei mele.*
4. Exemple: *În adâncu-i se pătrunde/ Şi de lună şi de soare* – imagine vizuală; *Legănându-se din unde* – imagine vizuală şi de mişcare.
5. Enumeraţia din ultima parte a poeziei încheie tabloul de natură prin imagini expresive. Cadrul devine mai amplu, prin evocarea bolţii cereşti (luna, soarele, stelele), prin sugestia unui spaţiu fără limite, supus totuşi unui ritm, acela al naturii (imaginea păsărilor călătoare). Ultimul vers este, în context, surprinzător. Imaginea iubitei aparţine, sugerează poetul cu ajutorul enumeraţiei, acestei lumi minunate, în aceeaşi măsură ca şi celelalte (lacul, undele lui, codrul etc.)
B. Textul liric exprimă sentimente, stări sau idei cu ajutorul unor imagini poetice. Această orientare către o lume interioară îi este specifică, fapt foarte vizibil în poezia eminesciană. Deşi descrie un colţ de natură, *La mijloc de codru des* este un text reprezentativ pentru această legătură dintre lirism şi emoţie.

Descrierea este un procedeu frecvent în genul liric. În acest caz, tabloul se conturează cu ajutorul câtorva imagini vizuale şi de mişcare: mijlocul de codru, luminişul, lacul, undele acestuia, trestia înaltă şi ceea ce se oglindeşte în lac: luna, soarele, stelele, păsările călătoare, rândunelele şi chipul iubitei. Deşi este vorba de un text foarte scurt (13 versuri), tabloul pare destul de bogat. Mulţimea detaliilor şi sugestia unui spaţiu care se lărgeşte prin oglindire creează impresia unui colţ de lume extrem de armonios, care încântă privirea.

Scanned with OKEN Scanner

În plus, această privire, care poate fi a cititorului, este în primul rând a unui eu care-şi dezvăluie prezenţa în finalul textului, în chiar ultimul cuvânt, adjectivul pronominal posesiv din sintagma *chipul dragei mele*. Asocierea naturii cu dragostea apare frecvent în poezia eminesciană. Texte ca *Lacul, Sara pe deal* sau *Dorinţa* creează imaginea cuplului fericit, în acord cu cadrul natural luminos.

Prin tot ceea ce intră în compoziţia lui, textul eminescian exprimă emoţia în faţa vieţii în formele ei simple, esenţiale, care creează impresia veşniciei.

Subiectul II

A. 1. Autorul primului text este anonim, iar al celui de-al doilea este Cristian Popescu. Primul text are un scop informativ şi unul persuasiv, iar al doilea, un scop estetic.

2. Cumpăr casă cărămidă, locuibilă, în jurul Bucureştiului, lângă apă şi pădure, cu acces direct la transportul în comun, maxim 50 000 de euro, fără intermediari. Rog seriozitate. Telefon: 021 111 234.

3. *Firmă* = subiect; *comercială* = atribut adjectival; *garantează* = predicat verbal; *de neuitat* = atribut verbal

4. *ai* = verb auxiliar; *te* = pronume reflexiv; *din plin* = locuţiune adverbială de mod; *reducerile* = substantiv comun

5. [...] *să te bucuri din plin de reducerile verii* – CD

6. Iubesc emisiunile în care publicitatea nu este agresivă.

B. Primul text oferă informaţii cititorilor, în limbajul specific anunţului publicitar, despre o firmă care promovează o activitate din categoria hobby-urilor sau a formelor de relaxare. În schimb, al doilea text nu are scop informativ, nici persuasiv, ci comic.

În primul rând, aflăm din cel dintâi text ce se oferă: o iniţiere în olărit, undeva în Bucureşti, cu obligaţia de a plăti o anume sumă de bani. Al doilea pare să fie o reclamă la o ciudată instituţie care se ocupă cu excursii prin Cişmigiu şi prin Herăstrău sau care ne-ar putea plimba cu liftul. Or, noi ştim că putem merge singuri în asemenea locuri, de aceea oferta are efect comic.

În al doilea rând, limbajul primului text se păstrează în limitele tipului de text: prezentarea concisă a informaţiei, sub forma unor enunţuri simple care includ precizările necesare. În plus, tonalitatea imperativă are legătură cu dorinţa de a convinge. Reclama la firma care se ocupă de un turism ciudat preia aspecte ale acestui tip de limbaj, cum ar fi enumeraţia, dar nu şi conţinutul specific.

Prin urmare, primul text este un anunţ publicitar (un text nonficţional), iar al doilea este un text ficţional, care recurge la aspectele de limbaj ale anunţului publicitar în scop expresiv.

TESTUL 16

Subiectul I

A. 1. *poveste* – istorisire, basm; *odată* – cândva, demult; *bătrân* – vârstnic, moşneag

2. Lacrimile cerului inundă pădurea. Laleaua, domniţa grădinii, zâmbeşte ghiocelor.

Scanned with OKEN Scanner

3. împăratul, împărăteasa, fata
4. *capul fetei cu cosițe de aur*; *barba lui albă*
5. Ideea ce se desprinde din secvența citată se referă la eternitatea poveștii în lume. Printr-o invocație, autorul i se adresează poveștii ca unei ființe care a supraviețuit de-a lungul mileniilor (*Câte focuri, câte lumânări și câte văpăițe n-ai ars, poveste*), însoțind omul în devenirea sa. Lumea ca o poveste ce se țese la nefârșit reprezintă, așadar, o metaforă amplă care demonstrează originalitatea viziunii lui Delavrancea.

B. Basmul este specia epicii populare sau culte, în proză sau în versuri, în care este înfățișată o acțiune fantastică pusă pe seama unor personaje cu puteri supranaturale. Spre deosebire de alte specii narative, expozițiunea în cazul basmului se caracterizează prin prezența unor formule narative și a unor situații epice particulare, care se regăsesc și în fragmentul citat.

În primul rând, originalitatea textului dat constă în elogiul pe care autorul îl face poveștii, imaginată ca un miracol perpetuu, dincolo de metamorfozele universului: *lumea toată este o poveste, căci ce-a fost odată ca niciodată o fi fost ca și astăzi, și ce este astăzi va fi odată ca niciodată.* După acest preambul, prin formula inițială specifică speciei (*A fost odată...*), se restrânge aria ficțiunii la o întâmplare din vremuri imemoriale, desfășurată, de asemenea, într-un spațiu neprecizat.

În al doilea rând, expozițiunea se cristalizează și sub forma caracterizărilor succinte făcute personajelor tipice basmului: împăratul, împărăteasa, fata lor. Fiecare beneficiază de o schiță de portret adecvată statutului narativ: împăratul este foarte bătrân, cu o barbă albă *până la brâu*, împărăteasa este veselă – *împărăteasa avea haz* –, iar fata *cu cosițe de aur* este mereu pusă pe joacă, mângâind bătrânețile părintelui său. Motivul dragostei părintești, un alt element specific basmului – *Împărăteasa își iubea fata ca luminile ochilor, dar împăratul se prăpădea după ea* – reprezintă punctul de plecare al acțiunii, a cărei realizare epică nu este prezentată în fragment. Intriga este anticipată în ultimul enunț din fragment, care sugerează trecerea timpului și maturizarea fetei: *Așa au petrecut ei mulți ani, până când domnița a început a nu mai fi mică și barba împăratului de până la brâu i-a trecut peste genunchi.*

Așadar, întrucât creionează într-un mod tipic speciei datele generale – timp, spațiu, personaje – ale narațiunii, fragmentul citat reprezintă expozițiunea unui basm.

Subiectul II

A. 1. Perioada desfășurării Festivalului de Teatru de la Edinburgh este 2-26 august 2013. În realizarea spectacolului menționat au fost implicați unsprezece regizori.
2. Tema articolului o reprezintă *modalitățile prin care teatrul s-a modificat și continuă să se modifice sub presiunea noilor media.*
3. *ce* = adjectiv pronominal interogativ; *șanse* = substantiv comun; *o* = pronume personal, formă neaccentuată; *două* = numeral cardinal cu valoare adjectivală
4. *a internetului* = atribut substantival genitival; *din mers* = complement circumstanțial de mod

Scanned with OKEN Scanner

5. *Deschidem în numărul acesta un dosar* in-progress *despre modalitățile* = PP; *prin care teatrul s-a modificat* = AT; *continuă* = AT; *să se modifice sub presiunea noilor media* = CD.
6. Când s-a întors acasă, a băgat de seamă dispariția bicicletei.
B. Teatrul este o artă specială, în interiorul căreia își dau mâna mai multe forme de expresie, dizolvându-se astfel granițele dintre literatură, muzică, dans, pictură etc. Deși timpul nu i-a alterat foarte mult specificul originar, teatrul a cunoscut, totuși, schimbările impuse de însăși evoluția omului și a societății.

Consider că arta spectacolului trebuie să fie veche și nouă în același timp, găsind cele mai bune modalități de a se adapta timpului fără a se nega pe sine.

Pe de o parte, este important ca autorii, regizorii și actorii să fie conectați la realitățile prezentului: dramaturgul să abordeze subiecte inspirate din viața oamenilor de azi, iar regizorul și actorii să accepte spații și limbaje neconvenționale. Un model în acest sens ar putea fi cinematografia, domeniu în care schimbările sunt mult mai pronunțate.

Pe de altă parte, însă, este important să păstrăm datele esențiale specifice unui spectacol: scena, decorul, spectatorul, textul, aplauzele. Cred, de aceea, că „teatrul pe Skype" este o practică experimentală și izolată, care nu ar trebui generalizată, pentru că spectacolele de teatru au rămas, în zilele noastre, unul din puținele lucruri care ne fac să abandonăm ecranul calculatorului.

În concluzie, oricât de mult am prețui tehnologia, ar trebui să o introducem cu măsură în realizarea spectacolelor de teatru.

TESTUL 17

Subiectul I
A. 1. *neînvățată* = neinstruită, neexperimentată; *adâncă* = profundă, autentică etc.
2. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ.
3. Exemple: *m-am apucat să cânt. Eram mirată*; *scuturați-mă de pământ și moarte* etc.
4. Exemple: epitet: *câmpii dezmierdate*; comparație: *ca o pasăre neînvățată m-am apucat să cânt* etc.
5. Cântecele sunt un simbol pentru versuri, pentru creație în general, prin care poeta/eul liric dobândește șansa nemuririi, a eternității. Repetarea verbului „zburați" sugerează dorința creatorului de împlinire a menirii sale prin împărtășirea frumosului către cititori. „Pământul" este simbolul existenței materiale și al limitării căreia artistul i se sustrage (*scuturați-mă*) prin creație.
B. Titlul este un prag stilistic sugestiv prin care cititorul pătrunde în universul de semnificații al operei, modelând indirect așteptările estetice ale acestuia.

În cazul poeziei Magdei Isanos, titlul constă într-o propoziție enunțiativă, care la nivel expresiv este o metaforă. În centrul acestui element paratextual stă substantivul „cântec", trimițând la mitul antic al lui Orfeu, care îmblânzea stihiile cu lira sa. Poetul modern reprezintă, sugerează autoarea, un continuator simbolic al lui Orfeu.

La nivelul textului, titlul este susținut prin imagini artistice delicat conturate, care proiectează creatorul într-o poveste ce asimilează arta cu viața. Astfel, prin versurile

Scanned with OKEN Scanner

Din frunze-am cântat, Dumnezeu,/ lângă mine stând, mi-a şoptit, se transmite ideea naturii care a inspirat-o pe poetă, dar şi a harului creator primit de la fiinţa divină. Simbolul păsării neiniţiate este cuprins într-o comparaţie – *şi ca o pasăre neînvăţată/ m-am apucat să cânt* – prin care se evidenţiază curajul eului creator de a-şi depăşi toate spaimele omeneşti, spre a-şi împlini chemarea. Perfectul compus „s-a sfârşit" arată încheierea acestui proces al creaţiei prin apropierea morţii, dar dăinuirea versurilor în sufletele oamenilor.

În concluzie, titlul şi textul *Acum cântecul s-a sfârşit* se află într-o unitate perfectă, punându-se reciproc în valoare.

Subiectul II

A. 1. Einstein a studiat la Zürich. Obiectul care îi stârneşte copilului Einstein curiozitatea ştiinţifică este o busolă dăruită de tatăl său.

2. Pasiunea artistică a lui Einstein se naşte când începe să ia lecţii de vioară, la insistenţele mamei, fiind reprezentată de sonatele lui Mozart.

3. *din* = prepoziţie simplă; *închipuie* = verb predicativ; *mintal* = adjectiv propriu-zis; *un* = articol nehotărât

4. *la Zürich* = complement circumstanţial de loc; *din Berna* = atribut substantival prepoziţional

5. *Născut la Ulm în 1879, Albert Einstein a copilărit la München* = PP; *unde, la insistenţele mamei, începe* = AT; *să ia lecţii de vioară...* = CD.

6. Alina va ajunge[1]/ **orice** îşi doreşte[2]/.

B. Consider că niciodată nu este prea devreme să studiezi ştiinţele, chiar dacă o faci numai din curiozitate sau din dorinţa de a te juca. Cu atât mai mult este interesant să faci lucrul acesta la o vârstă la care începi să descoperi fenomenele din jurul tău, să le înţelegi şi să le priveşti cu alţi ochi, adică în adolescenţă.

Pe de o parte, studiind ştiinţele experimentale – chimia, fizica, biologia – te pregăteşti pentru o viitoare carieră, îţi dai seama ce îţi place cu adevărat şi la ce ai talent, aşa cum s-a întâmplat şi cu Albert Einstein. În felul acesta, acumulezi cunoştinţe şi deprinderi foarte importante pentru mai târziu.

Pe de altă parte, căutând informaţii la bibliotecă şi pe internet, mergând la cercuri ştiinţifice şi la diverse concursuri, îţi faci prieteni care au aceleaşi preocupări, faci schimb de informaţii şi chiar poţi realiza în echipă unele experimente. Nu mai pun la socoteală faptul că trebuie să dai şi examene la aceste materii, iar studiul sistematic ţi-ar asigura succesul.

În concluzie, ca să ajungi un om împlinit şi mulţumit de tine însuţi, este necesar să-ţi completezi încă din adolescenţă cultura generală, în care ştiinţele ocupă un loc esenţial.

TESTUL 18

Subiectul I

A. 1. *blajin* ≠ crud, nemilos, rău, violent; *îndărăt* ≠ înainte, în faţă; *adevărat* ≠ fals, neautentic, artificial etc.

2. Copacii *s-au îmbrăcat* în dantela albă a zăpezii.

Scanned with OKEN Scanner

Pe câmpul de bătălie era un adevărat *leu*.
3. Comparație: *...se făcură mici, ca niște cățeluși*; epitet: *blajine*, *nătâng* etc.
4. narațiunea și dialogul
5. În textul dat, parantezele sunt folosite pentru a adăuga o explicație la cele relatate, întregind sensul enunțurilor în care se află: prima paranteză conține o apoziție dezvoltată, iar a doua, o construcție incidentă aparținând naratorului, inclusă în vorbirea personajului.
B. Fabula este o specie a genului epic, în versuri sau în proză, unde sunt satirizate defecte omenești prin intermediul unei narațiuni alegorice în care personajele aparțin lumii animalelor, a plantelor sau a lucrurilor, cărora li se atribuie prin personificare însușiri omenești. Textul unei fabule este alcătuit, de regulă, din două secvențe: întâmplarea propriu-zisă și morala. Consider că textul lui George Topîrceanu are aceste trăsături.

Leul deghizat prezintă o întâmplare scurtă: regele animalelor vrea să verifice comportamentul marilor săi dregători, lupii, față de supuși, așa că se îmbracă într-o piele de măgar și este cât pe ce să fie sfâșiat. Personificarea este modalitatea prin care autorul transferă însușirile omenești ființelor necuvântătoare. Leul este conducătorul luminat, care își manifestă grija pentru supuși, lupii sunt mai-marii care guvernează abuziv, iar poporul este alcătuit din blândele rumegătoare, simbol al oamenilor simpli, împovărați, fără personalitate, la dispoziția exceselor pe care le fac conducătorii.

Uneori, într-o fabulă, morala nu este formulată explicit, dar poate fi dedusă cu ușurință din cuvintele și acțiunile personajelor. Textul lui George Topîrceanu ironizează, complice cu cititorul, relațiile dintre conducători și supuși: lupii cei cruzi cu rumegătoarele blajine devin niște mieluși în fața puternicului rege, tremurând de frica de a nu fi pedepsiți pentru ticăloșiile lor.

În consecință, *Leul deghizat* este o fabulă, fiindcă prin intermediul unei narațiuni alegorice satirizează defecte general umane, cu scop moralizator.

Subiectul II
A. 1. Jocul preferat în copilărie era jocul de-a școala, cu toți copiii din vecini. Mica cititoare află de existența autorului atunci când o neliniștește faptul că frații Grimm au putut scrie împreună aceeași carte.
2. Titlul fragmentului citat este metaforic și mizează pe expresivitatea antitezei: lectura este o închidere în universul cărții, o evadare a cititorului din lumea reală, dar în același timp este o deschidere, pentru că în cărți întâlnește o altă lume, diversă, bogată, un univers infinit.
3. *își* = pronume reflexiv; *le* = pronume personal; *și* = conjuncție coordonatoare copulativă; *la tot pasul* = locuțiune adverbială
4. *lor* = atribut pronominal genitival; *mai armonic și mai atrăgător* = nume predicativ multiplu
5. *Inocentă* [...], *socoteam cărțile un soi de ființe cu existență autonomă,* = PP; *care mă lăsau* = AT; *să mă apropii* = CI; *și să le mângâi,* = CI; *ca și cum ar fi fost pisici sau iepurași* = CM

Scanned with OKEN Scanner

6. *De câte ori vii, / îmi faci probleme.* sau *L-am recunoscut / imediat ce l-am văzut.*

B. Sunt un împătimit al genului *fantasy*, aşa că, atunci când am primit de ziua mea cele trei volume masive ale romanului *Eragon*, am ştiut că pentru o perioadă vor fi uitate jocurile pe calculator şi ieşirile în parc. Mă atrăgea mai ales faptul că autorul lor, Christopher Paolini, a început să scrie cartea pe când avea doar 15 ani.

Întâmplările ciudate prin care trece Eragon, personajul principal, încep şi ele tot la vârsta de 15 ani, când găseşte o piatră albastră, frumos şlefuită, în munţii Şirei. Piatra era de fapt un ou de dragon, printre ultimele din lume, iar Eragon va deveni Cavaler al Dragonilor şi prieten de nedespărţit al Saphirei, cea ieşită din ou. Om şi dragon cresc alături şi descoperă istoria ţinutului, puterile pe care le au, dar mai ales descoperă valoarea prieteniei. Amândoi vor lupta împotriva tiraniei lui Galbatorix, stăpânul Alagaësiei, alături de elfi, pitici şi de oamenii liberi numiţi vardani. Peripeţiile lor te ţin cu sufletul la gură, iar puterea de invenţie a autorului pare nelimitată. Descoperi cât de aproape de natură sunt elfii, care suferă chiar şi pentru o floare smulsă, ce meşteri pricepuţi sunt piticii care fabrică obiecte din metal şi pietre preţioase şi că înşişi urgalii, cei mai sălbatici locuitori, au reguli şi principii în societatea lor. Descoperi de asemenea că libertatea este foarte importantă pentru toate fiinţele şi că instruirea este importantă, oricât de mult talent ai avea.

Aştept cu nerăbdare să citesc şi următorul volum, fiindcă ştiu că forţele răului pot fi învinse, dacă oamenii sunt uniţi. În limba străveche, *Kveta Fricaya* („Prieteni, vă salut!")!

TESTUL 19

Subiectul I

A. 1. stele, noapte, oglinda, fiinţă, suflet, tristeţe

2. *– cum te cheamă, fiinţă verde? am întrebat-o.*
– mă cheamă viorica, ne-a răspuns cu tristeţe.

3. Poezia este scrisă în vers liber (nu are rimă, nici ritm, măsura versurilor este inegală).

4. *te priveam prin oglinda retrovizoare, – cum te cheamă, fiinţă verde, am întrebat-o*

5. Repetiţia atrage atenţia asupra imaginii stelelor. Poezia creează un spaţiu nocturn, banal în punctul de plecare (câmpul, o maşină, cabina, oglinda retrovizoare). Prezenţa stelelor, afirmată brusc la început, anunţă saltul către altă lume sau către altă stare, mai puţin banale.

B. Textul liric exprimă sentimente, stări sau idei cu ajutorul unor imagini poetice. Chiar dacă pare un fragment dintr-o poveste SF, textul lui Mircea Cărtărescu creează o atmosferă specifică genului. În plus, este o poezie de dragoste, într-o formă mai puţin transparentă decât de obicei.

Fragmentul de început, pus între ghilimele, pare rupt dintr-o conversaţie pe care cititorul nu o aude. Este expresia unei nemulţumiri, în limbaj familiar, cotidian. Ca şi spaţiul în care apare cuplul, sugerează o existenţă oarecare, lipsită de surprize, poate plictisitoare. În antiteză cu el, apare o lume a stelelor, pe care nu pare s-o vadă decât îndrăgostitul. Fiinţa verde, venită de sus, este o concretizare poetică şi comică, în acelaşi timp, a unui sentiment care nu pare împărtăşit. Cealaltă fiinţă misterioasă

Scanned with OKEN Scanner

(din cuplu) este definită prin epitetele *fără trup şi fără suflet* (epitetele ar putea caracteriza la fel de bine personajul extraterestru, fapt care ar schimba oarecum sensul textului).

Limbajul textului este simplu, direct. Expresivitatea nu se obţine prin figuri de stil, ci prin jocurile de sensuri create de imagine şi de cuvinte. Fiinţa venită din stele are un nume amuzant, *viorica*. În plus, poetul nu foloseşte majuscula, ca să fie şi mai clară impresia că nu este vorba, în definitiv, decât de o fiinţă ca noi, vulnerabilă (pentru că e singură).

Prin urmare, textul discutat este unul liric, transmite emoţie prin scenariul imaginat, prin atmosfera lui de reverie tristă şi comică.

Subiectul II

A. 1. Textul are scop informativ. Galileo Galilei este italian.

2. Telescopul a fost o descoperire importantă pentru că a permis observarea cerului, a stelelor şi a planetelor. A condus, în felul acesta, la dezvoltarea astronomiei.

3. substantiv propriu compus în nominativ

4. – prima propoziţie: *Le putea vinde negustorilor*, subiectul subînţeles (Galileo Galilei)
– a doua propoziţie: *care le găseau utile atât pe mare, cât şi ca marfă comercială*, subiectul exprimat (*care*)

5. *că poziţiile acestor „stele" în raport cu Jupiter se modifică într-un fel* [...] = CD; *ce nu putea fi explicat* [...] = AT

6. Exemplu: *M-am gândit*[1]*/ că nu vei pleca aşa devreme.*[2]*/*

B. Nu cred că poate contesta cineva importanţa majoră a descoperirilor ştiinţifice pentru oamenii de altădată şi pentru noi, cei de acum. De altfel, istoria oamenilor, în opinia mea, în partea ei bună, este istoria descoperirilor pe care le-au făcut, în ştiinţă, tehnică şi artă.

Ca să putem comunica astăzi, să călătorim printre stele sau să trimitem sonde spaţiale spre planetele din sistemul nostru solar, fără îndoială că a trebuit să existe Galileo Galilei. Cum la fel de necesari au fost Arhimede, Copernic, Leonardo da Vinci, Newton şi alţii. Am ajuns astăzi la descoperiri uluitoare în toate domeniile ştiinţifice pentru că au existat asemenea genii.

Descoperirile ştiinţifice sunt de o importanţă majoră nu doar pentru că permit în timp un stil de viaţă mai confortabil, dar ele pot conduce şi la o viaţă mai frumoasă. Este suficient să te gândeşti la spaţiile pe care le poţi parcurge cu automobilul, trenul, vaporul, avionul şi, de ce nu, cu racheta.

În concluzie, pentru că a existat Galileo Galilei, noi, cei de astăzi sau urmaşii noştri nu prea îndepărtaţi, s-ar putea să avem şansa unui concediu pe Lună.

TESTUL 20

Subiectul I

A. 1. *mulţime, prostime, gloată*

2. Virgula izolează un substantiv în cazul vocativ de restul enunţului, iar semnul întrebării marchează încheierea unei propoziţii interogative.

Scanned with OKEN Scanner

3. În prima strofă rima este încrucișată, iar în cea de-a doua este îmbrățișată.
4. *al minții tale zbor, roada gândurilor*
5. Secvența citată reprezintă premisa întregii poezii, deoarece concentrează mesajul acesteia, referitor la relația artistului cu lumea în care trăiește. În mod direct, poetul este îndemnat să nu caute dragostea facilă și imediată a oamenilor – care ar putea presupune unele compromisuri –, ci să rămână fidel vocației sale, deoarece succesul este efemer și inutil, așa cum reiese din metafora *zgomotul de slavă.*
B. Titlul este un element paratextual care introduce tema sau motivul central al poeziei și anticipează mesajul acesteia, reprezentând, pentru cititor, un prag simbolic în constituirea semnificațiilor operei.

În opinia mea, titlul poeziei citate, constând într-un substantiv în cazul dativ, este un indicator stilistic pentru destinatarul intratextual – generic – al acesteia, aflându-se într-o relație de maximă transparență cu textul propriu-zis.

În primul rând, sugestiile titlului se regăsesc la nivelul câmpului semantic al creației – *artist, poet, gând, zbor* – care predomină în operă. Totodată, imaginarul poetic prelungește și împlinește conotațiile titlului, sub forma imaginilor artistice care traduc antiteza dintre destinul solitar al geniului poet și *gloata* care nu-i înțelege efortul creator – *Copilăroasa gloată hulească-te-n zadar/ Și clatine-ți temeiul sfințitului altar* –, de unde și nota meditativ-filozofică a discursului poetic. Eul liric aflat în ipostază adhortativă (de îndemn) – *trăiește singur./ Pe slobodul tău drum/ Te du, unde te cheamă al minții tale zbor,/ Desăvârșește-ți roada gândurilor de dor/ Și n-aștepta răsplată a trudei nicidecum* – are rolul de purtător de mesaj al viziunii autorului, fiind un element distinct în interiorul ecuației autor–cititor.

În al doilea rând, legătura dintre titlu și text este explicabilă la nivelul mesajului poetic. Astfel, tema poeziei este raportul poetului cu lumea în care trăiește, iar motivele care o susțin sunt efemeritatea succesului, singurătatea artistului, jertfa de sine, ignoranța mulțimii etc., toate articulându-se într-o țesătură lirică plină de sens. Totodată, figurile de stil contribuie la modelarea expresivă a ideii din titlu, îndeosebi sub forma metaforelor: *zgomotul de slavă, roata gândurilor, temeiul sfințitului altar, vatra înaltei tale munci.*

În concluzie, titlul și textul *Poetului* de Aleksandr Pușkin se pun reciproc în valoare, potențându-și semnificațiile.

Subiectul II

A. 1. Perioada coacerii/a maturării prunului este sfârșitul lunii iulie – prima jumătate a lunii august. Prunele sunt bogate în vitaminele A, B și C.
2. Fructele sunt *folosite în alimentație la nivel familial, ca materie primă pentru industrie, iar lemnul are o serie de utilizări în industria mobilei, industria chimică și în artizanat.*
3. *ușor* = adverb de mod; *având* = verb predicativ; *de* = prepoziție simplă; *alte* = adjectiv pronominal nehotărât
4. *prunele* = subiect; *bune* = atribut adjectival

Scanned with OKEN Scanner

5. *Prunul constituie una din culturile pomicole de bază* = PP; *care găseşte condiţii de creştere şi fructificare pe tot cuprinsul ţării* = AT.

6. Fiindcă a fost certat pentru întârziere, a dat apă la şoricei.

B. Luna leneşă veghează parcă de o veşnicie livada bunicilor, îmbrăcând umbrele copacilor în urzeala sa difuză. Elena nu are somn şi, ca în fiecare noapte, iese pe prispa casei şi priveşte cerul. Simte că trăieşte o aventură ce stă să înceapă, deşi liniştea este străpunsă doar de cântecul greierilor...

Din spatele casei se aude un strigăt şoptit:

— Elena, eşti pregătită? întreabă Dana, fata vecinilor şi prietena sa dintotdeauna.

— Sigur, abia am aşteptat să răsară luna, ca să vedem ce ne mai spune în noaptea aceasta Prunul cel Bătrân.

Când erau de 5-6 ani, cele două fete s-au împrietenit cu un copăcel plantat într-o primăvară chiar de ele, la îndemnul bunicii. De atunci au trecut 10 ani, copacul a ajuns „Prunul cel Bătrân", iar ele, deşi au crescut, aşteaptă în fiecare vacanţă întâlnirea cu el... Fiind Noaptea de Sânziene, fetele cred că prunul va face ceva anume. Pornesc, aşadar, către partea din deal a livezii, se apropie timid de copac şi se aşază sub el, aşteptând... Dana îşi aminteşte de toate nopţile de vară în care au stat sub copac, făcând planuri de viitor, povestind cărţi şi filme, împărtăşindu-şi întâmplările de peste an. Chiar dacă are destule prietene în sat, Elena are un loc special în inima ei, fiindcă se văd numai în vacanţa de vară şi niciodată nu le ajunge timpul ca să-şi povestească tot ce au făcut de-a lungul anului... Noapte de noapte înnoadă, aşadar, firul istorisirilor, ca nimic din ce au trăit să nu rămână nespus.

La fel au făcut şi în Noaptea de Sânziene, până când zorii au clipit la orizont şi cocoşii satului au început să cânte...

TESTUL 21

Subiectul I

A. 1. *carte, manual, caiet, catedră* etc.

2. Linia de pauză izolează o propoziţie/o construcţie incidentă.

3. *a inspecta, impasibil, cinematograf* etc.

4. Bobby este prins copiind de profesor şi i se confiscă oracolul. Încearcă să recupereze caietul de la profesor, însă nu reuşeşte. Tânărul pleacă înseninat, găsind o soluţie de rezolvare a problemei.

5. Fragmentul citat se încadrează în genul epic, întrucât prezintă o acţiune la care participă personaje (Bobby, profesorul Silvestru, colegii), are la bază un conflict (între Bobby şi profesor), iar modurile de expunere folosite de autor sunt naraţiunea şi dialogul.

B. Personajul principal în fragmentul citat este Bobby, un adolescent curajos şi sigur pe sine, dar şi iresponsabil, care caută cele mai uşoare căi de a ieşi din diverse încurcături.

Eroul beneficiază de un portret moral complex, realizat prin mai multe mijloace de caracterizare. În prima parte a textului sunt evidenţiate faptele acestuia, care îi pun în valoare trăsăturile. Astfel, obiceiul său de a copia la extemporale arată că nu

Scanned with OKEN Scanner

era foarte studios, după cum insistența pe lângă profesor de a-i returna oracolul (*Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare*) demonstrează că este sigur pe sine și destul de convingător, deși nu obține pe moment succesul.

Între procedeele de caracterizare indirectă un loc important îl ocupă și numele personajului, Bobby, care sugerează modernitatea și dorința de a fi la modă. De altfel, mai mult îi pasă că i-a fost descoperit „depozitul sentimental", decât frauda la lucrarea de control. Între colegi, se manifestă ca un tânăr de succes, un fel de vedetă a clasei, care nu se lasă intimidată de nimic, după cum reiese din interjecția „Zexe" pe care le-o aruncă la final.

Caracterizarea directă este pusă pe seama naratorului – *Bobby se prefăcu în frigider, Bobby era un optimist, pledă el cu demnitate* –, dar și a personajului însuși, sub forma autocaracterizării: *Înțeleg că am făcut o imprudență aducându-l aici, dar vina este numai a mea, domnule profesor, și e penibil pentru mine să pierd...* .

În concluzie, personajul lui Călinescu este credibil din punct de vedere uman și viabil sub raport artistic.

Subiectul II

A. 1. Prilejul serbărilor medievale menționate este împlinirea a 800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Țara Bârsei. Secolul în care s-au ridicat primele ziduri ale Cetății Brașovului este secolul XVI.

2. Un element care ar putea constitui un punct de atracție pentru turiști este parada cavalerilor pe străzile din centrul Brașovului.

3. *pe* = prepoziție simplă; *Brașovului* = substantiv propriu; *toată* = adjectiv pronominal nehotărât; *s* = pronume reflexiv

4. *pe aici* = complement circumstanțial de loc; *itinerant* = atribut adjectival

5. *Cu o istorie teribil de zbuciumată, distrusă și refăcută în repetate rânduri... Cetățuia este acum un monument restaurat exemplar, un punct turistic* = PP; *după ce primele ziduri au fost ridicate în 1524* = CT; *ce nu trebuie neglijat* = AT.

6. Când va veni vara[1]/ voi pleca în excursie,[2]/ fiindcă rezultatele la examen vor fi bune[3]/.

B. Textul nonliterar se caracterizează prin prezentarea clară și obiectivă a realității, în scopul informării cititorului, al persuadării sau al destinderii acestuia.

Fragmentul citat respectă aceste trăsături, fiind o parte dintr-un text jurnalistic publicat într-o revistă de tip magazin, *Formula As*.

Un prim argument al caracterului nonliterar îl reprezintă scopul informativ al textului, care conține date precise despre Cetățuia Brașovului (*800 de ani de la venirea cavalerilor teutoni în Țara Bârsei, primele ziduri au fost ridicate în 1524*), dublat de cel persuasiv. Astfel, prin sublinierea frumuseților Cetății, precum și prin descrierea succintă a celor două evenimente culturale („Turnirul cavalerilor" și „Turnirul cetăților medievale"), cititorul este indirect îndemnat să viziteze, ca turist, acest loc.

Scanned with OKEN Scanner

Al doilea argument al încadrării fragmentului în categoria menționată constă în limbajul utilizat de autor, care se distinge prin simplitate și accesibilitate. Cuvintele sunt în majoritate folosite cu sensul propriu de bază, pentru a nu lăsa loc ambiguităților.

Așadar, fragmentul citat ilustrează la toate nivelurile caracteristicile unui text nonliterar.

TESTUL 22

Subiectul I

A. 1. De exemplu: *scântei, flăcări, arzând, fum.*

2. *vlăguit* = obosit, istovit, ostenit; *zbuciumul* = frământarea, tumultul; *să se semețească* = să se însuflețească, să se fălească.

3. Ghilimelele au fost folosite în interiorul fragmentului pentru a marca replicile rostite de cele două personaje.

4. Clopotul din sat sună pentru a le aminti oamenilor de datoria lor. Farmacistul se îmbracă, ia două găleți și-l îndeamnă și pe Jakob să meargă să ajute, fiindcă a lovit trăsnetul. Un cal cuprins de flăcări își face apariția și, după ce se izbește de ziduri și garduri, moare vlăguit. Neper își reînnoiește îndemnul, dar Jakob refuză.

5. Comparația din finalul fragmentului propune o imagine auditivă deosebit de expresivă: după tumultul furtunii, după zgomotul ploii și al trăsnetului, după moartea violentă a calului, natura își recapătă calmul și măreția. O liniște deplină se instăpânește peste lume, de parcă schimbările dramatice produse de furtună ar fi remodelat universul.

B. Într-un text narativ, autorul reprezintă lumea și viața printr-o relativă detașare, obținută prin disimularea sub masca personajelor și a naratorului. Textul epic constă în relatarea de către un narator a unor întâmplări reale sau imaginare desfășurate într-un anumit cadru spațial și temporal, la care participă mai multe personaje. Modul dominant de expunere este narațiunea, care se împletește cu descrierea și dialogul.

În fragmentul dat, naratorul evocă o întâmplare dramatică. O furtună violentă face ca trăsnetul să lovească undeva în sat, iar oamenii, chemați de clopotul bisericii, se mobilizează rapid, ca să stingă incendiul. Apar ca personaje farmacistul Neper și Jakob, care refuză să dea o mână de ajutor. Fragmentul aparține unei narațiuni obiective; naratorul nu este implicat în acțiune, fapt vizibil prin prezența verbelor și a pronumelor la persoana a III-a (*s-a îmbrăcat, a răspuns*).

Modul de expunere este narațiunea, care se împletește cu dialogul personajelor, marcat prin ghilimele, dar și scurte elemente descriptive. Moartea calului cuprins de flăcări este un episod impresionant, trasat în numai câteva linii de forță: ploaia de scântei, pielea animalului arzând mocnit, agonia morții, ultimul gest.

Indicii spațio-temporali (*când s-a luminat de ziuă; mai departe; la primele vârfuri ale Carpaților*) reprezintă o altă marcă a genului epic.

Scanned with OKEN Scanner

În concluzie, fragmentul respectă toate trăsăturile de formă şi de conţinut ale unui text narativ.

Subiectul II

A. 1. Partenerii oficiali ai proiectului I-BEST sunt Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iaşi şi SC Computer Power SRL. Proiectul se va derula pe durata a trei ani, din 2012 până în 2015.

2. Proiectul I-BEST îşi propune să integreze proiectul de cercetare ştiinţifică în procesul educativ, pentru ca elevii să înţeleagă mai bine fenomenele ştiinţifice, iar profesorii să poată face lecţiile mai atractive prin această metodă de instruire.

3. *un* = articol nehotărât; *(a) comunităţilor* = substantiv comun; *din care* = pronume relativ; *fac parte* = locuţiune verbală

4. *dezvolta* = complement direct; *de cercetare* = atribut substantival prepoziţional.

5. *cum este posibil* = CD; *să participaţi la activităţile proiectului* = SB

6. *Cum se poartă* [1] / *e* [2] / *ceea ce mă sperie.* [3] / sau: *Dacă plânge* [1] / *înseamnă* [2] / *că-l doare.* [3] / P1 = SB; P2= PP; P3 = PR.

B. Într-o societate modernă, dezvoltată, tehnologizată, şcoala nu poate rămâne în afara timpului. În opinia mea, proiectul I-BEST nu poate decât să fie benefic atât pentru profesori, cât şi pentru elevi, fiindcă îşi propune o abordare practică a temelor ştiinţifice de studiu în şcoală, prin folosirea metodelor care presupun investigarea ştiinţifică directă.

Orice copil de vârsta mea crede că ştiinţa poate fi un domeniu interesant şi captivant, dacă nu este o expunere seacă de teorii abstracte şi de formule plictisitoare. Se poate învăţa mult mai uşor despre fenomenele meteorologice, despre poluare fonică, despre schimbările de mediu, despre riscul determinat de radiaţia UV sau despre calitatea apei dacă ai posibilitatea de a investiga realitatea tu însuţi, de a observa pe viu fenomenele respective.

Profesorilor, proiectul le vine în ajutor cu modele experimentale de materiale didactice pentru predarea ştiinţelor la nivel primar sau secundar şi cu sesiuni de instruire privind utilizarea acestor materiale. De asemenea, o platformă colaborativă pentru dezvoltarea de proiecte în domeniul ştiinţelor, la nivel preuniversitar este o idee foarte bună.

În consecinţă, o asemenea iniţiativă nu poate decât să fie bine primită în şcoli şi apreciată atât de profesori, cât şi de elevi.

TESTUL 23

Subiectul I

A. 1. *cumpărător, oarecine, un ticălos*

2. Virgula izolează o propoziţie incidentă de restul enunţului.

3. naraţiunea şi dialogul

4. Ghilimelele încadrează replicile personajelor şi marchează, implict, vorbirea directă.

5. Morala fabulei, sintetizată de autor în ultimele patru versuri, poate fi concentrată în provebul: „După faptă, şi răsplată". Autorul transferă semnificaţia întâmplării

Scanned with OKEN Scanner

prezentate în lumea oamenilor, condamnând obiceiul acestora de a face ei înşişi greşelile pe care le critică la semenii lor.

B. Comunicarea literară nu înseamnă, desigur, o simplă transmitere de informaţii de la un emiţător către un receptor, ci un complex de emoţii, trăiri şi idei a căror vehiculare este mijlocită deopotrivă de un autor, un narator (sau un eu liric) ca proiecţie a celui dintâi şi unul sau mai multe personaj menite a pune în operă viziunea creatorului.

Consider că relaţia dintre instanţele comunicării literare cunoaşte o realizare originală în fabula lui Grigore Alexandrescu.

În primul rând, autorul se inspiră din realitatea socială, transpunând moravurile omeneşti într-o istorisire cu tâlc, al cărei scop nu este, însă, doar unul moralizator. Prin intermediul personajelor-măşti – intenţionat lăsate în sfera anonimatului, întrucât întâmplarea este universală, iar „actorii" pot trăi oriunde şi oricând –, se construieşte o acţiune simplă, dar semnificativă.

În al doilea rând, prin faptul că naraţiunea este la persoana I (*strigăm, protestăm, văz*), se poate afirma că autorul îşi asumă, prin medierea vocii naratoriale, mesajul operei, condamnând deschis şi ferm defecte omeneşti precum ipocrizia, lipsa de măsură şi lăcomia. Pe de altă parte, în această ecuaţie a comunicării literare, un rol foarte important are şi cititorul. Pentru a înţelege semnificaţiile operei şi a rezona cu ideile creatorului acesteia, el nu trebuie să fie pasiv, ci implicat, cooperant şi reflexiv. Se instituie, astfel, un dialog „mut" între orizontul operei şi orizontul receptării, pentru că fabula porneşte de la realitatea societăţii – din care fac parte şi cititorii potenţiali – şi se întoarce la aceasta prin actul lecturii, risipindu-şi ecourile de sens.

În concluzie, comunicarea literară este un act de cunoaştere şi de trăire la realizarea căruia contribuie deopotrivă autorul, naratorul, personajul şi cititorul.

Subiectul al II-lea

A. 1. Secvenţa care are la bază un proverb românesc este: *cititul de acasă nu se potrivea cu cel din târg*. Textul citat este preluat din revista *Perspective*, Anul XIV, nr. 1 (26), 2013.

2. *Omul care, mai mic sau mai mare, cu o carte în mână sau în faţa computerului, cade pe gânduri.*

3. *când* = adverb relativ de timp; *acasă* = adverb de loc; *sfârşitul* = substantiv comun; *ei* = pronume personal

4. *fiinţa* = nume predicativ; *pentru citit* = complement indirect

5. *că mare parte... era un decupaj impersonal din „aerul timpului"*

6. Elena se poartă[1]/ **ca şi cum** nu ar avea nimic de pierdut[2]/.

B. După ce au trimis la redacţie ultimele materiale pentru revista şcolii, Mihai şi Andrei discută despre tema pe marginea căreia au trebuit să se documenteze şi să scrie: „cititorul elev". Andrei, pasionat de fotografie şi grafică pe calculator, îşi arată nemulţumirea:

— Ştii, Mihai, am pierdut destul de mult timp ca să fac interviul acela cu elevii de la cercul de lectură. M-aş fi putut bucura de lumina caldă a primăverii ca să fac un colaj de fotografii cu împrejurimile oraşului...

Scanned with OKEN Scanner

— Păi, de ce nu i-ai spus Roxanei acest lucru? Ea, ca redactor-şef, ar fi putut hotărî să faci altceva, dacă nu-ţi place să scrii şi să citeşti.

— Da, trebuia să am acest curaj, dar nu am vrut să creadă colegii că fac mofturi, iar tema ce ne-a fost repartizată – „cititorul elev" – m-a făcut să mă gândesc că, poate, nu este chiar greşit dacă „citesc" fotografii, imagini modelate pe computer sau articole despre tehnică.

— Sigur că nu este greşit, dimpotrivă. În felul acesta, îţi cultivi un hobby care ar putea fi transformat, pe viitor, într-o profesie, iar imaginea se „citeşte", cred, mai greu decât cuvântul. Puţini copii din şcoală ştiu atât de multe ca tine despre arta fotografică, iar expoziţia pe care ai promis că o vei organiza...

— Aşa crezi? Mă bucur să aflu că-mi apreciezi preocupările. Mi-ai dat curaj să vorbesc mai mult despre ele. Ce-ar fi să discutăm despre fotografie în numărul viitor al revistei? Poate facem şi o şedinţă de cerc în Grădina Botanică...

— Sigur, aşa vom face. La urma urmei, este important ca fiecare să se exprime în felul său. O să-i spun eu doamnei profesoare, bine?

— Mulţumesc, Mihai! Ştiu bine că eşti prietenul meu...

TESTUL 24

Subiectul I

A. 1. Şi apoi acesta este dintre cei mediocri... / Şi doar acesta este dintre cei mediocri...

2. *metodă* = procedeu; *fiinţă* = vieţuitoare; *lucru* = obiect; *ornic* = ceas; *prost* = ignorant

3. PROFESORUL (vesel): *Ei, pe dracu! că-z doar n-o să aibă şăpke!... Şi ce e boul cu patru picioare? lucru ori fiinţă? Ha?*

ELEVUL: *Fiinţă, dom'le!*

4. Textul prezintă un episod şcolar, iar schiţa are predilecţie pentru aspecte ale vieţii sociale. În plus, dialogul conturează concis şi comic ceea ce se întâmplă în timpul unei inspecţii la o lecţie.

5. Profesorul este satisfăcut, deoarece are impresia că metoda lui (intuitivă) are rezultate excepţionale: îi ajută pe elevi să înţeleagă noţiuni abstracte, făcând apel la experienţa lor de viaţă.

B. Profesorul este un personaj comic, prin contrastul dintre aparenţă şi esenţă. Promovează o metodă didactică nouă, se doreşte prin urmare un reformator al şcolii. Exprimarea incorectă şi felul grosolan în care li se adresează elevilor arată, însă, cu totul altceva: prostie, îngâmfare şi violenţă.

Trăsăturile de mai sus rezultă din caracterizarea indirectă, prin comportamentul personajului. Faţă de inspector, profesorul este plin de respect, în schimb elevii au parte de apelative injurioase (*prostovane, prostule*).

Rolul limbajului este acelaşi. Pronunţia regională are efect comic şi caricatural. Profesorul spune *metoaghii* în loc de *metodei*, *momânt* în loc de *moment*, *asculke* în loc de *asculte* etc. În plus, felul amuzant în care decurge dialogul cu elevii se explică şi prin aplicarea caraghioasă a metodei. Spre exemplu, noţiuni ca *fiinţă* şi *lucru* sunt definite într-o formă mult prea simplă şi, prin urmare, infantilă şi ridicolă.

Scanned with OKEN Scanner

Pedagogul de şcoală nouă este, de fapt, o imagine caricaturală a profesorului: vorbeşte prost, nu-şi respectă elevii şi aplică, după ureche, o metodă la modă.

Subiectul II

A. 1. Textul are un scop publicitar. Ideea vestimentaţiei unicat este atractivă.

2. Cum un asemenea mesaj încearcă să fie convingător, apelează frecvent la persoana a II-a singular ca să creeze un fel de apropiere de receptor. În plus, apar forme de superlativ, cum ar fi, în textul dat, *materiale de foarte bună calitate.*

3. verb predicativ la diateza pasivă

4. *sunt realizate* = predicat verbal

5. Exemplu: *Toate articolele sunt realizate la comandă, după măsurile bebeluşilor, deci sunt unicate.*

6. Exemplu: *Se spune*[1]*/ că ziua bună se cunoaşte de dimineaţă*[2]*/.*

B. Dacă vrei să vezi cât de bine se poate scrie la cincisprezece ani, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu. Pământeni, marţieni, jupiterieni, saturnieni şi lunatici construiesc acolo un paradis pentru tine.

Dacă vrei să fii pentru un timp călător într-o lume a surprizelor şi să uiţi rutina pe care o ştii deja, chiar dacă ai cincisprezece ani, cu atât mai mult, dacă ai mai mult, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu.

Dacă vrei să ai nenumăraţi prieteni, care nu te vor părăsi niciodată, pentru că ei rămân veşnic între paginile cărţii, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu.

Dacă vrei să citeşti, pentru că eşti convins de binele pe care ţi-l face o carte bună, citeşte cartea *Cinci ani în lună*, a celui mai tânăr autor de mare literatură SF, Dan Dănescu.

TESTUL 25

Subiectul I

A. 1. *încet* – 5 litere, 5 sunete; *tăcea* – 5 litere, 4 sunete; *privighetori* – 12 litere, 11 sunete.

2. Ritm trohaic

3. Cratima este necesară pentru conservarea ritmului şi a măsurii poeziei. Ea marchează elidarea vocalei *î*, în scopul evitării hiatului şi al reducerii numărului de silabe din vers.

4. Metaforă: *Galbene văpăi de soare/ Peste deal acum se scurg*; epitet (în inversiune): *noptateca răcoare.*

5. Versurile citate au la bază personificarea apelor, poetul asociind curgerea lor cu depănarea unor poveşti trăite ca martore ale vieţii oamenilor. Se creează, totodată, şi o sugestivă imagine auditivă care potenţează pacea nopţii.

B. Pastelul este specia liricii descriptive în care este conturat în mod subiectiv un peisaj, un anotimp sau un moment al zilei, poetul exprimându-şi discret sentimentele generate de acesta.

Scanned with OKEN Scanner

Ilustrativă pentru trăsăturile speciei este poezia *Pace*, aparţinând lui George Coşbuc, în care autorul surprinde cu delicateţe şi atenţie la detaliu momentul crepuscular al trecerii de la zi la noapte, când întreaga natură îşi estompează sunetele şi contururile, intrând într-o nouă poveste.

În cele şase strofe, Coşbuc se opreşte asupra diverselor aspecte specifice peisajului rural, pe care le modelează original graţie unui limbaj artistic proaspăt şi inedit. Metaforele picturale (*drumul/ Vântului de-amurg, Steag de aur pe cununa/ Dealului*) şi epitetele (*plopii doinitori, zări senine, albei dimineaţi*) traduc vibraţiile interioare ale privitorului copleşit de taina amurgului, în vreme ce personificările revarsă o notă umanizantă asupra spaţiului contemplat (*Va tăcea cântarea-n grâu./ Şi-o s-auzi ca-n vis cum apa/ Pe sub iaz se mai frământă*). În mod tipic pastelului, în text predomină imaginile vizuale (*Stelele, sclipind mărunte, Galbene văpăi de soare*) care amintesc de originile picturale specifice acestuia.

Eul liric subiectiv se ipostaziază textual sub forma persoanei a II-a cu valoare generalizatoare, pentru că, vorbind cu sine, poetul se adresează întregii lumi – *Vei privi prin zări senine, Şi-o să-ţi uiţi şi tu mâhnirea, Suflete...* – asociind schimbările din natură cu metamorfozele sufletului omenesc.

Prin urmare, întrucât decupează din fluiditatea naturii un tablou redat pictural, prin intermediul descrierii subiective, textul *Pace* de George Coşbuc este un pastel.

Subiectul II

A. 1. Autorul articolului îl întâlneşte pe Eugen Coşeriu pe 24 mai 2001. Criticul literar care face aprecieri asupra omului Eugen Coşeriu este G. Călinescu.

2. Domeniul ştiinţific în care s-a manifestat savantul prezentat în fragment este lingvistica.

3. Linia de pauză izolează o construcţie incidentă.

4. *de la specializarea* = substantiv comun precedat de prepoziţie, atribut substantival prepoziţional; *care* = pronume relativ, subiect; *îmi* = pronume personal cu formă neaccentuată, complement indirect; *sa* = adjectiv pronominal posesiv, atribut adjectival

5. *se pare* = PP; *dintre studenţi...că eram singurul* = SB.

6. *că la banchetul vostru de absolvire ar veni Nicolae Iorga sau Mircea Eliade!* – CD – venirea lui Nicolae Iorga sau a lui Mircea Eliade la banchetul vostru de absolvire.

B. Fiind pasionat de geografie, am ales să prezint o personalitate cultural-ştiinţifică din acest domeniu, Simion Mehedinţi, întrucât contribuţia sa la dezvoltarea acestui domeniu în ţara noastră este fundamentală.

Trăsăturile fizice ale savantului – păstrate în numeroase fotografii şi cataloage pe care le-am văzut în cabinetul de geografie al şcolii – mărturisesc rigoarea, tenacitatea şi eleganţa care-l caracterizau. Dintre toate, cel mai mult m-a impresionat privirea senină şi vizionară, care răzbătea, parcă, prin lucruri, spre a ajunge la esenţa lor. Profesor la Universitatea din Bucureşti, la prima catedră de geografie din România, Simion Mehedinţi a desfăşurat şi o intensă activitate de popularizare a acestei discipline în rândul tinerilor, prin numeroasele conferinţe ţinute în mai multe centre universitare din ţară, în faţa studenţilor şi nu numai, ceea ce face din el un îndrumător cultural veritabil. Deşi cunoştinţele mele sunt limitate, ştiu sigur că fără

Scanned with OKEN Scanner

Geografia României – una dintre cărțile scrise de el, pe care am consultat-o pentru olimpiadă – această știință ar fi mai săracă în spațiul românesc.

Îmi propun, așadar, să-i urmez exemplul de muncă și devotament pentru o disciplină atât de ramificată și de complexă cum este geografia, transformându-l în modelul meu.

TESTUL 26

Subiectul I

A. 1. *dupe = după; d-a lungul = de-a lungul; gâdelați = gâdilați*

2. *ochii..., gândul..., liniște...; o mână, un picior*

3. *până noaptea; dupe un ceas*

4. narațiunea și dialogul

5. Domnul Vucea este un personaj comic. Secvența citată îl surprinde în postura dascălului pentru care singura plăcere este să-și pedepsească elevii. Adormit la catedră (sau prefăcându-se că doarme), așteaptă ca vreunul să miște în timpul orei, ca să comande monitorului *cinci și oprit*, adică să-i aplice celui prins cinci lovituri cu nuiaua, la palmă. Cruzimea personajului contrastează cu menirea lui de dascăl.

B. Opera epică povestește întâmplări la care iau parte personaje angajate în relații diverse, într-o lume mai mult sau mai puțin apropiată de aceea reală. În textul dat, apare o scenă de viață școlară, cu trei personaje: monitorul, domnul Vucea și grupul elevilor. Narațiunea ca mod de expunere central se concretizează în enunțuri care prezintă personajele într-o acțiune plasată în trecut: *Monitorul general striga cu glas tare*. În plus, aceasta este fixată în timp și-n spațiu prin construcții specifice, cum ar fi *Dupe un ceas de amorțire tâmpită, ne apuca amețeala* sau *Domnul Vucea tresărea vesel de pe catedră...*

Deși fragmentul este scurt, imaginea personajelor se conturează pregnant, convingător. Monitorul pare încântat de puterea lui, domnul Vucea este un mic tiran, iar elevii suportă cu stoicism comportamentul violent al celor doi. Detaliile fizice subliniază chinul îndurat: respirațiile care se aud, tremuratul capului, sudoarea din timpul verii. Totuși, perspectiva asupra școlii rămâne comică. Domnul Vucea este o figură memorabilă, prin gesturi și prin limbaj: pentru el elevii sunt niște sălbatici, care nu pot fi educați decât cu forța (*Ha, tătarul! Am prins un tătar!...*)

Prin toate aceste caracteristici, fragmentul dat aparține unei opere epice care surprinde amuzant imaginea unei școli de altădată.

Subiectul II

A. 1. Primele cursuri în limba română au avut loc în 1583. Diaconul Coresi și Anton Pann sunt două personalități ale acestei școli.

2. Aici s-au tipărit primele cărți în limba română.

3. *mai jos* = adverb de loc; *redată* = participiu (element component al diatezei pasive); *istoricul* = substantiv comun; *ei* = pronume personal

4. atribut adjectival

Scanned with OKEN Scanner

5. *Prima şcoală românească se află în interiorul curţii Bisericii „Sfântul Nicolae”, care aparţine cartierului istoric Şchei, din Braşov.*
6. Am mers la piaţă[1]/ ca să cumpărăm un pepene[2]/ şi-apoi ne-am întors[3]/.
B. Şcoala din Şcheii Braşovului este astăzi muzeu, fapt semnificativ pentru importanţa ei. În opinia mea, orice şcoală este importantă, cu atât mai mult aceea în care se înfăptuieşte un act de pionierat.

În primul rând, este vorba de o importanţă istorică. Aici se ţin primele cursuri în limba română, aici se tipăresc sau se scriu unele din primele cărţi româneşti, cum ar fi *Gramatica* lui Dimitrie Eustatievici. În plus, aflăm că primul manual şcolar datează din secolele XI-XII, fapt interesant pentru cine este interesat de tradiţia şcolară.

O tradiţie de secole în domeniul şcolii este, fără îndoială, un lucru important pentru dezvoltarea unei societăţi. De la primele cursuri în limba română au trecut peste patru secole. Personalităţi ca diaconul Coresi sau Anton Pann au contribuit la educarea unei naţii şi la făurirea unei culturi.

Suntem datori, prin urmare, celor care au pus fundamentele, cu acelaşi respect faţă de şcoală, în fond faţă de noi şi faţă de locul nostru în lume.

TESTUL 27

Subiectul I
A. 1. *su-fle-tul, con-cert, mân-gâ-ie-toa-re*
2. *a albi, a înălbi* – verbe; *albitură, albuş, albeaţă* – substantive; *albişor, înălbit* – adjective
3. Textul citat conţine două strofe a câte cinci versuri, cu măsură variabilă (4/8/9 silabe), cu rimă împerecheată (a-a-b-b-a).
4. Mărcile eului liric prezente în text sunt pronumele personal la persoana I *mi*, interjecţia afectivă *oh!*, verbele la imperativ, persoana a II-a plural *ningeţi, uitaţi, dormiţi.*
5. Construcţia citată semnifică, printr-o metaforă, bucuria celui care, odată cu venirea primăverii, îşi simte sufletul inundat de lumină, fericire, uitare a ceea ce este trist. Renaşterea naturii aprinde mereu speranţe noi în sufletul oamenilor.
B. Operele literare în versuri în care este prezentat cu ajutorul descrierii subiective un tablou de natură poartă denumirea de pasteluri, în literatura română. Consider că poezia *Primăvara* de Alexandru Macedonski se încadrează în această specie.

Textul, deşi redus ca întindere, exprimă notele esenţiale ale anotimpului prin câteva „tuşe de penel”: albele flori de măr şi florile de liliac, lumina care inundă nu doar natura, ci şi sufletele, cântecele păsărilor. Imaginile vizuale şi cele auditive se îmbină armonios.

Primăvara înseamnă exuberanţă, victorie a luminii şi a purităţii (invocaţia *Oh! ningeţi, albe flori de măr*), ea vindecă *frunţile suferitoare* şi *inimile gemătoare*. Eul liric, în ipostaza celui care contemplă, îşi exprimă euforic senzaţiile, emoţia, prin interjecţia afectivă „oh” şi prin îndemnul de uitare a suferinţelor. Verbul *dormiţi* sugerează efectul narcotic al florilor de liliac, iar imaginea olfactivă este implicită.

Scanned with OKEN Scanner

Poezia *Primăvara* este alcătuită din două cvintete, iar simetria ei este dată de paralelismul sintactic, de repetiţia aceleiaşi structuri: o imagine vizuală a florilor de primăvară – sentimentul de încântare – îndemnul final.

Prin urmare, acest text care exprimă încredere în viaţă şi bucurie a contemplării naturii reprezintă un pastel.

Subiectul II

A. 1. Turnul Chindiei a fost construit pentru apărarea oraşului, dar avea şi rol de închisoare. Construcţia are 27 de metri înălţime, iar diametrul ei este de 9 metri.

2. Numele turnului provine de la cuvântul *chindie*, care are sensul de „înserare", pentru că din turn anunţau străjerii căderea nopţii şi închiderea oraşului în acest timp.

3. *Chindiei* = substantiv propriu; *a fost construit* = verb predicativ; *în jurul* = locuţiune prepoziţională (G.); *1460* = numeral cardinal cu valoare substantivală.

4. *singura* = atribut adjectival; *atracţie* = nume predicativ

5. *După acest moment, ...trebuia* = PP; *în cetate ...să fie linişte* = SB; *iar străjerii anunţau închiderea porţilor şi stingerea focului* = PP

6. *...locuitorii aveau obligaţia* [1]/ *să nu circule pe străzi.* [2]/ P2 = AT

B.

În Evul Mediu pentru o zi

O vizită la Sighişoara în perioada Festivalului Medieval din luna iulie este o experienţă de neuitat, pe care v-o recomand din toată inima.

Ştiam despre Sighişoara de la orele de istorie că este singurul oraş-cetate locuit, că a fost înfiinţat de emigranţi germani în secolul al XII-lea pe locul unei vechi cetăţi dacice, că are turnuri şi mai ştiam că, da, e foarte aglomerat în perioada festivalului. Excursia mi-a dăruit însă culoarea şi parfumul unui oraş magic, rupt de timp.

Tot ce am văzut acolo m-a impresionat: costumele şi decoraţiunile medievale, crainicii cetăţii, trupele de muzică, jocurile şi întrecerile cavalereşti, camera de tortură cu inscripţia „*Morgen wir ich...*" („Mâine eu voi..."), întreg spectacolul pestriţ al străzii. Am putut închiria costume şi am fost „domniţă" pentru o zi. Evident, am vizitat Turnul Tăbăcarilor, Turnul Cositorarilor, am urcat cele 365 de trepte ale scării acoperite, către Dealul Cetăţii, şi am intrat în biserica Mănăstirii Dominicane (ghidul ne-a spus că există o criptă secretă sub altar, unde se află o mână mumificată de călugăr, căreia îi lipseşte degetul mic, tăiat de cine ştie ce vrăjitoare pentru ritualurile ei demonice). Cel mai mult mi-a plăcut Turnul cu Ceas şi statuetele zeităţilor din lemn pictat, una pentru fiecare zi, un mecanism perfect funcţional şi după şase sute de ani!

Ospăţul medieval de la Casa Vlad Dracu (fiindcă Ţepeş a trecut pe aici) a completat o zi minunată pe care am petrecut-o parcă în afara timpului. Mi-a părut rău să las în urmă cetatea, dar ştiam că mă aşteaptă şi alte locuri fermecătoare.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 28

Subiectul I

A. 1. *iute* = *repede*; *aştepta* = *răbda*; *mişcat* = *tulburat*; *n-a primit* = *n-a vrut*; *s-au uitat* = *au privit*; *fior* = *emoţie*.

2. *faţă în faţă*; *a se schimba la faţă*; *a fi în faţă* etc.

3. *Îmi pare bine, taică, a răspuns Huţu, şi şi-a băgat mâna în buzunarul pantalonilor.*

4. Naraţiunea se realizează la persoana a treia şi la persoana întâi singular.

5. Se observă că finalul surprinde personajele într-un moment de mare emoţie. Stilul naraţiunii este concis şi simplu. Tulburarea personajelor este prezentată prin insistenţa asupra unor manifestări ca râsul sau plânsul, semne clare ale emoţiei. Din perspectiva copilului care asistă la regăsirea unei mame şi a unui fiu, scena este cu totul neobişnuită.

B. În general, nuvela este un text epic, cu un singur fir narativ, cu un conflict puternic şi cu un personaj principal bine conturat. Aceste trăsături sunt evidente, spre exemplu, în *Două loturi*, nuvela lui Caragiale.

Opera relatează o întâmplare din viaţa unui funcţionar mărunt, structurată în jurul unui conflict important în caracterizarea personajului. Lefter Popescu este un om care aspiră să scape de un trai modest şi plictisitor, dar este urmărit de neşansă. Luptă cu ghinionul într-o formă naiv amuzantă: cumpără bilete la loterie, visând la câştigul cel mare. După o serie de peripeţii, convingerea că este urmărit de ghinion se adevereşte: lozurile erau doar aparent câştigătoare. Printr-o ironie a sorţii, Lefter avea la o loterie (erau două) numărul câştigător la cealaltă.

O asemenea întâmplare aduce în prim-plan un personaj foarte expresiv prin figura lui de om oarecare, nemulţumit de existenţa lui, condamnat la sărăcie şi anonimat (aspectele din urmă sunt sugerate şi de numele personajului).

Sunt doar câteva elemente de tehnică narativă, acelea prezentate mai sus, care subliniază apartenenţa capodoperei lui Caragiale la categoria nuvelei.

Subiectul II

A. 1. Fragmentul este selectat dintr-o carte intitulată *Introducere în psihologie*. Textul dezvoltă tema conştiinţei de sine.

2. Printre aspectele incluse în conştiinţa de sine se numără ceea ce crede cineva despre sine şi imaginea pe care le-o oferă celorlalţi.

3. *alte* = adjectiv pronominal nehotărât; *sine* = pronume reflexiv; *modul* = substantiv comun; *a* = prepoziţie simplă

4. *despre sine* = atribut pronominal; *tău* = atribut adjectival.

5. P1 = *Concepţia despre sine reprezintă ideea...*; P2 = *pe care o ai despre tine însuţi...* = AT; P3 = *şi despre cine eşti.* = CI

6. M-am gândit[1]/ fie să renunţ,[2]/ fie să mai aştept[3]/.

B. Ştiu că am părul negru şi ochii albaştri, dar nu ştiu dacă sunt bun, deştept şi puternic (nu din punct de vedere fizic, din punct de vedere fizic nu sunt). Aş vrea să

Scanned with OKEN Scanner

fiu. La 14 ani, conştiinţa de sine există în mare parte prin acest „aş vrea să fiu". Cu alte cuvinte e mai mult proiect decât realitate.

Prin urmare, sunt bun. Le zâmbesc tuturor, am grijă să nu rănesc pe nimeni, când văd un cerşetor simt un impuls puternic să-i ofer viaţa mea în schimb. Nu strâmb din nas, cum fac alţii, nemulţumit de lume, convins că eu merit mult şi mi s-a dat prea puţin. Dimpotrivă, mi s-a dat prea mult şi sunt gata să renunţ, să fac schimb de vieţi cu primul cerşetor întâlnit în cale.

Dacă sunt atât de bun, fără îndoială că sunt şi cel mai puternic om din lume. Am crezut mereu că este o relaţie direct proporţională între talentul de a face bine şi puterea cuiva (morală, nu de alt fel). Cu cât faci mai mult bine, cu atât eşti mai plin de energie. De altfel, chiar am multă energie. Aproape că n-am astâmpăr. Aş face tot timpul câte ceva. Şi s-ar putea, cine ştie, ca într-o zi să fiu fericit.

Deştept? Nu ştiu, cred că da. În fond, conştiinţa de sine se defineşte mai mult prin ceea ce crezi decât prin ceea ce ştii. Pentru că e foarte greu să ştii ceva foarte sigur în ceea ce te priveşte. Cu excepţia, firește, a faptului că am părul negru, ochii albaştri, un metru şi şaizeci de centimetri...

TESTUL 29

Subiectul I

A. 1. *arzătoare* = înfocată, toridă; *deşteptată* = trezită; *se duc* = pleacă, se deplasează

2. *ei*: triftongul *iei*; *tauri*: hiatul *a-u*; *zarea*: diftongul *ea*

3. descrierea

4. *„un roi de grauri,/ Ca nişte valuri cenuşii"; „se mai zăresc* [...]*/ Ca rămăşiţa unui fum"* (comparaţie); *„firea ei cea arzătoare", „E dulce vara", „lacul trist"* (epitete)

5. Subiectivitatea, exprimarea directă a emoţiilor şi a sentimentelor (textul exprimă admiraţia pentru anotimpul estival); prezenţa eului liric (persoana I a pronumelui: *pe la noi;* exclamaţia retorică); limbajul figurat (imagini artistice bogate, figuri de stil ca metafora: *Toţi pomii sunt în sărbătoare;* epitetul: *firea ei cea arzătoare, E dulce vara;* comparaţia: *un roi de grauri,/ Ca nişte valuri cenuşii* etc.); structurarea în versuri, care conferă muzicalitate şi armonie – toate acestea reprezintă argumente pentru încadrarea textului dat în genul liric.

B. În opinia mea, poezia lui Duiliu Zamfirescu exprimă bucuria şi plenitudinea trăirii, legate de timpul verii, într-un peisaj rural.

Textul, alcătuit din patru cvintete, reprezintă un pastel, de aceea accentul cade asupra elementelor naturii care provoacă bucuria celui ce contemplă peisajul. Parfumurile şi bogăţia coloristică a anotimpului, surprinse dimineaţa, sugerează bucuria şi sărbătoarea unei naturi renăscute: *Toţi pomii sunt în sărbătoare* (metaforă); *Tot câmpul parcă întinereşte* (personificare). Imaginile artistice sunt preponderent vizuale şi dinamice: *În tei stă floare lângă floare; un roi de grauri/* [...]*/ S-amestecă prin bălării,/ S-aşază-n coarne pe la tauri,/ Fac fel de fel de nebunii.* Jocul graurilor sugerează sentimentul libertăţii absolute pe care-l aduce

Scanned with OKEN Scanner

anotimpul; toate ființele se bucură de vară. Finalul textului surprinde însă, prin epitetul *lacul trist* și prin zborul către depărtări al păsărilor, un vag fior de tristețe, o nostalgie inexplicabilă, legată poate de sentimentul că și vara, ca toate în lume, este trecătoare: *Și cum se duc, – acum ș-acum/ Se mai zăresc încă o dată,/ Ca rămășița unui fum.*

Dincolo de toate, textul mărturisește admirația pentru natură, aflată vara în momentul ei de plenitudine.

Subiectul II

A. 1. Studiul citat se numește *Profesorul bun: între mitologie și realitate.* Întrebarea care a stat la baza sondajului de opinie a fost: „Ce înseamnă un profesor bun?" / „Care este cel mai important lucru pentru ca un profesor să fie considerat bun?"

2. În răspunsurile acestui sondaj, se menționează drept trăsături ale profesorului bun „buna pregătire profesională", „bun pedagog", „vocația", „dragostea pentru meserie" etc.

3. *se* = pronume reflexiv; *atribute* = substantiv comun; *care* = pronume relativ; *de succes* = locuțiune adjectivală

4. *rolul* = complement direct; *pregătirea* = subiect

5. *După ce am stabilit* = CT; *că există, cel puțin în percepția populației, o legătură între valoarea școlii și calitățile profesorilor* = CD; *ce înseamnă* = PR; *că un profesor este bun* = SB

6. Exemplu: *Bun* [1]/ cum era, [2]/ toată lumea profita de el. [1]/ P1 =PP; P2 = CM

B. Un scriitor francez, André Gide, spunea că „un bun profesor are această grijă statornică: îi învață pe discipoli să se lipsească de el." Nu este un paradox: un profesor bun te determină într-adevăr să fii tu însuți și să pornești în viață cu un pas sigur.

Profesorul model pentru mine este cel care reușește să facă materia pe care o predă simplă, indiferent de dificultatea ei. Este cel care poate să-mi modeleze caracterul, punându-mi întrebări nu pentru a arăta ceea ce nu știu, ci pentru a-mi deschide ochii asupra lucrurilor pe care le știu. Este profesorul care mă strigă pe numele mic și îmi vorbește blând, cel care găsește calea de a-mi câștiga încrederea și respectul prin ceea ce face cu pasiune oră de oră, cel care îmi zâmbește atunci când drumurile cunoașterii mi se par anevoioase. Este cel care mă stimulează să cunosc mai multe, dar îmi „predă" și lecții de comportament prin felul lui de a fi.

Profesorul model mă pregătește pentru viață și nu doar pentru un examen, având puterea nu în catalog, ci în caracterul său. Este cel care mă fascinează doar cu prezența lui luminoasă și care știu că mă va aștepta peste ani în pragul școlii cu brațele deschise. Profesorul model este Omul.

Mă consider un elev fericit, am întâlnit un astfel de profesor!

TESTUL 30

Subiectul I

A. 1. *gol = pustiu; grea = apăsătoare; nelămurit = ascuns*

2. Punctul marchează încheierea unor enunțuri (propoziții și fraze).

Scanned with OKEN Scanner

3. *Intenţia ei a fost străină de orice interes material.*
4. Metafora *flori stinse de cireş* se referă la lumina lunii, care învăluie căprioara înainte de moarte. Semnificaţia ei are legătură, însă, cu ceea ce sugerează în plus: puritate, delicateţe, situare la graniţa dintre existenţă şi nonexistenţă.
5. Primele două strofe creează, prin descriere, imaginea extraordinară a unui spaţiu pustiit de secetă. Detaliile se înşiră aproape sec, cu o duritate adecvată contextului, prin propoziţii sau fraze enunţiative, de felul primului vers: *Seceta a ucis orice boare de vânt.* La fel de firească, în context, este hiperbola: *Soarele s-a topit şi a curs pe pământ.* Descrierea se încheie cu o imagine care rezumă perspectiva asupra acestui spaţiu straniu şi ostil: *Păşesc ca pe-o altă/ Planetă, imensă, străină şi grea.*
B. În opinia mea, *Moartea căprioarei* de Nicolae Labiş este o poezie care vorbeşte despre cruzimea existenţei, prin mijloace epice şi lirice deopotrivă. Cititorul rămâne cu impresia unui spaţiu în care inocenţa nu are şanse să supravieţuiască.

Un prim argument ar fi chiar întâmplarea relatată. Este secetă în *Munţii Carpaţi*, iar oamenii suferă de foame. Un copil şi tatăl lui pleacă la vânătoare de căprioare, iar, când apare una, primul dintre ei se roagă ca tatăl său să greşească ţinta. Cadrul desfăşurării acţiunii subliniază un fel de atotputernicie a morţii: soarele *ucide, se topeşte,* cerul e *gol,* brazii sunt *uscaţi* etc. Atmosfera apăsătoare pe care o sugerează versurile ne permite să anticipăm (dacă n-am citit textul în întregime): ţinta nu va fi ratată.

În al doilea rând, perspectiva asupra întâmplării aparţine copilului care face, îndurerat, ucenicia acestei cruzimi implacabile. Ceea ce tulbură cititorul este tocmai neputinţa de a accepta această ordine veche a lucrurilor. Copilul este solidar cu căprioara sacrificată. În contrast cu urâţenia şi pustiul lumii înconjurătoare, animalul îi apare ca o fantomă a frumuseţii. De altfel, nu apar detalii fizice, ci o situare a personajului într-un context cu evidente sugestii mitice. Apa şi luna sunt motive asociate, în mituri, cu viaţa şi cu feminitatea.

Textul impresionează prin această nevoie de inocenţă şi de frumuseţe, în ciuda legilor care guvernează lumea sau tocmai din cauza lor.

Subiectul II

A. 1. Omul a apărut pe Pământ în urmă cu 5 milioane de ani. Dinozaurii au apărut înaintea omului, acum 230 de milioane de ani.
2. Viaţa a luat naştere în mediul acvatic.
3. *va fi avut loc* = indicativ, viitor anterior; *ne-am născut* = indicativ, perfect compus; *vor fi apărut* = indicativ, viitor anterior; *existau* = indicativ, imperfect
4. *către ora* = complement circumstanţial de timp; *unsprezece* = atribut substantival apozitional (apoziţie)
5. *Ca să înţelegem mai bine evoluţia vieţii pe Pământ,...* = CS; *că vârsta Pământului corespunde unei zile şi unei nopţi,* = CD
6. **Cum** a intrat în casă[1]/, a auzit muzica din camera lui[2]/.
B. Tema protejării animalelor apare uneori în dezbaterile din presă, mai ales când este vorba de violenţă manifestată asupra acestora. Consider că, într-o lume civilizată, violenţa în sine ar trebui să dispară, cu atât mai mult cu cât, în cazul de faţă, este vorba de fiinţe mai vulnerabile decât omul.

Scanned with OKEN Scanner

În primul rând, grija față de animale este o față a respectului, dacă nu a iubirii, pentru viață, în general. De altfel, plăcerea de a avea un animal de companie este destul de răspândită, fapt care arată că putem conviețui pașnic cu ființe care nu comunică verbal, dar poate comunică altfel. Oricum, omul care pretinde că este superior animalelor trebuie să-și confirme superioritatea ocrotind, nu dominând.

Apoi, este vorba, de asemenea, despre mediul de viață pe care ni-l putem construi. Violența naște violență, chiar și când se manifestă față de alte ființe decât noi. Uneori, din păcate, ea nu mai depinde doar de noi (vezi poezia lui Nicolae Labiș). Dar depinde de noi să găsim soluții civilizate, spre exemplu, pentru câinii comunitari sau pentru curățenia precară a străzilor pentru care sunt vinovați mulți stăpâni de câini, nu animalele lor, care nu pot întrebuința nici o pungă de plastic, nici un făraș sau o măturică.

În concluzie, dorința de a proteja animalele este o caracteristică a omului civilizat al epocii noastre.

TESTUL 31

Subiectul I

A. 1. M-am simțit bine în *compania* prietenilor mei.

2. *căpitan, militari, marș, paradă, companie, sabie, a comanda* etc.

3. Cuvintele *legănate* și *strălucește* au sens figurat, iar *primăvară* are sens propriu.

4. ...căpitanul s-arată-n prag și, râzând cu hohot, *îl întreabă pe hangiu dacă gândea c-a murit.*

5. Ploaia măruntă și rece de toamnă transmite o stare melancolică. Personajul este asaltat de zgomotul monoton și înnebunitor al picăturilor care cad regulat într-un butoi dogit, iar efectul este hipnotic. Așa cum picăturile, căzând, fac cercuri în apă, gândurile personajului încep să se rotească până la a nu mai putea urmări logica. În timp ce descrierea tabloului de natură se face la imperfect (*făceau un fel de cântare*), iar starea lui Stavrache este exprimată prin verbe la perfect simplu (*începură, ajunse*), prezentul *i se pare* transmite iluzia de care este cuprins eroul.

B. De exemplu, Lefter Popescu din nuvela *Două loturi* de I.L. Caragiale:

Eroul principal din *Două loturi* este un mic funcționar, un slujbaș neînsemnat al statului, care duce o existență strâmtorată. Numele lui sugerează sărăcia, lipsa banilor – *Lefter*, dar și banalitatea, ideea de ins anonim – *Popescu* (caracterizare indirectă prin nume).

Personajul se autocaracterizează: crede despre sine că este ghinionist și de aceea nu are șansa de a câștiga la loterie: *Ți-ai găsit! eu și noroc!* Încredințat de acest lucru, cumpără biletele de loterie *cu bani împrumutați*, pentru a păcăli destinul. Și soarta pare a i se schimba, căci numerele sale ies câștigătoare, dar Lefter rătăcește biletele.

Caracterizarea indirectă a eroului cuprinde atitudinile sale, reacțiile la evenimente și relațiile cu celelalte personaje. Atitudinea lui evoluează de la liniște și neîncredere în șansă, la furie și speranța într-un viitor câștig. Lefter Popescu este

Scanned with OKEN Scanner

inițial împăcat cu propria soartă. Vestea că ar putea să fie marele câștigător îl transformă. Trece brusc de la stări de euforie (de exemplu, când își amintește că pusese biletele în jacheta *a cenușie*) la disperare: în clipa când consoarta îi mărturisește că a dat-o pe zece farfurii unei chivuțe. Deși femeia nu avea nicio vină, Lefter devine, dintr-un om blând și calm, unul violent. Sparge farfuriile din răzbunare și declară furios: *Când am chef sparg; sparg, cucoană, [...] sparg al dracului!*. Este agresiv și cu chivuțele, cu care încearcă și strategia umilinței, doar pentru a recupera lozurile. Este umil, în general, cu șeful său, dar atitudinea lui va deveni ironică și sfidătoare atunci când se consideră câștigător. Afectiv, Lefter evoluează succesiv între speranță și disperare. El este un om obișnuit aflat într-o situație neobișnuită: victimă a hazardului, soarta lui este hotărâtă „de o instanță crudă și glumeață: culmea ghinionului" (Mircea Tomuș).

Unul dintre cele două posibile finaluri îl prezintă bătrân, alienat și obsedat de cuvintele bancherului: *viceversa*. Povestea acestui umil *impiegat*, pândit de un ghinion cumplit, stă între comic și tragic.

Subiectul II

A. 1. Filmul se inspiră din romanele lui Jules Verne *Insula misterioasă* și *20 000 de leghe sub mări*. Personajele din film sunt Sean Anderson și tatăl său vitreg, Hank, un pilot de elicopter și fiica acestuia.

2. *un tărâm misterios, care practic nu ar trebui să existe*; *un loc magic*; *insula ascunde un secret incredibil*

3. *o* = articol nehotărât; *ce* = pronume relativ; *a fi* = verb copulativ; *lor* = pronume personal

4. *căreia* = atribut pronominal genitival; *a petrecut* = predicat verbal

5. *Odată ajunși acolo, sunt nevoiți* = PP; *atât să protejeze speciile de-a dreptul unice* = CI; *cât și să se salveze* = CI; *înainte ca insula să fie îngropată în ocean pentru totdeauna* = CT

B. Ne-am trezit cam în același moment toți: eu, Luiza, Ali – pilotul bărcii care ne adusese aici în urma primirii unui semnal bruiat – și prietenul meu cel mai bun, Paul.

Nu fusese nimeni lovit prea rău. Ne aminteam încet-încet cum s-au petrecut lucrurile. O umbră uriașă învăluise barca, făcând-o să pară o coajă de nucă. Din senin, se iscase vântul și un val făcuse barca să se izbească de țărmul stâncos. Din fericire, ne-am revenit repede și am hotărât să explorăm insula. Pilotul susținea că nu era marcată pe hărțile lui. Am căutat printre rămășițele bărcii și am făcut rost de câteva provizii, care nu ne ajungeau pentru mult timp. Era necesar să plecăm în expediție.

După ce ne-am făcut loc cu o macetă printre plantele care mascau țărmul, am ajuns într-un loc magic:

— E un munte de aur?! a exclamat Paul. Suntem bogați!!!

— Important este să căutăm apă și apoi copaci din care să ne facem o plută. Degeaba vom fi bogați dacă o să murim aici, i-am răspuns eu, nemulțumit.

Scanned with OKEN Scanner

Nu am apucat să spun mai multe, că pământul a început să se cutremure. A apărut din nou umbra, de astă dată însoțită de un mârâit înspăimântător. Am închis ochii și am tras. S-a auzit un zgomot teribil, ca și cum s-ar fi produs o avalanșă de pietre. În fața noastră se prăbușise un animal imens, cum nu mai văzuserăm niciodată.

— Cina e servită, a murmurat Luiza.

Dar nu a mai fost timp pentru cină. Un elicopter ne zărise și ne-a cules de pe plajă. A doua zi aveam să ne întoarcem pe insulă, fără să știm că descoperiserăm infernul.

TESTUL 32

Subiectul I

A. 1. *răsuflarea-i*: triftong; *stea*: diftong; *creasta*: diftong

2. Floarea plantată în ghiveci răsare primăvara târziu. Multe mode vin din Apus.

3. *creasta/ Înaltă a cerului*; *țăndări astrale*

4. Timp verbal cu certe virtuți poetice și muzicale, gerunziul contribuie, în versul citat, la accentuarea atmosferei contemplative creionate în tablou, întrucât plasează în atemporalitate mișcările nopții. În asociere cu aliterația, verbele *curgând* și *fierbând* au efecte eufonice, creând o imagine sonoră solemnă.

5. Valoarea expresivă și bogăția de semnificație a titlului *Bucurie* vin din extrema sa simplitate, susținută și prin forma nearticulată a substantivului. Reluat în text (*Dar inima-mi plină-i de grea bucurie.*), el rezumă și, totodată, anticipează starea de încântare a ființei umane în fața nesfârșitului spectacol al naturii cosmice și terestre.

B. Descrierea artistică este un mod de expunere specific textelor literare, constând în surprinderea unui element din realitate în mod subiectiv, prin apelul la procedee de expresivitate deosebite.

Fragmentul citat este o descriere artistică, având ca obiect natura cosmică în timpul nopții, receptată într-un mod particular de poet, predominant afectiv, și conturată în linii artistice originale.

Într-o asimilare surprinzătoare a planului vizual (*O stea se prelinge în sus*) cu cel auditiv (*Cu trosnet un brad a căzut*), autorul transformă o noapte obișnuită într-o feerie lirică, în care conotațiile pictural-muzicale sunt redate prin epitete personificatoare (*Solemnă și gravă ne turbură noaptea*) și prin inversiuni (*aprinsă, oricare ivire de soare*).

Ceea ce unicizează însă acest tablou sunt metaforele, care, prin forța lor transfiguratorie, modelează universul contemplat într-un adevărat mit al renașterii perpetue. Astfel, prin structura *clopot gigant* se creează sugestia imensității cosmice, aflate în subtil contrast cu fragilitatea umană. De asemenea, metafora *răsuflarea-i de fum și pământ* are rolul de a umaniza noaptea, care absoarbe, aidoma unei ființe, toate ecourile naturii.

În concluzie, întrucât înlocuiește observarea strictă și obiectivă a realității cu o receptare subiectivă, pe care autorul o modelează prin structuri artistice originale, transformând-o într-un text literar, fragmentul din opera *Bucurie* de Nicolae Labiș este o descriere artistică.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

A. 1. Aproximativ 60% dintre cetățenii europeni participă în mod regulat la activități sportive. Majoritatea activităților sportive se desfășoară în cadrul unor structuri non-profesioniste.

2. În viziunea Comisiei Europene, sportul are „un rol social, cultural și de recreere".

3. *social* = adjectiv propriu-zis; *al* = articol genitival; *poate* = verb predicativ; *Uniunii* = substantiv propriu

4. *profesionist* = atribut adjectival; *la dezvoltarea* = complement indirect

5. *Sportul este un domeniu de activitate umană* = PP; *care prezintă un grad înalt de interes pentru cetățenii Uniunii Europene* = AT; *care deține un potențial imens de a-i reuni și de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine socială* = AT.

6. *europeni* – care trăiesc în Europa (atributivă)

B. Indiferent de timpul și de spațiul în care trăim, sportul reprezintă nu doar o delectare a trupului și a minții, ci și un mijloc de socializare, de cunoaștere a semenilor și de antrenare a spiritului competitiv.

Consider că rolul sportului este astăzi mai important ca oricând, atât în cadrul Uniunii Europene – care a și elaborat, de altfel, documente specifice în acest sens –, cât și în interiorul fiecărei țări, al fiecărei comunități sau chiar familii.

În primul rând, istoria ne învață că încă din vechime oamenii au avut în vedere armonia dintre corp și suflet, considerând ființa umană, în ciuda efemerității sale pe pământ, o minune care trebuie respectată și întreținută prin diverse mijloace, unul dintre acestea fiind sportul. Olimpiadele Antichității – perpetuate și în zilele noastre – reprezintă, în acest context, un prilej de înfrățire a națiunilor și de întrecere în spiritul fairplay-lui. Miza sportului, în cadrul UE, este, așadar, întărirea solidarității și a dialogului între țările membre.

În al doilea rând, modernitatea a adus cu sine nu doar beneficii precum calculatorul sau deplasarea rapidă a omului pe tot Globul, ci și boli precum obezitatea sau depresia, datorate, de bună seamă, stresului și surmenajului. Oamenii încep, însă, a se convinge – după cum reiese și din procentul mare al europenilor, 60%, care participă la activități sportive – de rolul benefic al sportului în prevenirea acestor boli și a altora. În acest sens, au fost create diverse organizații europene și naționale de încurajare a mișcărilor sportive, din care fac parte chiar colegi de-ai mei pasionați de baschet, tenis, șah și de alte sporturi.

În concluzie, dictonul latin *Mens sana in corpore sano* își păstrează pe deplin valoarea.

TESTUL 33

Subiectul I

A. 1. *acoperită* – schimbarea valorii gramaticale; *înspre* – compunere; *bucuroasă* – derivare.

2. *Am traversat o pădure mare.*

3. Semnul întrebării marchează finalul unor enunțuri interogative.

Scanned with OKEN Scanner

4. Principalul mod de epunere este monologul (adresat), o marcă specifică fiind persoana I a formelor pronominale şi verbale (*m-, mă, mi, nu puteam, priveam, aşteptam*).
5. Imaginea mării ca o pleoapă care se închide, din finalul poeziei, este realizată cu ajutorul comparaţiei. Creează impresia unui spaţiu închis, surprinzând cititorul, deoarece contrastează cu percepţia comună asupra acestei întinderi de apă. Sugerează, de aceea, intimitatea, retragerea în sine. În plus, sensurile imaginii se precizează în continuare prin ideea unei aşteptări nedefinite, într-un plan sufletesc imaginat ca un ochi peste care se aşterne marea ca o pleoapă.
B. *Îţi aduci aminte plaja?* de Ana Blandiana este o poezie de dragoste. Titlul, reluat în primul vers, creează cititorului impresia că textul este un fragment dintr-un dialog cu un partener a cărui voce nu se aude (sau nu există). În plus, motivul amintirii plasează de la început povestea de dragoste în trecut. Tristeţea şi nostalgia, sugerate de titlu, sunt apoi vizibile de-a lungul întregului text. Există, de asemenea, sugestia unei experienţe minunate, care face lumea mai vie şi mai misterioasă.

Plaja evocată este un spaţiu al iubirii de altădată. Imaginile nu compun un tablou estival, în genul ilustratelor de la mare, ci unul mai degrabă rece, al depărtărilor şi al ceţurilor. Plaja este acoperită de *cioburi amare* (epitet personificator), pescăruşii sunt *isterici*, ninsoarea *se stinge* în apă. Cuplul care apare în acest spaţiu este definit în aceeaşi termeni: *Şi-mi strigai/ Că ai nevoie de depărtare/ Ca să mă priveşti.*

Pe de altă parte, asemenea imagini ar putea sugera ideea iubirii ca perpetuă căutare a celuilalt. Urmele tălpilor pe mare, privirea care are nevoie de distanţă ca să vadă mai clar, mersul pe plajă, printre *cioburi amare*, aşteptarea fac parte din acest scenariu simbolic al căutării. Celălalt nu are un chip clar, pare să evadeze continuu, îndrăgostit de depărtări şi de mersul pe valuri. Monologul adresat, întrebările fără răspuns susţin această emoţie a unei căutări la limita bucuriei şi a disperării (vezi oximoronul *bucuroasă disperare*).

În concluzie, textul creează un imaginar al iubirii, expresiv prin sugestia unei experienţe a căutării şi a aşteptării unui sens care să lumineze *ochiul* acoperit de mare ca de o pleoapă.

Subiectul II
A. 1. Ţările cu ieşire la Marea Neagră sunt următoarele: România, Ucraina, Rusia, Georgia, Turcia şi Bulgaria. În Marea Neagră se găsesc sturioni şi delfini.
2. Marea Neagră comunică prin strâmtori cu alte trei mări: Marea Marmara, Marea Egee şi Marea Azov.
3. *flora* = substantiv comun; *mediteraneeană* = adjectiv propriu-zis; *este* = verb copulativ; *mare* = substantiv comun
4. *din cauza lipsei* = complement circumstanţial de cauză; *trăiesc* = predicat verbal; *bacterii* = subiect; *sulfuroase* = atribut adjectival
5. *Are o formă ovală, cu ţărmuri puţin crestate, cu limane, care sunt numeroase, în NV.*
6. Înţeleg şi eu[1]/ **cum** pot[2]/.
B. Orientarea exclusivă către informaţii deosebeşte textul informativ de alte tipuri de texte. În plus, informaţiile sunt transmise cu ajutorul unui limbaj concis şi exact. Fragmentul citat din *Dicţionarul enciclopedic* este reprezentativ pentru această categorie de text.

Scanned with OKEN Scanner

În primul rând, se observă faptul că majoritatea cuvintelor transmit informaţii exacte, de natură ştiinţifică despre situarea geografică, despre întindere, adâncime, floră şi faună. Aflăm că Marea Neagră este situată între Europa de SE şi Asia Mică, iar ţărmurile ei aparţin mai multor ţări. Comunică prin diverse strâmtori cu alte mări, are o floră destul de săracă, dar fauna este mai bogată.

Limbajul este foarte concis, fiind vorba de un articol dintr-un dicţionar. Apar mai multe prescurtări decât în alte texte: *max.* (maximă), *ad.* (adâncime), *str.* (strâmtoare). Apar, de asemenea, termeni ştiinţifici care asigură precizia informaţiei, alături de cifrele unor dimensiuni: *amfipod, bentonic, pelagic.*

Conţinutul strict informativ, pe de o parte, şi limbajul concis şi exact, pe de altă parte, dovedesc că textul de mai sus aparţine categoriei textelor informative.

TESTUL 34

Subiectul I

A. 1. Vaporul mai are de parcurs o *milă* până la ţărm. Fetiţa cu hăinuţe *noi* este foarte veselă.

2. Virgulele izolează o construcţie/propoziţie incidentă.

3. epitet: *zugrăvelele cele mai preţioase*; hiperbolă: *candele... mari cât doniţa*

4. *...visă împăratul că daca va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt...*

5. După părerea mea, autorul insistă asupra descrierii frumuseţii nemaiîntâlnite a mănăstirii pentru a crea tensiunea epică necesară dezvoltării unei acţiuni fabuloase. Totodată, în felul acesta cititorul devine curios în legătură cu destinul acestei construcţii încă neterminate.

B. Expoziţiunea unui basm conţine multe din caracteristicile generale ale speciei, în sensul că reprezintă punctul de început al unei întâmplări fantastice, puse pe seama unor personaje cu însuşiri supranaturale situate de partea binelui şi de partea răului.

În opinia mea, fragmentul citat ilustrează trăsăturile tipice unui asemenea moment al subiectului, având, în plus, unele elemente particulare.

În primul rând, prin intermediul formulei narative *A fost odată ca niciodată...* se deschide perspectiva unei lumi ireale în care se va petrece întâmplarea, în vreme ce structura *A fost odată un împărat evlavios şi bun* introduce un personaj tradiţional, specific basmului, pornind de la care se va ţese acţiunea. Adverbul repetat *odată* subliniază vagul temporal. De asemenea, zbuciumul împăratului ce nu-şi putea vedea visul împlinit, datorită surpării turnului mănăstirii, reprezintă un element psihologic subtil, esenţial pentru derularea faptelor.

În al doilea rând, cadrul narativ este asigurat prin descrierea amănunţită a mănăstirii – ca element de particularitate –, care pare ea însăşi o clădire de poveste. Pretextul acţiunii, care va declanşa ulterior intriga, este asigurat de dărâmarea ritmică a turnului – mândria oricărei mănăstiri –, motiv fabulos pe care îl întâlnim şi în balada populară *Monastirea Argeşului.*

În concluzie, fragmentul citat reprezintă segmentul narativ iniţial al basmului, unul din pilonii construcţiei acestuia.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul II

A. 1. Scopul anunţului este dublu, informativ şi persuasiv. Denumirea mărcii pianului pus în vânzare este *Steinway Sons*.

2. Un element care particularizează pianul scos la vânzare este gravura japoneză realizată în foiţă de aur.

3. *accept* = verb predicativ; *şi* = adverb de mod; *unele* = adjectiv pronominal nehotărât; *variante* = substantiv comun

4. *nu a fost umblat* = predicat verbal; *niciodată* = complement circumstanţial de timp.

5. *foarte rară* – care se găseşte foarte rar (atributivă)

6. Cum nu a fost atent[1]/, a primit observaţii de la antrenor[2]/.

B. „Gata, a apărut în sfârşit un cumpărător care, iată, îmi dă şi preţul cerut!"

Mihai era foarte bucuros la gândul acesta, pentru că din vânzarea pianului moştenit de la bunici avea să-şi cumpere o motocicletă nouă, ultimul tip. Acum aştepta să vină maşina de la firma autorizată care transporta piane, pentru a-l duce personal cumpărătorului. De altfel, luase şi un avans frumuşel.

Mihai urcă pianul în maşină şi, ca să-l supravegheze mai bine, rămâne lângă el. Se sprijină de un colţ al acestuia şi priveşte gravura japoneză de care bunica lui era aşa de mândră. Îşi aminteşte cum l-a învăţat să cânte la acest pian, apăsându-i cu blândeţe degetele pe clape, cum îl premia cu fursecuri dacă mai învăţa o partitură şi cum îl însoţea la concertele de la grădiniţă şi de la şcoală. Prin faţa ochilor îi trece şi scena în care bunicul lui a cărat pianul la Braşov cu un TIR închiriat când el avea 12 ani, ca să participe la un concurs pentru debutanţi. Şi acum... rămâne cu motocicleta.

— Hei, opreşte, opreşte! strigă Mihai, ca trezit din somn, către şofer.

— Ce e, domnule, ce s-a întâmplat?

— Nimic, nu mai vând pianul. Cât face drumul până aici?

TESTUL 35

Subiectul I

A. 1. Mi-a trecut prin cap un gând bizar. (idee)
N-avea de gând să plece astăzi. (intenţie)

2. a avea de gând; a avea un gând; gând la gând, cu bucurie etc.

3. naraţiunea, dialogul, monologul

4. Fragmentul dat dezvoltă intriga naraţiunii, deoarece se conturează un personaj nemulţumit de o realitate (locul pe care-l ocupă Mizilul printre oraşele ţării) şi hotărât să acţioneze în aşa fel încât să o schimbe. De altfel, ultimul anunţ subliniază acest fapt.

5. Leonida a visat de când era copil ca Mizilul, oraşul său, să devină important. La o lecţie de geografie, profesorul l-a întrebat care este capitala judeţelor Buzău, Prahova şi Ialomiţa, iar Leonida a răspuns de fiecare dată că este Mizilul. Mustrat de profesor, s-a gândit nemulţumit, după ce s-a întors în banca lui, că Mizilul nu este capitală de judeţ. De atunci, n-a mai avut linişte şi, înainte de a avea vârsta necesară, a intrat în politică.

Scanned with OKEN Scanner

B. Leonida este personajul principal al textului dat, deoarece apare de-a lungul întregului fragment, iar imaginea lui este mai bogată decât a celuilalt personaj. În plus, finalul textului anunţă o continuare – aventura politică –, având în centru acelaşi personaj.

Leonida este un personaj comic prin contrastul dintre planurile lui ambiţioase şi ignoranţă. La întrebările profesorului răspunde automat: pentru elevul Leonida este de neînţeles cum Mizilul nu poate fi capitala vreunui judeţ, fie el şi altul decât acela căruia îi aparţine (Prahova sau Ialomiţa). În felul acesta, scriitorul subliniază latura amuzantă a unei aspiraţii care ia forma maniei, fixaţiei.

Unele fragmente amintesc de lumea eroică a basmului: *din frageda lui tinereţe* sau *înainte chiar de vârsta legiuită.* Au, evident, tot funcţie ironică. Idealul lui Leonida este modest, în comparaţie cu acela al lui Făt-Frumos care se luptă cu monştrii în numele binelui. Leonida nu vrea decât faimă şi, eventual, avantaje economice pentru oraşul său. Este o aspiraţie pragmatică, nu una eroică, de aceea tenacitatea aproape războinică a personajului pare caraghioasă.

Prin toate aceste aspecte, Leonida apare în postura personajului principal, la începutul unei întâmplări, după toate semnele, comice.

Subiectul II

A. 1. Tablourile enumerate în textul dat sunt următoarele: *Copilul florăresei, Katiuşa lipoveanca, Fata pădurarului, O fetiţă olandeză, În exil, Cap de fetiţă, Cap de copil.* O sursă de inspiraţie este chiar viaţa pictorului: fiul lui, spre exemplu, apare în *Copilul florăresei.*

2. *Dintre puţinele elemente expresive ale unui cap de copil, el se opreşte cu precădere asupra ochilor.*

3. marcă a unui raport de coordonare adversativă

4. articol posesiv genitival

5. Nicolae Grigorescu s-a format la şcoala de pictură a impresioniştilor.

6. şase propoziţii

B. În opinia mea, textul dat vorbeşte despre valoarea excepţională a picturii lui Nicolae Tonitza, oprindu-se doar la o categorie de tablouri, acelea care dezvoltă tema copilăriei, fiind nişte portrete de copii.

Varietatea lor este un argument pentru importanţa operei. Unele sunt intitulate generic – *Cap de fetiţă* sau *Cap de copil* –, altele capătă o coloratură socială sau etnică: *Copilul florăresei, Fata pădurarului, Katiuşa lipoveanca, O fetiţă olandeză.* Toate sunt însă expresia unei trăiri interioare bogate, care-l fascinează pe pictor.

Argumentul esenţial rămâne însă expresivitatea acestor tablouri. Este vorba, întâi, de forţa ochilor din portrete, cu numeroasele lor nuanţe afective: visare, oboseală, tristeţe, mirare, teamă etc. Apoi, există un joc al culorilor care apropie tablourile de nişte covoare ţărăneşti, cu un efect liric puternic.

În concluzie, Tonitza este unul dintre cei mai interesanţi pictori români, mai ales prin acest talent de a surprinde cu mijloacele picturii interioritatea umană.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 36

Subiectul I

A. 1. *de piguleală* = migălos; *cu dare de mână* = înstărit

2. *cu drept cuvânt*; *apucătură din ochi*; *lucru de piguleală*; *cu dare de mână*; *ai icoană la scris*; *fătul meu*; *ai să intri* etc.

3. Cratima are legătură cu rostirea legată a celor două cuvinte, *să* şi *înaintezi*; în plus, marchează elidarea vocalei *î*.

4. Schiţa este o naraţiune scurtă, în cazul căreia apar, de obicei, situaţii şi personaje din viaţa cotidiană. Fragmentul din *Triumful talentului* de Caragiale include imagini din această sferă a experienţei comune, cu un accent mai mare pe latura socială: doi elevi din şcoala primară, talentul unuia dintre ei la scris, condiţia socială diferită (Niţă este copil sărman, Ghiţă, fiu de negustor), sugestia unor posibile ocupaţii de viitor (de copist, în primul caz, de asociat la afacerea tatălui, în al doilea).

5. Este evident jocul numelor, cu efect comic. Numele de familie al lui Niţă este identic cu numele de botez al camaradului, la care se adaugă sufixul caracteristic categoriei, *-escu*. La fel se întâmplă şi în cazul celălalt. Deşi tot fragmentul insistă asupra deosebirii dintre cele două personaje, numele lor sugerează subtil că în profunzime ele seamănă şi că aventura relatată mai târziu are ca eroi două fiinţe banale pe care cititorul ar putea să le confunde.

B. Personajul principal al fragmentului dat este Niţă Ghiţescu, caracterizat direct prin informaţiile oferite de narator şi prin vocea altui personaj, dascălul care-l sfătuieşte să urmeze o carieră de copist.

Naratorul insistă asupra talentului la scris, ieşit din comun. Spre deosebire de camaradul său, Ghiţă Niţescu, care scrie foarte urât, eroul scrie atât de frumos, încât atrage atenţia tuturor. Antiteza dintre cele două personaje subliniază caracterul excepţional al acestui talent. În plus, începutul textului creează cititorului cunoscător de basme impresia că va urma ceva senzaţional, întrucât este preluată formula consacrată, *a fost odată ca niciodată* (fără, evident, ultima parte, nepotrivită pentru o scriere care nu recurge la fantastic).

Portretul se completează în replica dascălului, într-o formă surprinzătoare: eroul este talentat la scris, dar *nu prea deştept* şi *cam leneş*. Condiţia de orfan sărman nu este compensată decât de acest dar al scrisului frumos, prea modest pentru şansa unei cariere strălucitoare. Niţă Ghiţescu nu va avea destinul unui Făt-Frumos, iar schiţa nu este basm, înţelege cititorul chiar din acest fragment expozitiv. Dacă în prezentarea naratorului, limbajul se caracterizează prin termeni sau structuri cu sens superlativ, în replica dascălului apar adverbe ale atenuării: *nu prea eşti deştept, eşti cam leneş, n-ai purtări prea rele*.

Prin urmare, fragmentul are în prim-plan imaginea veridică a unui om oarecare, caracterizat prin trăsături pozitive şi negative deopotrivă.

Subiectul II

A. 1. Tema textului este învăţarea scrierii în şcoală. Intervenţiile au fost selectate din hebdomadarul (magazin săptămânal) *Le Point*.

Scanned with OKEN Scanner

2. *A şti să scrii de mână înseamnă a şti să citeşti.*
3. *afirmă* = verb predicativ; *care* = pronume relativ; *a descifra* = verb predicativ (la un mod nepredicativ); *ei* = pronume personal
4. *temele* = subiect; *sunt tastate* = predicat verbal; *mereu* = complement circumstanţial de timp; *la calculator* = complement circumstanţial de loc
5. *Acum... este, totuşi, legitim* = PP; *...când trimitem e-mailuri, textuleţe şi mesaje pe chat, în locul frumoaselor scrisori de mână...* = CT; *...să învăţăm scrierea la şcoală?* = SB
6. Problema este[1]/ că nu vrea[2]/ să locuiască în casa aceea, aşezată în câmp.[3]/
B. Aveam cinci ani sau cam aşa ceva. Era vară. În fiecare dimineaţă mergeam cu un caiet la un văr mai mare să mă înveţe să scriu. Dimineaţa, după ce mâncam pâine cu ceai de mentă, foarte dulce, mă duceam la el cu caietul sub braţ, pe partea cealaltă a uliţei, la câteva case distanţă.

Îmi desena câte-o literă mare, de mână, şi mă punea s-o copiez, să umplu o foaie cu ea, la masa din umbrarul de lângă bucătărie Apoi pleca să se culce. În fiecare seară mergea cu bicicleta într-un sat vecin, unde avea o iubită şi se-ntorcea în zori. Până la prânz umpleam două-trei pagini şi conversam cu cele patru pisici albe, cu pete roşcate, care se învârteau pe-acolo. Nicio literă nu semăna cu alta, iar cele cu bucle ca „e"-ul, „g"-ul sau „k"-ul mă făceau să mă gândesc la cercurile pe care le face apa, când arunci cu o piatră în ea. Pisicile nu-mi dădeau prea multă atenţie, cu toate că vorbeam de-a binelea cu ele. Vorbeam singură.

Într-o zi, vărul meu mi-a desenat o literă, spunându-mi că este mai uşor de făcut decât celelalte. Pentru el era cea mai frumoasă: numele iubitei sale începea cu ea.

— E ca şi cum ai face doi de *A*, fără linia din mijloc.

Apoi, ca de obicei, m-a lăsat singură. În timp ce scriam, literă după literă, să umplu măcar o pagină, o rosteam cu voce tare, pentru că nu era doar greu de scris, era greu şi de spus. Ieşea de pe buze cu o pocnitură ca atunci când ţi se sparge balonul de chewing-gum. Am observat după o vreme că pisicile stăteau toate lângă mine, ca şi cum ar aştepta să vadă ce scriu. Cred că litera nouă le era cunoscută.

TESTUL 37

Subiectul I

A. 1. *scârţâia, puternic, răsuflare*
2. Lumina gândului este nesfârşită. În timpul furtunii, podul cerului s-a dărâmat.
3. Linia de dialog introduce replica unui personaj, semnalând, implicit, vorbirea directă. Semnul întrebării marchează încheierea unei propoziţii interogative. Punctul marchează sfârşitul unei propoziţii enunţiative.
4. *...faţa ofilită de licean, cu ochii adânciţi nefiresc în orbite, buzele subţiri şi părul tuns scurt, cu un început de breton pe frunte.*
5. Fragmentul citat face parte dintr-o nuvelă, deoarece expoziţiunea este foarte succintă, intriga este tensionată, iar acţiunea începe foarte aproape de punctul culminant. De asemenea, se acordă o importanţă deosebită personajelor.

Scanned with OKEN Scanner

B. Opera epică este textul literar în care autorul își transmite viziunea asupra realității indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor, modul de expunere specific fiind narațiunea.

În opinia mea, fragmentul citat respectă la toate nivelurile, de formă și de conținut, convențiile specifice unui asemenea tip de text.

Un prim argument îl reprezintă existența celor două personaje, Ieronim și Vlad, implicate într-o acțiune tensionată. Cei doi pătrund pe ascuns în podul unei case, cu scopul de a fura, dintr-o ladă încuiată, două uniforme de general. Relațiile dintre ei nu sunt încă bine conturate, narațiunea aflându-se la început, dar intuim că ele vor conduce către o evoluție ulterioară în crescendo a evenimentelor. Personajul principal se conturează a fi Ieronim, din perspectiva acestuia realizându-i-se în fragment un portret fizic succint lui Vlad. În mod specific epicii, întâmplarea prezentată este inserată prin indici de timp și spațiu, chiar dacă aceștia sunt destul de vagi: *noaptea în podul unei case străine.*

Al doilea argument constă în organizarea textului sub forma unei narațiuni puse pe seama unui povestitor omniscient, care relatează faptele cu obiectivitate. Dialogul este viu, marcând tensiunea momentului și contribuind la crearea suspansului, după cum reiese din schimbul de replici: — *Să nu-ți fie teamă, îi șopti când, puțin timp în urmă, se împiedică de o frânghie pe care nu o putuse vedea* (...), — *Atunci de ce vorbești atât de încet? îl întrebă celălalt.* Totodată, prin descrierea de tip tablou (*podeaua scârțâia mai puternic*) se conturează cadrul narațiunii, iar prin cea portretistică (*fața ofilită de licean, cu ochii adânciți nefiresc în orbite, buzele subțiri și părul tuns scurt*) se nuanțează caracterul personajelor și se anticipează și faptele.

Așadar, surprinzând realitatea în mod verosimil, grație personajelor și întâmplărilor conturate de un narator, fragmentul citat ilustrează trăsăturile unei opere epice.

Subiectul al II-lea

A. 1. Picturile lui Leonardo da Vinci se încadrează în Renaștere. Au fost expuse peste 40 de mașinării.

2. Instalațiile interactive îi dau vizitatorului posibilitatea de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale lui Leonardo la Vinci.

3. gradul de comparație superlativ relativ de superioritate

4. *două* = atribut apozițional; *pentru perioada* = complement indirect

5. *Cele mai multe dintre instalații sunt interactive, dând posibilitatea vizitatorului de a cerceta îndeaproape ideile revoluționare ale celui* = PP; *care avea să-și pună pentru totdeauna amprenta asupra existenței umane* = AT.

6. Fata este plictisită[1] / de orice nu o interesează[2] /.

B. Talentul, indiferent de natura lui, este un dar care nu trebuie risipit, ci descoperit și cultivat în mod consecvent, deoarece, altfel, se poate pierde.

În opinia mea, talentul este șansa pe care o are fiecare dintre noi de a fi unic, de a-și găsi un echilibru interior și de a-și petrece plăcut timpul. De aceea, este important ca un copil, încă de mic, să fie ajutat de familie, iar apoi de grădiniță și de școală să-și afle talentul și să-l conștientizeze. Acest lucru se poate face înainte de toate prin joc, ca primă formă prin care interacționăm cu lumea din jur.

Scanned with OKEN Scanner

Sunt din ce în ce mai numeroase situaţiile în care adolescenţii aleg un profil liceal nepotrivit – fie pentru că nu sunt bine sfătuiţi, fie pentru că vor să fie la modă sau împreună cu prietenii –, deoarece nu ştiu care este domeniul în care s-ar putea afirma mai târziu ori meseria pe care le-ar plăcea să o îmbrăţişeze. Motivul opţiunilor greşite este tocmai lipsa cunoaşterii de sine.

Consider, aşadar, că fiecare dintre noi trebuie să testeze – chiar dacă la început doar privind, discutând sau jucându-se – cât mai multe aspecte ale realităţii, astfel încât, descoperindu-ne şi cultivându-ne talentele, să devenim oamenii care ne dorim.

TESTUL 38

Subiectul I

A. 1. *nepoţel, puişor, mamiţica/mamiţa*

2. Cele două puncte s-au folosit pentru a ilustra caracterul explicativ al propoziţiei *soseşte trenul.*

3. *Tânărul Goe poartă un frumos costum de marinar, pălărie de paie, cu inscripţia pe pamblică:* le Formidable...

4. dialogul şi naraţiunea

5. Acţiunea simplă, concentrată, este specifică schiţei. Astfel, în fragmentul citat, câteva personaje – un copil, însoţit de mamă, bunică şi mătuşă – aşteaptă pe peronul gării din urbea X să vină trenul care să le ducă la Bucureşti. Din scurtul lor dialog şi din comportamentul băiatului, înţelegem că educaţia lui are de suferit, o altă trăsătură a schiţei fiind surprinderea unui moment semnificativ din viaţa unor personaje.

B. Educaţia revine frecvent la I.L. Caragiale ca temă a schiţelor sale, relevând mai ales aspectele ei negative. Caricatura urmăreşte, astfel, să sancţioneze falsele modele, aroganţa, prostia.

Este specifică pentru personajele unei schiţe lipsa individualizării fizice şi caracterologice de profunzime. Cu toate acestea, Caragiale reuşeşte să contureze convingător, într-o singură scenă, tipul copilului răsfăţat şi obraznic. Goe este caracterizat direct, de către narator, şi de către alte personaje. Deşi este obiectiv, naratorul foloseşte pentru copil apelativele *tânărul* şi *domnul*, prin care îl ironizează. Mam'mare şi tanti Miţa îl cred cultivat, cu toate că rămăsese repetent: *procopsitule, n-a învăţat toată lumea carte ca dumneata.* Portretul copilului reiese mai ales prin caracterizare indirectă, din comportament, gesturi, mimică şi limbaj, din relaţiile cu celelalte personaje. Pe peron, Goe e nerăbdător şi vorbeşte pe un ton agresiv, vrând să vină trenul după propriile capricii. Le apostrofează pe mam'mare şi pe tanti Miţa în legătură cu forma corectă a cuvântului *marinar*: *— Vezi că sunteţi proaste amândouă? ...Nu se zice nici marinal, nici marinel..., ci... mariner*! Se conturează deja portretul unui copil răsfăţat, insolent şi certat cu învăţătura. Faptele şi gesturile sale reflectă lipsa de educaţie, iar limbajul evidenţiază obrăznicia, lipsa de respect faţă de familie. Pe de altă parte, familia însăşi se dovedeşte neinstruită, superficială şi vulgară.

Consider că prin personajul Goe, Caragiale creează un tip uman memorabil, caricatură a tuturor trăsăturilor negative ale unui copil prost-crescut.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul II

A. 1. Festivalul Elefanților se desfășoară în localitatea Jaipur, din regiunea Rajasthan, India. Zeul hindus care înlătură obstacolele este Ganesh, cel cu cap de elefant.

2. Mi-ar plăcea să particip la Festivalul Elefanților din Jaipur pentru explozia de culori, pentru strălucirea cu care sunt înveșmântați elefanții. Nu mi-ar plăcea să particip la acest festival fiindcă știu că animalele sunt ținute în captivitate și dresate pentru turiști, ceea ce mi se pare trist.

3. *primăvara* = substantiv comun; *a călătorit* = verb predicativ; *-i* = pronume personal; *toată* = adjectiv pronominal nehotărât

4. *pentru festival* = complement circumstanțial de scop; *sunt înveșmântați* = predicat verbal

5. *care înlătură obstacolele* = AT; *de câte ori se întreprinde ceva* = CT

6. Elefantul este de multă vreme venerat de indieni, [1]/ **întrucât** ei văd în el forța și înțelepciunea [2]/ (și) **ca să** fie protejați de zeul Ganesh. [3]/ P2 = CZ; P3 = CS

B. Textele nonliterare reprezintă o categorie de texte nonficționale, bazate pe realitate, care au drept scop principal informarea cititorului, folosind, de regulă, un limbaj lipsit de expresivitate. După părerea mea, fragmentul citat reunește aceste trăsături.

În primul rând, el are caracter nonficțional: autoarea oferă informații cititorilor revistei National Geographic România despre Festivalul Elefanților, desfășurat primăvara la Jaipur, în India. Sunt amintite persoane cu existență reală, precum fotograful Charles Fréger, și o fostă membră a Grupului Operativ pentru Elefanți din India, Suparna Baksi Ganguly. Receptorul este informat asupra evenimentelor din timpul festivalului (polo cu elefanți, tras funia cu elefanți, concursul de frumusețe), dar și asupra realității dure, aceste animale provenind din traficul ilegal cu specii sălbatice și fiind dresate pentru muncă în turism sau pentru distracție. Se oferă, de asemenea, cifre (3500-4000 de elefanți captivi) și se citează opinii, pentru veridicitate.

În al doilea rând, fragmentul fiind extras dintr-un articol de revistă, limbajul este într-o mai mare măsură marcat afectiv: *în toată splendoarea lor – strălucind de vopsele, zorzoane și falduri*. De fapt, articolul semnalează discret atitudinea indienilor care organizează un festival ce poate să-ți ia ochii prin strălucire și culoare, dar care ascunde în profunzime suferința animalelor traficate, captive și dresate pentru distracția turiștilor și pentru bani.

În consecință, fragmentul se încadrează în categoria textelor nonliterare.

TESTUL 39

Subiectul I

A. 1. Expresia posomorâtă a feței era o dovadă că obosise. (mimica)
Verbul *a fi* intră în alcătuirea multor expresii. (asocieri de cuvinte)

2. — *Joiță, nu e nimeni la mine acasă.*
— *Ei,...*

3. Vocea narativă este omniscientă și obiectivă.

Scanned with OKEN Scanner

4. *lumina grea a zilei*

5. Două femei au coborât de pe o prispă şi au mers în spatele unei case. Una i-a spus celeilalte că nu e nimeni la ea acasă şi că maşina coase singură. După ce a ascultat cu atenţie, cealaltă femeie a spus că o aude şi ea.

B. În opinia mea, cadrul acţiunii are rolul, în acest caz, de a susţine stranietatea întâmplării. Deşi totul se petrece într-un spaţiu rural oarecare, detaliile spaţiale şi temporale creează impresia neobişnuitului.

În primul rând, se sugerează o atmosferă somnolentă, la limita dintre vis şi realitate: lumina de amiază este *grea* (epitet), o frunză pluteşte lent spre pământ. Sugestia este în acord cu mişcarea aproape de transă a personajelor: *Mergeau puţin aplecate, desculţe, cu fustele mari, înfoiate, două rotunzimi parcă ireale, cu mersul lor lipsit de grabă, indecis, parcă comandat. Se opriră în spatele casei.* Cu acelaşi sens apare dialogul alcătuit din replici scurte, unele eliptice.

Apoi, prin câteva amănunte se creează impresia unui spaţiu pustiu: nu e nimeni acasă, curtea vecină *zăcea la fel de tăcută*. Interesant este faptul că pe acest fundal se aude o maşină care coase singură, în contrast cu tăcerea absolută a cadrului.

Prin detalii simple, veridice, textul reuşeşte să transmită un fel de nelinişte inexplicabilă, un mister al unei lumi cât se poate de familiare.

Subiectul II

A. 1. Ştirea este preluată de pe site-ul www.ziare.com. Ştirea a fost difuzată la 1 august 2011.

2. *temperaturi, precipitaţii, climatologic*

3. dativ

4. Administraţia Naţională de Meteorologie

5. o propoziţie

6. Exemplu: *M-am gândit*[1]*/ să plec la mare*[2]*/ ca să mă relaxez*[3]*/ şi să-mi aduc aminte de tinereţe.*[4]*/*

B. Textul nonficţional prezintă fapte reale, în scop informativ sau persuasiv, de cele mai multe ori, într-un limbaj adecvat diverselor forme ale genului. Fragmentul dat este o ştire referitoare la prognoza meteorologică dintr-o anumită perioadă şi se încadrează în categoria amintită, atât prin realitatea pe care o prezintă, cât şi prin limbaj.

În primul rând, se transmit informaţii despre vremea din luna august, în diversele zone ale ţării. Se estimează temperaturile în raport cu media anilor trecuţi. Se oferă informaţii despre cantitatea de precipitaţii. Sunt citate două surse importante: Administraţia Naţională de Meteorologie şi Centrul European pentru Prognoza Vremii.

Apoi, apare un limbaj caracteristic domeniului, cu termeni şi expresii de specialitate ca *temperaturi, precipitaţii, medii multianuale lunare, valori termice ale aerului, normele climatologice*.

Trăsăturile menţionate dovedesc, prin urmare, apartenenţa fragmentului dat la categoria textului nonficţional.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 40

Subiectul I

A. 1. diftongi: *cerea, răsfoia, alcătuia*; hiat: *condiție, să continue*

2. *anamneză, mutant, science-fiction*

3. Ghilimelele delimitează monologul personajului de narațiune.

4. Personajul are puterea de a cunoaște conținutul oricărui text produs vreodată, este prin urmare „un mutant".

5. Afirmația personajului transmite bucuria că este liber, dar și ezitarea, îndoiala (*Și totuși...*). Puterile care-l ocrotesc îi spun că este liber să aleagă între condiția omului obișnuit și această posibilitate de a cunoaște cu ușurință totul. Este totuși o libertate sub semnul întrebării. Deși personajul nu-și duce gândul până la capăt, cititorul ar putea presupune că tentația unei asemenea puteri e prea mare și, prin urmare, constrângătoare.

B. Textul narativ relatează întâmplări, iar prin natura ei o întâmplare trezește interesul cititorului, implicând surprize variate și suspansul. În plus, personajele angajate în aceste întâmplări trec prin emoții și experiențe cu atât mai atractive, cu cât sunt mai imprevizibile. Fragmentul din *Tinerețe fără tinerețe* de Mircea Eliade este reprezentativ pentru aceste particularități ale textului narativ.

În prim-plan se află un personaj cu puteri fantastice: poate cunoaște conținutul oricărui text scris cândva de cineva. Această putere se ascunde în spatele unei aparențe modeste: un pasionat al cărților, care merge în fiecare zi la bibliotecă, ia note, redactează fișe bibliografice, ca și cum ar fi copleșit de volumul imens de informație depozitat în orice bibliotecă mare. Comportamentul personajului este surprins printr-o narațiune simplă, la persoana a treia.

Secvențele de monolog oferă cititorului o a doua surpriză. Personajul nu pare entuziasmat de puterea pe care a primit-o de la niște ființe obscure (*puterile*). Transformarea prin care trece este percepută ca o anomalie. Crede că a ajuns un mutant, adică un personaj de roman *science-fiction*. I se vorbește despre libertatea de a alege, dar se îndoiește, lăsându-se până la urmă în voia acestei puteri la care omul, sugerează textul, n-ar fi în stare să renunțe: puterea de a cunoaște totul.

Prin situația inedită pe care o relatează, prin concizia și claritatea narațiunii, textul lui Eliade poate captiva un cititor.

Subiectul II

A. 1. Întâmplarea se petrece într-o seară din decembrie 1989, în sătucul Simonfa din sudul Ungariei. Este relatată de revista *Magazin*.

2. Amănuntele asociate, de obicei, cu imaginea unor extratereștri sunt forma corpului asemănătoare cu a oamenilor și cele două antene din zona capului.

3. *dintr-odată* = locuțiune adverbială de mod; *s-* = pronume reflexiv; *două* = numeral cardinal cu valoare adjectivală; *separate* = adjectiv participial

Scanned with OKEN Scanner

4. *distras* = atribut adjectival; *de păţania* = complement de agent; *său* = atribut adjectival; *Varga* = subiect
5. *În mod ciudat, fiecare grup părea...* = PP; *...să fie condus de câte un umanoid înalt de 2 metri, având pe cap excrescenţe...* = PR; *...care păreau...* = AT; *...să fie un soi de antene.* = PR;
6. Cum nu a înţeles nimic din text, l-a mai citit o dată, crezând că aceasta este soluţia.
B. — Monitorul indică alte coordonate. Cred că ne-am rătăcit. Vezi ceva afară?
— Nu, dar se pare că n-avem nevoie de căşti. Atmosfera este respirabilă.
— Vrei să ieşim? Nu ştim ce e afară.
— Ce-ar putea fi? Oricum suntem nemuritori. Hai, nu te teme.
.....
— Nu se vede nimic, dar e un zgomot asurzitor.
— Da, trebuie să fie vreun megapolis prin apropiere.
— Crezi?
— Păi, altfel, de unde atâta zgomot?
— Nu se vede nicio lumină. Ce fel de megapolis e ăla fără lumini?
— Poate pe planeta asta se vede pe întuneric.
— Da, ai dreptate. Aşa este. Trebuie să ne-ntoarcem la supernavă şi să ne schimbăm programul.
.....
— Ce lumină orbitoare!
— Da, aşa e. Dar nu mai aud nimic. Tu mai auzi?

TESTUL 41

Subiectul I
A. 1. *nicăieri* ≠ pretutindeni; *soseşte* ≠ pleacă; *noroc* ≠ ghinion
2. Semnul exclamării izolează un substantiv în cazul vocativ, iar semnul întrebării marchează încheierea unei propoziţii interogative.
3. *madam, gramamá*
4. *D. Georgescu cu familia şi cu un coşuleţ elegant de provizii – salam, opt ouă răscoapte, un pui fript, două jimble, sare, piper, în sfârşit, tot ce trebuieşte – se urcă în birjă.*
5. Dialogul în fragmentul citat are rolul de a dinamiza acţiunea, care capătă, astfel, o notă dramatizată accentuată, ca şi cum ar fi o scenă dintr-o piesă de teatru. Totodată, prin intermediul dialogului se evidenţiază relaţiile dintre membrii familiei şi se conturează indirect trăsăturile personajelor.
B. Schiţa este specia genului epic, de scurtă întindere, în care se prezintă un singur episod semnificativ din viaţa personajelor, iar acţiunea este dramatizată prin intermediul dialogului.
După părerea mea, fragmentul citat se încadrează într-un text ilustrativ pentru această specie, deoarece respectă toate trăsăturile de formă şi de conţinut consacrate ale acesteia.

Scanned with OKEN Scanner

În primul rând, remarcăm tematica socială şi morală, constând în surprinderea unei familii burgheze, care se pregăteşte să călătorească la Sinaia *cu trenul de plăcere* pentru că aşa era la modă. Personajele sunt puţine – doamna şi domnul Georgescu, puiul şi *gramamá* –, în fragment fiind prezentată o scenă în care soţii Georgescu o trimit pe bunică la gară cu tramvaiul, în timp ce ei iau trăsura, fapt ce le pune în evidenţă urâtul caracter.

În al doilea rând, acţiunea începe direct cu intriga şi evoluează rapid, dat fiind faptul că într-o schiţă timpul şi spaţiul de desfăşurare a evenimentelor epice sunt restrânse. Pe lângă naraţiunea la persoana a III-a, pusă pe seama unui narator subiectiv, care nu-şi ascunde ironia la adresa moravurilor şi a pretenţiilor personajelor, dialogul are funcţia de a încadra faptele într-o lumină scenică, de a realiza comicul şi de a contribui la caracterizarea personajelor.

Personajele sunt specifice lumii caragialiene, reprezentând tipuri umane consacrate de acesta. Soţii Georgescu sunt snobi, lipsiţi de principii morale şi nepoliticoşi, iar bătrâna – *gramamá* – este un fel de auxiliar al lor, necesar doar pentru supravegherea copilului (*puiul nu merge nicăieri fără „gramamá"; prin urmare, şi pe gramamá trebuie s-o ia*).

În concluzie, deoarece surprinde într-o notă satirică puternic dramatizată moravuri sociale, printr-o acţiune densă şi scurtă, fragmentul citat aparţine unei schiţe.

Subiectul II

A. 1. Evenimentul care determină redenumirea staţiilor de metrou din Londra este Olimpiada din 2012. Cinci campioni români vor da numele lor staţiilor de metrou.

2. Scopul redenumirii staţiilor de metrou este de a-i *celebra pe multiplii campioni olimpici, dar şi pe sportivii care au obţinut performanţe extraordinare, deşi nu au câştigat nicio medalie de aur.*

3. *printre* = prepoziţie; *se regăsesc* = verb predicativ; *cele* = pronume demonstrativ de depărtare; *olimpici* = adjectiv propriu-zis

4. *în totalitate* = complement circumstanţial de mod; *de vară* = atribut substantival prepoziţional

5. *Staţia ...este Kings Cross St. Pancrass* = PP; *căreia Nadia îi va da numele* = AT; *care leagă trei linii de metrou* = AT.

6. Elena cheamă la joacă[1]/ **pe oricine** este liber.[2]/

B. Putem spune că sportul este un limbaj universal, deoarece toţi oamenii îl înţeleg şi îl practică, dincolo de rasă, de religie sau de limbă. Consider, de aceea, că sportul are un rol foarte important în afirmarea unei ţări şi în cunoaşterea acesteia de către cetăţeni din alte state.

În primul rând, performanţele sportive nu sunt dictate de nivelul economic, de partidul aflat la putere sau de datoria externă a unei ţări. Ele sunt valoroase prin ele însele. Graţie succeselor olimpice ale Nadiei Comăneci, de exemplu, sau ale lui Ilie Năstase, România este cunoscută pretutindeni, ceea ce poate deveni o sursă de contacte economice, de comerţ şi de turism.

Scanned with OKEN Scanner

În al doilea rând, aceşti sportivi constituie un exemplu de urmat pentru toţi oamenii, români sau străini, care pot practica sportul în mod consecvent, pentru a duce o viaţă sănătoasă şi frumoasă.

Cred, în concluzie, că ideea organizatorilor de a da staţiilor de metrou din Londra numele unor foşti mari sportivi este excelentă, pentru că ea reprezintă, de fapt, un minunat elogiu adus valorilor sportului: fairplay, tenacitate, respect pentru celălalt.

TESTUL 42

Subiectul I

A. 1. *bordei* = colibă; *colţ* = parte; *nalt* = mare; *îngust* = strâmt; *nesfârşitul* = nelimitatul; *totul* = întregul

2. *Doamne*

3. *bordei în soare, un colţ de ţară veche,/ Nu mai nalt decât o floare* etc.

4. Măsura versurilor este de 8 silabe, iar rima este încrucişată.

5. Comparaţia *bordei... îngust cât o ureche* intră în seria imaginilor din categoria miniaturalului, caracteristice textului. Lumea este făcută din lucruri mici, „ajustată" la dimensiunile unui copil. Capătă, de aceea, o frumuseţe care are două surse importante: inocenţa şi jocul.

B. *Cântec de adormit Mitzura* de Tudor Arghezi este un text liric prin puternica sugestie a iubirii paterne, care se desprinde dintr-un tablou cu sens simbolic. Imaginile poetice şi muzicalitatea versurilor reuşesc să transmită acest sentiment, ca şi forma de monolog-rugăciune.

Tabloul se realizează cu ajutorul unor imagini vizuale; prin ele poetul închipuie o lume a copilului, pe măsura lui, inclusă în lumea cea mare a tuturor (*pădurea de pelin*). Casa este un *bordei*, o casă mică prin urmare, făcută din pământ. Detaliile care urmează, în special comparaţiile, accentuează ideea de lucru mic cât o jucărie: bordeiul nu este mai înalt decât o floare, este îngust cât o ureche şi are în pridvor un lac minuscul, unde se poate afla o luntre cât un chibrit. Tovarăşi de joacă sunt *un fluture blajin* (epitet) şi *o broască de zmarald* (epitet metaforic). Dar cel mai interesant joc al copilului, prezentat în ultima strofă, este solitar: *Şi mai dă-i, Doamne, vopsele/ Şi hârtie chinezească,/ Pentru ca, mânjind cu ele,/ Slava ta s-o zmângălească.* Jocul în sine, inocent, inventiv, plin de bucurie pare o laudă adusă lui Dumnezeu.

Versurile cu măsura de opt silabe şi cu rima încrucişată au tonalitatea muzicală a unui cântec de leagăn şi a unei rugăciuni adresate divinităţii. Sunt, de aceea, în acelaşi timp jucăuşe şi grave.

Îndemnul la bucuria de a fi în lume şi de a proteja inocenţa este mesajul acestui text liric, foarte expresiv în aparenta lui simplitate.

Subiectul II

A. 1. Cartea se numeşte *Mitologie română*. În fragmentul dat sunt menţionate câteva sărbători creştine: Ajunul Crăciunului, Boboteaza, Paştele, Sfântul Gheorghe.

Scanned with OKEN Scanner

2. Conform credinței populare, când se deschide cerul, animalele pot vorbi cu oamenii.
3. *Animalele, căpătând darul de a vorbi pe înțelesul oamenilor, divulgau unele aspecte ale destinului celui... stabilit de altfel la naștere de urse.* – PP; *...ce ascultă* – AT
4. Majusculele din interiorul enunțurilor sunt folosite pentru substantive proprii, care numesc sărbători religioase.
5. *se putea* = indicativ imperfect; *plimba* = infinitiv prezent; *coborî* = infinitiv prezent; *a reveni* = infinitiv prezent.
6. atribut pronominal

B. Textul citat prezintă o credință populară, exprimată de unele legende cu valoarea unor mituri (cartea se numește *Mitologie română*). În opinia mea, credința în supranatural apare în asemenea creații populare, fiind vizibilă și în acest caz. În plus, este un mod de a afirma că omul nu este singur pe lume, că poate comunica fie cu alte ființe, fie cu forțe superioare lui.

În primul rând, când se deschide cerul, ni se spune, animalele domestice prind grai și vorbesc cu oamenii, cu stăpânii lor, în special. Este depășită, astfel, în fantezie, cel puțin, o graniță și ne putem imagina că o astfel de lume ar fi poate mai bună.

Cu atât mai interesantă pare să fie ideea unei călătorii la îndemână în cer, cu ajutorul unui copac. De altfel, această înțelegere a unei legături strânse între pământ și cer apare frecvent în creația populară. Spre exemplu, în balada *Miorița*, protagonistul își imaginează moartea ca pe o nuntă cu o crăiasă „a cerului mireasă", la care vor fi „nuni" soarele și luna.

În concluzie, textul prezintă felul în care miturile românești imaginează deschiderea cerului, într-o manieră fabuloasă, tipică pentru credința populară în importanța sacrului.

TESTUL 43

Subiectul I

A. 1. *acvarii, sisteme, monede*
2. *umanicid* = care ucide, distruge oameni
3. *lângă scurtătura 33*
4. Termenul *piuituri* se referă la modul în care extratereștrii care studiază civilizația umană percep limbajul oamenilor.
5. Titlul textului poate fi interpretat ca un îndemn la iubire, fiind în strânsă legătură cu ideile fragmentului. Textul prezintă o situație frapantă: oamenii sunt subordonații unor ființe supraevoluate din spațiu. Disprețul extratereștrilor față de oameni este atât de mare, încât îi tratează ca obiecte de decor în locuințele lor, fiind gata oricând să îi omoare. În acest context, guvernul extratereștrilor propune un program care are drept scop schimbarea atitudinii față de oameni, lucru sugerat și de titlu (*Să învățăm să-i iubim*).

B. După părerea mea, fragmentul dat inventează o lume posibilă, în care oamenii sunt jucării de apartament ale unor ființe extraterestre mult mai evoluate. Se regăsesc

Scanned with OKEN Scanner

motive specifice genului SF: universurile paralele, călătoria intergalactică, percepţia temporală diferită. Punctul de vedere îi aparţine unui personaj-narator extraterestru.

Astfel, fragmentul dat propune o realitate nu prea fericită, deoarece imaginea omului apare într-o lumină sumbră, dar foarte posibilă. De ce n-am putea fi noi, oamenii, animale de companie sau jucării ale unor fiinţe superevoluate mental şi tehnologic? Poate că există, printre miliardele de stele şi planete ale universului, o civilizaţie superioară, care ne urmăreşte, amuzată, cum fabricăm bombe care distrug totul sau cum comunicăm între noi. Privirea din afară sesizează uneori mai bine defectele sau calităţile cuiva. Pe de altă parte, cred că textul poate fi interpretat şi ca un mesaj adresat oamenilor de a fi mai buni unii cu alţii (*Unii povestesc că se mănâncă între ei*), mai iubitori faţă de tot ceea ce ne înconjoară (*Se pretinde că posedă bombe capabile să facă să explodeze totul*) şi, nu în ultimul rând, mai înţelepţi (*fiinţe umane în stare de sălbăticie, şi care nici măcar nu bănuiesc prezenţa noastră*).

În concluzie, nu putem spera decât că există lucruri pentru care să ne iubească, aşa cum afirmă şi titlul textului dat, sau că vom avea capacitatea de a dezvolta calităţile pe care le avem, dorind să fim mereu *mai oameni*.

Subiectul II

A. 1. SRSFF este abrevierea Societăţii Române de Science Fiction şi Fantasy. Povestirile pot fi expediate prin formularul de contact.

2. Povestirile trebuie să aibă ca temă călătoriile temporale, ca dimensiuni să fie între 50 000 şi 80 000 de simboluri. De asemenea, trebuie redactate într-un format compatibil Word sau OpenDocument, cu diacritice şi expediate până la termenul-limită 1 octombrie 2012.

3. *ai* = verb auxiliar; *te* = pronume reflexiv; *fantasticei* = adjectiv propriu-zis; *să hoinăreşti* = verb predicativ

4. *de călătoria* = complement indirect; *în timp* = atribut substantival prepoziţional

5. *Mai întâi scrie o povestire science-fiction* = PP; *şi urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF* = PP; *care urmează* = AT; *să fie lansată în toamna acestui an* = SB

6. Titlul antologiei poate [1]/ să fie stabilit chiar de tine.[2]/ P2 = CD

B. Ficţiunea poate reprezenta, într-adevăr, o lume magică pentru toţi cei care o descoperă. Fie că o întâlnim în textele literare, fie că o cunoaştem din filme sau din jocurile pe calculator, ea este o modalitate mai mult sau mai puţin credibilă de reinventare a realităţii. Ea are capacitatea de a ne dezvolta modul de a gândi sau de a acţiona pentru că, deşi prezintă situaţii care nu ţin de real, le imită pe acestea. Pe parcursul vieţii nu ajungem în toate colţurile lumii, dar le putem cunoaşte prin intermediul ficţiunii, care le foloseşte drept cadru; e posibil să nu avem anumite experienţe, dar avem şansa de a le înţelege dacă urmărim destinul eroilor ficţiunii.

Spre exemplu, atunci când citim o carte avem tendinţa să credem că tot ceea ce se întâmplă pe parcursul ei este adevărat. De fapt, scriitorul creează această senzaţie, pentru că toată literatura nu este altceva decât rodul imaginaţiei autorului.

Scanned with OKEN Scanner

Magia ficţiunii poate fi uşor trăită şi în faţa televizorului, atunci când urmărim un film şi ne bucurăm de reuşitele personajelor sau suferim alături de ele. Ficţiunea are forţa de a da naştere unei lumi atât de apropiate de realitate, încât uneori graniţa dintre cele două este greu de perceput.

TESTUL 44

Subiectul I

A. 1. *cu coada-ntre picioare* = supărat, decepţionat, dezamăgit etc.

2. Ghilimelele încadrează replicile personajelor, înlocuind linia de dialog.

3. *purtarea* – conversiune; *numaidecât* – compunere prin contopire/sudare; *umilitor* – derivare cu sufix

4. *Numai de-atât te plângi?*

5. Secvenţa citată joacă rol de expoziţiune a fabulei, deoarece conţine un portret succint al unuia dintre personaje, câinele. Prin intermediul epitetelor *cu urechea pleoştită*, *câinele, trist şi jalnic* şi a expresiei figurate *cu coada-ntre-picioare*, autorul evidenţiază trăsăturile interioare, morale şi afective ale câinelui rămas fără stăpân.

B. Fabula este specia genului epic, în versuri sau în proză, în care, prin intermediul animalelor, plantelor sau obiectelor personificate, se prezintă într-o notă satirică defecte şi moravuri omeneşti, având un mesaj moralizator.

Consider că textul *Câinele şi măgarul* de Grigore Alexandrescu respectă pe deplin trăsăturile acestei specii literare.

În primul rând, personajele care dau glas alegoric viziunii autorului asupra defectelor omeneşti sunt două animale personificate, aşa cum reiese şi din titlu. Fiecare ilustrează câte un tip uman identificabil şi în realitate: câinele este imaginea omului ascultător şi robace, dar orgolios şi conştient de posibilităţile sale de afirmare. Deşi a plecat din slujba leului, îl respectă şi este mândru de a-l fi slujit. Măgarul aminteşte de tipul ignorantului şi al naivului. El se oferă repede, fiind credul, să devină stăpânul câinelui, crezând că astfel îşi va schimba şi statutul social.

În al doilea rând, textul este organizat în cele două părţi specifice unei fabule: prima surprinde întâlnirea şi dialogul dintre cele două animale, iar a doua concentrează morala sau învăţătura întâmplării, pusă pe seama intervenţiei câinelui, care reacţionează ironic la propunerea măgarului.

Prin urmare, întrucât creionează cu ajutorul personificării o scenă din viaţa animalelor semnificativă din punct de vedere moral, textul *Câinele şi măgarul* este o fabulă.

Subiectul II

A. 1. Numele autorilor celor două romane ecranizate sunt Marin Preda şi Mihail Sadoveanu. Filmul lui Stere Gulea a avut premiera în 1988, iar al lui Dan Piţa, în 1989.

2. Regizorul Stere Gulea creează o *expresie gravă, chiar naturalistă a punerii sub teascul istoriei a societăţii ţărăneşti ancestrale.*

Scanned with OKEN Scanner

3. *printre* = prepoziție; *ecranizate* = adjectiv participial; *erau* = verb predicativ; *două* = numeral cardinal cu valoare substantivală
4. *în 1989* = complement circumstanțial de timp; *filmul* = subiect
5. *remarcabile* – care s-au dovedit remarcabile (atributivă)
6. Mă gândesc[1]/ **unde** să-mi las bicicleta.[2]/
B. Literatura și filmul sunt două arte diferite, dar care își pot crea punți interesante de comunicare și valorizare reciprocă.

Consider că este util să vizionăm un film ce reprezintă ecranizarea unui text literar chiar în timpul studierii acestuia la școală, eventual împreună cu profesorul, beneficiile fiind multiple.

În primul rând, citind cartea și apoi vizionând filmul, ne familiarizăm cu limbajul a două arte diferite. Vedem „pe viu" cum cuvintele din text prind viață gestuală, devin decor, muzică etc. În felul acesta, putem dezbate diferențele și asemănările dintre cele două soluții artistice, ceea ce ne dezvoltă gândirea, puterea de observație și de argumentare.

În al doilea rând, vizionarea filmului ne scoate din rutina orelor și ne face să problematizăm mai adânc sensul cărții. Ajungem, dacă suntem bine coordonați, să înțelegem mai bine textul respectiv și ne îmbogățim și cultura generală, vizionând filmul. Desigur, știm cu toții că există destui elevi care caută repede filmul și îl văd în grabă, pentru a „scăpa" de citit cartea, uitând că se păcălesc, de fapt, pe ei înșiși.

În concluzie, studierea unui text literar se poate realiza mai interesant și mai eficient cu ajutorul ecranizării cinematografice.

TESTUL 45

Subiectul I

A. 1. Șuș-te-ru; a-mia-ză; lu-lea-ua; co-pi-ii; lăp-tuci; pof-teas-că
2. *Era în 1946*; *de patru zile*; *era trecut de amiază*; *de două veri* etc.
3. *s-au împrăștiat... ca făina orbilor* (comparație); *nevasta, soacra, copiii* (enumerație)
4. Momentul subiectului din fragmentul reprodus este *situația inițială/expoziționea*, pentru că sunt prezente informații care îl ajută pe cititor să plaseze acțiunea într-un spațiu (câmpia) și într-un timp bine definit (anul 1946). Pasajul citat înfățișează un personaj, Șușteru, și preocuparea lui în legătură cu seceta, de unde putem deduce o relație ulterioară de tip cauză–efect, pentru continuarea narațiunii.
5. Ghilimelele din interiorul fragmentului sunt folosite pentru a izola gândurile personajului, marcând astfel folosirea, în narațiune, a altui mod de expunere, monologul interior, vorbirea către sine.
B. De exemplu, rezumatul nuvelei *Popa Tanda* de Ioan Slavici:

Tânărul preot Trandafir are parohie în satul Butucani, satul părintesc, bogat și cu oameni gospodari, dar, spre deosebire de tatăl lui, „Trandafirică" este sever și necomunicativ cu enoriașii, de aceea, la cererea sătenilor, episcopul îl mută în Sărăceni, un sat de munte foarte sărac și cu oameni leneși.

Scanned with OKEN Scanner

Preotul face eforturi să-i schimbe pe săteni; din perspectiva lui, preotul trebuie să-i educe pe oameni prin orice mijloace, iar aceştia trebuie să muncească pentru el. La început, ţine predici în biserică, dar apoi, văzând că enoriaşii nu se înghesuie la slujbe ori, dacă vin, sunt plictisiţi, pleacă prin sat şi-i sfătuieşte pe oameni pe unde îi găseşte. Oamenii îl ascultă, discută cu el, dar nu îi urmează sfaturile. Preotul devine din ce în ce mai insistent. Trece la batjocură, iar sătenii îl poreclesc *popa Tanda* şi chiar cer episcopului să îl mute din sat, dar nu sunt ascultaţi.

Când i se îmbolnăvesc soţia şi copiii, preotul se duce la biserică, îngenunchează şi se roagă lui Dumnezeu din tot sufletul. Apoi se hotărăşte să aibă grijă de familia lui prin propriile forţe: repară acoperişul, văruieşte casa. Soţia lui face o grădină de zarzavat în faţa casei, iar el ridică un gard. Cultivă porumb, îşi cumpără un car şi doi cai, se apucă să vândă lese pe care le împletesc cu toţii acasă. Încet-încet, reconstruieşte biserica. Oamenii se miră, la început sunt invidioşi, dar pe urmă încep şi ei să lucreze pământul şi să aibă grijă de gospodăriile lor.

După un timp, faţa satului se schimbă, iar sătenii devin mândri de locul în care trăiesc. La bătrâneţe, preotul, devenit bunic, se bucură de rezultatele muncii şi de tihna căminului.

Subiectul II

A. 1. Site-ul de unde a fost preuat fragmentul este www.bookaholic.ro. Personajul principal al romanului prezentat se numeşte August Pullman.

2. Din prezentarea romanului *Minunea*, înţelegem că personajului principal, un copil care are o malformaţie a figurii, nu-i este uşor să trăiască ca toţi ceilalţi copii. El învaţă pe parcursul romanului să se accepte pe sine, iar cei din jurul lui învaţă să vadă dincolo de diformitatea fizică, în profunzimea sufletului. De aceea romanul spune *o poveste emoţionantă a curajului şi a acceptării.*

3. *este* = verb copulativ; *10* = numeral cardinal cu valoare adjectivală; *care* = pronume relativ; *s-* = pronume reflexiv

4. *un clasic* = nume predicativ; *pentru copii* = atribut substantival prepoziţional

5. *că prietenia nu este un dar* = AT; *cum naratorii diverselor fragmente fac trimiteri atât la melodii recente, cât şi la cărţi iubite de tânăra generaţie* = CZ

6. Se gândea [1]/ când să se întoarcă. [2]/ P2 = CI

B. Aşa cum se înţelege şi din prezentare, romanul *Wonder (Minunea)* de R.J. Palacio a fost un bestseller. Consider că receptorii cei mai potriviţi cu subiectul şi mesajul romanului sunt în primul rând copiii de vârsta personajului principal, dar şi tinerii sau, de ce nu, părinţii.

Pe de o parte, copiii vor fi interesaţi să vadă peripeţiile unui puşti de vârsta lor care se confruntă cu problema gravă a unei malformaţii a feţei. Vor fi interesaţi să vadă cum a trecut August peste greutăţi şi umilinţe din partea colegilor răutăcioşi, de care nu duce lipsă nicio clasă de elevi. Poate că pe mulţi dintre copii îi interesează cum să înveţe să vadă dincolo de aparenţe. De asemenea, limbajul folosit pare atractiv, fiind cel *al adolescenţilor din zilele noastre.*

Scanned with OKEN Scanner

Pe de altă parte, părinţii ar putea dori şi ei să citească o carte care le-ar putea oferi dacă nu soluţii pentru a-şi înţelege mai bine copiii, cel puţin momente plăcute împreună cu ei, de vreme ce cartea vorbeşte despre curaj, blândeţe, bunătate, sinceritate şi afecţiune, valori pe care orice părinte doreşte să le transmită copilului său.

În ultimă instanţă, orice categorie de receptor ar putea fi interesată de acest roman.

TESTUL 46

Subiectul I

A. 1. *înger* = 5 litere, 5 sunete; *deschide* = 8 litere, 7 sunete; *ciorchini* = 9 litere, 7 sunete

2. *câmp, grădini, flori, spic, struguri, podgorii* etc.

3. *sticlirea scânteierilor din stele, florile albastre* (imagini vizuale); *nu s-au deschis bine genele, şi îngerii au şi zburat* (imagine dinamică)

4. Descrierea literară se caracterizează prin subiectivitate, prezentând viziunea particulară a autorului despre lume (copiii, florile, albinele, strugurii se află în grija îngerilor); prin limbaj figurat şi imagini artistice (*îi descântă, îi farmecă şi-i fac să vadă-n cer, în lumea poveştilor frumoase, să trezească florile albastre*) şi prin funcţia ei estetică.

5. În viziunea naratorului, îngerii înfrumuseţează viaţa pe pământ. Ei sunt cei care au grijă de copii, de somnul lor fericit: le numără bătăile inimii, îi dezmiardă şi îi trezesc dimineaţa, le aduc vise frumoase care nu sunt altceva decât imagini ale lumii celeste. Tot îngerii au grijă de albinele adormite în florile de mac şi le duc uşor înapoi în stupi, deschid florile suflând asupra lor şi frământă boabele de struguri ca să le atârne în ciorchini.

B. — Bună dimineaţa! Cine eşti tu? De ce ai aripi? Ce faci aici?

— Bună dimineaţa, copil curios! Eu sunt îngerul tău. Ce bine că te-ai trezit! Acum pot pleca spre culcuşul meu din ceruri...

— De ce nu te-am mai văzut până acum? Glasul tău e atât de dulce şi eşti atât de... atât de... cunoscut?

— M-ai văzut în vis, ne-am jucat şi am râs împreună, ţi-am adus vise colorate despre lumea de sus, ţi-am arătat cum dorm uneori albinele întârziate în flori de mac, am suflat în flori să se deschidă pentru tine şi am frământat pentru tine pastă din care am făcut ciorchini de struguri...

— Vrei să ne jucăm din nou în grădină? Iarba e moale ca o blană şi putem alerga să prindem fluturi! Sau ne putem uita la peşti, la albine, la cărăbuşi...

— Acum s-a făcut dimineaţă... iar îngerii se joacă numai noaptea cu copiii, în somn. Şi numai atunci pot vorbi cu ei.

— Atunci înseamnă...

— Înseamnă că acum dormi, iar eu te voi săruta pe frunte şi te vei trezi uşor şi fericit. Uite. Rămas-bun!

— ...Oh! ce bine am dormit. Îmi amintesc că am avut un vis frumos, cu un înger.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul II

A. 1. Proiectul se desfăşoară pe parcursul a doi ani, între mai 2011 şi aprilie 2013. Organizatorul principal al proiectului este Muzeul Naţional al Ţăranului Român.

2. O activitate interesantă a proiectului par atelierele de memorie orală pentru copii şi pentru vârstnici, pentru că participanţii au ocazia de a împărtăşi amintiri, de a comunica, de a afla lucruri noi.

3. *nostru* = adjectiv pronominal posesiv; *tocmai* = adverb de mod; *a* = prepoziţie specifică modului infinitiv al verbului; *acestor* = adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere

4. *de a marca* = atribut verbal; *pe care* = complement direct

5. *În alte colţuri ale lumii,* [...], *băieţii din familiile domnitoare puteau primi răspunderea destinului unei ţări întregi* = PP; *de cum lăsau din mână jucăriile* = CT

6. Întrebarea era [1]/ **dacă** într-adevăr ne cunoaştem. [2]/ P1 = PP; P2 = PR

B. Ce înseamnă să fii copil? Înseamnă oare acelaşi lucru în România, în India sau undeva în Africa? La ţară sau la oraş? Dar ce înseamnă să fi fost copil în Evul Mediu? Cum să prezinţi tot ce înseamnă Copilărie?

Poate că un muzeu virtul al copilăriei ar putea răspunde la aceste întrebări. Mi-aş dori să vizitez un astfel de muzeu, pentru că ar fi, în primul rând, o provocare: să surprinzi o vârstă inefabilă, să descrii frumuseţea jocurilor şi a jucăriilor, să „expui" emoţia pe care o aduc personaje precum Moş Crăciun, Pinocchio, Nastratin, Cenuşăreasa, duhul din lampa lui Alladin, soldăţelul de plumb, să povesteşti despre grijile părinţilor şi despre complicitatea bunicilor...

În al doilea rând, copilăria fiind o lume atât de complexă şi de fluidă, activităţile acestui muzeu virtual ar fi foarte interesante: mi-aş dori să scotocesc prin colecţii de obiecte ale copilăriei de pretutindeni, să ascult poveşti ale vârstnicilor despre propria lor copilărie şi poate aş descoperi că a fi copil nu înseamnă lucruri foarte diferite, nici în altă parte, nici în alte timpuri.

Aşadar, un muzeu virtual al copilăriei îşi aşteaptă primul vizitator!

TESTUL 47

Subiectul I

A. 1. *tristeţea, ea*

2. Mă dor picioarele de la alergat. M-a apucat dorul de vacanţă.

3. Virgula izolează o propoziţie subordonată de verbul regent aflat la modul imperativ. Semnul exclamării marchează încheierea unui enunţ exclamativ, prin care se exprimă un îndemn.

4. monologul

5. Prag stilistic şi imaginativ de pătrundere în universul de semnificaţii al operei, titlul poeziei date constă într-o structură nominală cu rol metaforic. Despărţirea de fiinţa iubită este sugerată prin gestul aparent banal de înapoiere a cheii de la un spaţiu până atunci comun, împărtăşit în numele iubirii.

Scanned with OKEN Scanner

B. Poet înscris în direcția literară manifestată în literatura română în perioada postbelică (anii '60-'70), Nichita Stănescu dezvoltă în versurile sale o viziune originală și neașteptată asupra temelor deja consacrate ale liricii.

Un exemplu în acest sens este și poezia *Înapoierea cheii*, a cărei temă centrală – iubirea – este susținută prin complexul de sentimente ce i se asociază: dor, regret, tristețe, nostalgie, durere. Eul liric aflat în ipostază confesivă (*mi-, să pot*) își conștientizează și chiar își contemplă estetic suferința, transformând-o în obiect al poeziei.

Simplitatea aparentă a textului este dată, la nivelul structurii, de versul liber – fără rimă, fără ritm, cu măsură variabilă – prin care se obține efectul rostirii spontane și sincere. Deși sunt prezente puține figuri de stil – specificul liricii stănesciene vine mai degrabă din utilizarea unui vocabular simplu, chiar prozaic, și din mânuirea limbii poetice sub forma unor jocuri verbale subtile –, se distinge, totuși, repetiția asimetrică a cuvântului *dor*, care devine și purtător de mesaj al poeziei prin reluarea în versul *Mi-e dor*. Un alt mijloc stilistic bogat în semnificații poetice este definiția metaforică. Astfel, prin structura strofică *Tristețea, ea,/ nu este gând/ ea lucru este*, poetul conferă o materialitate grea în sens propriu trăirii sale, exprimând intensitatea tristeții, tot așa cum *durerea vieții/ e un lucru, – / nu contemplarea lui.*

Textul *Înapoierea cheii* reprezintă, așadar, o meditație confesivă, cu note nostalgice și duioase, pe tema destrămării cuplului și a neputinței îndrăgostitului în fața poverii amintirilor.

Subiectul al II-lea

A. 1. Construcția catedralei a început în anul 1882. Fațada Nativității amintește de stilul lui Gaudí.

2. *Ideea arhitectului a fost de a integra stilurile gotic, maur și Art Nouveau în natură.*

3. *astăzi* = adverb de timp; *Barcelonei* = substantiv propriu; *și* = conjuncție coordonatoare copulativă; *atrage* = verb predicativ

4. *la timp* = complement circumstanțial de timp; *trei* = atribut adjectival

5. *Turlele răsucite... vor face din Sagrada Familia cea mai înaltă biserică din lume* = PP; *care îi înfățișează pe cei doisprezece apostoli, pe cei patru evangheliști, pe Fecioara Maria și pe Iisus Hristos* = AT; *când vor fi gata* = CT

6. Cine este încurajat de profesori[1]/ ajunge în viață[2]/ ce își dorește.[3]/

B. Fiecare dintre noi poartă în suflet, fără îndoială, imaginea unei clădiri de care se leagă o amintire din trecutul său. În ceea ce mă privește, oricât ar părea de straniu, un așezământ care mi-a hrănit visele din copilărie este Castelul Frunzelor dintr-o compunere pe care chiar eu am scris-o în clasa a V-a.

Culoarea acestui castel se schimbă, desigur, în fiecare anotimp, pentru că frunzele care îl compun sunt vii, astfel încât locuitorii lui trăiesc ca într-o poveste. Porțile de intrare sunt împletite din conuri de brad, care te îndeamnă să te apropii pentru a le atinge și a le mirosi. Pereții sunt tapetați cu frunze de stejar, iar mobila este confecționată din lemn de soc. Etajele superioare sunt deplasabile, precum scena din unele piese de teatru, astfel încât locatarii pot alege în fiecare zi alt ambient. În ceea ce

Scanned with OKEN Scanner

privește stilul arhitectural, este foarte greu de precizat. Clădirea emană, oricum, un aer romantic și fantastic, pentru că, odată ce ai pătruns în ea, orice se poate întâmpla: frunzele din camera-bibliotecă devin într-o clipă cărți scrise în orice limbă îți dorești, la subsol se pun la cale strategii de luptă, în pod eroi din mitologie se gândesc la noi aventuri, pe coridoare apar și dispar frunze-crainici etc.

Știu, pare din copilăria altui secol ceea ce mi-am imaginat eu, dar și computerul te lasă să visezi, nu-i așa? Acum mă apuc să modelez tridimensional Castelul Frunzelor...

TESTUL 48

Subiectul I

A. 1. *d-abia, dodată, naltă, dară, iară.*

2. Am plantat un păr în grădina din fața casei.

3. Principala modalitate de expunere este narațiunea.

4. *Stăpâna era o zână naltă, subțirică și drăgălașă și frumoasă, nevoie mare!*

5. În textul dat, apar câteva imagini din categoria miraculosului: calul lui Făt-Frumos zboară pe deasupra unei păduri, acolo unde ajung cei doi există tinerețe veșnică.

B. Opera epică povestește întâmplări la care iau parte personaje angajate în relații diverse, într-o lume mai mult sau mai puțin apropiată de aceea reală. În textul dat, apare un imaginar specific basmului, prin urmare la distanță de o realitate cotidiană.

Narațiunea ca mod de expunere central se concretizează în enunțuri care prezintă personajele într-o acțiune plasată într-un trecut nedeterminat: *Se urcară în sus și văzură palatul strălucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la dânsul ba.* Forma verbală de bază a narațiunii, perfectul simplu, creează iluzia unei apropieri de prezentul cititorului (perfectul simplu exprimă o acțiune trecută, încheiată cu puțin timp înainte de momentul vorbirii). Este, de fapt, o apropiere cu valoare simbolică: aventura binelui despre care vorbește basmul este mereu actuală.

În prim-plan se află eroul, aici în căutarea unui tărâm unde nu există moartea. Frumusețea, dar și primejdiile dintr-un asemenea spațiu sunt sugerate de cadru și de celelalte personaje: palatul din aur, pădurea, zâna cea tânără, lighioanele.

Prin toate aceste caracteristici, fragmentul dat aparține unei opere epice care surprinde cititorul prin imaginarea unei lumi neobișnuite, în legătură cu aspirații profunde ale omului dintotdeauna.

Subiectul II

A. 1. Tema fragmentului citat este cititul. Printre locurile evocate ale lecturii se numără un copac și un balansoar.

2. Repetarea formei verbale subliniază pasiunea cititului.

3. *așa* = adverb de mod; *în* = prepoziție simplă; *mână* = substantiv comun; *-mă* = pronume reflexiv

4. modul indicativ, timpul imperfect

5. o propoziție.

6. Exemplu: *Am citit o carte*[1]*/* **care** *mi-a plăcut.*

Scanned with OKEN Scanner

B. Fragmentul final al textului dat vorbeşte, cred, despre felul în care cărţile ne îmbogăţesc mintea şi sufletul. Putem creşte alături de ele, prin ele, putem, citind, să ne depăşim vârsta sau măcar să intuim altele, ale noastre sau ale celor care au scris ceea ce citim. În opinia mea, o asemenea experienţă este posibilă, cu condiţia ca lectura să fie cu adevărat o plăcere.

Se observă, în primul rând, că pentru Simona Popescu, cititul în sine este o aventură în mai multe feluri. O aventură a limbajului: *absorbeam prin piele parcă, prin pielea frunţii, turbioane de cuvinte, asociaţii, imagini.* O aventură a corpului care, uitat, se răzbună: *Citeam cu picioarele sub mine până le simţeam reci, umflate, amorţite...* O aventură a senzaţiilor generate de contactul cu lumea fizică din preajma locului în care citeşte: *Citeam cocoţată în copaci, la bunici, în diverse cotloane răcoroase, legănându-mă în balansoare...*

Ceea ce nu ni se spune atât de clar este faptul banal, până la urmă, că lectura permite pătrunderea în alte lumi, fascinante în varietatea lor. Dacă treci de o comoditate iniţială şi începi să citeşti, lumea ta concretă se populează cu nenumărate alte fiinţe, întâmplări şi stări, în plan mental, evident.

Prin urmare, dacă este o plăcere, cititul cărţilor poate fi o aventură plină de surprize.

TESTUL 49

Subiectul I

A. 1. *juneţe* = tinereţe; *veste* = ştire, noutate; *ajunse* = sosi, veni

2. *bocal* = pocal; *se apropiă* = se apropie; *a perit* = a pierit

3. naraţiunea şi descrierea

4. *dulce ca visul de dimineaţă*; *a périt cum piere vestea cea bună* (comparaţii); *razele soarelui se jucau mai vesel...* (personificare)

5. Sintagmele *colacul puterii* şi *vinul juneţei* denumesc obiecte magice, specifice basmului. Este cunoscut motivul elixirului magic, dătător de viaţă, putere, înţelepciune şi tinereţe, în multe dintre basmele lumii. Colacul şi vinul par a fi elemente tipic româneşti, preluate din ritualul religios, dar care apar aici ca elemente fabuloase, care pot reda forţa şi tinereţea.

B. În opinia mea, fragmentul aparţine unui basm şi descrie întâlnirea lui Petru cu Zâna Zorilor, în grădina fermecată a acesteia, unde pare să fie tot timpul primăvară.

Lumea de care e înconjurată Zâna Zorilor este plină de frumuseţe, dar se află în stare de somnolenţă. În grădina palatului sunt numai boboci de flori, ca şi cum *aici a fost stat lumea locului şi era să fie pururea tot primăvară.*

Spaţiul întâlnirii este definit prin trei elemente importante: fântâna, masa şi leagănul în care doarme zâna. Sunt, mai întâi, obiectele magice specifice basmului: fântâna conţine apa vie, iar pe masă stau *colacul puterii* şi *vinul tinereţii*. Zâna doarme într-un leagăn, simbol al copilăriei, aşa cum şi ţinutul ei este încremenit într-o primăvară perpetuă, florile nu sunt înflorite, iar ea se numeşte Zâna Zorilor, adică a începutului, a unei dimineţi eterne.

Scanned with OKEN Scanner

Naratorul îmbină descrierea cu naraţiunea. Petru pătrunde în această lume şi îndeplineşte un ritual care trezeşte la viaţă grădina: de trei ori gustă din colacul fermecat, *frământat cu lapte de căprioară*, de trei ori bea din vinul dulce *ca visul de dimineaţă* şi de trei ori o sărută pe zână, transmiţându-i forţă şi tinereţe. Iubirea pare a reprezenta „ingredientul" secret care trezeşte la viaţă întreaga lume.

În concluzie, fragmentul pune în valoare lucrurile pe care oamenii le apreciază şi le doresc în propria lor existenţă: putere, tinereţe şi iubire.

Subiectul II

A. 1. Autorii volumului din care face parte fragmentul citat sunt Jean-Claude Carrière şi Umberto Eco. Suporturile durabile menţionate în text sunt caseta analogică, CD-ul, DVD-ul, e-book-urile.

2. Titlul cărţii îşi găseşte justificarea în fragmentul citat, prin afirmaţiile lui Jean-Claude Carrière: paradoxal, suporturile „durabile" inventate în ultimii ani se dovedesc mult mai perisabile decât o carte. Putem citi o carte de acum cinci sute de ani, bine conservată, dar nu mai putem folosi aparatele pentru casete analogice, CD-uri şi DVD-uri, fiindcă tehnologia este în continuă dezvoltare şi inventează necontenit forme noi de stocare a datelor, desfiinţându-le pe cele anterioare.

3. *mi-* = pronume reflexiv, cazul D.; *al meu* = adjectiv pronominal posesiv, cazul N.; *-şi* = pronume reflexiv, cazul D. (posesiv); *nimic* = pronume negativ, cazul N

4. *care* = subiect; *problemele* = complement direct

5. *Aşadar, bătrânele DVD-uri vor dispărea şi ele* = PP; *sau,...va trebui* = PP; *ca să le putem citi* = CS; *să păstrăm vechile aparate* = SB

6. Exemplu: Merg [1]/ **unde** spui [2]/ (şi) **când** dorești. [3]/ P2= CL; P3 = CT

B. După părerea mea, atât cărţile, cât şi internetul sunt prezente în viaţa tinerilor de astăzi, într-un raport care variază de la individ la individ, fiecare având beneficiile sale. Cartea este un obiect cultural pentru că poartă întreg tezaurul spiritual al umanităţii, în evoluţia ei de-a lungul secolelor, dar o sursă importantă de informaţii din cele mai variate domenii ale vieţii reprezintă şi internetul, o reţea de reţele de o vastitate care poate concura cu „biblioteca lumii".

Lectura aduce beneficii cititorilor tineri în măsura în care îi atrage, îi interesează, le oferă plăcere, dar este şi o formă de cunoaştere a vieţii. Adolescentul, ca oricare cititor de altfel, îşi doreşte fie să găsească într-o carte situaţii noi de viaţă şi personaje cât mai reale, pentru a se putea pregăti pentru ce îi oferă viaţa, fie să evadeze din realitatea înconjurătoare, să se refugieze într-o altă „realitate", în care nu există graba de a trăi.

Pe de altă parte, internetul este o sursă de informare rapidă, la îndemână, ieftină, care oferă variate modalităţi de socializare şi delectare (muzică, filme, jocuri etc.). În acelaşi timp însă, multe informaţii sunt neverificate, nepotrivite sau chiar periculoase pentru tineri.

În concluzie, cel mai bine este să existe un echilibru între carte şi internet ca modalităţi de informare şi de relaxare.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL 50

Subiectul I

A. 1. *să declar, conştiinţă, gardianul*

2. Semnul exclamării marchează încheierea unei propoziţii enunţiative exclamative şi accentuează, implicit, tonalitatea imperativă.

3. Elena a cules de pe câmp două braţe de flori.

Braţele Deltei Dunării pot fi vizitate cu barca.

4. *M-am hotărât să declar, în faţa tuturor, pe conştiinţa mea şi pe cuvânt de onoare, că nu sunt nebun şi că pentru ce am făcut doresc să ispăşesc!*

5. În fragmentul citat, frecvenţa punctelor de suspensie indică starea de nervozitate maximă, nerăbdarea şi agitaţia personajului Puiu. Prin intermediul lor, cititorul se poate transpune în atmosfera scenei tensionate dintre cele două personaje.

B. Relaţiile dintre personaje sunt fundamentale într-o operă epică, pentru că ele declanşează, de obicei, conflictul şi apoi suita de acţiuni care duce la rezolvarea acestuia.

În opinia mea, în fragmentul citat relaţiile dintre cele două personaje sunt grăitoare pentru statutul psihologic şi pentru rolul narativ al fiecăruia. De la o replică la alta tensiunea creşte, culminând în momentul încercării lui Puiu de a-l strangula pe doctor, nemulţumit de relativa pasivitate a acestuia la declaraţia sa.

Pe de o parte, comunicarea dintre cei doi relevă dezechilibrul emoţional şi psihic al lui Puiu. Acesta – pacient al doctorului Ursu – se hotărăşte să mărturisească o faptă săvârşită (*pentru ce am făcut doresc să ispăşesc*), vrând să arate, astfel, că este lucid şi sigur pe sine. Gesturile îi contrazic, însă, declaraţiile, deoarece se aruncă violent asupra medicului.

Pe de altă parte, doctorul Ursu impresionează prin deplina stăpânire de sine şi gestionarea profesionistă a situaţiei. Acesta nu se sperie şi nici nu-i face rău pacientului răspunzând în aceeaşi manieră, ceea ce, de fapt, îl tulbură şi mai tare pe acesta. Măiestria autorului constă în crearea unui efect de maximă autenticitate a acestui episod, prin intermediul construcţiilor exclamative, al punctelor de suspensie şi al replicilor scurte.

Aşadar, relaţiile dintre cele două personaje din opera lui Liviu Rebreanu evidenţiază o criză profundă trăită de unul dintre acestea.

Subiectul II

A. 1. Textul citat se încadrează în domeniul literaturii. Poetul român de la care a început modernizarea poeziei româneşti este Mihai Eminescu.

2. Poezia s-a angajat în „aventura Diversităţii".

3. *marea* = adjectiv propriu-zis; *a* = articol posesiv (genitival); *semnul* = substantiv comun; *se* = pronume reflexiv

4. *poezia* = subiect; *de tirania* = complement indirect

5. *prin care trecuse de mai bine de o jumătate de secol* – parcurse (atribut)

6. Tăcerea sa înseamnă[1]/ că încă este supărat.[2]/

Scanned with OKEN Scanner

B. Modernitatea este, astăzi, sinonimă cu diversitatea, indiferent de domeniul la care ne referim, pentru că fiecare om este liber să se manifeste în acord cu dorinţele şi principiile sale.

În opinia mea, acesta este un lucru foarte bun, pentru că se încurajează originalitatea, spontaneitatea şi sinceritatea. Din cunoştinţele mele de istorie, diversitatea, deşi a existat, ca realitate, dintotdeauna, abia în modernitate a căpătat accente puternice, ca şi cum omul şi-ar fi dat seama dintr-odată că este diferit de semenul său. Orele de cultură civică, de istorie şi de literatură ne-au făcut şi pe noi atenţi la acest fenomen, încât cuvântul „diversitate" aproape că ne-a intrat în vocabularul uzual.

Pe de altă parte, s-au creat diverse contexte social-politice şi artistice care să încurajeze manifestarea diversităţii: festivaluri internaţionale de folclor, proiecte multinaţionale în care sunt implicaţi chiar şi elevi ca noi, organisme politice, site-uri etc. În literatură, constatăm, de asemenea, circulaţia liberă a cărţilor, care sunt traduse din cele mai exotice limbi şi vorbesc despre cele mai îndepărtate popoare.

În concluzie, modernitatea a redescoperit diversitatea.

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Calendarul de desfășurare a Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2013-2014 / **4**

Evaluarea Națională pentru elevii clasei a VIII-a, 2014. Programa pentru disciplina limba și literatura română / **5**

Partea I – Noțiuni teoretice și aplicații / 11

I. Textul literar / **13**
- A. Genuri și specii literare / **13**
- B. Figuri de stil / **17**
- C. Versificația/prozodia (tehnica alcătuirii versurilor) / **20**
  - a. Genul epic / **22**
    - Nuvela / **25**
    - Schița / **26**
    - Basmul / **28**
    - Fabula / **30**
  - b. Genul liric / **31**
    - Pastelul / **34**

II. Textul nonliterar / **37**
- A. Textul publicitar / **40**
- B. Anunțul publicitar / **42**
- C. Articolul de ziar/de revistă / **45**
- D. Știrea / **46**

III. Redactarea de text (literar și nonliterar) / **50**
- A. Textul narativ – definire și trăsături / **50**
- B. Textul descriptiv – definire și trăsături / **52**
- C. Textul informativ – definire și trăsături / **53**
- D. Textul argumentativ – definire și trăsături / **56**

Partea a II-a – Pregătire pentru Evaluarea Națională 2014 / 59

Modele oficiale și bareme / **61**
50 de teste după modelul M.E.N. / **71**

Partea a III-a – 12 variante de subiecte fără sugestii de rezolvare / 191

Sugestii de rezolvare / 243

PALAT
OVIDIU

Scanned with OKEN Scanner

Limba şi literatura română. Evaluarea Națională 2014 este **ghidul complet** al pregătirii examenului de evaluare națională pentru proba de limba şi literatura română, fiind în concordanță cu toate manualele alternative aprobate de MEN. Ghidul parcurge integral conținuturile cuprinse în programa pentru examenul de Evaluare Națională, cu respectarea competențelor de evaluat.

Lucrarea cuprinde:

- **Calendarul de desfăşurare** a Evaluării Naționale 2014
- **Programa şcolară** la limba şi literatura română pentru Evaluarea Națională 2014
- **Noțiuni teoretice de bază** despre tipurile de text (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ), însoțite de aplicații
- **Testul şi baremul de corectare de la Evaluarea Națională 2013**
- **50 de teste** (dintre care 23 noi față de ediția anterioară) **după modelul celor elaborate de MEN**, care respectă numărul, structura, conținutul şi gradul de dificultate ale subiectelor din ultimul an
- **Sugestii de rezolvare pentru testele propuse**, oferind prilejul de verificare, care să le arate candidaților stadiul cunoştințelor, problemele de revăzut, dar să le şi dea încredere în capacitatea lor de a reuşi
- **12 teste fără sugestii de rezolvare**, pentru a consolida deprinderea candidaților de a aborda corect şi competent sarcinile de lucru.

Qvis visual vision

Intrați pe **www.Qvis.ro** şi puteți completa electronic
PORTOFOLIUL ELEVULUI.

Qedu

Intrați pe **www.Qedu.ro** şi puteți completa electronic
PORTOFOLIUL PROFESORULUI.

ISBN 978-973-47-1726-2

PARALELA 45 EDITURA

Preț cu TVA: 18 LEI

Scanned with OKEN Scanner